Eiusdē Dia

NICOLAI LEONICI THOMAEI DE VARIA HISTORIA LIBRI TRES, NVPER IN LVCEM EDITI.

INDEX *insuper tum capitum, tum eorum quæ notatu digna sunt locupletißimus.*

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

APVD GRYPHIVM LVGDVNI, 1532.

NICOLAVS

LEONICVS THOMAEVS D. Cuthberto Tunstallo Reuerendißimo Dumelmensi Episcopo s.

COMMENTARIOLOS De Varia Historia quos aliàs iuuenis admodum multiplici cum Graecorum tum Latinorũ lectione confeceram sepofueramq;, nunc edendos excudendos'ue curaui: ut quando maturioris aetatis pleraq; iam à me de omnimoda philosophia exierunt opera ex academicorum peripateticorumq; fontibus hausta, haec quoque iuuenilia studia nostra sua aliquãdo mercede non defraudarentur: siquidem, ut arbitror, in re literaria laborum satis plena est merces, tum eruditis non omnino displicuisse uiris, tum plerisque etiam inferioris notae non nihil in rerum uariarũ cognitione prodesse posse: quod profecto ij commentarij efficere uidentur. Qui enim uel Graece omnino nesciunt, aut peculiaribus quibusdam in studijs fuerint occupati, multa sanè paruo negotio hic reperire poterunt, quae alioquin magno labore, iugiq; uariorum autorum lectione sibi disquirenda & inuenienda forent. Accedit ad hoc quod nulla sanè defatigatio aut satietas, nullus longarum rerum tractus lectoris animum deterrebit. Breues enim sunt historiunculae dilucidè enarratae,

 & per

& per capita digestæ, ut quisque quodcunque sibi libuerit & reperire faciliter, & cito percurrere poßit. Verum utcunque (non enim isthæc uenditare uolo) tibi Tunstalle eruditißime, & mihi semper obseruandißime dedicaui, ut obseruantia in te mea ab hinc multos iam annos à te perspecta & cognita, hac exigua animi attestatione renouetur, & antiqui tui erga me amoris excitata memoria reflorescat.

Vale.

Ex Patauio

Calendis Februarijs

M. D. XXXI.

LIBRI PRIMI DE VARIA HISTORIA CAPITA,

Quæ primus indicat numerus, secundus uero paginas.

De Dia

Vnde

Libri

LIBRI SECVNDI DE VARIA HISTORIA CAPITA.

co

Quod

DeZan

LIBRI TERTII DE VARIA HISTORIA CAPITA.

De Ama

rosis

FINIS.

NICOLAI LEONICI THOMAEI DE VARIA HISTORIA LIBER I.

Sardiniæ insulæ situs, deq; illius uarijs accolis.
CAP. I.

SARDINIAE *insula cum magnitudine rerumq; omnium copia: tum etiam felicitate & rebus gestis, inter maxime præclaras fuisse perhibetur. Quod autem illi antiquum fuerit à primordijs inditum nomen, haudquaquam clarum est. Cæterum Græci, qui illam mercaturæ commerciorumue gratia frequentabant, Ichnusam à uestigij humani similitudine uocauerunt. Est autem longitudo ipsius centum & uiginti supra mille stadiorum, latitudo uero quadringentorum & quinquaginta. Primi autem (ut ferunt) nauibus ad insulam Pœni duce Sardo Maceridis filio peruenere: qui ut Aegyptiorum Pœnorumq; narrant historiæ ab Hercule originem ducere ferebatur: ab hoc insula ueteri obliterato nomine Sardinia est cognominata. Verum iste neq; ueteres expulisse accolas, neq; urbes suis construxisse perhibetur: sed permixtim cum ueteribus loci incolis: qui metu magis illos quàm beniuolentia ullà receperant, nullo discrimine aliò alij quò sors quempiã animusq; deduxerat, in speluncis passim tegetibusq; habitasse dicũtur.*

Ichnusa Sardinia.

Sardus Pœnorum dux.

Ver

Vertētibus postmodum annis & ex Græcia manus quædam Aristæo duce ad insulā uenit, quē Apollinis & Cyrenes filium fuisse dicunt. Hic cū propter *Actæonis filij mortem impēsius doleret, eiusq; tristi recordatione assidue cōflictaretur, tanquam uniuersæ infensus Græciæ, in Sardiniam ire perrexit, ibiq; sedes collocauit suas. Sunt, qui* Dædalū *huius participem socium'ue coloniæ fuisse ferāt: qui ea tempestate* Minoëm *Cretensiumq; fugiēs classem sese illi comitem addidit.* Verum ij, *qui isthæc asserūt uero haud quaquam consona dicere uidentur, siquidē* Aristæo Cadmi *filia* Autonoë *uxor erat.* Dædalum *autē* Oedipodis *ætate fuisse, qui multos post annos* Thebis *imperauit clarissime constat. Sed neq; isti urbē aliquam cōstruxerunt: quia pauciores imbecillioresq; (ut opinor) erant, quàm ad extruendā defendendamq;, si opus esset, ciuitatē sufficere possent. Post* Aristæum Iberos *fama est* Noraco *duce magna manu ad insulam peruenisse, à quo* Nora *ciuitas condita est, quam primam Sardiniæ urbem fuisse ferunt.* Noracum *autem hunc* Mercurio *ex* Erythrea Geryonis *filia procreatum autumant. Post hos quarto* Iolaus *cum* Thespiensium Atheniensiumq; *nō contēnenda manu in Sardiniam uenit.* Et ij *quidem* Olbiam *urbē condiderunt, & seorsum* Gryllam Athenienses, *à quopiam (ut opinor) eius nominis, qui inter illos primus agebat, sic appellatam: cui rei testimonio esse potest insulæ ipsius quædam pars, quæ adhuc* Iolaia *uocitatur: nec nō honores & sacra, quæ* Iolao *ab incolis multis cōtinenter annis perseueranter durasse ferūt.* Troia *postmodum euersa, cum* Troianorū *alij alià delati fuissent, pars quædam*

Noracus Iberorum dux.
Nora ciuitas.
Iolaus.
Olbia.
Grylla.

Aenea duce tempestatibus acta ad insulam applicuisse dicitur: cumq; Graecos ibi offendisset accolas, illos adire nõ dubitasse, à quibus benigne hospitio suscepti, populariter illis sese permiscuisse dicuntur: necessitate (ut arbitror) & metu, magis quàm gratia: ne si alteri disiungerentur ab alteris, aut desciscerent, nullo negocio barbaris sese opprimendi facultatem darẽt, qui iam sumptis armis, & acie instructa ad Thorsum consederant fluuium, qui ab hostili tractu medius labens illorum separabat agrum. Quae res utrisq; belli dirimendi causa fuisse dicitur, cum neuter exercitus flumen transire, & in hostem ferri primus ausus fuisset. Multis postmodum labentibus annorũ curriculis, Poeni maiori exercitu mare transgressi insulam occupauerunt. Graecosq; acie superatos ad internitionẽ penè ceciderunt: pauci qui à tanta superfuerant strage Troianis immixti montiũ summitates suapte natura aditu difficiles & inuias, manu quin etian & arte communitas occupauerunt: qui ad hanc usq; diem Ilienses appellantur, quamuis habitu ornatuq; corporis: nec non armorum etiam cultu & uiuendi modo & ritu à caeteris non distẽt Afris. Est autem & altera insula haud multũ à Sardinia distans, quae à Graecis quidem Cyrnus: ab ijs autem qui Libyam colunt, Corsica uocitatur. Ex hac pars quaedam haudquaquam contemnenda factionibus & ciuili bello lacessita, sedesq; mutare compulsa, in Sardiniam uenit: ij montosa insulae occuparunt, & ab incolis Corsici appellati sunt. Tempore autem illo quo res Atheniensium florebat maxime, classibusq; & maritimis uiribus plurimum poterant, uniuersam quidem illi insulam

Aeneas in Sardiniam.

Poeni Sardiniã occuparunt.

Ilienses in Sardinia.

Cyrnus insula quae Corsica.

in sui ditionem facile redegerunt, præter Ilienses & Corsos, qui propter inaccessos difficilesq; locorum situs liberi perseuerarunt. Vrbes autem Caralin & Syllos condiderunt. Cum autem in prædæ manubiarumq;, ut fit, distributione inter auxiliares Iberos & Pœnos contentio primum, mox etiam ardens conflata seditio fuisset, assumptis armis, & ij in montium secesserunt iuga, ibiq; sedes suas constituerunt, qui à Cyrenensibus postmodum Balcares sunt appellati. Sic enim illi patria lingua transfugas uocant. Et hæc sunt conuenarum genera omnia, quæ in Sardiniam uenisse, insulamq;, ut diximus, eam incoluisse perhibentur. Cæterum ea insulæ pars, quæ ad septentriones & Italiam uergit montosa sanè est & aspera, alijs alios continenter excipientibus montibus, portusq; nonnullos illhac nauigantibus præbere potest: uerum inconstantes rapidæq; uentorum procellæ à montium uerticibus sæpius in mare deuolutæ, periculosos ancipitesq; faciunt accessus. In insulæ uero media regione montes etiam sunt, sed mitiores humilioresúe, ubi & aer craßior est & concretius cœlum, & ideo insalubris & pestilẽs est is tractus. Hoc aũt ideo euenire dicitur, quia & syluæ ibi sunt, æstuq; sales coquuntur, & ea pars insulæ noto maxime est exposita, qui creber & uehemens ibi flare solet. Præterea Boreæ refrigerantes alioquin & salutares æstatis tempore flatus, montium arcentur obiectu, quos è regione Italiæ altißimos id insulæ latus continenter obtinere diximus. Sunt etiam qui dicant, Corsicam, quæ octo dumtaxat stadijs à Sardinia distare fertur, montosam & per totum eleuatiorem hac obiectam parte,

Corsi. Balcares. Sardiniæ situs.

parte, Boream & Zephyrum ne humiliorem perflent Sardiniam prohibere. Serpentes insula nec ueneno letales, neque innocuos etiam ullos alere perhibetur. Lupi autem in illa agrestes inueniuntur, magnitudine quidem à cæteris aliarum regionum lupis non differentes, corporis autem admiranda forma conspicui. Siquidem agrestibus similes arietibus sunt armis uillosioribus, cornua uero habent non à fronte exeuntia & in longum extensa, sed secundum aures conuoluta. Mira autem corporum uelocitate uel omnia animalia facile superare dicuntur. Stirpibus uero herbisq; omnibus uenenatis & noxijs caret insula, una duntaxat excepta, quæ Apio similis circa fontes riguosq; illius tractus nascitur, neq; tamen illis noxias impartire uires dicitur: hanc siquis gustauerit perpetuo risu commori illum autumant. Quamobrē & Homerus, & post ipsum omnes ferè, cachinnos eos qui nullius boni causa subdole fiunt, Sardonium risum appellauerūt, resq; illa prouerbij postmodum locum occupauit.

Serpentibus caret Sardinia.

De lupis Sardiniæ.

Sardonius risus

Amphictyonum contra Cirrhæos expeditio, & Cirrhæorum interitus. CAP. II.

Cirrha Phocidis maritima ciuitas fuit, huius aliquando accolæ & multa impie in Apollinem patrauerunt, & ei consecratam regionis partem in prophanos sibi usus uendicare ausi sunt. Quamobrem Amphictyones penes quos sacrarum Apollinis rerum administratio erat, illis bellum indixerunt, ad quod gerendum Clisthenem Sicyoniorum tyrannum sibi in ducem elegerunt, Solonemq; Athenis accersiuerunt, ut eius consilio & opera in expeditione illa penitus uterentur.

Clisthenes Sicyoniorū tyrānus. Solon.

Nam

Nam percunctantibus illis, deumq; pro uictoria consulentibus, responderat hoc maxime modo Pythia. Non prius *expugnatæ ciuitatis turres deijcere uobis dabitur, quàm sacratam mihi regionem Amphitrites inundabit æstus, sonansq; desuper commeabit mare. Admonuit igitur Amphictyones Solon uniuersum Cirrhæorum tractum Apollini uouere: ut deo consecratæ regioni mare uicinum fieret. Alia quin etiam usus est contra Cirrhæos arte Solon: aquam enim quæ manu facto opere in urbem confluebat, aliò canalibus deriuauit. Quamobrem siti in urbe haud multo postea laborari planè cœptum est. Nihilo tamen secus Cirrhæi & aqua pluuia (si qua fortè deciderat) collecta, & frequentibus tota urbe, effossis puteis aliquandiu obstinatis animis obsidionem tolerarunt. Cæterum, Solon Ellebori radicibus ubi aquam illam canalibus collegerat aliquandiu maceratis, postquàm inde satis medicatas esse aquas, utrusq; ab herba sufficienter contraxisse noxium animaduertit, per solitum aquæ ductum illas in urbem ferri permisit. Ingurgitantibus igitur sese (ut par erat) in tam diutina siti nullo respectu Cirrhæis, alui fluor adeo uehemens illos inuasit, ut crebris & penè assiduis deiectionibus, neque stare pro muris, nec arma ferre possent, sed custodias etiam ipsas relinquere sint coacti. Et hoc Cirrha modo subacta in Amphictyonum potestatem deuenit, qui supplicio de Cirrheis sumpto urbem ipsam Delphorum nauale posthac esse uoluerunt.*

Amphyctiones.

Cirrheorum interitus.

Cirrha Delphorum nauale.

De Lepreo in edacitatis certamine ab Hercule superato & ab eodem interfecto, & de lepræ morbo. CAP. III.

Lepreũ

Lepreum ciuitas iuxta Elidem fuit, à Lepreo, ut aiũt, Pyrgei filio cognominata, hunc Lepreum fama est Herculem in edacitatis certamen aliquando prouocasse, deumq; haudquaquã illud renuisse. Cum autẽ sibi uterq; integram bouem in epulis pro pulmento concinnauisset, Lepreum ferunt hac in re minime ab Hercule superatum discessisse. Postea uero hoc elatus successu cum secundo etiam ad luctæ certamen Herculem prouocauisset, ab illo facile superatus & interfectus fuisse perhibetur. Sepultum autem in Phigalensium agro Lepreũ ferunt. Cæterũ sunt qui lepreatas dicant à Leprea Pyrgei filia, quæ illis sedes habitandiq; locũ dedisset, fuisse cognominatos. Nõnulli uero quia primos regionis illius accolas lepræ morbus inuaserit, ideo lepreatas appellatos fuisse autumant.

Lepreus. Pyrgei. Hercules. Leprei interitus. Lepræ morbus.

De ara & sacris placidorum deorum. CAP. IIII.

Apud Myoneam, quæ ciuitas non procul à Naupacto in excelsi montis uertice sita fuit, Lucus & ara placidorum deorum, quos Græci θεοὺς μειλιχίους uocant, ostendebatur, quibus & nocturna fieri sacra & uniuersas uictimarum carnes noctu absumi priusquàm exoriretur sol, in more positum fuerat.

Placidorum lucus deorum.

De Cocci stirpe & animali in illa nato cuius sanguis lanarum erat infectio. CAP. V.

Ambrosus ciuitas in ipsis Parnasi radicibus sita, subiectos habuit ditionis suæ agros cum uitibus cæterisq; pomiferis arboribus consitos & fertiles: tum quibusdam etiam stirpibus insignes, qui ab Ionibus quidem reliquisq; Græcis cocci, à Galatis uero, qui supra Phryges habitabant patria illorum lingua ys appellabantur. Erant autem Rhamno magnitudine haud absimiles: folia

uerò molliora nigrioraq́; quàm Lentiſcus habebant: in reliquis autem illis quàm ſimilia fuiſſe perhibentur: fructum autem ciceris magnitudine Strychno ſimilem ferebant. Cæterum in cocci fructu illo paruum innaſci animal proditum eſt, culicis formam habens: quod ſi alioquin fructu matureſcẽte augeri permiſſum foret: tempeſtiue enatis alis euolabat. Verum antequàm id cõſummaretur animal quibus id curæ fuerat, cocci fructus colligere ſolebant, lanarumq́; poſtmodum præclara erat infectio paruuli illius animalis reſperſus cruor.

Puerorum apud Lacedæmonios decertatio in loco qui Platanista uocabatur, & ubi apud Græcos canis immolaretur. CAP. VI.

Lacedæmone pucrorum decertatio.

LAcedæmone locus fuit Platanista nuncupatus, à Platanis (ut opinor) inuento nomine: quæ pulcherrimæ ibi altiſſimæq́; continenter conſitæ uiſebantur: ubi Lacedæmoniorum adoleſcentes (ut moris fuerat) inter ſe pugnare conſueuerant: hunc locum aquarum circunfluentium cingebat Euripus, non ſecus quàm à mari inſulas cingi circundariq́; uidemus. Tranſitus autem in illum adoleſcẽtibus per pontes dabatur: in quorum capite quidem altero Herculis erat ſimulachrum: in altero uero Lycurgi ſtatua collocata fuerat, eius qui leges Lacedæmonijs non ſolum ad rei publicæ gubernationem: uerum etiam ad puerorum certamina pertinentes exquiſite cõſtituiſſe dicitur. Quæ huiuſmodi fuiſſe perhibentur. Ante certaminis illius conſtitutum diem, utraq́; puerorum factio in Phœbæo rite rem diuinam faciebat Martiq́; catulum immolabat, bellicoſiſſimo deorum, ualidiſſimum inter domeſtica animalia ſe offerre rati. Canis autẽ partum (ut fertur)

tur) nulli Græcorum præter Colophonios immolare in more habuerunt: nam & ij Enodio deo nigrum catulum antiquitus mactare solebant. Nocturna autem utrobique & Colophone & apud Lacedæmonios huiusmodi fuisse perhibentur sacra. Cæterũ sacris rite peractis, adolescentes illi mares porcos ad id educatos & instructos præ sese agentes, stimulabant, & inter se concurrere compellabant. Quorum autem uicissent sues, hos ut plurimum constans erat fama: uictoriam de aduersarijs suis facile reportare solitos. Et hæc quidem illi in Phœbæo fecisse perhibentur. Postridie uero paulum ante meridiem per pontes in locum illum pueri euadebant: quà autem quæq; illorum factio & manus transire debebat: nocte quæ illum præcesserit diem extractis sortibus edocebatur. Illuc ingressi postea inter se pugnis & calcibus contumaciter decertabant, atq; in oculos inuadere, mordicusq; se inuicem furenter conuellere dicebantur & tum singuli cum singulis concurrere, tum uniuersi etiam uniuersos inuadere solebãt, studioq; & uiribus certare omnibus ut aduersarios loco mouere: & illos uiolenter in aquam propellere ualerent. Hinc pueri domestica disciplina edocti in bellorum discrimine & stare in acie, ordinesq; cõstanter seruare nouerãt: & aduersarios, ferire propellereq; scienter & ualide pugnando poterant.

Colophonij Enodio immolabant.

De Dædali Simulachris, & Ariadnes choro. CAP. VII.

DVo Dædali manu constructa simulachra apud Bœotios fuisse memoriæ proditum est: Herculis scilicet Thebis alterum, & penes Lebadenses Trophonij alterum. Eiusdem etiam artificis totidem in Creta fuisse

Dædali simulachra.

perhibentur. Britomartes in Polinite oppido: & apud Cnosios ex albo lapide Ariadnes chorus, cuius in Iliade meminisse uidetur Homerus his carminibus,

Homerus.

Ἐν δὲ χορὸν ποίκιλλε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
Τῷ ἴκελον οἷόν ποτ' ἐνὶ Κνωσῷ εὐρείῃ
Δαίδαλος ἤσκησε καλλιπλοκάμῳ Ἀριάδνῃ.

Hunc etiam Ariadnes chorum apud nos Propertius signasse illo carmine uidetur cum ait,

Egit ut euantes dux Ariadna choros.

Propertius.

Fuit etiam apud Delios eiusdem artificis Veneris imaguncula iniuria temporis dextra manu mutila, quae quadrata basi pedum loco sustentabatur. Hoc simulachrum Ariadnam à Dædalo accepisse tunc cum Theseum consecuta est ferunt. Theseum autem ipsum cum Ariadnam in Dia reliquisset, sublatam imaginem illam Apollini postmodum Delio consecrasse autumant: neq; secum domum ferre uoluisse, ne scilicet illius aßiduo conspectu memoria refricata, languidos amoris & desiderij sui igniculos excitaret: Non me præterit Dædali simulachra apud antiquos illa fuisse appellata quæ machinis quibusdam intrinsecus commotis moueri & discurrere uisebantur, quæ αὐτόματα etiam fuere appellata, de quibus in Menone meminit Plato, & Aristoteles etiam de Vulcani & Dædali Tripodibus ex se cõmotis mentionem facit, qui sponte sua in certamen prodijsse ab Homero poëta dicuntur: & in Apollonij Tyanei scribitur uita Tripodes quosdam aureos in Hyarbæ gymnosophistæ conuiuio seipsos motasse: aureos quinetiam pincernas & structores conuiuis operam suam præstasse.

Ariadna a Theseo in dia derelicta.

De Phle

De Phlegyarũ impietate & eorum interitu. CAP. VIII.

Phlegyas.
Eteocles orchomeniorum tyrannus.

EX *Chryſa Almi Orchomenij filia, & Marte Phlegyam genitũ fuiſſe fama eſt.* Hic cum Eteocles Orchomeniorum tyrannus *ſine liberis diem ſuum obijſſet factionibus pollens, & bello clarus, illius regnum uiolenter dicitur inuaſiſſe, à quo regio uniuerſa, quæ prius ab* Andreo Eteoclis *patre*, Andreis *dicebatur*, Phlegantis *poſtea commutato nomine eſt appellata. Primum autem regionis illius nomen in unica duntaxat ciuitate remanſit, quæ* Andreis *ſemper eſt appellata. Condidit autem hic* Phlegias *& oppida pleraq; & inter alia unum percelebre, quod à nomine ſuo* Phlegyan *denominauit: & in illud ex uniuerſa* Græcia *omnes manu promptos, belloq́; ſtrenuos uiros ſumma cura deduxit: qui procedente tempore cum ab alijs* Orchomeniorum *populis uiribus & audacia freti defeciſſent, breui uicinorum agros crebris incurſionibus & latrocinijs infeſtare cœperunt: & ad tantum poſtremo inſaniæ furorem delapſi ſunt: ut ad templum etiam* Apollinis Delphici *expilandum magna ſibi ſimilium comparata manu impie acceßiſſe dicantur. Qua tempeſtate* Philanionem *argiuum memoriæ proditum eſt cum ſelectorum ciuium manu, templo ſuppetias ferentem, ad internitionem conciſum fuiſſe: omnesq́; pariter cum illo* Argiuos *interijſſe.* Phlegyas *autem iſtos & bellis aſſuetos fuiſſe, & rapinis cædibusq; quàm maxime gaudere ſolitos, in* Iliade *refert* Homerus, *ubi de* Marthe & Phœbo *eius filio cecinit: cum quibus* Ephyros *& magnanimos* Phlegyas *armari ſolitos fuiſſe dicit. Fuere autem* Ephyri Theſprotium *in* Epiro *fortis & bellicoſa*

Phlegya c.
Phlegiarũ impietas.

Homerus.

 natio

Phlegyarum interitus.

natio. Plegyarũ uero gens uniuersa funditus (ut fertur) interijt, fulminibus, & terræmotibus omni deuastata regione: ijsq́; qui à tali superfuerant clade paulopost morbo etiã absumptis. Paucis autẽ casu cum ad Phocensiũ ditionis finitimos agros aufugissent, tantã declinare calamitatem peculiariter est datũ, Phlegyæ, quinetiã illius, cuiusq́; cum in deos impietatis, tum in homines ipsos iniustitiæ Virgilius in sexto Aeneidos suæ meminit his carminibus:

Phlegyasq́; miserrimus omnes
Admonet & magna testatur uoce per umbras.
Discite iustitiam moniti & non temnere diuos.

De Dionysij apud Elienses templo & miraculo quotannis in eo apparente & de celebri apud Andrios Dionysij die. CAP. IX.

Dionysij festus dies.

INter reliquos præcipue deos Dionysium Elij coluisse feruntur, quem quotannis in solenni quadam die celebritate, quam thyam uocabant ad se accedere solitum constanter asseuerabant. Locus autem is ubi festum illud religiose celebrare consueuerant, octo ferè distans ab urbe stadijs uisebatur, ubi in sacello quodam tres uacuos lebetes sacerdotes ij quibus id muneris demandatum erat, iuxta se positos constituebant, præsentibus & alijs quicunq́; adesse uolebant, & si qui conuenæ forte fortuna tunc in Elide reperirentur: post hæc sacellum illud ijdem claudebant obsignabantq́; sacerdotes, & si quispiam illorum qui aderant alius id facere cupiuisset, permittebant. Postridie autem eius diei ad locum illum reuertentes, signa quidem (ut fertur) integra omnia illæsaq́; in postibus cernebant. Ingredientes autem tres illos lebetes uino plenos offendebant. Et hæc quidem sibi elios

Miraculum.

quosdam

quosdam spectatæ fidei uiros, nec non hospites & nonnullos iuratos affirmasse Pausanias *memoriæ prodidit, nanq; ipse quominus id uiderit in causa fuisse scribit quod ad eius celebritatis constitutum diem* Elidem *non accessisset.* R*efert etiam* Andrijs *quotannis* Dionysij *celebri apud illos die sponte sua uinum ex illius templo copiose profluere solitum fuisse.*

De Alexandri somnio & smyrnæ ædificatione, & quod plures Nemeses a smyrnæis colebantur. CAP. X.

A*Lexander* Philippi *diuino admonitus somnio* Smyrnam *nouam condidisse eam ob causam dicitur.* C*um enim lassus aliquando ex* Pago *monte, ubi uenationibus diurnam impenderat operam descendisset: & ad* Nemesium *templum quod non multum inde aberat peruenisset: perspicuumq; iuxta templi limina fontem platano pulcherrime secundum aquas enata superne opacatum comperisset, loci amœnitate perlectus: & simul defatigationum langore inuitatus paulum ibi quiescere statuit: quem (ut ijs assolet) cum placidißimus oppreßisset somnus, ab eo postea experrectus: uisas sibi per quietem* Nemeses *familiaribus suis retulit, easdémque districte iußisse, ut illic urbem conderet,* Smyrnæosq; *ex ueteri oppido in eam ciuitatem deduceret.* M*isisse igitur hac pro re legatos* Smyrnæi *cum sedes mutare cogerentur,* Clarium Apollinem *percunctaturos dicuntur: quibus cum respōdisset* Pythia *terq; quaterq; beatos illos fore, quibus* Pagum *è regione sacræ* Mileti *iacentem habitare cōtigerit:* D*eo parentes illi sponte sua hilares sedibus proprijs exijsse perhibentur.* F*ama autem est* Smyrnæos

De Smyrnæ nouæ origine.

Alexander magnus.

Oraculum Smyrnæis datum.

plures coluisse Nemeses, easdemq; nocte satas tradidisse: nam & Athenienses ij qui Rhamnitem incolebant: patrẽ etiam illarum Oceanum perhibuisse dicuntur.

De Herculis simulachro ex Tiro sponte sua profecto, & quomodo apud Erithreos collocatum. CAP. XI.

IN Erithris Ioniæ *ciuitate simulachrum* Herculis *uel antiquitate ipsa in primis spectabile fuisse ferunt: non enim ijs simile erat quæ aut ægimetica: aut attica antiquoris notæ simulachra nuncupabantur. Verum huiusmodi, ut si quispiam illud accuratius diligentiusq; examinare & perspicere uoluisset: Aegyptiæ potius artis opus coniectari illud non ab re potuisset.* Hoc *autem ex* Tiro *phœniciæ ad ea loca sponte sua rate quadam peruenisse constans fuerat fama. Qua uero causa illuc delatum, neq; ipsi memorabant* Erithrei, *neq; à quopiam ueterum scriptum reperitur.* Hoc *tantum, loci illius accolæ narrabant: ratem scilicet illam ad promontorium regionis illius quoddam, quod* Medium *appellabatur, marino æstu applicuisse.* Erat *autem promontorium illud uere medium inter continentem, ubi est* Erethriensium *portus, & Chium insulam. Appulsa igitur illuc cum simulachro rate: summo studio utrinque* Erithrei, *&* Chij *simulachrum illud ad sese trahere cupientes, decertasse ferũtur: sed incassum (ut aiunt) utrorunq; aliquandiu labor & opera absumpta est.* Donec Erithreus *senex quidã nomine* Phormio, *qui prius piscator fuerat eaq; arte uictum aliquandiu quæritauerat: & tunc ex morbo quodam diutino uisum forte amiserat: nocturno admonitus somnio: iussit ut mulieres* Erethriensium *comas tonderent suas, funemq; implexis*

Herculis simulachrum.

Phormio Erithreus.

plexis crinibus efficerent: fore enim ut fune illo alligata ratis se trahentes facile sequeretur. Cum autem nobiles fœminæ quæcũq; genere opibusq; pollebant senis dicta neglexissẽt, nõnullæ quæ Erithris aderãt natione Thressæ: quæ ex seruitute libertatem iam adeptæ illam sibi patriam fecerant. Seni obsequutæ crines sibi suos ad funem conficiendum haud cunctanter cecidisse feruntur: quo alligata postmodum ratis facile, ut dixerat ille, se trahentes est cõsequuta. Templum igitur Herculi celeberrimum Erithrei extruxere: in quo solis Thressis mulieribus ingredi fas fuerat: funemq́; illum ex crinibus cõfectum per multa postea seculorum curricula: ab eiusdem loci accolis religiose custoditum fuisse memoriæ proditum est. Quin etiam ferunt senem illum piscatorem oculorũ recuperata acie, per omnem postea uitam clarissime uidisse.

De Agamemnonis sceptro apud Cæroneos culto.
CAP. XII.

CHæronei qui in Bœotia sunt, inter alia deorum numina præcipue sceptrum illud coluisse feruntur, quod ut Homero placitum est Vulcanus Ioui in primis fabricasse perhibetur. Iuppiter autẽ illud Mercurio tradidisse, qui Pelopi dono dederat, Pelopsq́; illud Atreo postmodum habendum reliquerat. Atreus uero Thyesti filio, à quo illud ultimus acceperat Agamemnõ. Illud igitur sceptrum tanquàm præsens numen uenerabantur Chæronei, hastamq́; uocabant. Præ se ferre autem diuini quippiam sceptra ipsa, uel ex hoc clarissime est uidere: quia inter homines maxima dignationis reuerẽtiæq; existimatio ab illis esse censetur. Dicunt autem in Chæro-

Apud Chæroneos sceptrum pro numine cultum.

De sceptro Agamẽnonis.

neorum Panopeorumq;, *qui Phocensium sunt ditionis, limitibus sceptrum illud, repertum fuisse cũ auri magno quodã pondere: &* Panopeos *quidẽ aurum illud sponte sua uolentesq; accepisse:* Chæroneos *autem pro auro sceptrum libentißime cõmutasse. Cæterũ fuisse illud in* Phocẽsium *agro ab* Electra Agamemnonis *filia humi defossum, memoriæ proditũ est.* Colebatur *uero apud illos nõ ut cætera colũtur numina, tẽplo aris'ue publice constructis: sed quotannis sacrorũ* Antistes *illud penes se domi suæ habebat, singulisq; diebus hostias illi immolabat rẽq; diuinam faciebat. Mensaq; illi uariarũ referta carnium liborumq; & omniformium placentarum semper astabat.*

De Aesculapij templo Naupacti, & de Anyta poetria & Phalysio a lippitudine liberato.

CAP. XIII.

FVerat Naupacti *antiqui sanè operis percelebre* Aesculapij *templũ, cuius extructionis huiusmodi dicitur fuisse caussa.* Phalysius *quidam nomine loci illius accola priuatæ uir conditionis, sed diues admodum fuisse perhibetur:* Is *cũ oculorũ lippitudine laboraret: nullisq; leuaretur medelis sed morbo quotidie inualescente male se haberet, haud procul iam aberat, ut penitus oculis priuaretur.* Cæterum *sub ijsdem ferè diebus* Anytam *illam, quæ poëmata mirifice conscripsisse fertur* Epidauri *commorantẽ,* Deus *(ut aiunt) per nocturnã admonuit quietẽ: ut obsignatas tabellas, quas manu tenere & sibi porrigere uisus est,* Naupactum *perferret,* Phalysioq; *redderet.* Experrecta Anyta *cum quas per quietem uiderat obsignatas tabellas, manibus se tenere percepisset, rei miraculo permota; ut erat* Naupactum *statim transmißisse*

Phalysius.

Anyta poetria.

Miraculum.

dicitur, tabellasq́; illas Phalysio reddidisse, et eas ut propria manu resignaret quæ'ue in illis scripta erant legeret iußisse: ille autē cum se id frustra facere crederet (haud leniter enim cæcutiebat) uerbis tamen illius admonitus, & bona cum spe aliquid sibi forsitan ab Aesculapio prosperi peruenturum expectans, ceras illas resignauisse, subitoq́; oculorum amissam aciem recuperasse dicitur: Anytæq́; posthac tribuisse id quod in tabellis illis scriptum lectitauerat: fuisse autē duûm milliū pondo aureorū ferunt.

De Cytherone Plateensium tyranno, & de Dædala apud Plateenses appellato festo die.
CAP. XIIII.

PLateis in Bœotia Iunonis sedēs fuerat simulachrū Callimachi opus, quod desponsatæ Iunonis talem ob causam cognominatum fuisse ferunt. Iunonem autumant Ioui aliquādo subiratam in Bœotiam secessisse: quæ cum nullis placari posset blanditijs, Iouem ferunt ad Citheronem tunc Plattis regnantem, & loci tyrānum accessisse. Erat autem Citheron cum sapientia insignis, tum rerū exercitatione & usu ea tempestate inter omnes tractus illius accolas facile primus. Hunc igitur Ioui consuluisse: ut ligneam statuam fabrefaceret, & uestibus gemmisq́; necnon nuptiali cætero cultu ornatam in curru quempiam imponeret in uulgusq́; dißeminaret: se Plateam Asopi filiam in matrimonium ducere decreuisse. Paruisse Citharonis consilio Iouem ferunt, & ornata iam statua magnifico ferebatur uehiculo, cum Iunonem Zelotypiæ aiunt percitam stimulis, œstroq́; permotam Cupidinis, ocius aduolasse currumq́; ingressam statuæ primum uestes unguibus dilacerasse, mox ligneum simu

Citheron tyrannus.

Platea Asopi filia.

simulachrum pro noua nupta comperientē, fraudeq; illa delectatā et in risum profusam. Ioui nullo negocio postmodum reconciliatum fuisse. In cuius redintegratæ memoriam gratiæ, festum Plateenses quod Dædala uocabant, quotannis celebrasse. Antiqui enim simulachra omnia Dædala appellare consueuerant, ante etiam quàm Dædalus Palamaonis filius Athenis natus esset: cui ego cognomē illud à Dædalis, id est simulachris additum: & non ab initio impositum fuisse nomē, uel facile hac præsertim ductus ratione contenderim. Celebrabant aūt Dædala Plateenses hoc maxime modo. Sylua fuerat iuxta Alalcomenas ingens in qua genitæ quercus omnes Bœotiæ arbores magnitudine facile superabant. Hoc in nemore Plateenses coctas secum afferentes carnes, & in frusta desectas libere exponebant. Aues autem reliquas quæ (ut par est) ad exposita aduolant esculenta pro nihilo habebant. Solos uero obseruabant coruos: & quem primum rapta esca uidissent auolantem, oculis illū quàm maxime poterant persequebantur, obseruabantq; arborem in quam primo animal illud consedisset: eaq; diligenter animaduersa & notata, Dædalū ex illius stipite postea exquisitißime fabricabant: illud enim simulachrum (ut diximus) antiquo nomine Dædalum appellare consueuerunt.

Festum Dædala appellatum apud platēses.

Dædala omnia simulachra uocitata.

Mos Dædolorum Plateensibus.

De Dracone apud Thespienses, & quomodo a Menestrato sit interfectus. CAP. XV.

Iouis Saotis simulachrum.

THespiensibus urbe in media Iouis cognomento Saotis templum fuerat cum æneo Dei simulachro conspicuum. Vulgo autem fama fuit hac maxime de- causa

causa hoc illi inditum fuisse cognomen. Cum magnum quiddam horrendi Draconis monstrum urbem penitus deuastaret: neque hominum ingenijs uiribus'ne expelli id monstrum aut exterminari posset, consultum Deum illis mandasse ferunt: ut quotannis adolescentulum sorte deligerent quempiam, quem feræ deuorandum continuo traderẽt, haud enim aliter cæteros urbis accolas saluos esse posse. Hoc igitur per aliquot factitatum fuisse annos constans fama fuit, quamuis illorum, qui perierunt nomina à Thespiensibus non sint memoriæ prodita. Cæterum ad Cleostratum quendam ephebum pulcherrimum aliquando sortem illam deuolutam fuisse ferunt. Hic amatorem habebat quendam Menestratũ nomine, uirum tum suapte natura strenuum, tum amoris etiam stimulis audacem magis & intrepidum. Qui dilecti pueri crudelem mortem, haud æquo ferens animo, seq; pro illo belluæ offerre cupiens æneum construxisse fertur Thoracem, cuius in singulis squamis unco inferne conuerso ferreus inerat hamus. Hoc indutum Menestratum pro amato puero Draconi sese sponte obtulisse ferunt, tali consilio, ut & ipse planè periret, & feram simul interficeret, quod euenit. Quamobrem templum postea cum simulachro Iouis cognomine Saotis, eo loci à Thespiensibus exædificatum fuisse perhibetur.

Cleostratus puer

Menestratus.

De Lini in Elicone simulachro, Liniq; ipsius interitu & de Nenia quæ Linus appellabatur. CAP. XVI.

IN Elicone Bœotiæ monte prope Aganippes fontem *in paruo quodam specu* Lini *siumlachrum fuerat collocatum, huic accolæ quotannis antequàm* Musis *rem diuinam*

Lini simulachrum.

uinam facerent parentare consueuerant. Fama autem est, Linum hunc Vraniae & Amphimari filium fuisse, Amphimarum uero Neptuni filium autumant. Hic omnes sui temporis musicae peritos, & superiores etiam longe superasse dicitur. Quamobrem cum Apollini aequalis in arte haberetur, ab illo interfectum fuisse aiunt. Lino autem extincto Nenia quae ob illius mortem decātata est adeo celebris est habita: ut nō modo uniuersam Graeciam, sed multas etiā Barbarorū regiones peruagata sit. Siquidem Aegyptij funebrem habuerunt cātum Linū, quē patria lingua Imaneron illi uocarunt. Ex Graecis autem quicūq; in poëtica clari fuere, Homerus quidem in Achillis clypeo: utpote qui probe norit cantionē hanc Linum uocitatum, apud Graecos esse, percelebrem, puerū citharedum Linū canentē facit. Pamphos autem ille qui Atheniensibus uetustißimos composuit hymnos, Lini etiam meminit: quae ode tempestate illa florentißima esse uidebatur, moerore adhuc qui propter Lini mortē susceptus fuerat nō penitus obliterato. Sappho quinetiā Lesbia à Pampho ipso (ut uidetur) accipiens, Lini etiam huius in suis carminibus meminit: nonnulla praeterea Thebani memoriae prodidere, quòd post hūc scilicet Linū alter fuerit Linus, q Ismenius cognominatus est, quē adhuc puer Hercules interfecit, dū apud illū musicae operā nauaret.

Linus ab Apolline interfectus.

Nenia linus appellata.

Pamphos poeta.

Sappho.

De Orphei Tumulo in monte Olympo & de Lybethrae urbis interitu. CPP .XVII.

IN monte Olympo ea in parte qua Macedoniā prospectat, Lybethram ciuitatem aliquādo fuisse ferunt: iuxta quam Orphei Sacer Tumulus uisebatur: peruenisse

Lybethra ciuitas.

Orphei tumulus.

ſe autem ad Lybethrios ex Thracia oraculum à Libero patre fama eſt, ut ſibi bene cauerent, nam cum primũ ſol Orphei uidiſſet oſſa, fore ut ipſi ciuitasq́; ipſorum à ſue funditus euerterctur. Lybethrij autẽ hæc Dionyſij præfata nec pili quidem feciſſe dicuntur, utpote qui urbẽ tam ualidam & munitam à fera capi ſue aut deuaſtari nequaquam in animo inducere poterant. Verum quando dijs ſic uiſum eſt, hoc illis eueniſſe dicitur. Paſtor quidam (ut aiunt) circa diei medium, iuxta Orphei ſepulchrum conſedit, capiteq́; in illud inclinato obdormiuit. Cum autem magna & ſuaui quadam uoce inter dormiendũ Orphei carmina decantaret: Paſtores primo quidam, qui haud procul à tumulo oues paſcebant ſuas, cãtus ſuauitate pellecti, mox aratores etiam nonnulli & ruſtici, aratra operaq́; relinquentes ſedulo accurrerunt. Cumq́; omnes pro miraculo (ut res erat) ducerent rudem alioquin, & omnium ignarum paſtorem odas & carmina in ſomnis canẽtem: et alter alterum auſcultandi ſtudio: ut propior illi fieret ſine reſpectu propelleret, forte fortuna euenit, ut columna illa ſupra quam urna cũ Orphei oſſibus inerat impulſa ſubuerteretur: difractaq́; teſta Orphei reliquias ſol aſpiceret. Statim autem (ut fertur) nocte proxima continuis & maximis pluit imbribus: quibus Sus nomine torrens ab Olympo decurrens increuit adeo, ut oppidi muros ſubruerit, deorumq́; tẽpla omnia proſtrauerit: ciuitatẽq́; etiã ipſam cũ habitatoribus, ut oraculũ præmouerat, ruinis uorticibusq́; oppreſſerit & inuoluerit.

De Phalanto Spartiate qui tarentum occupauit, & de Tara eius urbis conditore.
CAP. XVIII.

Tarenti

Phalantus Spartiates.

TArenti Coloniam deduxisse Spartiatem quendam Phalantum nomine apud ueteres legitur, qui cum à patria discessurus, Apollinem hac de re consuleret, huiusmodi habuisse oraculū dicitur: tunc scilicet regionem sedesq; sibi destinatas reperturum, cum pluuia ab Aethra descendente largius humesceret. Discessit igitur (ut par erat) animi dubius & curarum plenus, neq; ipse oraculum intelligens: neq; à quopiam oraculorum perito illud ediscere ualens: prosperaq; posthac nauigatione usus ad Italiæ delatus est oram, ubi cum nauibus egressus barbaros ea loca incolentes acie superasset, neq; regionē obtinere ualuit, neq; aliquam urbiū ui capere potuit. Quãobrē oraculi recordatus, idq; exquisitius examinans & perpendens, credebat ea sibi deum quæ effici nullo modo possent proculdubio mandauisse. Sereno enim cœlo pluere, haudquaquàm sibi possibile esse uidebatur. Cumq; hanc rem mœstus animo uolueret: & nihil iam in spe amplius haberet, capite in uxoris gremium deposito, quæ uirum domo proficiscentem prosequuta fuerat profunde obdormiuisse fertur. Mulier autē quæ uirū suum unice diligebat, ipsum intentis respiciens oculis, cū illius frustra susceptos ante labores, futurosq; periculorū casus, animo secum uolueret, ubertim flere cœpit, adeo ut procidentibus affatim lachrymis Phalāti caput largius humectaret: à quibus facile experrectus ille, oraculū tandem coniectatus est: & quo Dei præfata tenderent planè intellexit. Vxori nanque illius Aethræ nomen fuerat inditum. Quamobrem spei plenus, nocte sequenti Tarentum maximam felicissimamq; maritimarū eo tractu ur-

Aethra Phalanti uxor.

bium inuasisse, & cepisse dicitur. Nomen *autem illud urbi necnon præterfluenti illam Taræ anni, Neptuni & indigetis nymphæ filium dedisse Taran pro cõstanti accolæ tenuerunt.* Nosq; *Tarentinorum argentea quædam Nummismata antiquissimi operis uidimus, quorum in altero quidem latere Taras ipse Græcis attestantibus literis arcum manu retinens, & Delphino residens uisebatur: altero uero uir quidam equo uectus: & ense latus succinctus, intentam dirigebat hastam.* Volẽtibus *(ut opinor) urbis illius tunc accolis & originis suæ signanter declarare principia: & qua re maxime censerentur ostendere.* Eque*stri autem militia Tarentinos ualuisse, cũ multa alia, tum Equestris cuiusdam ordinis constitutionisq; modus apud Græcos Tarentinus cognominatus indicio esse potest.*

Taras Neptuni filius.

De Sauromatum in bellando arte, deq; illorum miris thoracibus. CAP. XIX.

SAuromatum regio neq; ferri metalla habuisse ulla, neq; illius accolis à quopiam ferrum importari solitum fuisse dicitur: quibus cum nullo exterorum commercia aut usus esse consueuerit: ob eam igitur rem, huiusmodiq; penuriã, cum multa alia ad bellicos usus utiliter inuenere Sauromatæ: tum ut sagittas mißiliaq; cætera & tela cuspidibus osseis armarent: primi ingeniose machinati sunt. Cathenis quinetiam quibusdam in bellorum discrimine utebantur: quibus hostes quoscunq; sibi casus obtulisset, inuoluentes & implicantes: inde postmodum quàm maxime poterant concitatis equis, illos faciliter ad terram trahebant. Thoraces autem suos hoc maxime effecisse modo perhibentur. Equorum unusquisq; mediocris etiã

Sauromatum Thoraces ex equorũ ungulis constantes.

d condi

conditionis uir, satis ampla pascebat armenta, eiusq; pecoris qui uis apud illos priuata peculia poßidebat. Cum enim neq; diuisa in priuatos usus esset regio, neq; aliud quippiam præter syluestrem materiam, & sponte nascentes ferret stirpes, omnibus ad tales alendos greges abunde sufficere pascua poterant. Iis igitur & ad bellicos simul usus, & ad Deorum *sacras ceremonias utebantur. Illosq; præterea in promiscuo etiam uictu pro gratißimis habuisse dicuntur escis. Vngulas igitur colligentes* Equi*nas expurgabant: prius & illas in frustra secabant: ex quibus postea desectis squamulas quasdam, draconũ haud absimiles squamis, siue pineæ pomis (si quis forte draconẽ non nouit) efficiebant.* Has *postmodũ equorum boumq; neruis colligantes consuebant, firmosq; ex ijs thoraces conficiebãt: qui neq; specie ipsa, neq; robore & firmitudine* Græcis *thoracibus inferiores erant.* Eminus *enim mißilium generi, cominus uero, & in stataria pugna contorum ictibus thoraces ij firmiter resistere poterant.*

De Anterotis apud Athenienses ara illiusq; origine, & de Promethei in academia ara, ubi currentiũ cum lampadibus erat certamen. CAP. XX.

Athenis Anterotis ara.

Meles Atheniensis.
Timagoras.

A*Thenis in ipsius Academiæ uestibulo ara Cupidinis fuisse perhibetur, supra quam tale inscriptum erat. epigramma: Charmis Atheniensium primus Cupidini dedicauit. Fuit etiam altera in urbe ara, quæ Anterotis appellabatur: hanc conuenæ talem ob causam extrusisse feruntur.* Meles *Atheniensis adolescens pulcherrimus* Timagoran *hominem aduenam, qui illum perdite amabat fastu contemnens suo nec floccifaciens: superbo despectu & iuuenili quadam petulantia illi omnia sibi constanter obse*

obsequenti, aliquādo mandauit, ut se quà excelsa & præ-rupta maxime Athenarum arx esse uidebatur in caput deijceret. Timagoras autem animæ prodigus, & cui amati iussa uita sibi & commodis omnibus semper fuerant antiquiora, huiusmodi mandata alacriter peregit: seq; ex arce precipitem dedit. Cæterum Meletem etiam postquā mortuum amatorem suum conspexit, rei pœnitentia du-ctum, animiq; mœrorem haudquaquam perferre ualentē, audacter ex eadem desiluisse rupe ferunt. Quam ob rem postea Timagoræ ultorē dæmonem, conuenæ Anterotem appellauerunt: & ara ibidem extructa religiose colue-runt. In ipsa autem Academia ara fuerat Promethei, & ab illa urbem uersus currere incipiebant manu ardentes faculas gestantes uiri. Certamen autem illud erat ut inter currendum accensas conseruarent faces, quæ si cui extin-guebatur in opere, nihil erat primas currendo tulisse, nā is qui secundo currebat loco, si ad metam accensa perue-nisset face, illico brauium auferebat: & si is etiam suam extinxisset facem, tertius illud sibi uendicabat. Quod si omnibus continenter extinctæ fuissent faces, nulli procul-dubio eius rei uictoria ascribebatur.

Promethei in Academia ara.

Currentiū cum lampadibus certamen.

De fonte Machariæ apud Marathonios, & de prima Peloponensium contra Athenienses expeditione.

CAP. XXI.

Fontem quendam Marathonijs fuisse in campis Macariæ cognomine insignem ferunt, cuius nominis causam huiusmodi fuisse memoriæ proditum est. Herculem ex Tirynthо Euristheum fugientem ad Ceycem Trachiniorum tyrannum amicum sibi & hospitem cum uxore & liberis aliquando peruenisse, ibiq; sedes fixisse

Fons Macariæ Hercules.

Ceyx Trachiniorum rex.

suas dicunt. Cum autem postmodum ab humanis excessisset is, & Euristheus illius liberos: ut eos perderet Ceycen expostularet, ueritus Trachinius ne quid hanc ob rem aduersi pateretur, simul Euristheo enixius petenti resistere non ualens, suam præfatus imbecillitatem: & hospitalis Iouis obtestans fidem, pueros Athenas transmisisse dicitur: utpote qui etiam Thesum suspicaretur pueris, haud magna cum re audacter suppetias allaturum. Profecti igitur pueri supplices Athenas peruenerunt: quos postea cum bello acriter persecutus fuisset Euristheus, Athenienses pro illis contraria sumpsisse arma dicuntur, primamq; Peloponensium contra Athenienses illam fuisse expeditionem autumant, cum Theseus pueros exposcenti Euristheo contumacius denegasset. Fama est autem Atheniensibus tunc huiusmodi oraculum fuisse datum, non aliter uictoriam penes illos fore nisi quispiam Herculis liberorum sponte sua mortem oppeteret. Macariam itaq; Herculis filiam ex Deianira ferunt hoc percepto oraculo seipsam iugulauisse, Atheniensibusq; claram de hoste uictoriam sua ipsius morte repræsentasse: Ab huius autẽ Macariæ nomine fonti postea nomen fuisse inditum perhibent.

Euristheus.

Theseus.

Macaria Herculis ex Deianira filia.

De radicis cuiusdam Baaras nomine admiranda natura, & de Balneis iuxta Macheruntem Iudææ oppidum. CAP. XXII.

MIra profecto sunt, & omnem excedentia fidem, quæ de radicis cuiusdam natura Baaras nomine non contemnendus autor Iosephus in sua de Hierosolymorum captiuitate historia memoriæ prodidit. Ait enim iuxta Macheruntem Iudææ oppidum in confragosa quadam

dam ualle, quæ illius in Septentriones conuersum ambit latus, illam nasci peculiari quodam in loco Baaras ab Incolis appellato, à quo nomen sumpsisse radix illa uidetur: esse autem eam colore flamneo, noctibusq; splendorem emittere. Verum accedentibus captu difficilem admodum esse: captantis nanq; frustrari manum & refugere, neq; prius consistere perhibetur: quàm muliebri lotio, aut menstruis quis illam consperserit. Quæ tamen hoc consistens modo, magno sanè uellentibus constare dicitur: quippe præsentanea consequitur mors, nisi is qui illam uellit eandem radicis uim secum brachio alligatam ferat. Vitæ enim securus eo amuleto tunc illam legere dicitur. Est & alius etiam uellendi innoxius modus. Si postquàm circulo illam herbarius scarificauerit, extremasq; solum fibras terræ fixas reliquerit, canem ex ipsa funiculo alliget: abscedentem enim dominum secuta canis radicem nullo negotio extrahit, quæ statim ueluti domini persoluens uices, illic commori perhibetur, nulloq; postmodum (ut ait) periculo radix illa à quouis pertractari potest. Vis autem illius est uel præstantißima eos liberare, qui à spiritibus uexantur immundis, quos dæmonia uocant. Sunt autem ut asseruere nonnulli scelestorum hominum uitæ siue spiritus in quorundam corpora ingredientes, illosq; diu male habentes: & nonnunquã etiã interimentes. Quo etiam in tractu calidarum scaturire aquarũ fontes quosdam idem asserit autor, qui nõ admodum loci spatio à se inuicẽ seiugati, diuersas tamen inter se, imo contrarias habere naturas conspiciũtur. Nam alij quidem gustatu amarißimi: nonnulli autem dulces admodum & po-

tui suauißimi esse percipiuntur. Eo *præterea in loco speluncam quandam uiseri dicit non multi ad intra recessus, cuius in pariete medio duæ ueluti extuberantes cernuntur mammæ, quarum ex altera quidem calidißimi, ex altera uero frigidißimi defluunt latices, qui in unum commixti temperatißimas eo loci faciunt balneas, plerisq; morborum generibus, sed neruis præcipue commendabiles & salutares.* Habet *quinetiam locus is. Sulphuris &* Aluminis *metalla. Refert præterea idem autor fluminis cuiusdam solitariam sanè & admirabilem naturã, qui inter* Arceam *&* Raphaneam *Syriæ urbes medius fluens summa celeritate pleno defertur alueo: moxq; ceu obturatis fontibus totus statim deficit: & per sex continuos dies siccum transitus sui ostentat alueum. Septima autem luce ignotis naturæ causis ad priorem semper redire faciem, & abundantibus fluere aquis perhibetur. Quamobrem ab incolis Sabbaticum appellatum illum fuisse dicit, ob septimam apud* Iudæos *sacratã diem eo uocatam nomine.*

De Apheæ templo in Aegina insula, & de Britomarte quæ Dictyna a Cretẽsibus dicitur. CAP. XXIII.

Apheæ templum.

IN *Aegina insula iuxta collem, qui* Panellenij Iouis *appellabatur,* Aph*eæ sacrum fuerat templum, de qua* Pindarus *carmen* Aeginetis *clarum composuisse dicitur.* Cretenses *autem quibus hac de re patrius est sermo, ferunt* Manoris *illius qui* Apollinem *à* Pytonis *cæde expurgauit, filium fuisse* Eubulum, *ex* Charme *uero* Eubuli *filia &* Ioue *progenitã fuisse* Britomartem, *hãc adultã cursibus & uenationibus mirũ in modum operã dedisse fama est. Quamobrem* Dianæ *inter primas caram fuisse ferunt.*

Pindarus.

Britomarte.

ferunt. Cum autem à Minoë aliquãdo persequeretur, qui illam efflictim deperibat: illius uim fugiens Britomarte, *è specula sese in mare deiecisse, & in retia quædam incidisse dicitur: quæ ad pisces excipiendos forte eo loci à piscatoribus distenta fuerant: hanc* Diana *in deorum postea numerum rettulisse fertur, quam non solum* Cretenses: *uerum* Aeginetæ *etiam sancte pieq; colebant, feruntq;* Britomartem *eis aliquando in insula sese ostendisse, cognomen autem* Apheæ *apud* Aeginetas, ἀπὸ τῆς ἀφέσεως, *id est, à deiectu sortita esse uidetur.* Nam Cretenses *illam à retibus* Dictyneam *appellabant.*

Dictynea.

Cur quæ de mensa cadebant apud ueteres tollere fas non erat, & cur Appij coronis in conuiuijs non utebantur. CAP. XXIIII.

A*Ntiquorum fuerat in conuiuijs mos, ut siquid de mensa decidisset, haudquaquã illud tollerent: quod* Pythagoricis *maxime interdictum fuisse legitur.* Id *autem, ut nonnulli dixere, ideo cautum obseruatumq; fuit: ut modeste in* Symposijs *minimeq; petulanter conuiuæ discumbere condiscerent.* Aristophanes *autem iccirco id obseruatum fuisse asserit, quoniam ea quæ de mensa cadebant heroibus sacra esse ueteres credidere. Sed & illud etiam non obmittendum esse censeo, quod omnibus ferè coronamentorum generibus in* Symposiorum *licentia antiquiores utebantur, & ex omnibus passim herbis floribusq; serta nectebant, præterquàm ex* Apio. Hoc *autem ideo, ut inquit* Duris Samius, *in ijs quos de certaminibus scripsit commẽtarijs, quoniam lugubre est* Apium, *luctibusq; magis quàm hilaritati conueniat.* Quamobrem

tumulorum thecas(ut aiunt)antequàm in illis mortuorū imponerent corpora, apij folijs sternere consueuerunt. Et quoniam de conuiuijs uerba facere cœpimus, non ab re hoc etiam addemus, nocturna scilicet conuiuia, & uespertinas cœnas hominum corporibus esse salubriores, Lunæ etenim mirificum sydus ad esculentorum concoctiones maxime facere dicunt: neq; hoc ab re mehercule, putrescere nanq; humida sui natura cum parua caliditate ipsa facit luna. Concoctionē autem putredinis quodam esse constat genus: quamobrem quæ noctu imolatæ fuerint hostiæ, quàm quæ interdiu, citius putrescere animaduertuntur: & ligna quæ ædificiorum gratia ad Lunam cæduntur, iniuriam sentire syderis, & facilius putrescere autumant. Fructus quinetiam ferè omnes ad Lunam cito mitescere: & ad maturitatem peruenire dicuntur.

De Cereris Chthoniæ templo apud Hermionenses, & de illius cōstructione, & quæ quotannis in illa fieri sint solita. CAP. XXV.

HErmionensibus templum Cereris quam Chthoniā uocabāt inter pauca percelebre fuisse perhibetur. Hoc Clymenum Phoronei filium Chthonia eius sorore operis illius comite ædificasse autumant. Argiui autem hac de re aliter memoriæ prodiderunt. Cererem enim quando in Argolidem errans uagaq; peruenit, apud Aethram & Mysium diuertisse perhibent. Clontem autem quendam eo loci commorantem neq; hospitio deam suscepisse: neq; aliquid illi honoris gratia commodasse. Idq; illum Chthonia aduersante filia fecisse ferunt. Quāobrem ipse postea Clontes (ut perhibent)cum tota conflagrauit domo, Chthonia uero eius filia ad Hermionem delata

delata templum Hermionensibus Chthoniæ Cereris per= celebre constituisse dicitur: quod ab ipsa æternum postea nomen retinuit Chthonia: quinetiam dies festos quotan= nis æstatis tempore Hermionēses hoc maxime celebrabāt modo. Pompam celebrem urbis primarij uiri quicunque uel sacerdotio insignerentur uel annuos gererent magi= stratus, solenniter deducebant: hos autem omnis generis uiri et mulieres permixtim sequebantur: pueri autem & puellæ albis induti uestibus, capite coronas gestantes: & ipsi deæ pompam rite consequebantur. Corollas autem il las ex flore quodam nectebant qui magnitudine colorēq; & forma hiacintho planè similis uideri poterat: cum a= lioquin luctus etiam insignitas haberet notas. Post illos, qui primi pompam ducebant: uiri sequebantur quidam bo uem agentes fœminam undiq; uinculis funibusq; implici tam & feritate reluctantem: hanc iuxta templi fores pro= pellebāt: in quod eā ingredi remotis uinculis libere per= mittebant. Aderant præterea nōnulli qui templi fores pa tentes postquàm intrasset bos, illico concludebāt. In tem plo autem illo quatuor degentes uetulæ mulieres bo= uem nullo negocio conficere dicebantur: nam ad utram il larum accessisset bos, præacuta illa falce illius guttur faci le secabat: post hæc ianuæ rursus aperiebantur: et illi qui= bus hoc demandatum fuerat muneris: aliam propellebant bouem: & tertiam rursum & quartam, quæ à uetulis il= lis modo antedicto omnes celerrime conficiebātur. Aliud etiam admiratione dignum hoc in sacro animaduersum fuisse perhibēt. Super quod enim latus prima cecidisset bos, super idem omnes reliquæ cadere consueuere.

Pompa Cereris Chthoniæ apud Hermionenses.

Miraculum.

De Dioscurorum apud Spartiates miraculo,& Phormione illorum hospite.
CAP. XXVI.

APud Lacedæmonios domus ostendebatur quædam in qua Dioscuros quos Castores latine uocāt, quondam habitasse pro constanti tenebant: addebantq́; hoc etiam, quod progredientibus annis, ad Phormionē quendam nomine Spartiatem loci illius possessio fortè deuenerat. Ad hunc autem aliquando Dioscuros ipsos hospitum effigie accessisse, qui se ex Cirenaica regione uenire dicerent: & simul orare, ut in conclaui quodam ædiū parte remota & abdita sibi locum quò diuerterēt, dare uellet: nam eam domus partem maxime sibi gratam fuisse, etiam dum inter homines degerent, affirmabant. Quibus Phormionem se quidem libenter omni reliqua domo illis concessurum esse respondisse. Conclaue autē illud, haudquaquam se illis exhibere posse: in quo filia uirgo quam unicam summo seruabat studio, habitaret. Sub hæc discessisse quidem Dioscuros ferunt. Cæterū postridie eius diei, uirgo illa & omnis circa ipsam cultus, uniuersumq́; insuper famulitium euanuisse perhibetur. In medio autem conclauis Dioscurorum imagines fuisse repertas, & mensam stratam, super quam Silphium solum impositum fuisse adinuentum.

Phormio. Spartiates. Dioscuri. Miraculum. Silphium.

De Dianæ cognomento Orthiæ simulachro, cuius ara humano sanguine spargebatur.
CAP. XXVII.

LOcus apud Lacedæmonios Limnæus quidam cognominabatur: qui Dianæ Orthiæ (sic enim illam appellabant) sacer fuisse perhibetur. Eo autem loci deæ simulachrum fuisse dicebatur illud, qđ Orestes & Iphigenia

Diana. Orthia. Orestes. Iphigenia.

ex

ex Dianæ tauricæ templo furtim ablatum in Græciã detulisse feruntur. Quod uerisimile esse uidetur magis, cum Orestes Lacedæmonijs imperauerit, quàm id quod Athenienses memoriæ prodidere, Iphigeniam scilicet ablatum deæ simulachrum in Baurone Atticæ regionis urbe reliquisse. Cæterum multa etiã huic rei testimonio esse possunt, Dianæq; cognomento Orthiæ simulachrũ illud pro constanti fuisse quod ex Taurica ab Iphigenia subreptũ & in Græciam fuerit asportatum. Namq; Astrabacus & Alopecus Ibri filij qui abditam illam imaginem primi reperisse dicũtur, amẽtes subito & insani effecti sunt: & ex Spartiatis ipsis limnatæ, necnõ ij qui Mesoam & Cynosuras: & Pytanen urbes incolebant, cum aliquando Dianæ rem diuinam facerent: ad iurgia primum, mox ad manus cædemq; peruenisse ferũtur. Cũ autem plerique super deæ ipsius aram interfecti fuissent reliqui numinis (ut aiunt) indignatione peste postmodum absumpti ferè omnes interiere. Quamobrẽ illis hac de re deum consulentibus oraculum datũ esse dicitur: ut aram deæ humano sanguine spargerẽt: & hoc illã modo placarẽt. Cũq; illi deo parẽtes quotannis homines sorte ductos deæ immolarẽt, Lycurgum qui Lacedæmonijs leges cõstituit, immane hoc sacrũ commutauisse, & in illius uicẽ adolescentium plagas, quæ ad sanguinẽ usq; processisse dicuntur, quo deæ cõspergebatur ara, Lacedæmonijs sanxisse perhibetur. Illo autẽ in certamine deæ sacerdos astans manibus simulachrũ tenuisse dicitur, qđ alioqn leue ob exiguitatẽ fuerat. Cæterũ si ij quibus pueros cædere mos erat, alicuius forma uel ætate deliniti, aut generis cuiuspiam

Astrabacus. Alopecus Ibri filij.

Dianæ apud Lacedæmonios humano sangui ne litatum.

Lycurgus.

no

nobilitate pellecti plagis uerberibusq; parcentes rē illam lenius remißius'ue peregiſſent: Mulieri ſimulachrum tenenti grauius illud ſtatim pōderoſiusq; quàm fuerat ante uidebatur, adeo ut interdum ſe nequaquam illud ſuſtinere poſſe diceret: percuſſoresq; illos damnaret, & huius rei illos in cauſa eſſe clamitaret: ſic ab hominum apud Tauricos uictimis, ad humanum citra tamen cædem ſanguinem Lacedæmone ſimulachri illius deuoluta ſunt ſacra. Vocabāt autē illam nō ſolū Orthiā, ſed etiā Lygodeſmā, quia ſalicum uirgultis inuoluta abditaq; inuenta fuiſſe dicitur.

Miraculum.

Orthia Lygodeſma.

De Dyrracho Dyrrhachij conditore, & cur Dyrrhachini Herculem ceu incolam ſuum colebant, & de urbis illius accolis. CAP. XXVIII.

Epidamnus.

DYrrhachium in Illyrijs ciuitas eſt, Epidānus prius uocitata ab Epidanno, ut ferūt, quodam barbarorū rege, qui illam iuxta mare prius exædificaſſe dicitur. Huius poſtea ex filia nepos Dyrrhachus, Neptuno (ut aiunt) progenitus portum urbi adiecit quem à ſui nomine Dyrrachium appellauit. Hic cum fratres haberet male ſecum concordes: qui conflato ex improuiſo bello eū regno expellere cuperent, in huius certaminis ſocietatem Herculem forte fortuna ex Erythia redeuntem & illhac commeātem ſuſcepiſſe dicitur in regionis illius parte pro auxilij huius mercede illi conſignata. Quamobrem Dyrrachini Herculem ueluti regionis eorum ex parte incolam ſibi uendicare ſolebant, non quod Dyrrachum ſedis ſuæ urbisq; auctorem inficiari uellent: ſed quod Herculem tanquam deum gentis ſuæ fundatorem primum & dici & credi mallent. Ferunt quinetiam ea in pugna Ionium Dyrrhachi filium ab Hercule per errorem interfectum fuiſſe,

Ionius Dyrrhachi filius.

fuisse, cuius corpus Hercules in uicinum proiecerit mare, ex quo Ionium *postea illud fuisse appellatum.* Procedente *deinde tempore, quosdam è* Phrygia *ad loca illa peruenisse, tractumq; illum & urbē occupasse fama est.* Deinde *Taulantios cū* Illyrijs *genus efferum & barbarum: post quos alia* Illyriorum *natio* Liburni *accessisse dicuntur: qui nauibus longis usi finitimas quasq; regiones inuadere: & præda abacta ocius discedere soliti fuerant.* Vnde *expeditæ celeresq; apud* Romanos *naues, quibus ad belli naualis discrimina maxime utebantur,* Liburnicæ *sunt appellatæ.* Cæterum *uoluentibus annis* Corcyrei *maritimis uiribus præpotentes* Liburnos *inde expulisse, urbemq;* Dyrrhachium *& uniuersum regionis illius tractum obtinuisse dicuntur.* Post *quos* Romani *ipsi rerum domini, nominis infaustam declinātes appellationem, pro* Epidamno Dyrrhachium *appellare maluerunt, quod nomen posteritas excipiens, solo eo longa post secula usa est: & adhuc constanter utitur.*

Taulantij Illyrica natio.
Liburni.
Corcyrei.
Romani.

Vnde Panici dicti sunt terrores, simul de Osiridis interitu a Typhone.
CAP. XXIX.

TErrores *eos, animiq; consternationes & fugas: quæ nulla manifesta de causa sæpenumero populis exercitibusq; incuti & aduenire solent,* Panicos *pauores uocauit antiquitas: cuius planè denominationis originem ab antiquissimis* Aegyptiorum *historijs,* Plutarcho *referente, emanasse ferunt.* Cum *enim* Osirim Isidis *germanum & maritum qui* Aegyptum *imperio moderatus suo legibus uitæq; institutis ornauit & excoluit.* Typhon *interfecisset frater, illiusq; cadauer per* Tanaiticum

cum uocitatum Nili ostiũ, quod adhuc abominãtur Aegyptij, in mare deferendum flumini mandasset: forte fortuna Panes Satyriq́;, qui eo in tractu Chennin denominatum habitabant locum, rem illam ut gesta fuerat, animaduertisse dicuntur, qui postmodum dissemimatis super Osiridis cæde rumoribus, uniuersam Aegyptum subitis repleuere tumultibus, ex quo natum est, timores cõsternationesq́; illas, quæ repentino ignotis accedunt causis, Panicos appellari pauores.

De Iunonis apud Epidaurios aqua, & quæ ex illa uaticinia capiebant. CAP. XXX.

HAud procul ab Epidauro Laconiæ ciuitate parua quædam fuit, uerum profunda admodum & alta palus, quæ Iunonis aqua nuncupabatur: in hanc celebri Iunonis die frumentaceas inijciebant placentas: quas cum bono proijcientium omine accipiebant undæ, & illas retinebant. Si uero iniecta forte reiecissent & ueluti aspernatæ fuissent, haud lætum id constabat esse portentum. Hoc autem ipsum Aetnæ etiam crateres factitasse constãs fama est. In illis enim aurea & argentea inijcere numismata consueuere: interdum etiam integras immittebãt uictimas, quæ si ab ignis spiritu illo molliter accepta retentaq́; fuissent, prosperi id faustiq́; augurij loco accipiebatur. Sin uero illa cõtumaciter ignis reiecisset, mali aduersiq́; quippiam proijcienti portendi putabant.

Iunonis aqua.

De Tænaro Laconiæ promontorio, & de Cerbero cane inde ab inferis extracto, necnon de serpente qui in Tænaro apparuisse dicitur. CAP. XXXI.

PRomontorium Laconiæ est Tænarum longo tractu in mare procurrens, iuxta quod portus fuere

duo

duo Achilleus & Psamathus: In promontorij autem uertice sacellū speluncæ simile fuisse dicitur, in quo Neptuni uetustum erat simulachrum. Sunt ex græcis autoribus nonnulli, qui Herculem hinc inferni canem Cerberum ab inferis in lucem extraxisse dicant, cum neq; ibi subterraneus usquam aditus uisatur ullus, neq; facile credi poßit ad deorum sub terris degentium sedes uiuum hominem descendere, indeq; postmodum remeare potuisse. Verum Hecatæus Milesius hac de re plerisq; uerisimilia scripsisse uidetur: qui serpentem quendam magnitudine formaq; horrendum in Tænaro aliquando apparuisse memoriæ prodidit: quod monstrum à loci illius incolis inferorum canis est appellatum: quia obuios quosq; uenenato morsu & afflatu interimebat. Hunc postea scribit ab Hercule Euristhei iussu inde attractum & interfectum fuisse. Homerus autem qui primus inferni canem ab Hercule ui tractū cecinit, neq; illius nomen uersibus suis expreßit, neque eius effigiem formamq; sicut de Chimera fecerat, uerbis insigniuit. Qui uero illum insequuti sunt autores Cerberū eum uocauerūt, caniq; similē esse dixerūt, et tria illi capita terribili sono latrātia etiā addidere.

Achilleus, Psamathus portus.

Cerberus inferni canis.

Hecatæus Milesius.

Serpens qui in Tænaro apparuit.

De admirabili in Methone urbe puteo, necnon de uarijs aquarum miraculis. CAP. XXXII.

Puteus in Methone mirus.

IN Peloponesi ciuitate Messeniorum ditionis Methone, Dianæ sacra erat ædes: iuxta quam puteus quidam fuisse perhibetur, cuius aqua pici cōmixta unguento quod Cyzicenū uocabant haud absimilis erat, quæ illius etiam odorem pulchre reddere uidebatur. Aquam uero colore ad unguē glauco ad Thermopylas fuisse dicunt, non

De admirandis aquarū naturis.

omnem

omnem penitus, sed eam maxime, quæ in balnearum solia destillabat, quam accolæ muliebres uocabant Chytcos. Rubros autem colore sanguineo latices Hebræorũ monstrabat regio iuxta Ioppan ciuitatem: erant autem aquæ illæ nõ longe à mari, affirmabãtq; loci illius accolæ Perseũ Cephei filia liberata, quæ maris mõstro exposita fuerat, aquis illis ceti à se interfecti resperſum cruorem abluiſſe. Aquam uero ex ipſis fontibus nigram ſcaturientem fuiſſe proditum eſt Aſtyris. Fuere autem Aſtyra calidarum fontes aquarum in Atarnenſium agro è regione Leſbi. In agro uero Romano Anionem tranſmittentibus fluuiũ, aquæ colore albicantes fuiſſe dicuntur, quas ſi quiſpiam intrauiſſet rigentes ingreſſu primo, frigidiſſimæq; planè uidebantur, uerum poſtea non minus quouis calidiſſimo pharmaco, calorem proculdubio in corporibus efficiebant. Duos quin etiam naturæ mirabilis fontes recenſere par eſt, unum quidem Cardiæ, qui in campis albis appellatis fuiſſe memoratur: iuxta pagum qui Daſcyli ab accolis eſt nũcupatus. Huius calidi admodum fuere latices, qui guſtu lactis ſuauitatem facile ſuperarent. Alterũ Herodotus refert in Hyppani fluuio emerſiſſe, cuius aquæ amareſcebant. In Dicæ archia uero Ethruriæ calidi fuere fontes, cuius aquæ tenues adeo & acutæ fuiſſe perhibentur, ut plumbeas etiam fiſtulas, & æneos tubos facile tranſmitterent & penetrarent.

Anio in agro Romano.

Campi albi Cardiæ.

Calidi in Dicæarchia fontes.

De Nelei bobus apud Pylum. Item de Geryonis bobus quas Eryx habere cupiens ab Hercule fuit interfectus. CAP. XXXIII.

Stabula boum Nelei.

Apud Pylum Peloponeſi ciuitatem ſpecus quidam oſtendebatur, ubi Nelei quondam boum ſtabula fuiſ-

ſe

se fama erat: fuisse autem ex Thessaliæ armentis boues illas Iphicli, scilicet Protesilai patris memoriæ proditum est, quas Neleus eos qui filiam suam sibi in matrimonium exposcebant, munerum uice solitus fuerit expostulare. Harum igitur abigendarum causa Melampus uates: ut Bianti germano rem gratam faceret Thessaliam petijsse dicitur, deprehensusq; ab Iphicli bubulcis, uinctus ad dominum (ut aiunt) perductus est, à quo postea, quia quædam sibi ueraciter prædixisset solutus, & bobus illis donatus, Pylum alacriter redijsse fertur. Magnam profecto operam ueteres in equorum boumq; armentis semper impendisse uidentur, quando uel maximarum diuitiarum loco hæc ipsa semper habita fuerunt. Nec solus Neleus Iphicli boues summa expetisse cura uidetur: sed ipse etian Hercules in ultimas missus Hispanias ab Euristheo fuisse dicitur, qui Geryonis boum fama permotus ut eas ad se deduceret contumaciter illi mandauit. Eryx quinetiam Veneris (ut perhibent) filius in Sicilia plurimum potens, adeo Erythreas concupisse boues uisus est: ut Herculem ad luctæ certamen ea prouocaret conditione: qua uel uictor boues illas sibi haberet, uel uictus regni sui possessione illi cederet. Homerus præterea in Iliade memoriæ prodidit Iphidamantem Antenoris filium centum bobus dono datis, à Socero suo uxorem accepisse.

De Iphicli bobus.

Melampus uates.

Hercules. Geryonis boues.

Eryx Veneris filius.

De Dionysi Calydonij templo, & de Coresi sacerdotis & Callirrhoes amore & interitu.

CAP. XXXIIII.

Patris Achaiæ oppido iuxta theatrum Dionysi cognomento Calydonij templum fuisse dicitur: & in

Dionysi Calydonij templũ.

illo eiusdem dei operis antiqui simulachrum quod Calydone diruta illuc aduectum fuisse fama est. Hoc autem dei simulachrum dum Calydonis adhuc res integræ stabãt, multos habuisse sacerdotes ferunt: sed inter præcipuos Coresum quendam nomine qui omniũ infelicißimus mortalium in amore non ab re iudicatus est. Is etenim cum Callirhoën quandam (ut aiunt) ex conciuibus suis uirginem perdite amaret, tantum abfuit ut ab illa inuicem redamaretur: ut etiam quantum amoris incendia in dies Coreso in maius crescere uidebantur, tantum Callirhoë in illum odij semper excrescebat: neq; aduersari solummodo illi, precesq; & lachrymas rogantis pro nihilo habere in animũ induxerat suum, sed iam illum male odisse, hominemq; hostili palàm simultate prosequi uidebatur. Inops consilij sacerdos, & amore misero amens & perditus, omni prorsus potiũdæ uirginis pretio uel precibus deposita spe, Dionysi simulachro supplex procidisse fertur, ab illoq; efflictißimis quàm poterat maxime uerbis auxilium implorasse. Audijt (ut ferunt) sacerdotis preces deus: & Calydonius statim uniuersus populus ueluti ab ebrietate correptus amens & lymphaticus est effectus: plurimiq; paßim ignota de causa stupidi & desipientes uulgo moriebantur. Rei igitur nouitate permoti ad oraculum confugisse Dodonæum dicuntur: quod Aetolis & Acarnanibus, omnibusq; insuper qui Epirum incolebant ea tempestate percelebre fuerat: adeò ut quocunq; columbæ illæ in sacra residentes quercu præcinissent, indubitatæ fidei esse, constanterq; eventurum ab omnibus facile crederetur. Calydonijs igitur respondisse oraculum ferunt

Corosus sacerdos.

Callirhoe.

Oraculum Dodonæum.

ferunt. morbum illum Dionysi indignatione esse, quæ nō prius finem esset habitura, quàm Coresus uel Callirhoën ipsam, uel alium quempiam si quis pro illa mortem obire non dubitaret, Dionyso litaret: Hac re prolata Callirhoë, cum neq; alium quempiam, neq; parentes ipsos reperire posset, qui pro se mortem oppetere uellet: salutis uitæq; iam deposita spe, pro uictima (ut aiunt) Dionyso sese obtulerat. Iamq; omnia ad sacrum illud parata aderant, uirgoq; ipsa more uictimæ ornata ad aram deducebatur: aderat etiam Coresus illam ut moris est deo imolaturus: uerum opere in ipso uirginis amatæ lachrymis, & amore ægro attonitus sacerdos, illam quidem ferro uiolare non sustinuisse, se ipsum autem illius loco iugulasse perhibetur: ipsa etiam morte amorem ardentißimum constantißimumq; professus suum. Callirhoën autem ut Coresum animam trahentem, & iam expirantem uidisset: amatoris misericordia permotam, & omnia quæ ille iniuste & immerito eius caussa perpessus fuerat, animo recolentem, dolore simul & pudore adductam, sibi ipsi fauces secuisse ferunt, iuxta fontem quendam qui non procul à Calydone in portu uisebatur, qui ab illa postea Callirhoë fons perpetuo est appellatus.

Coresi & Callirhoes interitus

De Fatidico Patris Achaiæ fonte, & de captorum ibi oraculorum more. CAP. XXXV.

PAtris etiam ante Cereris (ut aiunt) templum fonticulus uisebatur, cuius è templi quidem ipsius regione ripæ, lapidea cingebantur crepidine: ex altera uero eius parte descēsus ad ipsum per gradus arte cōstructus erat. Oraculum autem eo loci certißimum & infallibile fuisse

De Fatidico patris fonte.

memoriæ proditum est. Cæterum non omnibus de rebus: sed de ægrotis solum illud consuli fuerat in more positũ: quod hoc maxime fiebat modo: speculum tenui funiculo alligantes sensim dimittere solebant, id duntaxat cauentes, ne fontis aquis penitus immergeretur: sed orbe tantum suo supremos contingeret latices. Exindeæ supplicantes & odoramentorum genera quædam suffientes: in speculum illud despiciebant. Quod ægrotantem illum de quo deam consulturi accesserant, uel mortui speciem, uel uiuentis præseferẽtem clarissime ostendere dicebatur: uerumq; proculdubio rei ipsius euentũ secundum uisam imaginem postmodum consequi memoriæ proditum est.

De Mercurij cognomento Agorei Vaticinijs Pharis Achaiæ ciuitate. CAP. XXXVI.

Mercurij Agorei uaticinia.

PHaris Achaiæ ciuitate foro in medio Mercurij stans fuerat simulachrũ: quod eam ob rem Agoreus, id est forensis uulgo cognominabatur: fuisse autem id Simyli Messenij ferunt donum: quod titulus etiam ibi attestabatur inscriptus. Huiusmodi autem simulachri illius celebre fuisse oraculum perhibetur. Ante simulachri pedes ara erat lapidea: & hinc inde æneæ plumbo ad aram illam alligatæ astabant lucernæ. Consulturus igitur uesperi ad deum accedebat: thusq; super aram comburens, suffitu illo deum supplex uenerabatur. Lucernas postmodũ illas instillato accẽdens oleo, in simulachri ipsius dextera manu numisma quoddam patrium ponebat: uocabatur autẽ numisma illud (ut ferunt) æneum: inde in Dei aurem quodcunq; perconctari uoluisset secreto insusurrabat: obturatisq; postmodum utraq; manu auribus, ocius à foro discedebat,

sedebat, cumq́; paulum fori ipsius limites citus euasisset aures illico aperiebat: & quam primo uocem postea inaudiuisset, illam pro rato omine, sibiq́; dato oraculo constantissime obseruabat.

De Atti a Cybele amato illiusq; interitu, & quæ de Agdisti dæmone Galatæ memoriæ prodidere.

CAP. XXXVII.

ATtin Hermisianax Elegiarum poëta Calai Phrygis filium fuisse scribit. *Hic à Cybele efflictim amatus, in tantum honoris dignationisq; & gratiæ deuenisse dicitur: ut hanc ob causam Cybeli iratus Iuppiter aprum Lydis immisisse feratur, à quo & illorum culta deuastata: & multi insuper Lydorum, & ipse etiam postremo Attis fuerit interemptus. Quamobrem Galatæ qui Pessinuntem incolebant non inmerito suem tetigisse abhorrebant. Cæterum quæ ad Attin pertinere uidentur alio relata sunt modo, patriumq́; de illo sermonem huiusmodi fuisse memoriæ proditum est. Iouem ferunt somno aliquando oppressum genitale semen in terrã effudisse: quod postea constituto tempore dæmonem quendam produxisse dicitur, sexu ambiguum, ambo habentem genitalia membra, maris scilicet, & fœminæ: appellatum autem fuisse dæmonem Agdistin. Dei igitur reliqui Agdistin hunc ueriti uirile eius membrum procidisse & abiecisse dicũtur, à quo subinde nata amygdala postquam tempestiuos produxit fructus, Sangarij fluuij filiam uirginem ferunt illos decerpsisse & in sinum coniecisse: cæterum haud post multo fructus quidem illi subito euanuisse dicuntur. Puella uero prægnans illico (ut aiunt) est effecta: cui etiam post puerperium semper hircus: qui infanti puero blan-*

Hermisianax poeta Elegiarum.

Agdistis dæmõ.

Sangarius fluuius.

diebatur astitisse fertur. Cum autem adultus puer, pulchritudine quæ supra hominem esse uidebatur omnes facile superaret: cognati illum Pessinuntem misisse dicũtur, ut regis filiam adolescenti desponsarent. Accidit autem ut ex animi sententia res illa lepide cederet: iamq; nuptiæ celebrabantur, iam parabantur conuiuia, sacerq; gestiebat Hymenæus, *cum dæmon Agdistis aduenisse dicitur: unde furore correptus* Attis *(Id enim puero illi erat nomen) ipse sibi (ut aiunt) genitalia cæcidit, quod & illius etiam socer in seipso patrasse dicitur. Sed Agdistin postea pœnitentia ductum, præcibus à* Ioue *exorasse ferunt: ut nihil amplius ex* Attis *corpore neq; abscederet post hac, neq; destrueretur, sed sic semper maneret, & æterna deinceps iuuenta perpetuo frueretur.*

De Eumenidum templo ab Oreste in Cyrenia Achaiæ urbe ædificato. CAP. XXXVIII.

Eumenidum templum.

IN *Cyrenia Achaiæ urbe antiquæ fabricæ fuerat templum quod* Eumenidũ *esse perhibebatur,* Orestemq; *accolæ deabus illis & fabricasse quõdam, & consecrasse illud dicebãt. Quisquis autem uel cæde pollutus, uel quopiam scelere alio noxius, uisendi causa illud ingressus fuisset: hunc subitos inuadere terrores, & amentem occulta causa effici constantissima fuerat fama: quamobrem à paucis admodum (ut aiunt) frequentari solebat.*

De Herculis oraculo ex Talis & Abaco apud Buram Achaiæ oppidum. CAP. XXXIX.

B*Vraicus fuit amnis iuxta mare non procul à* Bura *Achaiæ quondam oppido fluens: iuxta hunc* Hercu*lis fuerat phanum futurorum prædictionibus in primis celebre.* Erat *autem (ut aiunt) oraculũ ex talis & abaco*

consti

constitutum: hoc maxime modo. Consulturus quisq; deo in primis supplicabat, inde post peractas preces Talos quatuor super mensam iaciebat, qui plurimi ex hostiarũ oßibus confecti illic paßim reperiebantur. Talorum post hac situm, uariasq; inter se figuras obseruans, quid nam ea uel illa prædicere uellent, ex Abaco postea illa scriptũ notatumq; clare lectitabat.

Herculis oraculum ex Talis & Abaco.

De Dianæ Triclariæ templo, & de Comæthæ Menalippiq; amoribus, deq; illorum interitu, & de Euripyli oraculo, & quomodo in furorẽ uersus, fuerit liberatus, & de Aesymnitis dæmonis cultu & sacris. CAP. XL.

IOnes qui Arcan & Anthian Mesatemq; Achaiæ oppida incolebant, commune quondam Dianæ cognomẽto Triclariæ templum habuisse perhibentur, festumq; quotannis percelebre, & nocturnas Deæ uigilias de more celebrauisse communiter feruntur. Sacerdotium autem eius numinis uirgo obtinebat donec desponsaretur, & ad uirum accederet. Ferunt autem aliquando sacerdotio illi uirginem quandam præfuisse Comæthan nomine, quæ & forma æquales omnes facile superabat, & pulcherrimum inter accolas adolescentem amatorem habebat nomine Menalippum. Cum igitur ex æquo, ut par est, alter alterum deperiret, Menalippus & proprios, & uirginis etiam parentes studiose tentasse dicitur, & mollibus illos efflictißimisq; rogasse uerbis ut sibi Comætham desponsarent. Sed profecto senes ferè omnes, & alijs semper in rebus, & in opera præcipue amatoria iuuenibus aduersari difficilesq; esse consueuerunt. Nihil igitur pacati, nihil mitis, neq; à proprijs, neq; à puellæ parẽtibus afferens Menalippus, hac destitutus spe, Comæthæ haud

Dianæ Triclariæ templum.

Comætha Dianæ sacerdos.

Menalippus.

magna cum re persuasisse dicitur: ut quod palàm per illos cis facere non liceret, clam factitarent: furtimq́; Veneris inter se commoditatibus delitijsq́; perfruerentur: & Genio latentes, & taciti indulgerent. Quid multa? Amor qui hominum deorumq́; iura cõtemnit: & omnia sursum uersus sacra prophanaq́; contaminat & inuertit: Menalippum & Comætham in Dianæ ipsius templo coniunxisse: & occulta ibi Veneris mysteria celebrare, ædemq́; illius sacram genialis thalami loco habere dicitur persuasisse. Inde iratam (ut aiunt) deam regioni quidem uniuersæ sterilitatem, hominibus uerò ipsis nouorum quædam morborum genera, haudquaquam assueta, ex quibus repentinæ crebræq́; paßim consequebantur mortes, statim immisisse ferunt. Cum autem (ut moris in desperatis est rebus) ad Delphicum supplices oraculum confugissent: tot ingruentium malorum causam sciscitantes: & sæuientis calamitatis auxilium aliquod enixius expostulantes, Pythiam respondisse dicunt Comætham & Menalippũ tantorum malorum solos esse in causa. Deum autem monere eosipsos Dianæ in primis immolandos esse. Præterea ut quotannis uirginem & puerum, qui pulcherrimi inter æquales suos esse iudicarentur, seligerent: & illos itidem Dianæ immolarent. Ideoq́; huius sacri causa fluuius, qui Dianæ Triclariæ templum præterlabebatur, cui prius nullum erat inditum nomen, ἀμείλιχος, id est immitis & implacabilis est appellatus. Cæterum annis postea uoluentibus Iones immanæ hoc imolandorum hominum sacrum obmisisse dicuntur, accepto (ut aiunt) à Delphico Apolline tali prius hac super re oraculo.

Oraculum.

ἀμείλιχος.

Obser

Obseruare enim illos iußit Pyrhia regis cuiusdam exter ni aduentũ, qui aliquando ad se deberet accedere dæmonem secum afferens hospitem: cuius accessu inhumana sacra illa essent finem habitura. Accidisse autẽ Troia euersa dicunt: cum Græci spolia prædamq; inter se partirentur: ut Euripylus Euæmonis filius forte fortuna arculam quandam acciperet, in qua Dionysi simulachrum latens occlusum inerat, Vulcani (ut ferunt) opus: quo Iuppiter Dardanum quondam filium donauerat. De hoc etiã Sciniolo aliter memoriæ mandatum se reperisse Pausanias scribit, Quod Aeneas uidelicet hostes fugiens illud reliquerit: alij proiectũ fuisse à Cassandra perhibent consulto: ut quisquis Græcorum in illud incidisset, malum sibi & calamitatem imprudens inueniret. Reserasse igitur Euripylus quam acceperat arculã dicitur. Simulachrũq; illud aspiciens, amens illico (ut aiunt) & mentis inops est effectus: ferunt tamen illum nihilominus ex interuallo resipiscere solitum: cum plurimum tamẽ temporis manifesto uexaretur furore. Hoc correptus morbo Euripylus in Thessaliam quidem eius patriam redire neglexerat, ad Apollinis autem Delphici profectus oraculum de morbo, qui illum male habebat consuluisse dicitur: cui respondisse ferunt Pythiam: pestis illius finem, & calamitatis exitum facile eum reperturum, Si quando hominibus occurrens ignotis externo quodam & insolito ritu rem diuinam facientibus: simulachrum quod secũ ferret apud illos collocaret, eoq; loci sedes suas firmare curaret. Cæterum haud multo post cecidisse dicitur, ut nauis in qua ferebatur ad litus quod non multũ ab Aroa distabat

Euripylus.

Aeneas.

Euripylus in furorem uersus.

uen

uentorum ingentibus eijceretur procellis: ipse autem ut erat cum in terram descendisset, reperit puerum & puellam pro uictimis ad Dianæ Triclariæ aram constitutos, oraculiq; memor, loci accolas placide adijt, qui & ipsi Apollinis responsa, de externo rege ad se uenturo, cum illum uidissent, animo recolentes, hospitem benigne suscepisse dicuntur, à quo de simulachro quod secum apportauerat edocti, communi omnium concordia religiose illud ibidem collocarunt. Insaniæ igitur morbus ab Eurypylo postea abscessisse dicitur: & regionis illius accolæ a funesto illo hominum sacrificio nullo negocio sunt liberati: nomenq; fluuio immutatum: ut pro implacabili exorabilis placabilisq; sit appellatus. Patrenses autem ut ferunt, beneficij memores quotannis post Dionysi statim celebrem diem inferias Eurypylo dare consueuerant. Qui uerò in scriniolo illo latitabat dæmon Aesymnetes uocatus est, ad cuius cultum religionisq; cerimonias nouem genere existimationeq; primarios uiros, & totidem insignes ex omnibus fœminas, populus eligere consueuerat. Festa autem illius celebritate noctu sacrorum Antistes simulachrum cum scrinio extra templum efferebat. Descendebant autem illorum accolæ locorum adolescentes spiceis corollis caput præcincti. Sic enim ueteres soliti fuerant illos ornare, quos Dianæ immolandos deducebant. Postea autem coronas quidem spiceas apud deum deponebant: ipsi uero flumine prius abluti hederaceis nectebantur sertis, eoq; ornatu templum Aesymnitis religiose ingredientes rem diuinam faciebant.*

Eurypylus a furore liberatur.

Aesymnetes dæmon.

Mos sacrorum.

De templo Neptuni equestris iuxta Mantineā, a cuius ingressu arcebantur uiri. Item de Ogoa apud Caras deo, & de miraculis apud utrosq; apparentibus. CAP. XLI.

HAud multo amplius (ut aiunt) stadio à Mantinea distabat urbe uetustum Neptuni equestris phanum. Quod enim Pausaniæ tempore noui operis uisebatur templum, Hadrianus (ut inquit ille) Cæsar construxit, qui & operis quæ illud ædificabant uiros apposuisse dicitur, custodes, ne quis siue imprudēs, seu cōsulto, uetustum introiret phanum: & quæ in illo erāt prophane inspiceret: & ne quippiam ex ruinis illius: ut erant aliter transponeretur curarēt, iußitq; insuper ut nouam templi extructionē circunducerēt: quæ uetus illud undiq; cōplecteretur phanū, de quo quæ antiquitus memoriæ prodita sunt hoc maxime se habent modo. Ferūt à principio templum illud Trophonium & Agamedē deo architectatos fuisse: quernis trabibus simul compactis, cuius ingressu uiris interdixisse dicuntur, nihil quidē quod illos aditu arceret astruentes, stamen autem laneum solūmodo pro foribus tendentes: quod illis qui numen uererentur terrorē religionemq; incutere posset. Cæterū Epytum Hippoti filium Arcadum regem ferunt stamen illud aliquādo desecuisse, impieq; in phanū, et cōtumaciter penetrasse, sed statim luminibus captū, marino (ut aiebat) æstu in oculos ingruente, paulo post mortem obijsse autumant. Vetus autē & constans fuit fama illo in tēplo maris fluctū apparere. Quibus haud absona Atheniēses de fluctu qui in arce sua manifestißime percipi uidebatur asseuerabāt. Cares quinetiam illi qui Mylasam incolebāt in dei cuiusdam

Neptuni equestris phanum.

Hadrianus Cæsar.

Trophonius Agamedes.

Epytus luminibus captus.

Athenienses.

Ogoas deus apud Caias.

dam templo, quem patrio nomine uocabant Ogoam, hoc idem euenire constantißime asseruerunt, cum alioquin ab Atheniensium quidem urbe Phalereum: & quod ibi propinquius est mare uicenis distaret stadijs. Mylaseis autẽ nauale octuaginta ab urbe remotum fuisse stadijs dicatur: sed Mantineis etiam multo remotius erat mare: qđ tamen numinis uoluntate (ut diximus) in templo aliquando manifestißime uisum & auditum fuisse perhibetur.

De Euthymo Locrensi athleta, deq; illius pugna, cum Temesseo dæmone, & uictoria.

CAP. XLII.

De Euthymo qui athleta superauit Temesseum.

QVæ de Euthymo athleta genere Locro, deq; Heroë cum quo depugnauit ille, memoriæ prodita sunt, huiusmodi ferè fuisse perhibentur. Post euersam Iliũ Vlyssem ferunt erroribus actum in Italiam uentis tempestatibusq; delatum fuisse: & ad Temeßam Locrorum regionis ciuitatem naues applicuisse, eoq; loci unum è nauticis illius socijs ebrium cum uirgini cuidam indigeti stuprum per uim intulisset, à loci illius accolis lapidibus obrutum interijsse dicunt, Vlyssem autem eius interitum: utpote qui merito cæsus esset, haud magni fecisse: & inde quàm primum absceßisse ferunt. Cæterum interfecti illius dæmon, haudquaquam postea cessasse dicitur omnes omnium rerum calamitates Temessensibus inferens, & in omnem æque sæuiens ætatem & sexum: adeò ut illi nulla sibi reliqua iam spe de relinquenda tandem Italia patrioq; uertendo solo planè cogitarent. Verum Pythia illis hac super re consulentibus respondit, ne Temessam relinquerent: sed heroëm illum à quo talia perpeterentur, omni studio placare procurarent, & le-

co

eo illi consecrato templum construerent: in quo uirginem quotannis quæ in Temessa pulcherrima adiudicata esset, illi exponerent. Pythiæ igitur parentes illi, omniaq; ut iussi fuerant sedulò curantes, nihil amplius, ut aiunt, à dæmone illo incommodi patiebantur. Cum autem aliquando Euthymus athleta in patriam reuersus esset, forte fortuna ad constitutum illius sacræ celebritatis diem ad Temessam accessisse dicitur, percontatusq; rem ut erat, & templum illud ingredi, & expositam uidere uirginẽ concupiuit: ut autem ingressus plorantem cõspexit puellam, & iam uenturi dæmonis timore exanimatam, misericordia primo commotus, mox ut illam alloqui cœpit amore etiam incensus ualido, fide prius ab illa accepta, si eã seruasset, non alium quàm se uirum habituram, succinxisse se Euthymus tanquam cum dæmone pugnaturus dicitur: & ut memoriæ proditum est aduentantis postea dæmonis impetum & sustinuit facile, & illum tandem luctando superauit. Quamobrem Temessam dæmon ille reliquisse & uicinum in mare magno cum fragore & strepitu postmodum subintrasse dicitur. Celebresq; posthac Euthymi & Virginis illius nuptias uniuersa celebrauit regio à dæmone liberata, & hæc quidem de Euthymo feruntur. Cæterum pictam hac de re tabellam: quæ exemplo à uetustissima quadam tabula deducta fuerat, uidisse se Pausanias memoriæ prodidit. Erat autem, ut inquit, picta ibi iuuenili effigie Sybaris & Calaber fluuius, simul cũ fonte Calyco: aderat autem iuxta Temessa ciuitas & Iuno, & inter has dæmon ille, quem è regione Temessensium expulit Euthymus, colore quidem admodum niger.

Forma Themesæi dæmonis.

ger. Forma uero quæ maxime se inspectantes perterrefacere posset: lupi autem pellem indutus uidebatur: nomen etiam dæmoni appositum fuerat Lybantes.

Lybantes dæmon.

Qui fluuiorum fuerunt fridigissimi, & de Tenthi duce qui cum reliquis ad Troiã missus fuit, eiusq; interitu ex Phthisi. CAP. XLIII.

Gortynus Arcadiæ fluuius frigidissimus. Cydnus fluuius. Melan. Anelon.

GOrtynum Arcadiæ fluuium à Megalopoli ciuitate, haud longe distantem fuisse ferunt, huius latices omnium frigidißimos fuisse autumãt, lõgeq; illum Cydni, qui Tarsum præterfluebat, & Melanis aquas, quæ stadiũ Pamphiliæ urbem alluebant: necnon Anelantis quem penes Colophonem fluentem elegiarum scriptores gelidissimum fuisse asserunt, frigiditate superasse fama est: ab hoc pagus quidam exiguus nõ longe aberat Tenthis appellatus: prius autem, ut ferunt, urbs ibi fuerat Tenthis, quæ ad Ilij expugnationem cum reliquis Græciæ populis copias ducemq; miserat nomine Tenthin. Is cum uniuersus Græcorum exercitus in Aulide uentis tempestatibusq; contrarijs detineretur, in Agamemnonis odium simultatemq; incidisse dicitur: ob idq; domum cũ Arcadibus, qui illius illuc ductu uenerunt, ocyus ire perrexit. Palladẽ igitur ferunt Melanis Opis filij effigie illi occurrisse, reditumq; in patriam Tenthi quammaxime, dissuasisse. Tenthis autem odij adhuc plenus iræq; impatiens, hasta quam manu gestabat, deæ crus percußisse dicitur: nec minus ex Aulide socios etiã suos domum reduxisse. Cum autem ad proprias peruenisset sedes, deam sibi uidere uisus est alterum crus saucium, ex quo haud multo post ipse quidẽ phthisi consumptus est. Arcadibus autem solis ijs qui eo loci degebãt, fructuum omniũ mira sterilitas

Tẽthis ciuitas.

Tenthis phthisi consumptus.

tas

tas insequuta est. Cõsulentibus igitur illis hãc ob rẽ Dodonæũ postmodum oraculum: & alia sibi à deo demandata sunt, ut ferunt, ad Palladem placandam, & ut simulachrum illius ocyus erigerent uulneris imaginem in altero crurium insignem habens: quod etiam eo loci se uidisse fascia deligatum: memoriæ prodidit Pausanias.

Dodonæũ oraculum.

De Lycæi Iouis phano in quod uiros ingredi nefas erat, ubi etiam uullas intrantes iaciebant umbras. CAP. XLIIII.

IN *Lycæo Arcadiæ monte* Iouis *cognomento Lycæi perceelebre (ut aiunt) erat phanũ: in quo uiros ingredi nefas fuisse dicunt. Quod si quis religione spreta ingredi ausus fuisset, illum postea integrum non superuixisse annũ ferunt. Fama est etiã siue uiros, seu feras quæcunq; templũ illud ingressæ fuissent, umbrã à se nõ iacere: accidisse autem hoc persæpe, ut à uenatoribus persecutæ feræ in phanũ illud confugerint: illisq; ingredi subuerentibus: & à limine subinde prospectantibus hoc clare uisum fuisse miraculum. Atqui Syenen ipsam incolentes, quæ urbs Aegypti est, et ad Aethiopiam uergere dicitur, sole cancrum permeante, nullas ex se umbras iacere dicuntur. Verum hoc ipsum in Lycæi Iouis templo toto anno perpetuum fuisse constat.*

In Lycæi Iouis phanũ uiros ingredi non licebat.

Syene Aegypti urbs.

De Appollinis Diradiotæ cognominati in Argiuorum arce oraculo. CAP. XLV.

IN *Argiuorum arce sacratũ, ut ferunt, Apollinis fuit templũ cognomine Diradiotæ: locus enim ubi exædificatum fuerat, Diras appellabatur: eius autẽ dei respon sa, & oraculorum modus qui ad Pausaniæ usq; tempora peruenit huiusmodi fuisse dicitur. Mulier uates erat, quæ per omnẽ ætatem uiri expers & nescia fuisset: hæc noctu*

Apollinis Diradiotæ oraculũ.

men

mensibus singulis agnum deo imolabat: cuius sanguine degustato, deo plena statim fiebat: futuraq; clarißime hoc modo præcinere dicebatur. Nec secus in Hysia Bœotiæ ciuitate simile huic oraculorum fuisse genus Bœotij perhibent, eo namq; loci in Appollinis templo sacer uisebatur puteus, à quo aqua epota sacerdos uerißima dabat responsa.

De miraculis quæ in templo Mycalesiæ Cereris Apud Bœotios fuere celebrata.
CAP. XLVI.

Hercules ex Idæis Dactylis.

IVxta Mycalessam Bœotiæ ciuitatem secundum mare, Mycalesiæ Cereris fuisse dicitur templũ. Hoc noctibus singulis & occludi & aperiri ab Hercule uulgo accolæ credidere. Herculem autem illum fuiße ex ijs unum qui Idæi Dactyli sunt appellati. Quinetiã huiusmodi addebant miraculum, quoscunq; autumni tempore fructus tellus ex sese producit: si ante simulachri pedes illius fuissent depositi integros illos & uegetos per uniuersum ferè anni spatium perdurare solitos.

De Tanagreis Gallinaceis. CAP. XLVII.

De Tanagreis gallinaceis.

IN Tanagra Bœotiæ ciuitate gallinaceorũ gallorum duo quædam fuisse perhibentur genera. Vnum quod bellicosum & erat & cognomine appellabatur. Alterũ quod Coßyphorum uocabant gallorum. Erant autem ij auibus Lydis magnitudine, haudquaquam absimiles, colore uero adeò nigro, ut cum coruis facile certare possent. Cæterum crista ijs anemonæ floribus erat quàm simillima. Præterea albicantes etian quasdam maculas: & in summa rostri aduncitate: & in extrema desinentis caudæ partes omnes habuisse dicuntur.

De

De Pindari uatis sepulchro,& de anu Thebana Pindari uatis cognata. CAP. XLVIII.

Thebis iuxta stadiũ Hippodromus fuerat in quo poẽtæ Pindari sepulchrum uisebatur, quem ferunt cum puer adhuc esset: & æstatis tempore Thespias pergeret die ferè medio, calore defatigationeq; uexatum, cũ paulùm è uia diuertisset, in gramine consedisse: & ut erat, profundißimo obdormiuisse somno, ad cuius os postea dormientis apes aduolasse, & eius in labijs mellis fauos constipasse perhibent. Et hoc (ut aiunt) odarũ poëticæq; fuit exordiũ, à quo in uniuersan postea Græciã celebris illius fama defluxit. Cæterum maximã illi artis huius dignationem & glorian Delphici Apollinis oraculo obtigisse fama est. Siquidem Delphis hominibus mandasse perhibetur, ut eorum quæ sibi oblata forent, æquam Pindaro portionem darent. Ferunt quinetian Pindaro iam senescenti huiusmodi apparuisse insomnium: aßistentem scilicet uisam Persephonem de illo conqueri, quod sola deorum illius carminibus celebrari non meruerit. Cæterum haud multò post fore dixisse, ut cum ad se acceßisset ille, hymnum in sui laudem uel mortuus componeret. Et Pindarus quidẽ decima ab hoc somnio aduentante die uita functus est. Thebis autem anus quædã erat (ut aiunt) quæ per omnem ferè ætatem hymnis cæterisq; huiusmodi poẽmatibus impensam semper nauauerat operam: cum natura (ut par est) ad ea studia illam impellente, tum Pindari etiam poëtæ cõsuetudine edocta, cui illa sanguinis cognatione fuerat propinqua. Huic Pindarus dormienti noctu astitisse: & hymnum in Persephonem compositum à ca-

Pindari uatis sepulchrum.

Attestatio Delphici oraculi de Pindaro.

Somnium Pindari.

De anu Thebana Pindari uatis cognata.

pite ad calcem integrũ cecinisse dicitur. Experrecta mulier, quem adhuc mente tenebat hymnum ijsdem conscripsit uerbis, quibus Pindarũ in somnis recitantẽ audiuisse uisa est. In quo hymno & alia Plutonis cognomina leguntur, & Chrysenios deus, id est, aureis utens habenis, à Pindaro appellatus est: quod maxime in illum propter Proserpinæ raptum: & merito dictum esse uideretur.

Quinam fuere Cabiri: deq; illorum occultis mysterijs, & de Cabirorum inexorabili indignatione.

CAP. XLIX.

IVxta Dircis fontem Thebis, Cereris Cabiriæ, item Proserpinæ lucus erat, quem ingredi nisi illorũ initiatos mysterijs ingens piaculũ fuerat: ab hoc septẽ distans stadijs Cabirorum erat phanum. Qui autem fuerint Cabiri, & quæ illis & Cereri matri fieri consueuerint sacra, ne in uulgus proferret religione se prohibitũ fuisse Pausanias scribit. Cæterũ nihil sibi obstare ait quominus hæc de illis pauca studiosis antiquitatis in medium proferat: Vrbẽ scilicet eo loci aliquando fuisse, accolasq; illius Cabiros appellatos. Ad Prometheum autem & Etneum eius filium Cabirorum gentis, Cererem quondam accedentem, quædam illis tradidisse: & apud illos deposuisse dicit: quod autem depositum fuerit illud: & quæ postea sint consecuta, neq; clare à quopiam sciri, neq; si sciantur in uulgus proferri oportere scribit. Sed hoc pro comperto inquit haberi, Cabirorum iras indignationemq; fuisse hominibus maxime inexorabilem, cuius rei cum multa afferri poßint testimonia, tum illud uel maxime hoc ipsum declarare uidetur. Nam cum mysteria illa, quæ Thebis fiebant quidã Naupacti eodem ferè modo facere ausi fuissent,

[Margin: Cabirorum phanum. | Quinam fuere Cabiri | Prometheus Etnæus. | Cabirorum inexorabilis indignatio.]

sent, omnes breui tẽpore, ut aiunt, funditus interijsse con stat. Quicunq; etiam Persarum cum Mardonio & exer citu Xerxis circa Bœotiã fuerant & templum illud siue in deorum contemptum, seu pecuniæ spe ingreßi sunt, o= mnes illicò rabidus quidam inuasisse dicitur furor, & se= ipsos postea aut è scopulis deijcientes, aut in mare præci pitantes ad unum omnes miserabiliter interiere. Alexan= dri quinetiam milites postquam acie Bœotios profliga= runt, & Thebas ipsas ui ceperunt, quicunq; templum il= lud iure belli tanquam hostilis regionis ingreßi fuerunt, omnes de cœlo fulguribus fulminibusq́; dißipati interijs= se dicuntur. Ex quibus Cabirorum implacabiles iras indi gnationemq́;, uniuersa maxime expauit antiquitas.

De Laconicis Lapidicinis. CAP. L.

De Laconicis lapidicinis.

LAconicum marmor iuxta Gythium maritimã Laco= niæ ciuitatem effodi solitum fuisse dicunt, cuius lapi dicinæ in pago croceæ appellato uisebant. Fuerat autẽ interpolis petra, neq; cõtinenter uenarũ tramitibus pro= cedens, neque magnas habens lapidum moles. Sed figura magnitudine'ue haud absimilem materiam præbebat ijs qui in fluminibus paßim reperiuntur lapidibus. Verum præduri erant admodum lapides ij & qui non facile se= cari possent, ijs sacræ quondam ædes & deorum templa decenter ornari, balnearum quinetiam parietes & pisci= næ uenuste incrustari consueuere.

Heroum ænea fuisse arma, non ex ferro. CAP. LI.

Heroum ænea fuisse arma.

HEroum arma nõ solum thoraces & clypeos, caq; quibus corpora tute cõmuniri solent: sed illa etiam quæ manu gestabantur, & quibus hostes impetebantur

ex ære fuisse & non ex ferro uniuersa testimonio est antiquitas: siquidem Homerus huiusmodi Pisandri Bipennē, & tales Meryonis fuisse sagittas carminibus suis testatur. Quod clarissimè etiam indicio esse potest, Achillis hasta in Phaselide Pamphyliæ ciuitate Palladi quondā dicata, & in eiusdem deæ sacrario reposita cuius æneam fuisse cuspidem Pausanias refert. Nicomediæ præterea in sacro Aesculapij templo. Memnonis (ut ait) ensis ostendebatur non ex ferro, sed ex ære conflatus.

Achillis hasta in Phaselide.

Memnonis ensis Nicomediæ.

De Helo Laconiæ urbe, unde Helotes dicti. CAP. LII.

IN *maritimo Laconiæ tractu ciuitas fuit* Helos *quondam appellata, cuius etiam in n[illegible] enumeratione* Homerus *meminisse uidetur carmine illo.* Qui Helon *&* Elaphon *clarasq; tenebat amyclas.* Hanc inter Persei *filios natu minorem* Helon *nomine condidisse ferūt: quæ postea cum à* Doriensibus *defecisset obsidione tandē expugnata, funditus euersa est, & eius uniuersus populus in seruitutem redactus: & ij fuere (ut aiunt) prima* Lacedæmoniorum *reipub. seruitia,* Helotes *nuncupati.* Postea *autem diutina inualuit cōsuetudine, ut* Dorienses *omnes seruos quales fuerunt ij, etiam quos iure belli è* Messenijs *ceperant,* Helotas *appellarent.*

Helos Persei filius.

Helotes.

De Delphino & puero in Poroselene Ioniæ ciuitate.
CAP. LIII.

DElphinum *se uidisse in* Poroselene Ioniæ *urbe refert* Pausanias *qui inclamatus à puero quodā, ocyus aduentare solebat, illumq; quando libuisset dorso submixus leniter per maria ferre consueuerat: collati, ut ait, in se beneficij memor: quoniam eum quōdam à piscatoribus captūm puer ille exemisset & abire permisisset: uulnus*

De Delphino & puero.

insuper

insuper quod influxerant illi salutariter medicatus fuisset. Quamobrem uera esse illa quæ de Cythardo Arione, & de Iasæo puero, cum pleriq; alij, tum Herodotus & Plinius referunt, haud magna cum re credi potest.

Arion cytharedus. Iasæus puer.

De quibusdam uelut hæreditarijs mortium generibus. CAP. LIIII.

NVlli mirum merito uideri debet sicut aliarum plerunq; rerum nonnulla, mortis etiamnum genera quædam ueluti hæreditaria & gentilia plerisq; nonnunquam obtigisse. Siquidem ex Ida & Marpessa Apharei filia genita Cleopatra Meleagri uxor, Polydorã, siue ut quidam malunt, Laodamiam peperit, quæ Protesilao nupsit illi, qui primus ex Græcorũ exercitu apud Ilium cecidisse dicitur: Eæ nanq; tres cõtinenter fœminæ præmortuis uiris suis, sibi ipsis manus attulisse dicuntur. Cuius rei testimonium etiam esse potest Deciorum patris & filij apud Romanos diuulgatæ mortes: qui se pro patriæ salute deuouentes illam quidem ab imminenti uterq; periculo liberauit: seipsos uero hostibus trucidandos similiter ambo tradiderunt.

Marpessa Idæ uxor. Cleopatra Meleagri uxor. Laodamia Protesilaus. Deciorũ apud Romanos mortes.

Quæ apud Græcos Neptolemæa dicta ultio & unde nomen inuenit. CAP. LV.

NEptolemæa ultio apud Græcos iam celebris prouerbij locum sibi usurpasse uidetur: quod tunc com memorari sanè solet, cum quispiam ijs quæ prius in alium crudeliter patrauerit: ipse postea eodem etiam modo ab alijs merito plectitur: cum enim Neoptolemus Achillis filius Priamũ iam senem ante sacras Hercæi Iouis aras iugulasset: ipse postea domum rediens ab Oreste in Delphici Apollinis templo ante illius aram interfectus est: à

Neoptolemus Orestes.

Prouerbium.

quo Neoptolemæa uocitata est ultio.

De Gryphis animalibus, eorumq; figura. CAP. LVI.

Aristeus Proconnesius historicus.

De Gryphis.

ARisteus Proconnesius teste Pausania, in carminibus suis Gryphas memorat apud Arimaspos reperiri: cũ quibus aßidue ijs bellum esse ob auri prædam dicit, quod paßim eo loci ex terra pullulat, & à Gryphis diligentißime custoditur. Esse autem Arimaspos ad Septentriones expositã ait gentem, moribus efferam, naturæq; habitu unoculam. Gryphas uero ipsos ex alitum genere feras inquit esse equis haud absimiles: uerũ quæ capita cũ incuruis rostris aquilarum more, sed aurita habeant.

Vnde Ardalides dictæ sint musæ, & de Ardali ara in qua musis & somno rem diuinam faciebant.
CAP. LVII.

Ardalus Vulcani filius primus tibias inuenisse fertur.

Ardalides musę.

Musis & somno rem diuinã faciebant.

IN Trœzene sacrum quoddam, & antiquitate conspicuum fuisse dicitur templum, quod musis Ardalum Vuulcani filium consecrasse fama erat. Hic fuit Ardalus *ille, qui primus tibias inuenisse perhibetur: & ab eo Ardalidas musas appellatas dicunt.* Hoc in loco Pitteum Pe*lopis filium dicendi artem docuisse ferunt.* Cõmentariosq; *illius quosdam ad id ipsum pertinẽtes uidisse se dicit* Pau*sanias: quos ab hospite quodam suo* Epidaurio legendos *acceperat.* Non *procul autem à templo illo, antiqua ostendebatur ara: quæ* Ardali *seruabat nomen super quã musis & somno rem diuinã facere loci illius accolæ consueuerant, id ipsum rati inter deos reliquos musis ipsis amicum maxime & gratum esse somnum.*

De Corinthio ære, & illius temperatura. CAP. LVIII.

COrinthium æs, quod antiquioribus seculis maximo fuisse in pretio ueteres rerum scriptores prodidere,

re, non ex metallis æris, quæ apud Corinthum nulla fuere, constasse perhibetur, indeq; nomen reperisse: Neq;, quod falso dixere quidam, quoniam fortuita quadam mixtura Corinthi apparuisset cum quædam conflagrasset domus, in qua auri argentiq; uerũ plures æris seruabantur massæ. Sed ob artem ipsam confecturæq; modum, qui Corinthi fiebat, sic fuisse appellatum constat. Candens enim æs frigidissimo in fonte Pirenes demergebant, ex quo aquæ illius occulta ui, singulare temperamentum speciemq; illam saturata combibebat massa, quibus ad uasa & statuas, & id generis cætera reddebatur aptissima, speciemq; & decorem eximium contrahebat. Erat autem Pirene Corinthiorum in arce fons perennis, cuius perspicui latices & potu suauissimi, ex candidissimis marmoribus speluncarum continenter positarũ speciem præbentibus scaturientes, in subdiualem deriuabantur fontem, qui uniuersæ postea urbi salubrem pariter & uberem subministrabat usum. Hunc ex puella quondam in lachrymas resoluta, largiter effluxisse, uulgi constans priscis temporibus fama percrebuit.

Corinthium æs & eius temperatura.

Pirene Corinthiorum fons.

De Pythalo Atheniense ficus inuentore. CAP. LIX.

PYthalum ficus arboris primũ fuisse inuentorẽ Athenienses constanter asseuerant. Hic enim iuxta Marathonem angusti agelli dominus cũ errantem (ut aiunt) Cererem hospitio benigne suscepisset, eius meriti gratia à dea ficulneo donatus, surculo, diuini illius muneris humanum genus particeps esse uoluit: cuius rei epigrãma etiã quod in Pythali sepulchro insculptum uisebatur, proculdubio testimoniũ ferre potest, erat autem huiusmodi.

Pythalus Atheniensis ficus inuentor.

Ceres uaga & errans.

Pythalus hic situs est celebrandi nominis heros
Qui quondam hospitio cererem suscepit: at illi
Frondentem dea grata dedit pro munere ficum:
Ex quo perpetuum genus hoc celebratur in æuum.

De Canephoris puellis apud Athenienses, & quid factitare solebant. CAP. LX.

DE *Canephoris Atheniensium appellatis uirginibus, quarum apud ueteres non satis frequens nomen est, hæc Pausanias memoriæ prodidit. Virgines duas fuisse inquit, quæ non procul à Palladis cognomine Poliadis templo, domicilium haberent. Eæ autem singulis quidem diebus ad deæ templum uentitabãt, illicq; de more aßiduo ministrabant obsequio. Sacro uero illius aduentante festo, quod quotannis statis quibusdam diebus celebrare solebant, hæc facere dicebantur. Pridie eius diei multa de nocte ad Palladis sacratam Antistitem accedebant, à qua canistra quædam accipientes cum abditis quibusdam sacrorum mysterijs, quæ neq; ipsæ scirent, neq; sacerdos etiam illa nouisset, & supra caput sibi imponentes, rectà ad sacrum quoddam in urbe septum non procul inde distans accedebant, quod Veneris Ortẽsis appellabatur, ubi subterraneus quidam descensus natura non arte factus uisebatur. Illac in subditum descendentes specum uirgines, quæ secum attulerant canistra eo loci relinquebant: aliud autem quiddam pari celatum modo ibi accipientes efferebant. Ex quo postea uirgines quidẽ illas liberas ire permittebant, & suæ spontis esse sinebant, alias uero illarũ loco duas rursus capiebant, & eiusdem ministerij causa in arcem deducebant.*

Palladis Poliadis templum.

Septum Veneris ortensis.

De Eury

De Eurynomo appellato dæmone eiusq; forma, & de Pythonibus,& Euricleis appellatis dæmonibus. CAP. LXI.

DE dæmone qui Eurynomus appellatus est,neq; Homerus in Odyssea,neque poësis illa quæ apud Græcos Mynyas est cognominata,neq; ipsi reditus,quod genus poëmatis νόστους appellant,mentionem fecisse ullam uidentur: atqui in ijs omnibus poëmatum cōmentarijs de inferorū supplicijs & pauoribus,luculente & fuse perscriptum fuisse autumant. Cæterum Delphorū interpretes: & ij maxime qui inter illos peritiores habiti sunt Pausania referente Eurynomum dixerunt inferum fuisse dæmonem,qui mortuorum carnes absumeret & deuoraret,ita ut sola ex ijs & nuda relinquerentur ossa: pingebantq; illum horrida quadam & terribili specie exertis dentibus trucem,in uulturina pelle sedentē,colore inter ceruleum & nigrum ferè medio, qualis musculorum color inter reliquas animalium carnes esse perhibetur. Cæterum quoniam hoc in loco de Eurynomo mentionem fecimus,non ab re fuerit,si pauca etiam de quodam dæmonum genere,quos Euricleas & Pythonas ueteres uocauerunt,in medium afferamus. Illos enim (ut nunc etiā de spiritibus quibusdam uulgo credunt) hominum ingredi corpora solitos: & eorum uti uocibus & linguis ad futurorum prædictiones constanter existimauit antiquitas. De quibus Plutarchus Chæroneus in dialogo,ubi causas deficientium rimatur oraculorum,hæc ipsa ad uerbū scripta reliquit. Stultum profectò & puerile est existimare deum ipsum uelut illos quos uentriuagos Euricleas quondam,nunc uero Pythonas appellant,prophetarum ingre

Poemata apud Græcos,quæ de inferis mentionem faciunt.

De Eurynomo appellato dæmone, eiusq; forma.

di corpora: & sic loqui illorum ore & uocibus ceu instrumento quodam utentem.

De Byssi natura in Elide, & cur equæ ibi ex asinis concipere non poterant. CAP. LXII.

De Byssi natura.

Dvo fuere non mediocri admiratione digna, quæ in Elidis regione animaduersa, silentio se præteriri nõ sinunt. Vnum byssi ipsius natura, quod ibi tantummodo, & nusquam præterea in tota Græcia nasci proditum est, Quod elegans alioquin & tenuissimum cum Hebræo*rum regionis bysso non immerito comparari poterat: ni si quod non similiter erat flauum. Alterum quod uulgo iam diu proditum quotidiana postmodum experientia fuit animaduersum: equæ enim in regionis illius confinio ex asinis concipere, haudquaquam poterant: quæ si extra illius limites educerentur, & concipiebant statim, & nul lo negocio quemadmodum apud alios pariebant.* Huius *autẽ rei causam ad imprecationes dirasq; quasdam antiquas, eius loci accolæ reuocabant.*

Cur in Elide equæ ex asinis concipere non poterant.

Qui primi æris metalla conflarunt, & de Polycratis tyranni gemma. CAP. LXIII.

Rhæcus. Theodorus.

Memoriæ proditum est Rhæcum *Phiæi filium, & Theodorum Telecle Samios, primos omnium æris metalla conflasse, & deorum ex ijs prima effecisse simulachra.* Huius *Theodori opus, celebris illa & decantatissima* Polycratis *Samiorum tyranni scribitur fuisse insculpta gemma, qua ille plurimum delectatus cum inde fortunæ suæ constantiam prosperumq; tenorem interpellare cuperet, illam è nauigio in mare proiecisse dicitur: quæ ab eximiæ magnitudinis statim excepta pisce, ut ostentum faceret, rursum domino restituta fuit*

Polycratis gemma.

pisce

pisce illo capto, & in tyranni culinam impertito & desecto. Fuisse autem illam smaragdum nonnulli ueterum Pausania teste uoluerunt: plerique uerò quos Plinius secundus sequitur, Sardonicem fuisse autumant: Romæq; illam in concordiæ delubro cornu aureo inclusam Augustæ donum inter alias complures & pulchriores nouißimum penè locum obtinentem à se uisam, idem scribit autor.

Plinius secũdus.

De admirabili equi statua Olympiæ Phormidis denominata, & de ignibus in deæ Persicæ appellatæ phano sponte ardentibus. CAP. LXIIII.

Mira profectò fuere quæ de Phormidis equo Olympiæ celebrata sunt: multorum tamẽ oculis temporibus illis fama testatior fuit. Memoriæ enim proditũ est in celebri statuarum repositorio, quem locum Olympiæ Altin uocabant, in quo illorum qui in sacris certaminibus uictores euaserant, simulachra cũ titulis erigere & collocare mos illis fuerat, æneam equi fuisse statuam, iuxta quã stratoris habitu alterũ hominis astabat simulachrũ, ambo Dionysij argiui opera. Magnitudine autẽ & forma equi statua illa satis exacta fuerat: ueruntamẽ quæ à plerisq; eo loci positis in utrisq; ijs facile superaretur: cuius etiam refracta cauda multũ illi gratiæ decorisq; auferre uidebatur. Fuisse autẽ illam Phormidis cuisdam donũ, insculptum in illius aluo soluto sermone huiuscemodi declarabat epigramma. Phormis hanc obtulit archas ex Menalo: nunc uerò Syracusius. Cæterũ ille fuerat equus cuius in fabrica dum conflaretur Helij hippomanem uirus infusum fuisse pro certo tenebant. Nam aliquã in illius structura occultiorem etiam magicæ artis intercessisse

Altis locus.

Dionysius argiuus.

fiſſe cauſam,non immerito credi poterat. Siquidem equi omnes maſculi, non ſolum ueris tempore quo turgeſcere & in uenerem ferri id animal ſolet:ſed toto etiam anno,& diebus ſingulis,illac tranſeuntes,adeò efferebantur in uenerem,ſic concitate ruebant,ut diffractis ſæpius unculis,ſeſſoremq; interdum ipſum ui auferentes, & ſæpe ſternētes,crebris hinnitibus,nariumq; terribili afflatu in Altin *inferrentur: & equū illum furioſius cupidius'ue aſcenderent,quàm ſi pulcherrima ex uiuis,& ex ijs quæ iniri ſolerent fœmina fuiſſet,neq; inde ui ulla poſtea abſtrahi abduci'ue prius poterant,quàm crebro inuitoq; aſcenſu,ſemper ab æris apprehenſu labētibus ungulis defatigati,& flagellis inſuper fuſtibusq; cæſi,maximo cum labore inde aſportati potius quàm abducti fuiſſēt.Ad cuius rei fidem,magnæq; facultatis teſtimonium aliud hoc ipſo nihilominus mirandum in* Lydia *ſe uidiſſe* Pauſanias *refert. Fuiſſe enim* Lydis *omnibus percelebrem ait*

De a Perſica apud Lydos.

Deam,& quæ impenſius ab illis coleretur, nomine Perſicam:*huius & alibi eius regionis: ſed in duabus præcipue urbibus* Hierocæſarea *ſcilicet &* Hypæpis, *celeberrima fuiſſe ſcribit templa: quorum in utroque paruum fuerat ſacellum cum ara ſuper quam ſemper cineres iacerent,qui alium quendam colorem ſpeciemq; quàm conſueti præbent cineres præ ſe ferre uidebantur. Cum autem rem ibi diuinam de more facere uolebant, ſacrarium illud uir magus ingrediebatur,lignaq; tantum ſecum afferens ſicca,illa ſuper aram imponebat.Deinde thyaram capiti aptans,manuq; librum retinens,barbara quædam ex illo nomina lectitabat,precationesq; quaſdam patria*

cane

canebat lingua: statimq; nullis subditis ignibus sponte sua ligna illa clarißimam concipere flammam, & manifeste ardere uisebantur.

De materijs ex arboribus ex quibus Deorum simulachra factitari sint solita. CAP. LXV.

MAteriæ ex quibus Deorũ facere simulachra et imagines antiqui consueuere: exceptis inquã metallorum lapidumq; generibus: eæ ferè perhibentur: quas diligenti uariaq; lectione solas se animaduertisse Pausanias scribit. Ebenus, Cypressus: Cedrus: Quercus: Milax: Lotos: Buxum. Iis etiam oliuæ radicem, qua in minoribus utebantur simulachris Theophrastus addit. Vitis etiamnum lignum refert Plinius, & ex illo Iouis antiquißimũ simulachrum in Populonia Italiæ urbe, tot æuis incorruptum conspexisse se scribit: nec immerito (ut arbitror) Si enim materiæ firmitudo ad id maxime requirebatur operis, quam supra memoratæ omnes habent arbores, nulli à Vite alio ligno æterniorem esse naturam, multis compertum est experimentis. Cæterum cum isthæc hoc se habeant modo, Mercurij tamen Cyllenei in Arcadia simulachrum ex nulla istiusmodi materia cõstructum fuisse narratur: sed ex thya arbore, quæ ab Homero Trogete appellatur, quàm inter odores uri in delitijs Calipsus memoriæ prodidit. Præcipuam autem esse eam arborem circa Hammonis delubrum, & in alio etiam Cyrenaicæ regionis tractu refert Theophrastus: cuius uniuersa species cum ramorum foliorumq;: tũ stipitis ipsius & fructus, Cypresso haud absimilis esse perhibetur: ut reputari agrestis plane poßit cypressus. Ex hac etiam

Thya ab Homero Trogete appellata.

uete

ueterum templorum contignationes effectas. Quinetiam ex eius radice, qua nihil est crispius, preciosiora & exactiora opera factitata fuisse: idem scribit autor.

De celebratis uetustate arboribus quæ uarijs in locis memoriæ sunt proditæ. CAP. LXVI.

Dodonæa quercus. Olea in athenarum arce. Olea de liaca. Laurus. Assyria. Platanus Capaiensis. Platanus Delphica. Palma deliaca. Oleastrum. Olympiæ. Fagi Ilienses.

CElebratissimæ arborũ: & eædem antiquissimæ quæ literarum ferè omnium monumentis illustratæ, longis annorum seculis ad Theophrasti *usq; ad* Pausaniæ *etiam tempora peruenisse dicuntur: eæ fuerunt.* Primum *Samia uitex (est autem salicis genus uitex) quam* Græci *λύγον uocant. Hæc autem in* Iunonis Samiæ *templo enata uisebatur. Post hanc ætate secũdæ* Dodonæa *fuit quercus, oliuaq; in* Athenarum *arce sata: & altera item olea quæ* Deli *fuisse perhibetur. Tertias uerò antiquitatis famæ sibi uendicasse partes laurum refert* Pausanias, *quæ apud* Assyrios *ostendebatur. Postea omnium antiquissima fuisse fertur* Platanus *apud* Caphienses *in* Arcadia, *quam plãtasse* Agamẽnonem *fama erat. Sicut aliam etiam apud* Delphos Platanum *eiusdem herois satu enatam ad sua usq; tẽpora perdurasse* Theophrastus *memoriæ prodidit. Addit præterea idem autor antiquissimas extimari arbores tum palmam deliacã: tum* Olympiæ *oleastrum: ex quo sacrorum certaminum uictores coronari mos fuerat.* Fagos *quinetiam quæ apud* Ilium *in tumulo uisebantur* Ili, *uetustate præcipuè excelluisse dicit.*

De Iouis Lycæi fonte miraculoq; de illo celebrato. CAP. LXVII.

DE fonte qui Agriæ *uocabatur in* Lycæo Arcadiæ *monte: mira hæc scribit* Pausanias. *Siquidem in primis æstatis & hyemis tẽporibus* Histri *amnis incremen*

ta decrementaq; iisdem ferè diebus occulta naturæ suæ ui subsequi semper est solitus. Quod si forte squallentis anni siccitas (ut assolet) quepiã regionis illius tractũ exussisset, ut inde stirpium omnium & seminum timeretur interitus, hoc sibi præsentaneum remedium loci illius accolæ adhibere solebant. Iouis Lycæi sacerdos latices prius sacros ueneratus: imolatisq; hostijs & re diuina, ut moris fuerat perfecta, quercus ramum quẽ manu ob id gestabat in sacratum demittebat fontem, ita ut nõ penitus immergeretur, sed super aquas nataret. Exin fontis motione illa quam iniectus effecerat ramus, halitũ quendam illico nubeculæ similem sursum ferri autumabant: ex quo haud multo post iam exacta cõflabatur nubes: inde multis etiam ad illam cõcurrentibus nebulis cœlum omne penitus obducebatur: largiq; postea paulo interiecto spatio regionem illam quarum irrigabant imbres.

Sacerdos Iouis Lycæi.

De quatuor sacris Græciæ certaminibus, & de illorũ coronis, & quamobrẽ uictores omnes palmæ ramum manu gestabant. CAP. LXVIII.

PEruulgatißimũ inter omnes est: & paßim apud ueteres historiarum scriptores memoriæ proditum: quatuor in uniuersa Græcia sacra fuisse certamina. Quorum duo quidem Deorum immortaliũ honori, Iouis scilicet & Apollinis fuerant constituta, Olympicum & Delphicum. Duo uerò reliqua Nemæũ, & illud quod in Corinthi isthmo fiebat, uita functis hominibus Palemoni & Archemoro attributa fuere. Variæ quinetiam in ijs certaminibus coronæ uictoribus dari consueuerant: siquidem Olympiæ uictor oleastri corona donabatur. Delphica uero Laurus, uictorem Delphis unciebat: in Isthmo

Quatuor ĩ Græcia sacra certamina.

autem

autem ex pinu sertum: & in Nemæa *ex* Apio:*certami-num illorum uictoribus dari mos fuit: & hæc ut dixi fe-re omnibus palàm esse constat.* Illud *autem plerosq; late-re solet: aliorũ scilicet omnium uictores certaminũ pal-ma insigniri solitos fuisse: nam omnibus sine cõtrouersia palmæ ramũ manu gestare semper in more fuit.* Palma-*cei igitur huiusmodi gestaminis hæc prima fuisse perhi-betur origo.* T*heseum ferunt ex* Creta Minotauro *deui-cto redeũtem,* Delum *applicuisse, ibiq; ob monstri repor tatam uictoriã sacros* Appollinis *ludos fecisse.* In *quibus uictores primus* Deliaca *palma donasse dicitur.* Inde *ino leuit mos cuiuscunq; certaminis uictorem palmæ ramis decorari.* Deliacæ *autem palmæ, cum alij plerique me-minerunt autores: tum* Homerus *ipse in* Vlyßis *apud* Nausicem Alcinoi *filiã oratione, mentionem facit.*

Vnde primũ uictores palmæ gestamine fuerint insigniti.

Theseus.

De Anigro Elidis fluuio, retroq; illius odore uariæ diuersorum sententiæ, & de Anigrensibus nymphis quæ uitiliginem curabant. CAP. LXIX.

DE Anigro Elidis *fluuio qui in* Arcadiæ *monte* La-*pitho ortus per* Samicum *eius regionis maritimum tractum, in mare delabitur, hæc apud* Pausaniam *scripta cõperimus.* Hunc *scilicet à prima statim fontis sui origine insuaues & tetri odoris habere aquas, quæ nec pisces ullos, nec animantium aliud quippiã enutriunt genus.* Cæ*terum* Acidante *fluuio secum permixto, qui per aliquan-tulum spatij solus defluens* Anigro *postmodum illi com misceetur, pisces quidem in illo reperiri dicit: uerum insua-ues & ingratos, & qui ad nullos penitus mensarum ex-poscantur usus, cum alioquin in* Acidante *ipso antequàm defluat in* Anigrum *excepti eius generis pisces gratißimi*

existant

existant saporis, & lautioribus etiam epulis exquiratur. Hunc autem tam dirum fluuij odorem ex peculiari intimaq; telluris ui per cuius latentes abditasq; priusquàm exeat delabitur fibras, uerisimiliter effici non immerito credere se scribit Pausanias. Sicut etiam in Ionia aquis quibusdã usu euenisse dicit: ut similem ob causam, uel solo halitu suo homines etiam necare ualerent: Verum alios inquit alia de hoc fluminis odore licenter etiam fabulari non destitisse. Quidam enim, inquit, Chironẽ ipsum: nõnulli uero Pylenorem centaurũ ab Hercule Hydræ Lerneæ tabo delibutis sagittis uulneratũ, hoc in flumine cruorem & uulnera abluisse ferunt: ut hydræ uirus fluuio clutum tam tetri aquarũ odoris habeatur in causa. Nec desunt etiam, inquit, qui huiusce rei causam in Melampodem Amythaonis filium referant: qui postea quàm furentes prœtidas carmine libaminibusq; quibusdam ab insania (ut aiunt) liberauisset, purgamẽta illa omnia in præcurrẽtem Anigrum imprudens proiecerit, à quibus tam dirus aquis eius odor perpetuo sit inustus. Et hæc quidem de fluuio ipso memoriæ prodita sunt. Cæterum haud procul ab illo spelunca ostendebatur quædam, quæ Anigrensium Nympharum appellabatur: hanc si quis uitiliginis morbo seu illius quæ alba uocatur, siue quæ nigra dicitur, detentus intrasset, nymphas prius illas de more ueneratus, sacrificijq; quoddam genus se illis factur ũ pollicitus, & postea infirmam fœdamq; corporis sui partem abstergens, flumen illud tranasset, è uestigio omni corporis uitio membrorumq; fœditate detersa, & ueluti in aquis derelicta, sanus & integer exire & emergere dicebatur.

Chiron Pylenor centauri.

Melampus.

Prœtides.

Anigrenses nymphæ.

Vitiliginis remedium.

Cur in symposijs coronati discumbebant, & quod Epithimiades pectorum uocabantur corollae: coronarumq; nominis origo. CAP. LXX.

QVæri solet, & non immerito (me hercule) à nonnullis literarum bonarum studiosis, cur in symposijs suis antiqui sertis caput redimiti discubuisse dicantur. Sic enim apud plerosq; ueteris memoriæ conditores illos semper factitasse nobis proditum est. Huius autem rei causam & Aristotelem philosophum, & Chium Aristonem inter peripateticos haudquaquam ignobilem in libris suis De amoribus reddidisse, testis locuplex est in sophistarum cœnis Athenæus. Cum enim antiqui, inquit, liberalius in symposijs suis uino se inuitarent, & profuse biberent, ut capitis doloribus, quod merum largius præsertim haustum, perspicue petere solet, salutariter occurrerent: fascijs id & quolibet ligamentorum genere circumligare consueuerunt. Postea autem progredientibus ætatibus hominum (ut assolet) ad excolenda ornandáq; antiquitatis inuenta, ingeniosum semper & industrium genus, necessitati huiusmodi utilitatiq; ornatum etiam & elegantiam inesse uoluit, inuentumq; addidit decorem. Corollæ igitur in symposiorum licentia introductæ fuerunt, quæ & usum priorem facile præstarent, & spectantium oculis nitidam etiam cultus elegantiam decenter afferrent. Pectora quinetiam ipsa, in quibus fons origoq; uitæ residet cor, unguentatis circundedisse coronis antiquos in symposijs, idem refert autor: ut hac etiam corporis parte decentius ornata discumbere uiderentur. Eas autem coronas Epithimiadas uocitatas fuisse scribit. Cæterum non ab re profecto, neq; intempestiue admodum factu

Aristoteles.
Aristo chius.
Athenæus.
Vnde corollæ in symposijs inductæ.
Epithimiades pectorum corollæ.

facturum me esse arbitror, si hoc etiam in loco, quæ idem autor de coronæ nomine dicit, breuiter recensuero. Scribit enim Appionem grammaticum in ijs quæ de Romana lingua edidit commentarijs, scriptum reliquisse στέφανον, quam nos coronam dicimus, ab antiquioribus Græciæ populis χορωνὸν uocitatum fuisse: ex eo scilicet quod histriones saltatoresq; in theatris quos illi χορεύτας appellabant, & ijs redimiti saltarent, & illarum adipiscendarum gratia omnia facerent: cuius etiam uerbi Simonidem in epigrāmatibus meminisse dicit. Ex quibus corona non latinum, sed græcum uideri potest uocabulum, licet à nobis iam pridem receptum, & crassa in tenuem commutata litera Latio sit donatum.

Apion grammaticus.

Coronarū nominis origo.

Quod coronarum inuentor fuit Ianus & nauigiorū, deq; Camisa Iani sorore. CAP. LXXI.

IAnum apud Romanos celebrem deum, quem patrem appellabant, & cui semper uoluentis anni peculiariter aßignabant initia, primum coronarū inuentorē fuisse Athenæus refert. Hocq; se apud Draconem Corcyreum probatum sanè autorem in suis de lapidū generibus commentarijs scriptum legisse affirmat. Cuius etiam ad uerbum dicta exprimit, quæ sunt huiusmodi. Ianum fama est bicipitē fuisse: ut & illa quæ ante, & quæ post se essent, facile cernere posset. Ab hoc ipso & Ianus fluuius, & mons in quo degere solitus fuerat, Ianus etiam est appellatus. Primus autem omnium coronam inuenisse dicitur: ratesq; etiam & nauigia, nummumq; æneum primus excudisse & characteribus signasse perhibetur. Quāobrem apud nonnullos Græciæ populos: & in plerisq; etiam

Coronarū inuentor Ianus.

Italiæ & Siciliæ ciuitatibus nummus excudi consueuit: cuius ex altera quidem parte biceps uisebatur facies: ex altera uero, non eodem semper modo, sed nauigium sæpe, aliàs rates, interdum etiam corona fuerat insculpta. Nos autem cum corona aut rate nummũ adhuc non uidimus. Verum antiquissimi operis nummisma cum nauigio & bicipiti Iano iam euanescẽtibus habemus. Huic autem sororem Camisam nupsisse ferunt: ex qua filiam (ut aiunt) Olisthenã nomine suscepit. Postea maiora clarioraq; animo uoluens Ianus, in Italiam nauigasse dicitur: montemq; Romæ propinquum habitasse: qui ab illo Ianiculus celebri nomine est appellatus.

Camisa Iani soror, ex qua Olisthenam habuit filiam.

De boni dæmonis poculo in primo & extremo conuiuio appellato, & quod post ultimã boni dæmonis potionem mensæ auferri sunt solitæ. CAP. LXXII.

FVerat antiquus conuiuarum mos, positis mensis in prima statim potatione, quã boni dæmonis uocabant, uini quidem parum, uerum id meracius semper degustare, ueluti seipsos, ut inquit Theophrastus & Philochorus, opportune admonentes, qualis & quanta dei ipsius uis, & erga humanũ genus benignitas existeret. Hoc idem extremo etiam in conuiuio antequàm surgerent, asportarentur'ue mensæ facere non immerito solebant, extremamq; hanc potionem, ut priorem illam, boni etiam dæmonis appellabant: ut cum grata uirium benignitatisq; liberi patris recordatione hilare id clauderetur conuiuiũ: inter hanc autem & priorem illam, in toto ferè symposio dilutius bibere consueuerunt, quoniã ipsas etiam nymphas Bacchum puerũ educasse constans erat fama. Quod autem omnes in conuiuijs mensæ post ultimam dæmonis potio

Boni dæmonis poculum.

potionem remoueri asportariq; solitæ fuerint, uel impiũ Dionysij tyranni facinus testimonio esse potest. Is enim cum Syracusijs in Aesculapij phano aurea ante simulachrum mensa reposita esset, patera mero repleta propino tibi, inquit, Esculapi boni dæmonis calicem, & cum dicto auream statim mensam auferri iußit.

Dionysius tyrannus.

Vbi & quomodo Silphij primum apparuit herba.
CAP. LXXIII.

CYrenaicus ager circa Hammonis delubrum quindecim millia passuũ latitudine à litore, arboribus consitus, & uariarum stirpium fertilis fuerat, cum reliqua undiq; omnis regio uacuis paßim harenis squaleret. Illas autem arbores cum antea eo loci non fuissent subito enatas Theophrastus scribit, Piceo quodam & craßo circa ea loca è nubibus deuoluto imbre: qua etiam tempestate Silphij herbam simuli de causa imbri enatam, primo ex terra pullulasse ferunt.

Silphij herba.

De Euboicis æris metallis, & de Curetibus, & unde Chalcis ciuitas denominata. CAP. LXXIIII.

IN Eubœa insula æris & ferri metalla quondam celebrata extitisse, Euboënsesq; optimos fuisse ferrarios fabros, testis est Callimachus uates illo carmine,

Euboica accepit cælati pondera ferri.

Fuisse autem constat illa iuxta Aedepsum oppidum, ubi etiam aquæ calidæ admodum salutares & opiferæ scaturiebant: quas Herculis balneas appellabant. Epaphroditus autem (ut apud Stephanum legitur) æs illa in insula primum à Curetibus fuisse inuentũ, scribit: qui cum Ioue illuc accedentes, ærisq; usum ab illo edocti, ferri fabricã exercuisse, & æneos primi thoraces, cæteraq; reliqui

Herculis balneæ.
Epaphroditus.
Curetes.

corporis ex ære munimenta sibi construxisse dicuntur: à qua postea (ut fama est) discedentes, eius insulæ templiq́; Iunonis, quod ibi percelebre fuerat, custodes ex suis quosdam reliquisse dicuntur, à quibus Chalcis ciuitas ædificata, nomen sanè ab æris usu, quod Græci χαλκὸν uocant, accepisse uerisimiliter perhibetur.

Chalcis ciuitas.

De Corsica insula, & de syluestri in illa a Romanis reperta materia ex Theophrasto. CAP. LXXV.

DE Corsica insula, quam Cyrnum Græci uocãt, hæc in suis de stirpium historia commentarijs memorat Theophrastus. Romanos aliquando quinq; & uiginti nauium classe: ut urbem eo loci conderent, colonosq́; ut moris ijs fuerat, cò deducerent, ad illam delatos fuisse. Cæterum insulam illam arboribus adeo densam, & syluestri obsitam materia reperisse, ut portus quosdam subintrare uolentes, & arborum hincinde annatarũ densitate prohibiti: diffractis etiam plerisq; ramorum occursu nauium suarum uelis & antennis, infecta re ocyus discederent: insulam illam ueluti agrestem & horridam, ferisq; magis quàm hominibus habilem iure & merito aspernati. Verum nonnullos ad terram nihilominus ex nauticis descendisse idem autor refert. Qui ex paruo quodam propinqui litoris spatio tantum lignorum cecidisse, & tam proceras omnis generis arbores in mare demoliti fuisse dicuntur, ut inde maximã quandã ratem, quæ uel una quinquagenis sufficeret uelis, nullo negotio celerrime conficerent. Cæterum hanc quidem in reditu uentis fluctibusq́; disiectam interijsse fama est, illi uero reliquis nauibus incolumes domum perueniße feruntur.

Theophrastus.

De Cir

De Circæo iuxta Italiam insula, & de Myrto coronaria iuxta Elpenoris tumulum. CAP. LXXVI.

Circæum iuxta Italiam haud procul à continenti, Insulam aliquando fuisse octuaginta stadiorum ambitu Theophrastus memoriæ prodidit: Circes quondã percelebre domiciliũ à qua huiusmodi deduxerit nomen. Cæterum annis uoluentibus, fluminũ quorundam è regione illius in mare exeuntium opera, continenti applicitum: & Italiæ portionem effectum fuisse dicit. Est autem eminenti quondam situ eleuatior locus: & syluestri undiq; materia densus & obsitus, qui cum omnimoda stirpium producat genera: tum præcipue myrtos quàm plurimas ad iustarum magnitudinem arborum excrescentes enutrit. Verum paruus, ut inquit, in illo uisitur locus, quem incolæ Elpenoris esse tumulum perhibent: Qui supini hominis mensuram haudquaquam excedere uidetur. Hic ex uniuerso regionis illius tractu sola myrto illa, quæ coronaria appellatur, eo quod parua sit, & ad coronamenta solum expetatur, conuestitus est totus, cum ea in insula nusquã alibi talis enascatur myrtus, sed arborosa illa & magna per omnes passim angulos fertilius pullulet. Hoc autem ad Elpenoris defuncti honorem effectum esse loci illius accolas constanter credidisse, idem autor scribit.

Myrtus arborosæ.

Elpenoris tumulus.

Myrtus coronaria.

De oleastro Megarico, & de oraculo Megarensibus dato. CAP. LXXVII.

De oleastro Megaris foro in medio enata illius urbis fatali excidio, quæ antiqua Megarensium religione per multa secula diligẽter fuerat custodita, hæc memoriæ prodita sunt. Cum Megarenses aliquãdo bello arctius oppressi essent, & de sua patriæq; salute iam desperare

rare uiderentur, deum hac super re urbis primoribus cō
Oraculum Megarensium.
sulere placuit. Oraculum igitur ijs est datum, tunc capi Megaras diruiq; oportere, cum oleaster fori medio con sita arma peperisset: quam rem illi haudquaquam conie= ctari ualentes, & oraculi illius impoßibili (ut existima= bant) euentu, æternam patriæ suæ securitatem præmonstra tam esse rati, bona cum spe egregiam bello nauantes ope ram, superiores tandem euaserunt. Cæterum accidit post= ea, ut longo æuo arescente & emortua iam oleastro, illam Megarenses succiderent, eiusq; stipitem scinderent: ex quo ocreæ (ut aiunt) subito & æneus thorax cum galea, quæ in illo eousq; occulta conclusaq; ceu quodam uentre resederant foro medio humi profusa sunt. Fuerant autem arma (ut aiūt) illa ex antiquo prælio quod aduersus Athe nienses decertauerant, manubiæ & spolia arbori illi tro= phei in modum imposita, quæ longis postmodum anno= rum seculis corticibus obducta & undiq; obsepta latita= uerant. Nec multo post oraculi secutam esse fidem per= hibent. Si quidem Demetrius Antiochi filius Megaras ui cæpit, & diruit.

De arboribus laniferis in Arabico sinu, & de miris quibus dam arborum naturis. CAP. LXXVIII.

TYlos in Arabico sinu insula est, quæ æstu marino tota ferè perfunditur: in hac & alia multa stirpiū usuntur genera (densa enim est & syluis obsita) sed in= ter præcipua, arbores in ea laniferæ nasci quædā perhi=
Arbores laniferæ.
bentur, harum autem folia ni minora essent, uitium pote= rant uideri: fructum uero nullum ex sese eæ producere dicuntur arbores, sed pillulas quasdā uerni mali magni= tudinem

tudinem non excedentes: eæ autem immaturæ quidem adhuc occlusæ permanēt: maturitate uero ipsa ruptæ & fatiscentes lanarum præbent uillos ex quibus uestes preciosas conficere linteo solent. Hoc idem & apud Indos, & *in Arabia ipsa fieri solere* Theophrastus *scribit*. *Esse præterea in eadem ait insula, alias etiam arbores florem albæ uiolæ similem producentes: uerum odoris suauitate & elegantia uiolas longe superantem. Aliam quinetiam arborem ibi nasci scribit, cuius flos, ceu rosa, multifolius existit: hic per noctem concludi occultariq; dicitur: exoriente uero sole aperiri: in ipso autem diei medio expandi penitus extendiq; perhibetur. Sed urgente rursum ad uesperam die, manifesto contrahi uidetur, & quo plus aduesperascit, eo magis & magis occludi: ita ut medijs ferè noctibus arctißime conclusum uisatur, quo tempore illum dormire loci illius accolæ dicunt.*

Theophrastus.

De platano Cypria & quercu Sybaritica, quarum folia decidua non erant, CAP. LXXIX.

P*Latanum folijs nunquam deciduis in Creta insula iuxta Cortynum fuisse refert* Theophrastus: *mirum dictu cum & eidem arborum generi mature semper decidant folia: & aliæ insuper eo loci uisantur cōplures platani folia suo tempore amittentes*. Huius autē *rei causam loci illius accolas ad* Iouem *referre solitos scribit: quoniam ea sub arbore cum* Europa *concubuisse dicatur. Cæterū de altera etiā huiusce naturæ platano in Cypro insula enata, memoriæ proditum est.* Nam *de Sybaritica quercu non adeo mira res esse uidetur, quæ iuxta ciuitatis muros enata, neque folia unquam amisisse, neque ante*

Platanus folijs nunquam deciduis.

Platanus Cypria

Quercus Sybaritica.

canis exortum germinasse dicitur: cum cæteræ eius gene ris uere nouo statim germina emittere soleant, siquidem tenaciori succo, angustioribusq; folijs quàm platani, quer cus esse animaduertuntur. Quæ res ad retinenda diutius folia uel plurimum ualere dicuntur.

De Cinamomo & Casia ex Theophrasto. CAP. LXXX.

DE *cinamomo & casia isthæc se audiuisse* Theophra *stus memoriæ prodidit: humiles ambas esse arbu-sculas, uitice quam Græci ἄγνον uocant, haudquaquam maiores, uerum ramosas admodum & surculosas.* Has *quando cinamomum demetunt totas penitus prosterne-re, & quinque postea in partes secare solent.* Prima il*larum portio circa arbores extrema germina dodranta-li uel paulò amplius, longitudine cæditur, quam esse opti mam dicunt, secunda ab hac proxima amplitudine seca-tur minori, post quam tertia, post illam quarta, quæ uero radici proxima restat omnium pessima esse perhibetur, minimos enim habet cortices: qui soli uel præcipue expe tuntur: cum lignum ipsum penitus sit inutile.* Quam*obrem extrema (ut diximus) arboris qua parte germi-nat, cum plus corticis & minus habeant ligni, preciosio ra esse feruntur.* Duo autem *illarum dicunt esse genera, candidum & nigrum.* Et *hæc quidem plerique de cina-momo prodidere.* Alij *autem hanc ipsam rem fabulosius etiam narrare consueuerunt.* Nasci *enim cinamomum in montium inuijs confragosisq; conuallibus dicunt: in qui-bus letales morsu uenenato angues commorari addunt. Quamobrem manibus & pedibus communitis, illuc de-scendere homines, & sic cinamomum colligere solere.*

Quinq; cinamomi portiones.

Quod

Quod posteaquàm asportauerint, trifariam illud diuidere dicunt, unicamq; ex illis partẽ sorte educta. Soli offerre, ibiq; derelinquere: quam postea subitis conflagrãtem ignibus quicunq; id muneris habent semper se uidisse constantißime affirmant: reliquas uero duas portiones in nasses coniectas secum asportant. Et hæc fabulosius de cinamomo feruntur. Cæterum casiam craßiore ferunt sarmento esse, & firmiore uillorum serie, quamobrem haud facile excorticari solere. Huius quinetiam, ut cinamomi corticem utilem esse perhibent, nam lignum nullo esse in usu dicunt. Eam ob rem surculos primum palmi longitudine desectos conterunt, mox recentibus illos quadrupedum corijs uinctos consuunt: ut ijs putrescẽtibus, inde nascentes uermiculi lignum quidem erodant & excauent, Corticem uero qui expetitur, amaritudine sua tutum, permittant illæsum.

Casia.

De Laidis meretricis patria, monumentiq; etiam illius titulo & epigrammate. CAP. LXXXI.

Laidis meretricis patriam Iccara Siciliæ urbem fuisse memoriæ proditum est. Hæc, patria ab Atheniẽsibus Nicia duce ui capta, puella admodũ inde abacta fuisse, & Corinthi cum reliquis uendita mancipijs dicitur: quæ in tantam postea famæ excellentiam processisse perhibetur, ut uniuersas Corinthias meretrices, quæ tempestate illa per omnem Græciam fuere percelebres, facile superaret. Quamobrem Corinthij (ut aiunt) hoc ad urbis suæ gloriã nonnihil pertinere rati, Laidis sibi uẽdicare natales impẽsius conati sunt. Et apud plerosq; etiam ueteris memoriæ autores, Lais adhuc pro

Corin

Corinthia memoratur. Huius monumentum, Pausania teste, extra Corinthi urbem, in qua ætatem exegerat Lais, celebre uisebatur, secundum Belorophontis septum iuxta Veneris cognomine Melenidis sacellum: cui pro insigni titulo Leena anterioribus arietem cõplexa pedibus, imposita fuisse perhibetur. Cæterum in Thessalia etiam Laidis ostendebatur tumulus. Accessisse etenim aliquando illam in Thessaliam ob amatoris cuiusdam Hippostrati nomine uehemens desiderium ferunt: cuius in fronte huiusmodi insculptum fuisse dicitur Epigramma,

Laidis monumentum.
Septum Bellorophontis.
Hippostratus.

Laidis epitaphium.

Inuictos potuit forma quæ uincere Achiuos
Eximiæ isthic Laidos est tumulus.
Cui patria est Ephyre: genitor fuit ipse Cupido:
Thessaliæ in campis nunc tamen illa iacet.

De Sacro apud Thessalos appellato serpẽte, & quomodo a saga aliquando fuerit interemptus.

CAP. LXXXLI.

IN Thessalia serpentem quẽdam cognomine Sacrum: quodcunq; animalium genus uel solo contactu facile perimentem aliquando reperiri ferunt. Quamobrem siquando apparuerit (raro autem admodum hoc euenire solet malum) sibilo eius audito, & serpentes reliqui, & uiperæ, necnon aliæ omnes perterritæ ocyus aufugere dicuntur feræ: cum alioquin corporis magnitudine sit mediocri, & uiribus cum earum plerisq;, haudquaquã comparandus. Cæterũ in Teno Thessaliæ oppido, hũc ipsum à muliere quadam aliquando fuisse interemptum, hoc maxime dicunt modo. Orbem humi baculo sagam descripsisse mulierem dicunt, & in illum puberem secum agentem natum cum medicaminibus quibusdam fuisse ingressam.

Contractis deinde labijs, sibilum quendam feræ illius sono quàm simillimum emisisse, quo percepto, feram illam contra statim resibilasse: & eo loci unde sonus uenerat ocyus ire perrexisse. Accedente autem propius fera, tam ualido mulierem illam somno labefactari cœpisse ferunt, ut uestigijs in ipsis uix stare posset, paulumq́; abfuerit quin humi deuoluta arctius obdormisceret. Nam puer (ut aiunt) iam altum stertebat, sese igitur illam uegeto excitasse motu, dormientemq́; insuper natum baculo quē manu gestabat suscitasse dicunt, uerbis quinetiam se & filiū magna uoce increpitasse: addidisseq́; se si dormire perrexissent facile interituros. Si uero somnū euicissent, accedentemq́; feram peruigiles expectassent, nihil inde mali passuros, illam uero statim perituram. Vixq́; hoc etiam modo effecisse, ut insomnes illam maxima cum difficultate morarentur. Sub hæc festinum accurrisse serpētem, & descriptum ingressum orbem, è uestigio mortuū esse, & illico etiam contabuisse dicunt.

De electro apud Eridanum fluuium reperto, & Dædali fuga ad Electriadas insulas. CAP. LXXX.III.

IVxta Eridanum Italiæ fluuium, qui in Adriaticum labitur pelagus, paludem quandam fuiße scribit Aristoteles, quæ calidas & dirum exhalantes odôrem, aquas haberet, adeo ut nullum eas attingeret animal, quinimo aues etiam ipsæ superuolantes tetro illarum halitu decidere sæpius & interire dicebantur: Illius autem latitudinem denûm stadiorum, ambitum uero ducentorum fuisse scribit idem autor. Loci autem illius accolas Phaëtontem fulmine ictum in illam decidisse fabulosius narrare solitos

Aristoteles.

tos dicit. Cæterum circa illam crebras & altas fuisse po

Electrum. pulos, à quibus gummi specie Electrũ in aquis defluens lapidis in morem durescceret, quod colligi sit solitum, & à loci illius incolis in Græciam cõportari. Illius è regio-

Electrides insulæ. ne insulas etiam olim fuisse Electridas appellatas, cõstans est fama: quas postea Eridani fluminis cœnosa colluuie longis annorum seculis continenti applicitas uestigia cum

Dædalus. nomine pariter amisisse ferunt. In has Dædalum Minoẽm fugientem quondam peruenisse perhibent: & in illarum etiam una æneam sibi statuam, alteramq; item sub Icari imagine stanneam collocauisse dicunt. Sed hic postea à Pelasgis ex Argo depulsis: & ad illa peruenientibus loca, inde deturbatus errans & uagus ad Icarũ tandem insulam applicuisse fertur.

De Diomedis auibus & quænam illarum fuerit figura & habitus. CAP. LXXXIIII.

IN Diomedæa Adriatici maris iusula: celebre quoddã & uicinis antiqua regione populis sanctum Diomedis fuisse templum ferunt, iuxta quod inusitata specie quasdã semper degere solitas dicunt aues, quæ tanquam id solũ-

Aues Diomedeæ. modo operis habuissent, illud diligenter custodisse: & nusquam inde euolasse perhibentur, constans autem fama fuerat, si qui ad ea loca Græci generis peruenissent homines, innocuas omnino illas, iisq; solis hospitibus minime molestas fuisse: Quod si forte barbarus illuc accessisset quispiam, ocyus aduolantes unguibusq;, & rostro oculos & caput petentes, consauciasse illum & fœde lacerasse dicũtur, neq; prius destitisse, quàm ibi illum crudeliter interemissent. Fuisse enim illas ingenti corporũ mo

le

le enormes, uncoq; & ualido rostro, & incuruis præterea armatas unguibus, ferunt. Sed nec dubitant super ijs accolæ quædam etiam licenter fabulari. Diomedis enim *socios ferunt naufragio ad eam insulam quondā delatos, ducis amißi desiderio, qui ab Aenea regionis illius* Tyranno *dolo interfectus fuerat, in aues illas transfiguratos fuisse.*

De fossili apud Apolloniatas bitumine & Nympheo appellato loco ubi dabantur oracula, illiusq; uaticinij modus. CAP. LXXXV.

*A*Pud Apolloniatas, *qui secundū* Ionium *pelagus uicinam* Taulātijs *regionē incoluisse ferūtur, foßile bitumen enasci solitū, & aquarum more scaturientiū de terra picem emanasse : nihilo à* Macedonica *differentem ni craßior nigriorq; extitisset, autor est* Aristoteles. In *eo præterea regionis tractu locum fuisse paruū, qui cōtinuis arderet ignibus, & halitum sulphur & alumē olentē ex sese emitteret scribit. Cæterum neq; exustam ibi tellurē fuisse: neq; cineribus squalētes glebas, sed læta ubiq; pullulasse gramina: arboresq; etiā iuxta ipsum maximas pulcherrimasq; enatas affirmat.* Ignes *quin etiā illos imbribus augeri, & in maius excrescere consueuisse,* Dion *in* Romana *historia hac de re uerba faciēs memoriæ prodidit: locūq; illum* Nymphæū *appellatū fuisse dicit: apud quē oraculum etiā fuisse qd' hoc præcipuæ daretur modo. Aliqua de re cōsulturus thus secū afferēs ad locū illū accedebat, ibiq; tacitus quæ sibi euenire uellet precabatur: dein thus in flāmas cōijciebat, quod si quidē euētura erat quā expetebat res, exitūq; reperturæ essent preces: ignis ppere thus accēdisse illud, quin et prolapsum forte longius*

Aristoteles.

Dion.

Nymphæus locus.

Vaticinij modus.

lõgius ad illud etiã auide accessisse dicitur: sin secus ac pre catus quisquã fuisset euenturũ foret, flammas ocyus effugisse: iniectumq; thus contumaciter à se propulsasse dicunt. Licuisse autem omni prorsus de re oraculũ illud cõsulere dicit, duobus duntaxat exceptis. De morte enim, & de ijs quæ ad nuptias pertinerent, haudquaquam omnino cuiq; respondisse scribit.

De Podalirij post euersam Troiam reditu, & de ijs quæ apud Caras gessit. CAP. LXXXVI.

Post euersam Troiam Podalirium ferunt Machaonis fratrem domum redeuntem aduersis impulsum tempestatibus in Cariam deuenisse: & apud pastorem quendam forte fortuna eo loci ubi applicuerat capellas pascentem diuertisse, à quo benigne & hospitaliter exceptus, & ad Damæthum regionis illius tyrannum postea deductus, aliquo in numero habitus fuisse dicitur. Accidit autem ut paulo post Syrna Damæthi filia, puella adhuc ab excelso quodam tecti decidens fastigio, concusso corpore periculose se haberet, quam Podalirius cum alijs quibusdam medicaminibus, tum incisa ex utroque (ut aiunt) brachio uena, sanguine inde emisso mirifice sanasse dicitur. Quamobrem admiratum Damæthum puellam illi in matrimonium dedisse, dotisq; nomine regionis eius Cheronesum tradidisse ferunt: in qua postea duas ciuitates cum ædificasset Podalirius: unam de pastoris à quo susceptus fuerat, alteram de uxoris nomine Syrnam appellasse perhibetur.

Syrna Cariæ ciuitas.

De saltationis armatæ genere Pyrrhiche appellato, & unde nomen inuenit, & quo fiebat modo.
CAP. LXXXVII.

Salta

SAltationis armatæ genus, id quod pleriq; Pyrrhichen uocant, primos docuisse Curetas quidam uoluerunt: Epicharmus uero Castores illam reperijsse primos, Pyrrhichenq; illis Palladem ipsam obliqua cecinisse tibia scribit, quamobrem armatæ saltationis harmoniam adhuc castoreos appellari modos, & Lacedæmonios ideo bellorũ discrimina obeuntes, sub tibiarũ concentu in hostem ferri & depugnare affirmat. Cæterum sunt etiam qui armatã saltationem ad Pyrrhum Achillis filium inuentorem primum referant, qui Eurypylo Telephi filio profligato, uictoria illa lætus & gestiens: ut erat armatus illam primus saltasse feratur. Sosibius autem Plutarcho teste, qui omnes saltationum modos Cretensium ascribit inuentis, Pyrrhichen à Pyrrho quodam Cretense cognominatum perhibet. Aristoteles uero, ut idem autor est Plutarchus, primũ Achillem in Patrocli scribit funere circa illius ardentem rogum, quem Græci πυρὰρ uocant, Pyrrhichen saltauisse, indeq; saltationis genus illud nomen reperisse affirmat. Quinetiam addit hanc ipsam saltationem apud Cyprios Prycham & non Pyrrhichen appellari consueuisse. Cuiusmodi autem Pyrrhiche fuisse dicatur, clare & signanter in septimo de legibus libro nos docuit Plato. Ait enim saltationis esse genus quoddã, quod corporũ flexus, quibus tela plagæq; uitari poßint, faciliter imitetur, tum declinando, tum cedendo, saltuq; se interdũ in altum eleuando, aut humi nonnunquam pronè considendo, quæ præterea contrarios aliquando efficit gestus cum quippiam aduersus alios, siue sagittando, seu iaculando, feriendoq; siue punctim, seu cæsim, gesticulose molimur.

Pyrrhiche.

Epicharmus.

Lacedæmonij sub tibiarum cõcentu prælia ineunt.

Qui Pyrrhiches modus Plato.

De Alcisthenis Sybaritæ celebratissima chlamyde.
CAP. LXXXVIII.

DE Alcisthenis Sibaritæ celebratissima chlamyde, mira sunt quæ ab antiquis memoriæ tradũtur: hãc uel solam fuisse quæ in Iunonis laciniæ percelebri die, qui totius Italiæ frequẽtissimo celebrabatur conuentu: sumptu ipso & magnificentia, artis quinetiã miræ excellentia, uniuersa eo loci pretiosioris gazæ aduecta opera facile superauerit, omniumq; oculos in sui admirationem non sine stupore conuerterit. Fuisse autẽ illam colore quidem purpureo: magnitudine uero quæ quindecim æquaret ulnas, autor est Aristoteles. Cæterũ utraq; ex parte animaliũ uariorũ spirãtibus formis acu pictis mire distincta fuerat, paulũ uero supra Susæ uisebatur ciuitas, infra autem Persarũ populus discurrere uidebatur. In medio uero illius deorũ erant effigies mira arte cõtextæ: Iupiter enim astabat cũ Iunone & Themide, iuxtaq; illos Pallas Apollo & Venus cernebãtur. Vtrinq; autẽ extrema limborum in parte, hinc Sybaris effigiata uisebatur ciuitas. Inde Alcisthenis ipsius pene spirans dignoscebatur imago. Hanc autẽ chlamydẽ cũ sibi postea uendicasset superior Dionysius Siciliæ tyrannus: Carthaginensibus illam centum & uiginti talentis uendidisse perhibetur.

Chlamys Alcisthenis

Aristoteles.

Dionysius tyrannus.

De admirãdo in Lipara insula tumulo, & de ijs quæ ibi audiebantur ex Aristotele. CAP. LXXXIX.

INter Aeolias iuxta Italiam insulas, cũ alijs plerisq;, tum crebris flammarũ incendijs percelebris est Lipara: In hac tumulum quendã fuisse, ad quem noctibus accolarũ relatu non tuto accederetur, Aristoteles scribit. Cymbala enim cum crotalorũ boatu ibi exaudiri. Tumultus

Aristoteles.

tus quinctiam & immanes percipi sonos cum inconditis quibusdã cachinnis constanter asseuerabant. Cæterũ mirum etiam quiddã istiusmodi addere solebant. Eo loci *aliquãdo ebrium iuuenem uesperi accessisse, & iuxta tumuli illius specum (ut erat) secure obdormiuisse tam arcto, ut aiebant, somno, ut cũ post tertiam ab illa diem à quæritantibus illum domesticis, & omnia tractus illius loca anxie perscrutantibus, uix tandem pro speluncæ foribus mẽbris omnibus resolutis iacens inuentus fuisset, pro mortuo fuerit ablatus.* Hunc *postea cum iusta illi de more soluissent omnia, & conclamatum iam esset, præparatisq; exequijs educeretur funus, experrectum subito, magna cũ omniũ admiratione, & quæ uidisset antea, & quæ postea perpessus fuisset, seriatim narrasse ferunt.*

De septem Amphictyonum ciuitatibus & qui Pylagoræ apud illos uocabantur. CAP. XC.

A*mphictyonas qui apud* Græcos Apollinis Delphici *templum, resq; illius sacras curare soliti fuerant, ex septem constitutos fuisse ciuitatibus memoriæ proditum est: fuere autem, ut perhibent, eæ:* Hermione, Epidaurus, Aegina, Athenæ, Prasium, Nauplia, Orchomenus, Minyus. *Cæterum* Nauplijs Prasijsq; *annis uoluentibus publica calamitate afflictis, tenuiterq; admodum & male se habentibus, alij eorum uicem subiere: nam pro* Nauplijs Argiui, Lacedæmonij *uero pro* Prasijs *conferre cœperunt.* Singulæ *uero harum quæ dictæ sunt ciuitatum ad* Amphictyonicũ conciliũ *bis in anno, ueris scilicet & autumni initio, legatos suos mittebant, quos* Pylagoras *appellare cõsueuerant: cõuentum autẽ illum* Pyleam *nominarunt.*

Septem amphyctionum ciuitates.

Pylagoræ.

Thermopylas. *narunt. Quoniã ad Pylas: quas etiam Thermopylas ob calidarum fontes aquarum uocant: illos conuenire fuerat in more positum, quo etiam in loco Cereri cognomento Pylagoræ rem diuinam facere religiose solebant.*

De Palladis cognomine Acheæ apud Daunios templo & de canibus qui Græcis tractabiles erant, ceteris uero agrestes & feri & Diomedis insolens historia. CAP. XCI.

Aristoteles. *APud Daunios Apuliæ populos uenustissimum fuisse Palladis cognomine Acheæ templũ Aristoteles scribit: in quo cum alia pleraq; tum secures & gladij, cæteraq; Diomedis & sociorum illius uisebantur arma. Eo præterea in loco accolas fuisse dicit canes, qui cum alioquin agrestes essent & feri: Græcis tamen hominibus illuc delatis tractabiles erant & commodi, demissisq; auribus: & crebro caudarum motu blandientium specie ad illos ueluti ad domesticos molliter accedere solebant. Totius autem agri illius tractus, quinetiam regionis conterminæ, uiros & mulieres, longis pullisq; uti uestibus consueuisse, hanc maxime ob causam refert. Cum enim Troia*

Diomedis historia. *euersa Diomedes cum suorum manu uentis delatus ad illa forte applicuisset loca, & relictis in statione nauibus ad perscrutandum regionis illius situm cum suis longius euagasset, Troianæ mulieres que ex belli Manubijs captiuæ nauibus illis uehebantur, illorum iam consuetudine pellectæ, & simul ueritæ, ne si ad proprias Græci domos secum redijssent, ab illorum male haberentur uxoribus, præcipiti consilio, ut eo loci cum illis post hac necessario degere cogerentur, illatis ignibus naues omnes combussisse dicuntur. Ex illarum igitur mœrẽtium habitu, quas Homerus uates* ἑλκεσιπέπλους *&* βαθυκόλπους *appellare*

pellare consueuit, regionis illius accolas longis & pullis uestibus usos fuisse scribit Aristoteles.

De antiquissimo æneo torque apud Peucetios de ceruicollo extracto reiq; illius historia. CAP. XCII.

Calabros

Aristoteles.

Aeneus torquis.

APud Peucetios Italiæ gentem percelebre Dianæ tem plum fuisse, autor est Aristoteles, in quo cū alia ple raq; memoria digna, tū Aeneus præcipue antiqui operis torquis uel longissima uetustate conspicuus uisebatur, in quo exolescentibus penè literis, hoc legebatur inscriptū: Diomedes Dianæ. Ferunt autem Diomedem post euersam Troiam ad ea loca delatū, torquem cum in capti collum Cerui indidisse, illumq; Dianæ consecrauisse, qui longis postea annorum seculis, quibus id generis animal procul dubio uiuere dicitur: super data iam pelle, obducto latens corio, ab Agatocle postmodum Syracusarum tyranno, qui forte fortuna feram illam uenando interfecerat, tandem inuentus, & Dianæ consecratus fuisse dicitur.

Agatocles tyrannus.

De Indorum Brachmanibus, & de pexili a petris lino, & de lino ex Caristo Euboiæ urbe. CAP. XCIII.

Brachmanes philosophi.

BRachmanas Indiæ gentem sapientissimam & philosophiæ studijs semper uacantem ueteres historiarum scriptores prodidere. Peculiarius autem Stephano referente, Hierocles in commentarijs suis quos Philhistoras inscripsit, hæc de illis memoriæ prodidit. Maxima, inquit, admiratione dignum est Brachmanū uidere nationem, hominū inquam philosophantiū & dijs immortalibus mirifice gratorum, quos cum omnes impensius colere: tum solem præcipue ipsum & ueritatem uenerari con sueuerunt, cui maxime deuoti & consecrati etiā esse perhibentur: ij ab omni carnium usu, delicatioribusq; insuper

mensarum epulis per omnem semper pertinaciter absti=
Linum de petrarum marginibus depexum.
nent uitam, & sub diuo assidue degunt: Vestibus autem utuntur lineis omnes, non quidem ex eo quod satu è terra nascitur: sed ex genere quodam lini quod à petrarum marginibus depectitur: quarũ abradentes floccos & carminantes in uellera, ea tenuissima postmodum deducunt in fila & contexunt lintea, uestesq́; inde conficiunt, quæ neq; aqua dilui: neq; igne comburi possunt: qui tamẽ maculas illarum contractasq́; sordes expurgare, & candidas illas reddere perhibetur. Similem etiam uillorum la=
Lina caristia.
nuginem in Caristo Euboiæ oppido ex lapide quodã deradi solitam memoriæ proditum est, ex qua mantilia & mappæ cæteraq́; id generis contexebantur, quæ non aqua abluta: sed igni, ut aiunt, expurgata macularum & sordium omnes amittebant notas.

De Ephesiorum quinq; conuentibus. CAP. XCIIII.

Q*Vinq; hominum conuentus, seu factiones siue collegia id appellare malumus, Ephesi olim fuisse perhibentur: qui per partes accedẽtes quisq; suas uniuersam*
Quinq; Ephesiorum conuentus.
tamen rem publicã concorditer gubernabant. Fuere autẽ ij, Ephesij, Bennij, Euonymi, Teij, Carinæi. Appellatio=
Androclus.
num autem harũ huiuscemodi fuisse causas memoriæ proditũ est. Cum Androclus qui Ephesum condiderat. Priensibus bello oppressis auxilium ferens, in prælio magna cum suorũ manu occubuisset: qui domi relicti fuerãt Ephesij: ut ab illius etiam natorum tyrannide liberarentur, ex Teo & Carina ciuitatibus nonnullos ut sibi auxilio essent, propriorum partem agrorũ pollicentes euocauerunt: quibus adiuncti nullo postea negotio Androcli liberos

beros acie superatos urbe uniuersaq; regione expulerunt: accidit autem postmodũ quod ex Benna, & ex Euonymo Atticæ regionis locis, coloni etiã Ephesum deducerentur: qui in agrorũ pariter sortem, urbisq; illius societatẽ recepti, factiones nihilominus suas constanter retinuerunt. Ephesij igitur urbis indigetes primi appellati: Teij autem & Carinæi, qui illis aduersus Androcli liberos auxilio fuerunt: uocitati sunt. Postremi uero Bennij, & Euonymi, qui postremo accesserãt, sunt cognominati.

Vnde appellata sit Bœotia, & quibus antiquitus eadem regio appellata sit nominibus. CAP. XCV.

Bœotiam regionẽ a Bœotio Itoni filio, qui à Deucalione tertius fuit, uocitatam fuisse nonnulli autumãt. Pleriq; autem inter quos Stephano teste, Nicocrates fuit à Bœotio Neptuni & Ames filio appellatã dicunt, cui id fuerat inditũ nomen, eo quod illum in boum stabulis mater peperisset. Alij uero à Cadmi boue: quam ille ea usq; ad loca insecutus est. Bœotiam appellatã arbitrãtur. Sunt qui malint eam ideo fuisse uocatã Bœotiam, quia regionis illius tractus, craßiore, ut aiunt, & cõcretiore cœlo, hebetiores producat homines: & mente neq; agili neq; uegeta pingues & rudes. Multis autẽ isthæc regio nominibus, superioribus, ut ferunt, seculis fuit appellata: nam & Aonia est dicta, & Mesapia, & Ogygia, Cadmeam etiam illam Thucydides appellat. Habilis autem & cõmodus tractus ille omnis ad optimos procreãdos pugiles planè fuisse dicitur. Quemadmodũ uniuersam Atticæ regionem ad maritimos usus commodißimam præbuisse iuuentutem ferunt. Quæ singularis naturæ uis peculiaribus

Nicocrates

Bœotius Neptuni filius.

Cadmi bos.

Aonia
Mesapia
Ogygia
Cadmea.

Athenienses Thessali Cyrenæi.

quibusdam in locis diffusa esse percipitur: siquidē Thessali equestribus semper copijs excellere uisi sunt: Cyrenæi autem agitandorum regēdorumq; curruum peritia, facile sibi inter omnes primas uendicasse dicuntur.

De Damasco Syriæ urbe, & unde traxit nomen, & de Nicolais appellatis Dactylis. CAP. XCVI.

Dionysus Ascus Lycurgi socius.

Mercurius.

Nicolai Dactili.

DAmascus Syriæ ciuitas insignis, in mediterraneis supra Phœnicē iuxta fluentem Bardinem fluuium sita est: Huic autē id nominis alij aliam ob causam inditū fuisse ferunt. Quidā enim ab Asco quodā Lycurgi socio sic appellatum dixerunt: hic enim, ut aiunt, cū eo loci Lycurgo socio Dionysum cepisset: manibus illū & pedibus colligatis in uicinū deiecisse fluuium dicitur: Verū suppetias illi afferēte Mercurio: & Dionysus statim solutus, & liberatus fuit, & Ascus interfectus & corio suo exutus. Quāobrem ex detractis animaliū pellibus postmodum cōfecti utres uino ferendo habiles esse perhibētur. Nonnulli uero hoc urbi nomen inditū à Damasco Mercurij & Halimedes nymphæ filio autumāt: qui ex Arcadia delatus in Syriā, urbē illam condidisse fertur. Sunt qui à Damasco quodam loci illius accola appellatā dicant: qui libero patre regionem illam sacris uitibus cōserente contraria illi sentiēs enata germina bipenne succidebat: quamobrē ab illo interfectus, & pelle exutus, urbi postea æternū dedit nomen. Hoc in loco & alij nascūtur fructus suauitate & gratia: ut apud nullos alios, laudatissimi: pruna enim & coctona hinc peruulgato cognomine sunt celebrata: sed inter præcipuos ex quodam palmarum genere nascuntur fructus, quos Nicolaos dactylos: eo mire oblectatus cibo Augu-

stus

stus Cæsar primus cognominasse fertur: quoniã à Nicolao Damasceno illi inter paucos cariſsimo, quotannis sibi inde mitti solerēt: siue, ut in sympoſiacis quæstionibus refert Plutarchus, quoniã ea similitudinis forma is erat philosophus: Suauibus enim fuit moribus, corporisq; proceritate conspicuus, facie subrotunda & pleniore, quæ puniceo quodã rubore fulgebat. Fuit autem hic Nicolaus ex Peripateticorum secta nõ ignobilis philosophus: qui cum alia pleraq; Aristotelico conscripsit more: tum omnino de historiæ commentarios non uulgares reliquit.

Nicolaus Damascenus peripateticus.

De quatuor celebribus ferri tẽperaturis, & de Norica præterea & Corinthia quæ iuniores fuerũt. CAP. XCIII.

Quatuor percelebres ferri temperaturas apud antiquos fuisse, quæ à locis in quibus factitari solitæ sint nomina inuenerũt, memoriæ proditũ est. Calybeã uidelicet: Sinopicam: Lydiam: & Laconicã. Cæterum Calybea quidẽ, & Sinopica, ad fabrilia quæq; ferramenta, cæteraq; id generis instrumẽta omnia, utiles cõmodæq; fuisse perhibentur. Laconicã uero ad serras & terebras, marmorariosq; scalpros, & cælorum genus omne peculiariter fecisse, Daimachus in ijs, quæ de urbiũ expugnationibus scripsit cõmentarijs, Stephano teste, refert. Lydia uerò tẽperatura & ipsa ad serras etiã & limarũ fabricã ualuisse dicitur, uerũ præcipue ad enses, gladios, ascias, nouaculas, cõmodiſsima fuit. Nec me præterit alias etiam plerasq; ferri fuisse tẽperaturas, nam Noricam & Corinthiam etiam apud ueteres legimus, sed eæ ut ætate posteriores, ita fama nõ adeo celebres et puulgatæ fuere.

Quatuor ferri temperaturæ

Calybea
Sinopica
Laconica
Lydia

Daimachus.

Norica.
Corinthia.

De Mercurio Acacesio, & Libero patre Masari appellato, & de Cybele Ma apud Lydos uocitata. CAP. XCVIII.

De

DE Acaceſio & Maſari, Mercurij et Bacchi cognominibus: deq; illorũ origine & cauſis pleriq; ueterum grãmaticorum dubitauere, & nunc etiam noſtrates homines ambigere nõ ceſſant, quamobrẽ quæ de ijs antiqui & ijdem approbati rerum ſcriptores tradidere, ſi in mediũ breuiter adduxero non ab re (ut arbitror) me facturum existimabo. Acaceſius igitur cognomẽto Mercurius eſt appellatus, nõ ut pleriq; falſo arbitrãtur, quia mala & aduerſa propulſet & arceat: ſed ab Arcadiæ, ut ait Pauſanias, oppido, quod Acaceſiũ uocitatũ eſt, in quo altus educatusq; à Lycaonis filio Acaco quondã hic deus fuiſſe perhibetur: cui etian ſentẽtiæ Arcades ipſos atteſtatos fuiſſe ſcribit. Maſaris autẽ Liber pater eſt appellatus, à Maſa quadã Rheæ miniſtra, cui Iuppiter Bacchũ à Semeles incẽdijs raptum furtim alendũ tradidiſſe dicitur, quæ cum aliquãdo à Iunone cuius eſſet infans ille interrogata fuiſſet, cõcepto reſpondens mẽdacio: Martis eſſe filium aſſeuerauit. Quãobrem apud Caras nõ alio quàm Maſaridis nomine Dionyſius appellari conſueuit. Ciuitas quinetian Lydiæ celebris hanc ob cauſam Maſtaura nuncupata eſt, quam mediam Chryſaoras nomine ſecare dicitur fluuius. Nonnulli autem, ut inquit Stephanus, quia deûm mater Cybele apud Lydios Ma uocitetur, eiq; more patrio taurus imolari ſoleat: ideo urbẽ illam Maſtauran appellatam fuiſſe dicunt.

Mercurius. Acaceſius

Liber pater. Maſaris.

Maſtaura Lydiæ ciuitas.

Cybele apud Lydos Ma appellata.

De Naxijs fœminis quæ octauo menſe ſine periculo pariunt, & cur id faciant. CAP. XCIX.

MEmoriæ proditum à pleriſq; eſt, quod etiã Aſclepiades medicus refert, ſolas Naxias mulieres octauo

Aſclepiades medicus.

Naxiæ mulieres.

octauo à cōceptu mēse salutariter parere solitas, fœtusq; illos uitales esse, cum ubiq; ferè gētium omnes sic geniti interire, & matres etiā manifesto esse in periculo dicantur. Quid autem subsit causæ sanè in ambiguo est. Quidam Iunonis hoc ascribunt muneri, quam puerperis nascentibusq; præesse uniuersa uoluit antiquitas: porrò hæc ut ex Iouis liberis Herculē odio semper est prosecuta, ita Dionysum unice dilexisse dicitur: in cuius gratiā insulæ illi dicatæ mulieribus, hāc pariendi prærogatiuam nō immerito dedisse affirmāt. Sunt etiā qui Dionysum ipsum in tot mēsium spatio in lucē editum: semptierno partus sui testimonio idē popularibus euenire suis uoluisse dicāt. Vtcunq; fuerit effectus clare percipitur: licet causa in abditis lateat. Eadem etiam in Naxo fons dicitur fuisse, qui quotannis celebri quodam die suauißimo flueret mero. Quamobrem Propertius in Elegijs de Libero patre uerba faciens sic scribit.

Iuno puerperis fauens.

Fons mero fluens.

Propertius.

Et tibi per mediam bene olentia flumina Naxon:
Vnde tuum potant Naxia turba merum.

Cæterum quādo de Naxo in præsentia loquimur, nō ab re fuerit obiter etiam dixisse, plura apud antiquos loca Naxi nomen habuisse: siquidem & Siciliæ ciuitas quædam Naxos est appellata. Locus quinetiam in insula Creta Naxos est uocitatus cotum metallis percelebris: à quo Naxia cotes uulgo est cognominata.

Cotes Naxia in Creta.

De Ace Phœniciæ urbe, & cur ita sit appellata, ubi de Hercule uaria historia. CAP. C.

PTolomaidem Phœniciæ ciuitatem multis ante seculis Acem uocitatam fuisse Claudius Iulius in ijs commentarijs, quæ de Phœnicibus scripsit affirmat.

Claudius Iulius.

Acem autem ab Hercule fuisse appellatam παρὰ τὸ ἀκέσθαι, id est, mederi, hanc ob causam dicit. Cum Hercules post hydræ lerneæ certamen, quam ingenti labore ue nenatis etiam morsibus saucius, uix tandem confecisse dicitur: Euristhei iussu maximis adhuc aßiduisq; uexaretur angustijs: & nouis continuo laboribus & periculis obijceretur: quos neq; impigre obire, neq; iam perferre saucius & æger poßet: curādisq; uulneribus lerneo perfusis tabo nulla sufficeret medela, inops consilij & mente anxius hac super re deum consuluisse fertur: cui Pythia respondit: ut orientē uersus solem proficisceretur, neque cessaret usquā, donec ad fluuium peruenisset quendā, cuius in riparū margine nascentē reperiret herbā, quæ hydræ speciē effigie sua repræsentaret: eius enim radicē impositam uulneribus illis solam mederi posse. Paruisse deo Herculē peregreq; profectū tandem oraculo cōmonstratam reperisse herbā dicunt, cuius caulis & radix serpentium corijs similes esse perhibētur. Ferunt quinetiam uno ex illa reciso capite, ueluti de lernæa dictum est hydra, plura inde ocyus renasci solere. Huius radicē Colosaiū loci illius accolæ appellabāt: fibrisq; illius Aegyptios libenter uesci solitos cōstans est fama: Nam Nili etiam in ripis copiosißima herba hæc nasci perhibetur. Quæ si cum radicibus euulsa cōteratur, albicantem ex sese succū reddere dicitur, qui serpentibus ulceribus, & illis præcipue quæ difficulter ad cicatricē coëunt, uel præstantißimum esse remedium fertur: à quo tūc liberatus, ut aiunt, Hercules, exædificata eo loci ciuitate: Acen illam ex medela reperta imposito nomine appellauit.

De Hercule historia.

Colosaiū radix.

Ace ciuitas.

Nico

NICOLAI LEONICI THOMAEI DE VARIA HISTORIA LIBER II.

De Numidis iuxta magnam Syrtem habitantibus quod prolixioris sunt æui, & quamobrem, & de Masanissa rege. CAP. I.

NVMIDAS, eos qui Libyam iuxta magnam incolunt Syrtem, reliquis eius regionis populis, & fortiores esse, & æui longioris, memoriæ proditum est. Quinetiã Masanissan illorum quondam regem, octauum & octogesimum ætatis iam agentem annum, & filium procreasse, & nudum ephippijs equum, ut Numidis omnibus in more est, solum ascendere & gubernare solitum fuisse ferunt, ducis militisq; strenui egregie per se opera obeuntem. Huiusmodi autem rei hanc esse dicunt causam. Quod neque admodum illis frigida algensq; existat hyems, neque æstuosa rursum & torrida, ueluti Aethiopibus & Indorum populis sit æstas. Sed aëris quædam grata temperies, & uitæ commoda, regionis illius tractum blande permulceat. Quamobrem & animalia cætera: & iumentorum præcipue genus omne maximum ibi uiribusq; ualidum reperitur: & homines corporum robustorum productiorisq; uitæ nascuntur. Qui & sub diuo facillime degere & maximis sufficere laboribus, haud

Masanissa rex.

magna

Numidæ patiẽtissimi.

magna cum re planè poßint. Inediæ quinetiã patientißimi dicuntur esse Numidæ, utpote qui herbis sæpius pro pane (siquid durius inciderit) facile uescantur, nam quotidianus alioquin ijs cibus nullo apparatu simplicißimus gratior esse perhibetur. In potu autem aqua ut plurimũ uti solent. Equi quinetiam illorum facile inediam tollerare dicuntur, qui neq; hordea, neq; huiusmodi quippiã tritícei generis gustare, sed gramine tantum, aut fœno aßidue uictitare dicuntur.

De sacris appellatis contumeliosis apud Argiuos, et de nominis illius causa, & Telesillæ poetriæ Argiuæ historia. CAP. II.

Plutarchus.

Sacra contumeliosa.

SAcra quædam cognomine contumeliosa apud Argiuos, & festos quotannis dies, inusitato alijs raroq; ritu, celebrata fuisse, autor est Plutarchus. Septimo enim mensis illius die, quem Argiui Hermæum appellabant, Marti Enyalio rem diuinam facturi, matronæ quidẽ cum uirginibus tunicis indutæ uirilibus et chlamydibus uirorum in morem præcinctæ, barbas præterea quasdã personatorum ritu mẽto sibi alligantes in medium procedebant, econtrario uiri stolis peplisq; muliebribus amicti, mitrisq; insuper & reliquo fœminarum cultu muliebriter adornati foras prodire solebant, permixtimq; omnes Marti bellorum domino religiose litabant. Horum autem origo & initium sacrorum huiuscemodi fuisse perhibetur. Cũ Argiuorum exercitus à Cleomene aliquãdo & Lacedæmonijs in ipsis agrorum confinibus, uniuersus ad internicionẽ cæsus fuisset, adeo ut calamitatis illius uix unicus domum redierit nuncius, desperatisq; rebus Argiui urbis captiuitatẽ, & reliquorum cædes extremaq; iam

omnia

omnia cogitarent. Senes enim cum mulieribus & pueris domi relicti à tanta soli restabant clade, Telesilla inter Argiuas genere & opibus primaria fœmina, existimatione præterea, & arte poëtica perquàm celebris, & clara, fori procedēs in medium popularibus persuadere cœpit suis, ut refixis è tēplorum parietibus hostium spolijs & trophæis, pueros quidē, & ætate iam confectos senes armis illis ornarēt, urbisq; muros ascēdere facerēt, ipsæ uero quotquot essent ætate uigentes & ualidæ se ducem impigre sequerētur, & sub ipsis mœnium propugnaculis aduētantibus audacter occurrent hostibus, ut uel claram inde uictoriā reportarent, uel honestam saltē, si quid durius incidisset, mortē oppeterent: ad patriæ nāq; suamq; omnium dignationē & gloriam expedire magis pulchrā illas hostili manu perpeti mortem, quàm animæ cupidas per omnem posthac cōtumeliam & dedecus superbis dominis turpiter inseruire, ijs & pluribus in eā sententiam dictis, adeo illas animasse Telesilla, sic ualēter ad omnia subeunda inflammasse dicitur, ut procul fœmineo timore depulso, se statim armaret, & in hostem illicò duceret, omnes enixius exclamarent, quæ etiam paulopost aduentantibus Lacedæmonijs, urbemq; hostiliter inuadētibus, adeo egregiam nauasse operam, sic in illos uiriliter pugnasse dicuntur, ut plerisq; illorum interemptis reliquos ab urbis potiundæ certissima spe, qua confisi uenerant, penitus deturbarent. Infecta igitur re, multisq; etiam suorum amissis hostes, domum turpiter redierunt. Telesilla autem postmodum, mulieres illas quæcunq; pro patria in belli discrimine diem suum obierant, in uia publica, qua

Telesilla. Argiua.

Argos

Argos itur, magnificè extructo tumulo sepelisse dicitur. Eo uerò loci quo pugnatum fuerat: Marti Enyalio clarissimum erexit templum. Et illos, quos recensuimus sacrorum ritus ad perpetuã uirilitatis fœmineæ memoriam quotannis faciendos prima tũc instituisse perhibetur. Huius Telesillæ æneam imaginem Argi foro in medio se uidisse Pausanias refert, cuius in altera quidem manu galea, quam ueluti capiti iamiam impositura uidebatur inspicere: in altera uero uelitaris hasta conspiciebatur. Libri quinetiam ad statuæ pedes quidam sparsi iacebant: ut non solũ præclari illius facinoris memoria, sed etiã poëticæ facultatis indicium, sempiterno apud posteros Telesillæ monumento celebraretur.

De lapidibus in Põto Thraciæ fluuio qui lignorum more comburuntur & flatu extinguuntur. CAP. III.

Pontus Thraciæ fluuius. Lapidum mira natura.

Sitonij Thraciæ gens est, quorum in agris fluuiũ fuisse quendam perhibent Pontũ nomine: qui alijs quidẽ in omnibus à reliquis eius regionis fluminibus, haudquaquam distare uidebatur. Cæterum lapides quosdam peculiariter cursu deuoluebat suo, qui lignorũ more ignem concipere facileq́; comburi dicebantur: quamuis contrariam quandam ignitis carbonibus, sibiq́; peculiarem, & omnino admirandam sortiti fuissent naturam. Siquidem insufflati commotiq́; facillime extinguebantur & peribant: aqua uero conspersi excitabãtur statim, & claram ex sese flammam emittebant: odorem autem ipsa adustione adeo grauem & tetrum reddere solitos dicũt, ut omnia serpentium genera, quæ eo loci degebant, uel solo suffitu celerrime inde abigerentur.

Ela

Elaphibolia apud Phocenses Dianæ sacra,& prima eorum origo, & unde natum prouerbium Phocēsium desperatio. CAP. IIII.

Apud Phocenses deorum maxime omnium Diana,ut perhibent, colebatur, cui statis quibusdam diebus quotannis in Hyampolide ciuitate,maximo totius regionis conuentu,celebres festosq; agebant dies:ea uero sacra à deæ ipsius cognomine Elaphibolia appellabantur. Huiusmodi autem celebritatis talem ferunt originem fuisse primam. Cum Thessali aliquando magnis suorum sociorumq; uiribus Phocensium fines ingreßi fuissent, publicumq; belli ducibus domo exeuntibus datum esset decretum,ut non prius inde abscederent,domum'ue redire pergerent,quàm expugnatis hostibus,& ferro cæsis,omnes uirilis sexus puberes necauissent, & uniuersa cum mulieribus abacta præda,urbes etiam illorum omnes funditus euertissent.Daiphantus Bathili filius,qui ea tempestate Phocensibus imperabat,hoc illorum percepto consilio,conuocatis in unum popularibus suis, quibus maxime potuit uerbis hoc illis persuadere conatus est,ut ipsi quidem se duce arma omnes impigre caperent, ingruentibusq; uiriliter occurrerēt hostibus,domi uero quosdam spectatæ fidei relinquerent uiros,qui siquid fortè sibi(ut plerunq; in bello fieri solet) durius incidisset, intellecta clade,quicquid pretiosioris gazæ cum priuatim,tum publicis asseruaretur thesauris, mulieres quinetiam omnes unum in locum compellentes,maxima extructa pyra sup positis exurerent ignibus. Sic enim in utranq; fortunam paratos illos,& audacius exituros,& generosius in hostem pugnaturos fore censebat.Cum autē omnes in hanc

Elaphibolia sacra.

Daiphantus. Phocensium dux.

i ipsius

ipſius ſententiam pedibus iſſent, ſalubreq́; conſilium id eſſe, & forti dignum principe, paßim acclamaſſent, quidam ut aiunt, è populo procedens in medium, Mihi profectò, inquit, Phocēſes iſthuc decretum ut patria noſtra, nobisq́; ipſis dignißimum adeo placet, ut ſimili in re nihil unquam magis. Cæterum ſuper hoc mulieres etiam ipſas percontandas æquum eſſe iudico, nolentes enim ad hoc compelli, haudquaquā, inquit, mihi fas equumq́; eſſe uidetur. Cum omnibus ille & æqua recenſere, & ex re prudenter loqui uiſus eſſet, conſilium hoc ut erat integrum ad fœminas delatum fuiſſe dicitur: quæ adeo conſtanti omnes animo in Daiphanti ſententiam iuiſſe ferun tur: adeo alacriter hoc ſanxiſſe decretū: ut nec ulla quidem fuerit reperta, quæ futuri periculi tam dubio, tamq́; ancipiti euentu uel leuiter commota fuiſſe dicatur. Quinimo Daphantum ipſum ſentētiæ illius autorem ſertis redimitum floribusq́; paßim conſperſum, omnes ſummis, ut aiunt, extulerunt laudibus, patriæ parentem conſultoremq́; optimum ſolum eſſe præſeferentes, ſub hæc geſta, bona cum ſpe Phocenſes & alacri animo urbe egreßi, hoſtes audacter inuaſerunt, illosq́; acie ſuperatos iuxta Cleonas agri Hyampolidis locum, ad internicionem uſq́; ceciderunt, domumq́; inde reuerſi Elaphibolia Dianæ indigeti ſacra ob partam uictoriam ſolenniter inſtituiſſe dicuntur. Huius autem conſilij caſu uulgatißimum poſtea apud Græcos prouerbium illud φοκέωρ ἀπόνοια, origi nem habuiſſe perhibetur, cum deſperatis in rebus quiſpiam Phocenſium exemplo, aliquid etiam ſupra uires magno aggreditur animo.

Prouerbium Phocenſium deſperatio.

De

De fossili piscium genere, & de piscibus qui ex cauernis ad pastum exeunt. CAP. V.

Mira profectò, & fabulis quàm simillima esse uidentur illa, quæ de fossili piscium genere circa Heracleam Ponti, & Lycum amnem, necnon in Paphlagonia Theophrastus refert, ni eius præceptor Aristoteles, ijs etiam admirabiliora scriptis suis mandasset: in Massiliensiũ uidelicet regione stagnum esse quoddã, quod statis quibusdam exæstuans temporibus, tantam ex sese piscium effundat copiã, ut audiens quiuis haud facile dictis fidem præstare possit. Idem spirãtibus postea Etesijs sic repleri scribit, ut camporũ planitie pauimẽti in morem æquata, late omnia profundo etiã puluere obducãtur. Rastris igitur incolæ & sarculis altas defodientes scrobes, inde copiosissimos cibisq; gratissimos nullo negotio pisces extrahere perhibentur. Idem etiam autor est Aristoteles, circa Babylonis rigua pisciculos quosdam in cauernis aquam seruantibus reperiri, qui pinnulis & crebro caudarum motu gradientes ad pabula passim exeant, casúq; postea aliquo perterrefactos ocyus in suas refugere cauernas: & in illis obuersos latitare scribit: ijs capita marinis ranis esse similia: reliquas uero partes gobiorũ habere, brãchias quinetiã ut cæteris esse piscibus, in suis de piscium genere commentarijs Theophrastus memoriæ prodidit.

Theophrastus. Aristoteles. Massiliensis stagni mira natura. Piscium quorundã mira natura.

De Paliscorum fonte in Sicilia, & de solenni iurisiurandi more. CAP. VI.

Vix credibile est, quod de Paliscorum in Sicilia fonte Aristoteles philosophus scriptum reliquit, cum uidelicet ambitu quidem esse non magnum. Cæterum sic abundantibus scaturire aquis: ut illas plerunq; senos in

Paliscorũ fons in Sicilia.

altum cubitos facile eiaculari percipiatur, reiq; ignaris & aduenis ne totus mox campus stagnantibus mergatur aquis, haud paruum incutiat timorē. Verum illæ ad perpendiculum (ut ait) cadentes eodē postea residere & com poni uidentur in loco. Iusiurandum autem tota insula & finitimis etiam Italiæ populis percelebre & horrendum eo loci fuisse perhibetur, cuius talis religionis fuerat mo dus. Iuraturi illuc accedentes, quæcunq; affirmare uoluissent, tabellis ante conscripta, domo secum afferebant, has postea obsignatas in fontem deijciebant, quæ si uera rectaq; fuissent, illa, quæ iuratus affirmasset is, super aquas facile fluitare & ferri uidebantur. Sin uero secus esset, & dolo malo peierans quispiam illas scriptitaßet, statim mergebantur & ima petebant, homoq; ille subitis correptus ignibus exuri illicò, & in cineres uerti cernebatur. Quamobrem sacerdotes ij, quibus sacri fontis erat cura, non prius aliquem ad id iusiurādum admittere dicebantur, quàm is sponsores præstitisset aliquos qui expurgationis impensas siquid sibi durius incidisset, pro se statim repræsentare tenerentur.

Mos solennis iurisiurandi.

De Aristoclia uirgine eiusq; amatoribus Stratone & Callisthene, illiusq; miseranda morte, historia.

CAP. VII.

Aristoclia uirgo.

IN *Aliarto Bœotiæ ciuitate uirgo quædam Aristoclia nomine aliquando fuisse perhibetur: quæ cum genere & opibus, formaeq; excellentia & dignitate inter omnes eius loci uirgines sola præstaret, & omnium facile primaria haberetur, multos ad se expetendam iuuenes allexisse dicitur. Verum inter præcipuos, Stratonē quendam Orchomenium, & Aliartium Callisthenem maxima con tentione*

Strato Calisthenes.

tentione & ambitu illius expetiſſe nuptias ferunt. Cæterũ Strato quidem & locupletior erat, & puellam flagrantius deperibat, nudam enim aliquando illam inſpexerat, dum Ioui cognomento Regi in Lebadia rem diuinam factura, in Ercyo fonte ſe lauaret, indeq; immẽſi amoris ardentiſſimas illicò conceperat flammas. Calliſthenes autẽ, ad hoc quod ex popularibus unus, & illius conciuis erat. Ariſtocliam etiam quodam affinitatis gradu contingere dicebatur. Quamobrẽ puella in Calliſthenem procliuior illius magis fauere uotis non immerito uidebatur. Parentes igitur, quibus id curæ fuerat, haud multo poſtea illam Calliſtheni deſpondiſſe dicuntur. Cæterum cum celebris nuptiarum iam aduenisset dies, puellæ propinqui Stratonem etiam illius amatorem ad nuptiale inuitauere conuiuium, is autem amoris ignibus percitus, quoſdam ſecum impigros ducens iuuenes, iuxta fontem cognomine Hederaceum: cui nouæ nuptæ ſponſi domum petituræ primitias quaſdam more patrio offerre ſolebant, clàm in inſidijs collocaſſe illos, & eo loci magno poſtea comitatu accedẽtem uirginem audacter inuaſiſſe dicitur, cumq; arctius illam cõplexus ſumma ui auferre conaretur: & econtra Calliſthenes iniectis manibus illam conſtanter retineret, orta hac ſuper re inter illos rixa, qui illis aderant utrinq; aduolãtes, ſuiſq; uiciſſim ſuppetias ferentes, hincinde uirginem trahendo, illam ſibi utriq; uendicare tentabant: ex quo accidiſſe ferunt, ut infelix Ariſtoclia, cum metu perterrita, tum retinentium diſtrahentiumq; diſcerpta uiribus, inter illorum manus animam efflaret: qua re Strato animaduerſa adeo condoluiſſe dicitur, ut ſuper ia-

Fons hederaceus.

centis statim corpus se ipsum gladio transuerberauerit. Callisthenes autem sponte sua patriam fugiens nusquam postea comparuisse perhibetur.

De Scedasi filiabus earumque crudeli interitu & ultione apud Leuctra. CAP. VIII.

Leuctra Thespiensium uicus.

HOmo quidam pauper Scedasius nomine prioribus (ut aiunt) seculis in Leuctris habitasse perhibetur. Fuere autem Leuctra Thespiensium regionis exiguus uiculus. Huic geminæ fuerant natæ: quarum altera Hippo, Milecia altera uocabatur: siue, ut nonnulli asserũt, Theano & Xantippe. Has hospites quidã Spartiatæ (patre forte absente) illuc accedentes, ui constuprasse, inclamãtesque facinus, & deos hominesque obtestantes, crudeliter etiam interemisse, & illarum corpora in subiectũ deuoluisse puteum, dicuntur. Sub hæc patrata, domũ redijsse Scedasum ferunt, qui comperta ut erat, re, domesticã deflens calamitatem, natarumque miseratus uicem. Spartam propere contendisse horrendumque hoc facinus ad Ephoros miserabiliter detulisse perhibetur. Sed illi spreta (ut aiunt) sordidati senis humilitate, neglectisque illius singultibus & lachrymis, ceu amentem & insanum procul à se Scedasum abegisse dicuntur. Domum igitur infelix reuersus senex, hospitalem inuocans Iouem, & ultrices sæpius appellans Erinnydes, dolorem haudquaquã ferre illum ualens, sibi ipsi manus intulisse dicitur. Annis postea uoluentibus Lacedæmonios fama est, iuxta Scedasi filiarum extructum tumulũ, maxima pugna, quæ illorũ penitus uires attriuit, à Thebanis Pelopide duce profligatos fuisse, & Græciæ imperium quod eousque facile obtinuerãt penitus amisisse.

Theano Xantippe.

Pelopides.

Addunt

Addunt quinctiã pleriq; cum pridie eius diei quo pugnatũ est, Pelopides immolatis de more uictimis extispicio operã daret, diraq; illi & aduersa sese ostendissent exta, & ob id cõmotior integrã rem illam in sequẽtem distulisset diẽ, ea quæ sequuta est nocte per quietem illi Scedasi astitisse imaginem, hortantis & ut bono esset animo iubentis. Venisse enim ad Leuctra Lacedæmonios, ut sibi & filiabus suis meritas aliquando darent pœnas. Quamobrem alacriter iret, & antequàm suos in aciẽ duceret, manumq; cum hostibus consereret, candidum equi pullum super filiarum tumulo iugularet, eaq; uictima sibi & uirginibus prius parentaret. Quo admonitus somnio Pelopides per fectis sacris bona cum spe sequenti postea die in hostes duxisse, & illos ad internicionem cecidisse planè perhibetur.

Scedasi imago.

De Phoci Bœotij interitu, ac Callirrhoes filiæ Procis, & de illorum postea sumpto supplicio.

CAP. IX.

PHocus genere Bœotius ex Clisante oppido Callirrhoën habuit filiam, quæ cum corporis forma, tum pudicitiæ gloria inter æquales suas & socias facile sibi primas uendicauerat. Hanc triginta (ut aiunt) numero ex uniuersa Bœotia genere opibusq; primarij iuuenes summo sibi quisq; studio in uxorem expetisse dicuntur. Cæterum pater alias semper ex alijs moras complicans & connectens, & diem de die trahens illorum uota procrastinando consulto frustrari uidebatur. Quamobrem re inter se communicata, conspirationeq; conflata Proci hominem per insidias interfecerunt. Hac re palam facta Callirrhoë clàm aufugiens tam diu delituisse dicitur quo

Callirrhoe.

ad celebre per uniuersam Bœotiam aduenit festum: quod παμβοιώτιον *illi uocabant. Hanc illa celebritatis nacta occasionẽ obseruato tempore supplex in Palladis cognomento Ithoniæ consedisse dicitur ara, palamq́; de Procis conquesta suis, illorum scelus, nefandamq́; parentis sui cædem miserabiliter indicauit: nomina etiam singulorum & patrias insuper memoriter maximo recensens ululatu. Bœotij autem quotquot ad celebre spectaculum aderant, cum puellæ largiter plorantis lachrymis, tum rei ipsius indignitate permoti, cædis patratores & conscios ut ab illis meritas exigerent pœnas diligentius inquirere cœperunt. Hac illi re percepta ocyus omnes dilapsi ad Hippotas: quod oppidum medio Thebarum Coroniæq́; interstitio erat, celeri fuga peruenisse dicuntur. Expostulantibus autem illos postea Bœotijs, & ut sibi dederentur summo studio contendentibus, cum oppidani obaudirent, eosq́; reddere nollent, comparato ex singulis ciuitatibus delectorum exercitu, illorum fines hostiliter sunt ingreßi, & oppidum quidem ui captum funditus euerterũt. Procos uero illos in potestatem redactos, maxima extructa pyra, simul omnes in ignem coniectos combusserunt. Ferunt quinetiam nocte quæ illum in quo hæc gesta sunt præceßit diem, crebras ex uicino Heliconis iugo auditas fuisse uoces cuiusdam, Adsum, adsum, fortiter inclamantis, procosq́; illos tali ostento perterritos, uoces eas interfecti à se Phoci esse sibi bene cognitas constanter affirmasse. Quo autem die meritas illi dedere pœnas, Phoci illius in Clisante tumulum odorato fluxisse croco fama est.*

Hippote oppidum.

Phoci tumulus.

De

De Actone puero ab Archia Corinthio rapto illius- que interitu, & de Archiæ exilio, Syracusarumque extructione. CAP. X.

Abron Argiuus.

ABron Argiuus oppressam à tyranno fugiens patriã cum uxore & uniuersa familia uagus & extorris, ad Corinthiorum aliquando fines peruenisse, ibiq; in pago quodam Melisso nomine, modicis ædibus habitasse dicitur. Eo loci cum filium postea suscepisset, à pagi nomine illum Melissum appellauit. Huius postmodũ filius Acteon fuisse perhibetur, qui corporis forma, cæterisq; animi dotibus adeo præstitit, ut inter æquales suos uel omnium iudicio merito sibi primas uendicaret. Hunc Archias genere & opibus inter Corinthios uir primarius eximia pellectus forma, efflictim deperibat, qui cum neq; prece, neq; precio illi ut sibi obsequi uellet, persuadere posset, uim ultimo experiri statuit, & non parua suorum stipatus manu, Melißi domum inuasit, Acteonemq; puerũ uiolenter rapuit: cum uero accurrens cum ijs qui aderãt famulis Melissus deos hominesq; de sibi contra ius fasq; illata obtestaretur iniuria, & iniectis manibus filium arctius retineret, accidit ut inter hincinde distrahentiũ manus discerptus interiret puer. Quanobrem cum præter spem re infecta Archias discesßisset, cadauere statim filij sublato, Melissus rectà Corinthum uenit, populiq; opem hac pro re quàm miserabiliter implorauit. Verum cum nihil penitus profecisset, domum postea rediens dolore contumeliaq; percitus ex altißima se rupe præcipitem in caput deiecit: statimq; postea hominum cæterorumq; animantium pestis ualida, agrorumq; insuper ex ingẽti siccitate sterilitas, uniuersam Corinthiorum regionem inua-

Melissus. Acteon.

Archias.

fiſſe & deuaſtaſſe dicitur. Corinthijs igitur deum hac de re conſulentibus, calamitatiſq; huius remedium aliquod ſuppliciter expoſtulantibus, reſpondit Pythia. *Neptuni illam eſſe indignationem, quæ prius finem habitura non eſſet, quàm iniuſtæ Acteonis & iniquæ mortis meritas luerent pœnas: Qua re cognita Archias magna ſuorum comitatus manu patriam ſponte fugiens in Siciliam enauigaſſe, & Syracuſas urbem extruxiſſe dicitur. Is poſtea cum duas eo loci ex uxore propria filias ſuſcepiſſet, Ortygiam uidelicet, & Syracuſam, à Telepho quodam, quem prius ipſe forma præſtantem in delitijs habuerat, claſſiq; poſtmodũ ſuæ domo exiens præfecerat, dolo interemptus fuiſſe perhibetur, eoq; modo Meliſſo Acteoniq; licet ſeras, meritas tamen aliquando luiſſe pœnas.*

Archias Syracuſarũ fundator.

Ortygia Syracuſa Telephus

De Poſſidionatis qui iuxta mare Tyrrhenum habitabant, & de illorum inſtitutis. CAP. XI.

POſsidoniatas eos, qui in Tyrrheno ſinu maritimam incolebant urbem, Græcam ab origine gentem, longis annorũ ſeculis adeo degeneraſſe Ariſtoxenus in conuiualibus Miſcellaneis refert, ut neque priſci quicquàm moris, neque antiquorum ſuorum retinuerint nomina: Ri*tus quinetiam patrios, & ſacras deorum ceremonias penitus aboleuerint, barbarorumq; tandem legibus uſitarint & inſtitutis. Cæterum ijdẽ quotannis celebri quodam die ſolennia de more ſacra quædam celebrare conſueuerũt,* In *quibus & græcas ſumebant chlamydes, & Græco patriæ ritu rem diuinam faciebant, nominibuſq; paßim utebantur Græcis.* Inde *poſtea per fora media: per*

Ariſtoxenus in cõuiualibus miſcellaneis.

Poſſidoniatæ.

per uias etiam & Angiportus quò quemq; sors seu uolũtas tulisset, conueniẽtes, calamitates & miserias suas, & unde, quò decidissent totam diẽ lugubriter lamẽtaban tur & deplorabant, antiquæq; patriæ gratam memoriam non sine singultu & lachrymis dulciter repetebãt. Hæc cũ omnes tota paßim urbe summo studio fecissent, postri die tamen eius diei ad priorem facile uitæ cultum, barbaráq; instituta turpiter deuoluebantur.

De Catinensibus fratribus quos Pios uocabant, & cur id cognomentum fuerint asse cuti. CAP. XII.

APud Catinẽses in Sicilia honores cultusq́; maximi, qui prope ad deorum immortaliũ reuerẽtiam accedere uidebãtur, duobus impendebantur fratribus, quos illi εὐσεβεῖς, id est, Pios appellabãt. Ferunt nãq; cum aliquãdo Aetnæ crateribus superatis, amnis instar è montis uertice deuoluta maximo cũ fragore late fluitarẽt incendia, horrẽdãq; paßim oĩm stragẽ efficerẽt, cũctis (ut in tãta clade) animo ꝓstratis, & q̃ poterãt celerrime fugiẽtibus, et ex suis que uolebãt & poterãt nullo ordine secũ raptãtibus, hos duos fratres quibus parẽtes essent iã senio & ualitudine cõfecti, & quibus ad sese ferẽdũ, haudquaquàm sufficere uidebãtur uires, auri atq; argẽti nec nõ preciosioris reliquæ gazæ abiecta cura: alterũ quidẽ patrẽ, matrẽ uero alterũ humeris subijsse, et inde q̃ celerrime poterãt asportare cœpisse. Cũq; eo preßi põdere à celeri præpedirẽtur fuga, tardiusq́; (ut par erat) iter cõficerẽt, et iamã à uicina opprimi flãma uiderẽtur, nusquã tamẽ ab incepto desisterẽt opere: fama est ardẽtes ignium globos q̃ penè magno ruebãt strepitu cũ ad illos peruenissent,

De Pijs apud Catinenses fratribus.

ſent, iuxta illorũ pedes bifariã diſſectos fuiſſe, ipſosq́; eo modo cũ parẽtibus adoleſcentes præterijſſe, & nullo illis illato incõmodo, in unum rurſus defluxiſſe corpus, magnum poſteris indicium filiorum erga parentes ſuos, cultum & pietatem non hominibus ſolum, ſed dijs etiam immortalibus eſſe gratiſſimam.

De Apaturiorum apud Athenienſes celebritate, deq́; nominis illius origine: præterea quæ in quatuor illis feſtis diebus fieri erant ſolita. XIII.

Apaturiorum apud Athenienſes celebritas.

Apaturiorum ſtata quotannis apud Athenienſes celebritas, hanc originis & nominis ſui cauſam habuiſſe dicitur. Cum aliquando Athenienſes cum Bœotijs de regionis finibus diſsiderent, neque ex iure & æquo conuenire poſſent, & iam res ad arma bellumq́; proculdubio uergere uideretur, placuit utriſq́; ne omnia temere in communis diſcrimen traherentur, ut pro agrorum confinibus reges utrinque ſui ſingulari certamine hac duntaxat lege depugnarent, ut qui eorum aduerſarium ſuperaſſet ſuum, eius poſtea populus agrum illum, qui tunc in controuerſia erat, bona cum fide libere poſsideret, nullaq́; poſt hac inter illos diſcordiarum admitteretur occaſio. Imperabat autem ea tempeſtate Bœotijs quidem omnibus Xanthius quidam, uir manu ſtrenuus, et belli gloria clarus. Athenienſes uerò Thymetes regebat, qui ad pacis obeunda munia aptior, belli opera non admodũ callere uidebatur. Hic detrectata cum Xanthio pugna, ſponte ſua animæ, ut uidetur, cupidus, illi ſeſe principatu concedere uelle pronuntiauit, ſi quis cum Xanthio ſingulari certamine congredi auderet, & Melantho non multo poſt conditionem illam pro Athenarum imperio recipiente,

Bœotius Xanthius

Thymetes Athenienſis.

Melanthus.

te, regno haud cunctanter cessisse dicitur. Cæterum cum præfinita pugnæ iam aduenisset dies, et insignibus uterque armis hinc Melanthus, inde Xanthius camporum in medium conspicui processissent, tunc Melanthus callido (ut uidetur) consilio iniuriam mihi facis, inquit Xanthi, neque iurata seruas fœdera, qui contra me non solus accedis, conturbato autẽ ijs uerbis Xanthio, & ut quisnã se ponè sequeretur cognosceret, statim conuerso, hasta illum Melanthus medium transuerberasse & prostrasse dicitur, uictorq́; & ouans unico illo certamine & sibi Athenarum imperium facile uendicauit, & popularibus suis ambiguos regionis terminos stabiliter adiudicauit. Festa igitur quæ quotannis huius rei causa fierẽt ab Athe niensibus, tunc primum instituta fuisse dicũtur, quæ prius quidem Apatenoria, postea uerò Apaturia sunt appellata, cum mutuato uidelicet à fraude uocabulo, quam ἀπάτην uocant, antiqui memoriã certaminis significare uellent. Quatuor autem continuis diebus in Apaturijs suis Athenienses sacrificijs epulationibusq́; publicis operam dabant: Priuati quinetiam ciuium conuictus, & Symposia tota passim urbe fiebant, uniuerso populo ad omnia hilaritatis uoluptatumq́; munia liberrime profuso. Diebus autem illis diuersa singulis imposita erãt nomina, & primus quidem Dorpia appellabatur. Secun dus uero Anarrisis, ex postremis autem duobus Cureotis alter, alter uerò qui & ultimus erat, Epibdas cognominabatur.

Quod tibiarum fistulæq; antiquissimus fuit usus & de Hyperboreis sacris Delum quotannis trãsmissis. CAP. XIIII.

Tibia

Pan sensilis mũ di rector.

Tibiarũ fistulæq; antiquißimũ fuisse usum, uel Panis ipsius imago has manu gestantis indicio cuiuis esse potest, quem cũ sensilis mundi rectorẽ & dominum celebraret antiquitas, hæc ideo illi musicæ artis instrumenta signanter ascribere uoluit, ut eorũ perpetuũ usum, cũ mundi ipsius æternitate ad homines effluxisse manifeste ostẽderet. Quamobrem Deli antiquißimum Apollinis simulachrum, quod Herculem cum Meropibus collocasse dicũt, dextra quidem manu arcum, Altera uero tres cum musicis instrumentis retinebat gratias, quarũ una lyrã, alia tibias, reliqua uero inter has media fistulam manu gestabat. Puero quinetiã illi qui apud Delphos celebri Apollinis die inter pomparum solennia sacram gestabat laurum, Tibijs canentes astitisse ferunt plures. Sacra præterea illa, quæ quotannis ex Hyperboreis Delum mitti solebant, cum tibijs, cithara, & fistulis transmissa fuisse perhibentur. Cæterum nonnulli ad huiusce rei certißimã fidem Apollinem etiam ipsum à Pallade edoctum, Tibijs libenter cecinisse affirmant.

Antiquissimũ Deli simulachrum.

Puer apud Delphos.

Hyperborea sacra.

Apollo a Pallade in tibijs.

De Apollinis Delphici templo quinquies ædificato, & de æneo Palladis tẽplo apud Lacedæmonios, & quod Romæ forum fuit ære contectum. CAP. XV.

Apollinis templum Delphicũ quinquies ædificatum.

Delphicum Apollinis templum, toto terrarum orbe celeberrimum à prima eius origine quinquies extructum ædificatumq; fuisse, autor est Pausanias. Et primum quidem ex lauri ramis à Thessaliæ tempe Penæoq; amne petitis & humi defixis specus in morem exædificatum fuisse ferunt. Secunda uero illius extructio fabricantibus apibus ex cæra & alarum membranulis constitisse dicitur, ex quo πτερὰν illud appellatum autumant,

quãuis nõnulli nõ ideo πτερὰν quia ex pinnulis cõstaret apum, uocitatum affirment, sed quoniam uir quidã loci accola πτερὰς nomine illud ædificasse dicatur. Tertia eiusdem insecuta est fabrica qua æneum illud effectum fuisse asserunt, neq; hoc adeo mirum fideq; maius cuipiam uideri sanè debet, quandoquidem æneum filiæ thalamum construxit Acrisius, & Palladis cognomine χαλκιοίκȣ æneum apud Lacedæmonios templum se uidisse scribit Pausanias. Romæ quinetiam forum magnitudine uarioq; cultu inter pauca conspicuum, totum ære contectum fuisse perhibetur. Non igitur incredibile admodum est, templum etiam illud æneum à fundamentis fuisse cõstructum. Cæterum terræ postmodum hiatu desidentibus campis, nonnulli id absorptum, alij autem igne conflatum fuisse ferunt. Quartum post hoc templum quadrato lapide à Trophonio & Agamede, Ersiclide Athenis principe, Olympiadis octauæ & quinquagesimæ anno primo extructum fuisse memoriæ proditum est. Quintam uerò templi illius extructionem quam Amphictyones sacris pecuniarum thesauris Spintharo Corinthio operis architecto excitarunt, suo etiã tẽpore quod in Adriani Cæsaris principatum incurrerat adhuc integrã durasse, autor est idẽ Pausanias.

Aeneum Palladis tẽplũ apud Lacedæmõios.

Romæ forũ ære contectum.

Trophonius Agamedes.

De Sibyllarum nomine, & quot fuere Sibyllæ. CAP. XVI.

Sibyllarum nomen à prima & antiquißima emanasse Sibylla, quam Iouis & Lamiæ filiam fuisse perhibent, primamq; mulierum futurorum præcinisse oracula, & ideo Afrorum lingua Sibyllam uocitatam, autor

Prima Sibylla Iouis & Lamiæ filia.

Sibyllæ Afrum uocabulum.

est Pausanias. Hanc multis postea seculis iunior, bello tamen quod ad Troiam gestum est antiquior, consecuta est Herophile, quam nonnulli Phrygiam ex Marpesso oppido quod in Troiana situm est Ida fuisse autumant, uerum Erythrean nuncupatam fuisse dicunt, quoniam omnis circa Marpessum regionis illius tractus rubentes habeat glebas. Econtra Erythrei illam summo sibi studio uendicare contendebant: Theodoriq; cuiusdam indigenæ pastoris & Ideæ Nymphæ filiam fuisse asseuerabant. Specumq́; etiam quendam in Corio apud se ostendebant monte, in quo genitam educatamq́; Herophilen constanter affirmabant. Verum utcunque se habeat res, isthuc sanè in confessis tenetur, hanc Troianis temporibus templi Sminthei Apollinis, quod Alexandriæ Troadis oppido percelebre fuerat, Antistitem fuisse, multaq́; Priamo & Hecubæ: cæterisq́; Troianorum principibus, super Helenæ Paridisq́; coniugio ueraciter prædixisse. Hanc etiam in Delum Clarumq́; nauigasse, & Delphos aliquando peruenisse ferunt, plurimos tamen uitæ suæ annos in Samo degisse: & ideo Samiam à plerisque creditam & appellatam fuisse. Cæterum in Troade illam ultimum clausisse diem constans est fama, cuius etiam in sacro Apollinis Sminthei luco cum epigrammate extructus uisebatur tumulus. Post hanc Demò ex Italia Cumæam fuisse Sibyllam affirmant, cuius oracula quidem & prædictiones non extare dicuntur. Cæterum ossa illius lapidea recondita urna in sacro Apollinis templo collocata eius loci accolæ religiose custodisse perhibentur. Hanc Hebræa ex ijs qui Palæstinā incolunt insecuta est

Herophile Sibilla Erithrea.

Templū Sminthei Apollinis.

Demo Cumæa Sibylla.

est uates, Sabba nomine patre Beroso, matre Erymãthe, quam alij Babyloniam, nonnulli Aegyptiam Sibyllan uocauerunt. Et eæ solum uates fuisse dicũtur fœminæ, quas Sibyllæ præclaro nomine diligens insignuit antiquitas. Nam Phœmidem Chaonum regis filiam, quæ Demetrij expugnatoris ætate floruit, & hac ipsa multis etiam seculis antiquiores in Dodona Peliades, futurorum quidem certißima præcinisse euenta, cæterum Sibyllas haudquaquam appellatas fuisse autumant.

Sabba Sibylla Hebræa quam Babyloniam & Aegyptiam uocant.

Dodoneæ Peliades.

Quinam fuerint Sardoi heroes, & de illorum responsis ex Simplicio. CAP. XVII.

QVinam sint Sardoi heroës nuncupati, quod'ue illorum fuisse dicatur oraculum, neq; grammaticorũ (quod sciam) quispiã scripsisse uidetur, neq; apud quempiam ego aliũ autorẽ præter unum Simpliciũ me legisse memini. Hic enim in cõmentarijs suis, quos in octo Aristotelis de physica auditione libros exquisitißime conscripsit, nouẽ fuisse Heroës illos dicit, Herculisq; filios, quos ex Thespij filiabus deus ille susceperat. Cæterũ neq; illorũ ad ũgit nomina, neq; cur è Peloponeso Græciaq; in Sardiniã enauigauerint quicquã docet: sed illos solũmodo eo loci delatos fuisse, ibiq; omnes diem suũ obijsse scribit: quorũ etiã corpora omnibus integra mẽbris & illæsa, dormientiũ præ se ferentia speciem usq; ad Aristotelis perdurasse ætatem refert. Ad hos etiam responsorum prædictionumq; gratia, quæ per insomnia darentur: & insulæ illius accolas, & multos etiam cõuenas & externos accedere solitos fuisse, idem autor est Simplicius.

Sardoi heroes.

Simplicius.

De insaniæ speciebus quibusdam ex Aristotele, & de Milesijs uirginibus insanientibus, & quomodo ab insania liberatæ perhibentur. CAP. XVIII.

INsaniæ plures & penè innumerabiles esse species omnes ferè medici uoluerunt, quandoquidem per sapientiam quosdam etiam insanire planè affirmant. Cæterum raras admodum has & nouas, memoriæ proditas legimus. Abydi quendam Aristoteles fuisse refert, qui cum aliquando insanire cœpisset, per multos postea continenter dies in theatrum uentitare, ibiq; tanquam aliquid ageretur diligēter & intente spectare sit solitus, gestus etiā quosdam cum oris, tum reliqui corporis efficiens, ueluti spectatum illic quippiam, auditum'ue probaret, aut econtra damnaret. Verum illum postea ab insania liberatum popularibus suis narrare solitū dicit, nunquam se iucundius per omne ante actum tempus, quàm per eos dies uixisse. Idem etiam scribit autor, Tarenti cauponem fuisse quendam qui noctibus quidem fureret, interdiu uero proprio, si quis alius, exercitio diligenter operam nauaret, cæterum noctu etiam dum insaniret sua illum solerter omnia custodisse ait. Siquidem tabernæ clauem, quam sub zona ferre solitus esset, nunquam amisisse, quinimo multis plerūq;, ut fit, illam clam subducere tentantibus, semper custodisse diligenterq; conseruasse affirmat. Milesias autem uirgines nouum quoddam & miserandum insaniæ genus inuasisse, autor est Plutarchus. Siquidem ignota, ut ait, causa, quā alij ad aëris intemperiem corruptionemq; quandam, nōnulli ad terrarum pestilentem halitum referebant, ad insaniam omnes conuersæ in uehemens adeo mortis desideriū compulsæ fuisse dicuntur, ut per omnes ferè domos tota paßim urbe laqueo se suspenderent, ad id enim maxime, & non aliud ferè mortis genus furenter

Aristoteles.

Caupo Tarenti.

Milesiæ uirgines insanæ.

impulsas

impulsas illas fuisse scribit. Luctuosum igitur (ut ait) & turpe pendentiũ uirginum spectaculũ Mileti quotidie cernebatur, cui pesti nullum penitus afferri efficax poterat remedium. Non *enim maiorum ea in calamitate monita, non parentum preces & lachrymæ quicquam proficere ualebãt, in diesq; paßim, id excrescere uidebatur malum, ut non humanis illud amplius iam causis, sed deorum potius indignationi omnes constanter adscriberent.* Donec *prudentis cuiusdam uiri, & rerum usu periti admonitu, Milesiorum decernente senatu, ut quæ posthac suspendio se conficerent uirgines, nudato corpore omnes per fori medium palàm efferrentur, huiusmodi cessasse malum perhibetur.* Hoc *enim publicato decreto, adeo illas animis concidisse, sic turpitudinis illius phantasia perterritas fuisse ferunt, ut nulla posthmodum sibi ipsi durius consuluisse dicatur, tantum ingenuis animis pudoris existimationisq; efficax ualuit uis, ut quas antea quominus sibi manus afferrent terribilium, ut aiunt, extremum, nõ absterruit mors, easdem uel inanis contumeliæ turpitudinisq; iniecta opinio, nullo postea negotio cõmouere, & à proposito tam cito labefactare, & euertere potuerit.*

De Antinoo Hadriani Cæsaris puero, quem morbo absumptum in deos referre conatus est Cæsar.

CAP. XIX.

Memini me superioribus annis dũ Venetijs essem, & mihi numisma quoddam antiquioris, ut aiunt, notæ ostensum fuisset, in quo euanescentibus penè literis Græce scriptũ erat ἀντίνοος ἥρως, diu & multũ quæsiuisse quisnam fuisset is Antinous cuius penè spirãs cernebatur effigies, formosißimi enim uidebatur adolescentis* Antinoi imago.

excusa imago, capillo paulum circa colla demißiore extremaq; sui parte in cincinnos cõtorta. Cæterum ut plerumq; fit, quod tunc anxie cupiens & diu quæritans nõ sum assecutus, id mihi postea aliud agenti peropportune sese obtulit. Nam *cũ* Hadriani *Augusti uitã & res gestas apud* Aeliũ Spartianũ *lectitarẽ, de hoc* Antinoo *forte fortuna pauca quædã ibi cognoui, pluraq; mox de eodẽ apud* Pausaniam *scripta comperi, quæ huiusmodi ferè sunt.* Antinoum *puerum ex* Bithynia *oriundum fuisse* Hadriano *principi adeo gratum, ut pleriq; illũ in delitijs à* Cæsare *habitum, & corporis forma, qua erat egregia,* Imperatori *conciliatum fuisse ferant.* Hic Hadriano Aegyptũ *peragrãti comes in* Nili *enauigatione morbo absumptus est, quæ res* Cæsari *adeo molesta fuit, ut illius desiderio neq; à lachrymis etiã & ciulatu abstinuisse dicatur.* Cæterũ *in defuncti solatium pueri eo quo mortuus est loco, urbẽ* Antinoo *suo cognominem ædificauit, temploq; & ara ibidem constructis, & sacerdotibus etiã additis, illum in deorum numerũ referre & consecrare conatus est.* Oraculum *quinetiã eo loci* Antinoi *herois constitutũ, heroico carmine responsa dabat, quæ ab* Hadriano *ipso fieri submittiq; dicebãtur.* In Mantinæa *præterea* Arcadiæ *ciuitate, & templum* Antinoi *fuisse percelebre ab* Hadriano *constitutum, & statuas etiã in* Gymnasio, *& in alijs plerisq; urbis locis complures, sub liberi patris habitu illius effigiem præclare reddentes, idem* Pausanias *in* Arcadicis *scribit, qui iccirco ea ibi à* Cæsare *constructa fuisse dicit: quoniam* Mantinæi *urbis suæ antiquam originem ad* Bithynos *retulisse perhibentur.*

Hadrianus Cæsar.

Antinoi oraculum.

Mantinæi a Bithynijs descendentes.

Seleuci

Seleuci cognomento Nicatoris historia, & cur in illius numismatibus insculpta uisatur ancora.

CAP. XX.

CVm aliquando mihi familiaris quidã meus uir aliâs non admodum eruditus, cæterum ueteris memoriæ, siquis alius, indagator solertißimus, antiquioris notæ argenteum attulisset nummũ, in quo ex altera quidem parte uiri effigies, ex altera uero insculpta uisebatur anchora, & ex me instantius quæsiuisset, cuius nam imaginem esse illan existimarem: Literę enim quæcũq; prius fuerãt, longis attritæ seculis euanuerant omnes, uno duntaxat excepto charactere iuxta anchoræ illius eminentiorem uncum, qui Græci sigma antiquam reddere uidebatur effigiem: memini me illi non diu admodum contatum Seleuci illam esse imaginem constanter dixisse, eius uidelicet, qui post Alexãdri Macedonis interitum, Babylonem primo, mox etiam uniuersam ferè Asiam suo subdiderit imperio, qui à crebris excellẽtibusq; quibus usus est uictorijs, Nicator postea est appellatus. Ad hoc autem tam prompte, tamq; cito affirmandum, cum character ipse nominis eius initium integer adhuc extans: tum anchoræ impressa effigies, me facile inducere potuerunt. Memineram enim apud Appianum sophistam in eo qui Syrus inscribitur cõmentario me legisse, Seleuci matrem in Macedonia somnio quondam admonitam fuisse, ut quem repertura esset annulum, filio statim gestandum traderet, fore nanq; ut quibus terrarũ in locis is annulum eum amisisset, eam postmodum ille regionem nullo negotio suo subderet imperio. Experrecta igitur mulier cum somnium illud, haudquaquam magni facere uideretur, non multo post forte

Seleucus Nicator.

Appianus Alexandrinus.

Somnium matris Seleuci.

fortunâ reperto annulo quodam in quo anchoræ insculpta erat imago, illum filio, ut per quietem admonita fuerat, tradidisse fertur. Hunc postea annulum Seleucus cum in Asiam Alexandrum magnum secutus peruenisset, iuxta Euphratem fluuium amisisse dicitur. Cæterum Alexãdro postea uita functo, cũ Seleucus à Babylonis imperio quã regendam à Perdicca & Antipatro susceperat: Antigoni uiribus armisq; decidisset, & ad Ptolemæum in Aegyptum profugisset, indeq; illius opera, parua etiam suorum, sed impigra comitatus manu suum sibi regnum rursus uendicare tentaret, accidit ut secundum Euphratem amnem iter faciens, ad lapidem quendam festinans pedem offenderet, quo forte ictu euulsò annulus sub eo quem quondam eo loci amiserat latens apparuisse dicitur. Cæteris igitur casu illo cõmotis, & ueluti malo omine perterritis, anchoramq; illam captiuitatis indicium esse coniectantibus: Seleucus, dictorum matris memor, bono inquit animo estote amici, regionem enim istam nempe retinebimus. Statimq; inde profectus, Babylonem cunctis illum Alacriter excipientibus nullo negotio recepit. Cæterum Antigono postea necnon Lysimacho & Nicanore bello superatis, & ad necem compulsis, uniuersam ferè Asiam à Phrygia ad Indum usque amnem ditioni subegit suæ: Anchoræq; postmodum imagine cum in annulorum signis, tum in nummorum characteribus, cæterisq; huiusmodi, semper usus fuisse perhibetur. Hic est Seleucus ille, qui Antiocho filio Stratonicam nouercam perdite amanti, & ob id in ancipitem periculosamq; delapso ægritudinem morbi illius ab Erasistrato medico comperta causa,

Antigonus Lysimachus Nicanor.

Antiochus Stratonica. Erasistratus medicus.

sa, quam ille iuueni aßistens diligenti dudum solertia animaduerterat, uxorem illi suam bona cum gratia habere concesßit, maioremq; illis regni sui partem liberaliter etiã largitus est.

Cur Isidis sacerdotes lineis usi sunt uestibus, & de illorum cultu & abstinentia, & cur salem non gustabant ex Plutarcho. CAP. XXI.

Vlgatißimum apud omnes ferè fuit, & priscis notißimum seculis Aegyptios Isidis sacerdotes lineis uti solitos uestibus, & detõso omnes capillo semper fuisse, quod etiam per manus traditum ad nostra usque tempora peruenisse uidetur. Siquidem ij qui apud nos diuino præsident cultui sacris legũ decretis, barbam, comam'ue nutrire prohibentur, & in religiosis altarium cerimonijs, horarumq; insuper diurnis & nocturnis concentibus, lineis ferè omnes utuntur amictibus. Huius autem rei causa ut aliarum complurium in omni uita peruagatißimarum rerum, in abditis latet, quod enim paßim fit, & in promiscuo omniũ esse uidetur usu, nescio quomodo ab omnibus ferè, uel familiaritate nimia, uel suapte ipsius natura contemni negligiq; penitus solet. Cæterum diligentißimus omnis antiquitatis autor Plutarchus Chæroneus, de Aegyptijs sacerdotibus uerba faciens, à quibus huiusmodi emanasse perhibetur mos, causa prius quadam ex aliorum magis quàm ex sui sententia de hoc relata: ipse postea rectiorem & uero magis consentaneam subiungit rationẽ. Ait enim in ijs quos de Osiride & Iside inscribit cõmentarijs quosdã dicere solitos: ideo Aegyptios sacerdotes laneis usos nõ fuisse uestimentis: quia quemadmodum à carnium esu sic à pecudum etiam abstinuerint

Isidis sacerdotes.

Plutarchus Chæroneus.

uelleribus: quas impensius colebăt, Lineas autem portasse chlamydes, propter ceruleũ &ætheri maxime similem colorem: qui florescente lino in aruis passim mira cernentium uoluptate conspiciatur. Nam *abraso illos ad cutim capite uictitasse: eam ob rem narrare solent, ut luctũ propter* Osiridis *cædem contractum uel eo indicio signăter ostenderent.* Verum *aliam horũ omniũ, & eandem unicam esse causam rationabiliter se existimare* Plutarchus *scribit: ea autem est,* Dijs *immortalibus omnia munda puraq; recte conuenire: haudquaquã enim fas esse* (Platone *teste*) *pura deorũ numina impuris & contaminatis rebus coli: constat autem nullã cibariorũ redundantiã nutricationisq; superfluctia in corporibus excremẽta, pura mundaq; existere: ex quo genere cũ capillos esse & ungues: tum uellera ipsa & uillorum genus omne, & physici autumant omnes, & uero (ut aiunt) ipso uerius esse perhibetur.* Linum *autem cum ex tellure communi omnium genitrice facili enascatur satu, semenq; hominum usui accommodatum ferat, parabileq; insuper & purum, & ad omnia anni tempora habile indumentorum præbeat genus, quod alioquin neq; pediculos, neq; alia huiuscemodi uitæ tædia facile ex sese producere consueuerit, diuino maxime cultui accommodatum, ipsisq;* Dijs *immortalibus gratum admodum esse existimatur. Cui rei testimonio præclare etiam esse potest, eorundem sacerdotum uehemens seueraq; quondam superfluitatum omnium abominatio, qui neque legumina gustabăt, neque agninis porcinisq; uescebantur carnibus, nullam aliam ob rem, nisi quod isthæc omnia in excrementorum facile exuberan*-

De sacerdotum Aegyptiorum abstinentia.

tiam

tiam abeant. In sacris præterea ieiuniorum abstinentijs, sal etiam ipsum mensis penitus abdicasse dicuntur, quoniam languentem quodammodo & stupidam ciborũ exci taret appetentiam, uoracioresq; impendio illius usu efficerentur homines & magis bibaces, quæ duæ res superfluorum corporibus copiam redundantiamq; efficere ma xime solent. Aristagoræ enim inquit opinio, quam hoc in loco de sale affert, ridendam prorsus abstinentiæ causam adducere uidetur, cui ideo Aegyptios sacerdotes sale abstinuisse, quia impurum id esset, prodidit: impurum uero esse sal, quoniam dũ in salinis congelascit, multa ex paruulis animalibus coitione interimat sua. Non enim inquit quia impurum sit sal: sed quia impuros se utentes efficeret, ideo illo abstinuisse Aegyptios sacerdotes uerisimilius existimari potest.

Cur sale Aegyptij sacerdotes abstinebant.

Aristagoras.

Qđ Aegyptiorũ antiquissimi reges uino abstinuerint, & quamobrem, & quod Aegyptij sacerdotes a cepis abstinebant. CAP. XXII.

Aegyptiorum antiquißimos reges cum alijs plerisque quæ in promiscuo uitæ sunt usu, tum uino etiam perseueranter abstinuisse, autor est Hecatæus, qui rebus etiam sacris illos præfuisse dicit, cum ijdem apud Aegyptios & reges essent & sacerdotes, uino tamen illos in sacris deorum cerimonijs usos, meroq; libasse, idem autor asserit, nõ tanquam cœlestibus gratam se rem offerre crederent: sed ueluti illorũ qui contra deos arma mouissent, sanguinem propinantes, eoq; se modo deorum gratiã & fauorem aucupari existimantes. Gigãtum enim à dijs interfectorum sanguine humi profuso, uitiũ pullulasse germina Aegyptij asseuerabant. Quamobrem uino epoto

Antiquos Aegyptiorũ reges uino abstinuisse Hecatæus.

Vites de Gigantum sanguine enatas.

homines amentes effici, & in furorem haud ab re uerti dicebant, quoniam impie admodum & crudeliter nullo respectu maiorum suorum effusum potarent cruorē. Cæterum à Psammitico primum rege uinum regalibus adhibitum fuisse mensis, & ab ijsdem potari cœptū, quod tamen mensura quadam ex sacris illorum literis præfiniretur, Eudoxo *teste* Plutarchus *memoriæ prodidit. Qui etiam eosdem illos, omnesq; insuper Aegyptios sacerdotes cepis constantiβime semper abstinuiβe dicit, non ideo quia* Dictys *(ut pleriq; uulgo ferunt)* Isidis *alumnus, dum has in* Nili *ripis enatas extrahit, amne mersus extinctusq; sit. Fabulosum enim isthuc ueroq; haud consentaneum esse uidetur, sed quoniam sola ex bulborum genere cepa, decrescente (ut aiunt) luna, contraria syderis affectione augeri & excrescere perhibeatur. Quæ præterea neq; cōtinentioris uitæ hominibus, neq; hilaritatis genijq; munia obeuntibus satis commoda & habilis esse uidetur. Siquidē se uescentes siticulosos efficit & salaces, lachrymasq; nedum commanducata uberes, sed contrectata etiam nullo negocio elicere consueuit.*

Psammiticus rex.

Cur cepis sacerdotes Aegyptij abstineant.

Dictys Isidis alūnus.

De tribus sororibus Athenienſibus apud quas Cererē diuertiſſe ferebant, & de illarum furore & interitu.

CAP. XXIII.

Heerſa Agraulos Pandroſos.

Apud Heersam Athenis *eiusq; sorores* Agraulon & Pandroson Cererem *olim diuertiβe* Athenienses *ferunt, illisq; cistulam quandam clausam & obsignatam tradidiβe, in qua occultus latebat* Erichthonius, *iuβiβeq; insuper ne cistellam aperirent illam, aut quid in ea latitaret curiosius perscrutari uellent. Cæterū discedente postmodū inde dea,* Pandroson *quidem illius obtemperauiβe*

præ

præceptis, reliquas uero duas ſpretis deæ monitis, ciſtulam aperuiſſe, Erichthoniumq; in illa cubantẽ aſpexiſſe ferunt. Quamobrem furore percitas illas rapido curſu amentes in Athenarum arcem delatas fuiſſe, & qua maxime præruptus eſſe dicitur mons, ſeſe præcipites in caput dediſſe perhibent, ab eaq; poſtea rupis parte ſequentibus ſeculis fama eſt, aſcendentibus Perſis Athenarũ captam fuiſſe arcem, à quibus cæſi (ut aiunt) illi fuere, qui oraculum id de ligneis muris, aliter quàm Themiſtocles interpretati ſunt, cum ipſam arcem uallo ligneisq; parietum propugnaculis muniuiſſent, eoq; ſe modo Apollinis oraculo abunde ſatisfeciſſe credidiſſent.

Athenarum arx a Perſis capta.

Quod ſenes Satyri Sileni ſunt appellati, & de Satyris illorumq; libidine. CAP. XXIIII.

SIlenum liberi patris alumnum & eiuſdem aſsiduum comitem, Satyrum fuiſſe, eoq; nomine prouectioris ætatis Satyros etiam omnes fuiſſe appellatos apud ueteres pleroſq; rerum ſcriptores in confeſsis habetur. Cæterum ubi nam terrarum ij reperiantur, & quod ſit huiuſmodi ſatyrorum tam rarum tamq; inſolens genus, pluribus admodum non liquet, unus quod ſciam poſt Plinium qui illos in Subſolanis Indorum montibus degere ſcribit, perniciſsimum adeo humana effigie animal, ut propter uelocitatem niſi ſenes aut ægri capi nõ poſsint, Pauſanias iſthæc de illis audiſſe ſe refert. Ait enim Euphemum quendam probatæ fidei uirum aliquando ſibi narraſſe, quod dũ in Hiſpaniam nauigaret, & uentorum aduerſis flatibus à curſu deiectus ſuo in exteriorẽ delatus fuiſſet oceanũ, multoſq; haudquaquã ponente uẽto cõtinenter

Senes Satyri Sileni appellati.

Plinius ſecũdus.

Pauſanias De Satyris.

nenter nauigasset dies, ad desertas quasdam eo loci insu las tandem peruenisset, in quibus ferino trucíq; aspectu syluestres habitarēt homines. Corporibus enim illos fuis se hirtis, pilorū colore subruffo, caudasq; equinis, haud multum minores ponè habuisse. Hos postea*quàm illuc aduectos uidissent nautas, ocyus omnes ad extremum ac currisse litus dicebat, uocem quidem nullam, uerum infor mem quendam & inarticulatum emittentes stridorem. In fœminas autem quæ casu naui uectabantur illa, adeo furio so delatos fuisse impetu prodidit, ut ægre ab illis uerbe ribus etiam & plagis abigi absterreri'ue possent. Quā obrem id ipsum ueritos nautas, naui quidem in altum re tracta ipsos in anchoris stetisse: Barbarā uero quandam mulierem quam secum habebant, in litus exposuisse, in qua omni postea cōtumelia debacchantes Satyros qua cunque etiā corporis parte furenti appetita libidine, se ui disse affirmauit. Satyrorum autem eas insulas, à nauigan tibus appellatas esse, idem Euphemus dixit.*

Satyrorum furiosa libido.

Quod Theseus Neptuni filius non Aegei fuisse dicitur illiusq; rei testimonium, de Thesei interitu uariæ sentētiæ. CAP. XXV.

T*Heseum Neptuni & Aethræ filium fuisse, quāuis ab omnibus ferè Aegei putaretur, uel hoc maxime indicio qui Athenensium fauent gloriæ autores constan ter affirmant. Cum enim à Minoë aliquando (ut aiunt) reliquis Atheniensium ingenuis pueris in Cretam delatus fuisset, inter quos Periboea etiā eximia forma aderat uir go, quam perdite Minos amabat, & eo in amore The seus illi omni studio acriter refragari uideretur, ob idq; subiratus Minos ut illum è medio tolleret, falsò cum Ne*

Minos Theseus Periboea uirgo.

ptuni filium per contumeliam uocari dixisset, nam ni hoc inquit esset, quid te tunc prohiberet gemmã eam quam in mari nuper amisi (dedita autem opera illam proiecerat) à pelagi profundo petere, & ad me inuentam referre? Quo audito, Theseum, ut erat, præcipitem sese in mare dedisse, pauloq; post aurea redimitum corona, gẽmanq; manu tenẽtem, emersisse, & illam admiranti Minoi reddidisse ferunt. De illius autem interitu uaria, nec sibi undique constans est fama. Qui enim hanc rem fabulosius narrare consueuerũt, Theseum cum Perithoo dicũt cum ad inferos, ut inde Persephonem à Ditis thalamis abstraherent descendissent, deprehensos ibi & in uincula coniectos nusquam ad superos postea reuersos fuisse, licet nõnulli aliter asserant, eousq; apud inferos illos fuisse detentos, quoad Hercules illuc accedens illos à uinculis soluit, & ad superos reduxit. Alij autem qui uerisimilius hac ipsa de re tractasse uidentur, Perithoum ferunt uxorem Thesprotiorum cuiusdam tyranni efflictim amantem, ut eam ui & armis auferret illuc cum Theseo profectum fuisse, ambosq; postea re ab illis animaduersa deprehensos & in uincula coniectos, diligenti custodia in Cichyro Thesprotiorum oppido satis diu detentos & obseruatos fuisse. Cæterum cum in eo regionis tractu Acherusia nomine palus, & Acheron fluuius fuisse perhibeantur, aquula quinetiam eo loci quædam uisu dira potuq; iniucunda scaturisse dicatur, quam Cocyti latices accolæ uocabant, non ab re ideo fabulæ occasionem præbitam, & inferorum inde emanasse commenta haud temere quiuis suspicari poterit. Intereauero dum apud Thespro

De Thesei interitu uariæ sententiæ.

Acherusia palus apud Thesprotas.

spro

Tyndarei liberi Aphidnā expugnant & Helenam abducūt. Menestheus Thesei filius.

sprotios Theseus distineretur, Tyndarei fama est liberos ui Aphidnam expugnasse ciuitatem, indeq; abducta Helena sorore, quam pridem rapuerat Theseus, urbem illam Menestheo Thesei filio qui cum patre non bene conuenire uidebatur, habendam tradidisse. Qui populo postea sibi liberalitate, omniq; officiorum genere impensius conciliato, redeuntem sub hæc à captiuitate parentem regnūq; suum postliminio repetentem, ingrate impieq; expulisse dicitur. Quamobrem ea dalapsus spe Theseus, dum in Cretam domo profugus nauigare contendit, cōtrarijs depulsus procellis ad Scyrum peruenisse insulam fertur, ibi cum Scirij illum tum generis nobilitate & extimatione, tum rerū ab illo gestarū gloria magnifice promptéq; suscepissent, Lycomedes. *Lycomedes insulæ tyrannus, hac re permotus, simul de imperio suo ueritus, compositis clàm insidijs, dolo illum interfecisse perhibetur. Quamobrem* Cimon Milciadis Thesei necis ultor. *Cimonem postea Milciadis filium necis illius pœnas exposcentem, Scyrum euertisse, & Thesei ossa inde Athenas comportasse ferunt.*

De Hylli Herculis filij in Lydia inuentis ossibus, itē de Protophanis Olympionicæ corpore & Aiacis apud Ilium repertis ossibus. CAP. XXVI.

IN *Lydiæ ciuitate quam Temeni portas accolæ uocabant, specu quodam ui tempestatum, aquarumq; colluuie disrupto, hominis ossa se uidisse Pausanias refert, quæ omnē facile fidem magnitudine superabant sua, quod cadauer Geryonis nonnulli, sed eruditiores tamen eius loci accolæ, Hylli quem Terræ filium fuisse dicunt, & à quo uicinus amnis Hyllus est appellatus, constanter esse* Hylli corpus. Herculis. *asseuerabant. Herculem quinetiam ferebant ob gra-*

tam

tam cum Lydia Omphale consuetudinis memoriã de huius nomine filium Hyllum appellasse, in Magnesia præterea idẽ scribit autor, cũ Protophanis illius qui Olympiæ eodem die bis uictor fuit, Pancratijq; & Luctæ geminas accepit coronas, tumulum nocturni quidam fures suffodissent, se postea cum multis ingressum, eiusdem inspexisse cadauer, cuius thorax nullo costarum discrimine (ut cæteri ferè sunt omnes) distinctus esset, sed ab ipsa humerorum compage ad minores usq; costas, quas spurias medici uocant, perpetuo communitus osse uisebatur. Nam de Aiacis apud Ilium inuentis ossibus, cuius genu patella, puerilis disci magnitudinẽ facile æquaret, à Myso quodam probato & frugi homine se audisse scribit. Qui marinis fluctibus disiecta secundum litus, eius tumuli parte, in illum uisendi causa se penetrasse, & omnia diligentißime perspexisse asseuerauit.

Omphale Hyllus.

Protophanes bis eadem die Olympiæ uictor.

Aiacis apud Iliũ reperta ossa.

De Marathonio tauro a Theseo interempto, & Androgeo Minois filio. CAP. XXVII.

DE Marathonio tauro quem Theseus in Athenarum quondam arce compulsum Palladi immolasse dicitur, hæc ferè sunt, quæ Athenienses memoriæ prodiderunt. Neptunum Minoi succensentem ferunt, eo quod insularum & maris dominus, nullum sibi ille exquisitiorem offerret cultum, agrestem taurum in Cretam misisse, qui culta omnia & arbores paßim deuastaret, hunc postea Euristhei iussu captum uinculisq; præpeditum Hercules ex Creta Argos detulisse perhibetur, unumq; ex duodecim hunc illi aiunt exantlatum fuisse laborem. Inde cum disruptis postmodũ uinculis aufugisset, perq;

Marathonius Taurus.

Co

Corinthium delatus Isthmum in Attican penetrasset, & in campis grassaretur Marathonijs, & alios ibi cõplures, ut quemq; sors illi casus'ue obtulerat, & Minois filium Androgeum interfecisse dicitur. Quamobrem Minoem postea cum id sibi infortunium non sine Atheniensium euenisse culpa crederet, magna ferunt classe adnauigantem, Atticæ cousq; regionis fines igni ferroq; deuastasse, quoad percusso de more fœdere Athenienses, septẽ illi pueros totidemq; puellas quotannis in Cretam mittere, Minotauroq; destinare pacti sunt. Inter quos statim electus Theseus deuicto Ariadnæ opera & interfecto monstro domum cum reliquis incolumis peruenisse dicitur, qui postmodum Taurum etian illum (ut dictum est) Palladi immolauit.

Androgeus Minois filius.

De Nemesi Rhãnusia & illius simulachro, & ex quo sculptũ sit lapide, & illius forma. CAP. XXVIII.

RHamnus Atticæ regionis maris adiacẽs fuit, pagus, in quo Nemesios celebratißimum olim fuisse templum memoriæ proditum est, unde Rhamnusia Nemesis peruagatißimo apud omnes ferè cognomine est appellata. Cæterum hæc inter reliquos præcipue deos, contumeliosis & elatæ mentis hominibus succensere, illosq; iuste persequi & punire perhibetur. Quamobrẽ Persas etiam ferunt ad Marathonem descendentes, Græcosq; omnes præ se nihili facientes, Lapidem quinetiam Parium secum apportantes ut celebre de capta Græcia trophæum erigerent, numinis huius iustam incurrisse indignationẽ, meritasq; postea pœnas strage sua persoluisse. Lapidem postmodo illũ à Phidia perhibent in deæ similitudinem effi

Rhamnusia Nemesis.

Persarũ elatio.

Phidias.

effigiatum, apud Rhamnusios in Nemesios templo reli=giose collocatū, & cultum fuisse, cuius in capite quidem corona inerat paruis uictoriolis, ceruorumq; undiq; di=stincta sigillis. In dextra uerò simulachri manu exiguis Aethiopū imagunculis uisebatur guttū, nam sinistra por rigenti similis frondentem mali ramū continuisse dicitur.

Nemesios simulachrum.

De Marathone heroe, item Echetlæo heroe qui Milciadi & Atheniensibus in pugna suffragatus est.
CAP. XXIX.

APud Marathonios Atticæ regionis accolas, post Herculem & Marathonem heroem à quo pago illi inditum fuisse dicitur nomen, Echetlæus inter primos co lebatur heros. Cæterum quisnam fuerit is, aut unde sua traxerit exordia, adeo temporibus etiam illis in abditis fuisse uidetur, ut nullus hac de re, quod sciam, autor quip=piam scriptum reliquerit. De nomine tamen illius, pri=maq; sacri cultus origine, isthæc Athenienses memoriæ prodiderūt. Cum Græciam Persæ inuasuri omnem, Athe narumq; in primis urbem euersuri, eo loci nauibus ap=plicuissent, Athenienses q; Milciade duce cum Plateensi=bus & seruorum quadam manu, qui eo in bello primum in militiam conscripti fuisse dicuntur, illis occurrissent, & aciebus utrinque ritè instructis, æquis adhuc pugna=rent uiribus, periculosumq; pugnæ illius superantibus multitudine barbaris, esset discrimen, inter illos quēdam effigie, reliquoq; corporis habitu agresti similem appa=ruisse hominem ferunt, aratro quod manu gestabat, bar=barorum acies prosternentem, quem tamen postea con=fecto eius maxime opera bello, diligenter quæsitum nus=quam comperisse dicūtur. Hac super re postmodum cum

Marathon heros. Echetlæus heros.

Apollinem Athenienses consuluissent, illis solum isthuc à Pythia responsum fuisse dicitur, ut Echetlæum uidelicet colerent heroëm, Armorum quo eo in bello usus est genere, deo illum & non alio nomine significare uoluisse uolente. Echetlem enim Græci aratri manubrium quod nos stiuam dicimus, uocare consueuerunt. Cæterum ut id etiam obiter non sileatur, quo pugnatum est loco sequutis temporibus armorum strepitus, & equorũ hinnitus, concurrentiumq́; insuper clamores hominum similes, noctibus singulis exaudiri solitos Pausanias refert, pluribusq́; id dedita opera curiosius perscrutari uolentibus, haud paruo diligentiam stetisse suam scribit. Cum tamen rei illius ignaris illuc forte, ut fit, accedentibus, nihil unquam aduersi euenisse dicatur.

De decem Atheniensium iudicijs, & eorum nominibus, & de ijs quæ in illis agebantur. CAP. XXX.

De decẽ Atheniensiũ iudicijs.

Decem apud Athenienses distinctos iudiciorũ fuisse consessus memoriæ proditũ est. Et primus quidem, isq́; apud omnes celebratissimus Arius pagus à Martis iudicio est nuncupatus, qui eo loci à Neptuno ob Halirrhothyj filij cædem accusatus, omnibus est omniũ suffragijs absolutus, quoniam is Martis (ut aiunt) filiam Alcippem ui constuprasse dicebatur, quo postea in loco Orestes etiam capitis dixisse causam, & à matris cæde absolutus fuisse perhibetur. Eo in iudicio uerba facturus procemijs (ut aiũt) & perorationibus uti clara præconis uoce interdicebatur, nudamq́; totius rei & simplicẽ narrationis seriem tantummodo proferre iubebatur. Ferunt quinetiam eo in loco noctu & in tenebris causas actitari olitas

Arius Pagus.

Alcippa Martis filia.

Orestes.

solitas fuisse, ne cuiuspiam miserandus (ut solet) aspectus, squalorq; & procidentes lachrymæ, iudicū mentes à recta, ut aiunt, semita detorquerent. Geminos præterea in quibus accusator & reus insisterent, argēteos fuisse lapides perhibent, quorū alterum contumeliæ, impudentiæ alterū appellabant. Secundus iudiciorū locus ad Palladiū est nuncupatus, in quo de capitalibus etiā disquirebatur causis, sed ijs duntaxat quæ nulla patrantis culpa, casu aliquo, aut errore fuerant consecutæ, huius autem iudicij nominisq; ratio talis fuisse perhibetur. Diomedem ferūt euersa Troia domū redeuntem noctu ad Phalereū Atticæ regionis portū applicuisse, ignarisq; omnibus & quonam locorū essent penitus ignorantibus, tanquam in hostilem terrā cū suis descendisse: quo statim cōperto Demophoontem tumultuaria suorū coacta manu, ocyus illuc aduolasse, plurimosq; Argiuorū, dum hostes credit, interfecisse, & Palladiū quod secum adduxerant illi abstulisse ferunt. Qua in pugna cum Atheniensem quendā inscius Demophoon equo prostrasset suo & interemisset, inuoluntariæ cædis eo loci quo Palladium collocauerat postea dixisse causam perhibetur. Alius iudiciorum consessus ad Delphinium uocabatur quo in loco capitales etiam decernebantur causæ, illorum uidelicet qui legitime aliqua ratione permoti cædem se iure patrasse profitebantur: ubi Theseus omnium primus, cum Pallantem eiusq; filios interemisset omnes, & iudicatus, & absolutus fuisse dicitur, quoniā Thesenm ferro appetisse priores illos constabat. Fuit etiam in Prytanæo iudicum locus, ubi ferrum, & omnia etiā inanima cum quibus patrata fuisset cædes, iudicium

Palladij iudicium & eius origo.

Diomedes.

Demophon.

Delphinij iudicium.

Iudicium in Prytanæo.

cium subijsse dictum est, quo in loco quotannis celebre securis illius causa agebatur, quæ Erechtheo Athenis imperante bouem primum ad aram mactasse dicebatur. Cum enim sacerdos quem illi βουφόνον uocabãt, boue percusso, & humi strato relicta ibi securi, ocyus ex Attica aufugisset non comparente homine, securim in iudicio tunc primũ Athenienses constituisse perhibentur, ex quo illam postea quotannis iudicandi solennis inoleuit consuetudo.

Securis causa quotannis Athenis actitari solita.

Alius præterea iudiciorũ fuit conuentus non longe à Piræo apud Phreatin maritimũ Atticæ uicum, quo in loco siquis patria extorris alicuius deinceps criminis quod in exilio patrasset insimularetur, & se excusare uellet, ad iudices in littore considentes, ipse è nauigio causam suã dicere solitus fuerat: primumq; Teucrum eo usum fuisse defensionis modo dicunt, cũ Telamoni patri suam super Aiacis cæde innocentiã excusaret. Cæterũ maximũ omniũ apud Athenienses iudicium ad quod & plures concurrebant homines, & in quo de maximis agebatur rebus, Heliæa est appellatum. Nanq; is consessus qui ab illis Parabystus est dictus, & is etiam qui Trigonũ à figuræ forma est nuncupatus, & in semotis urbis locis, & infrequẽtes fuisse, minoribusq; in causis iudicasse, perhibentur. Duos præterea alios iudiciorum etiam Athenis fuisse conuentus fama est, quorũ alterum Batrachium, Phœniceum alterum, utrunq; à colore appellatos fuisse constat. Cæterum quæ nam ibi decernerentur agerenturq; causæ, nullus, quod sciam, ueterum autorum memoriæ prodidit.

Iudicium in Phreati uico.

Telamon Teucrus.

Iudiciũ Heliæa.

Parabystus iudicium.

Trigonium iudicium.

Phœniceum.

Quæ de Helenæ interitu Rhodij memoriæ ꝓdidere, præterea quæ de ipsa Helena Imeræi dixerũt, & historia de Leonymo Crotoniate & Imeræo Stesichoro. CAP. XXXI.

De

DE Helenæ interitu Rhodij à Lacedæmonis nõnihil dissentisse uidentur. Ii etenim Helenam Lacedæmone diem suum obijsse, & in Therapne Laconiæ ciuitate à Lelegis filia Therapne sic appellata tumulatam cum Menelao coniuge fuisse dixerunt. Rhodij uero post Menelai mortem, furente adhuc Oreste & erroribus uago, Helenam dixerunt à Nicostrato & Megapente Menelai liberis, domo patriaq; expulsam, Rhodum ad Polyxam quam & Polyxenam nonnulli uocauerũt Tlepolemi uxorem eius, qui apud Ilion à Sarpedone Lycio fuerat interfectus, cum qua ueteris sibi ius amicitiæ intercesserat, aliquando peruenisse. Fuerat enim Argiua genere Polyxa, fugientemq; sequuta Tlepolemum, Rhodum cum illo peruenerat, eamq; insulam defuncto uiro impubem educans natum imperio administrabat. Ad hanc cum Helena antiqui fiducia hospitij diuertisset, Polixam ferũt Tlepolemi necis meritas ab illa pœnas exigere cupientem, furiarum habitu ministras suas & famulas ad illam in intima ædium parte se lauantem immisisse, quæ sublimem illam raptantes, ex arbore quadam suspendisse feruntur. Quamobrem apud Rhodios Helenæ cognomento Arboreæ celebre postea fuisse templum perhibetur. Cæterum alia sunt & ab ijs diuersa penitus, quæ de ipsa Helena Crotoniatæ & Imeræi memoriæ prodiderũt. Ferũt enim illam apud Euxinum Pontum cum Achille heroicam degere uitam in insula quadam Leuca nomine, quæ in mare exeunti Istro amni è regione oppositã esse dicitur. Est autẽ hæc stadiorum (ut aiunt) circiter uiginti ambitus, syluestris tota & arboribus densa, omniq; animaliũ genere

Quæ Rhodij de Helenæ interitu dixerunt.

Nicostratus & Megapenthes Menelai liberi.

Polixa Tlepolemi uxor.

Helenæ Arboreæ templum.

Quæ Crotoniatæ & Imeræi de Helena dixerunt.

Leuca Euxini insula.

referta, cuius in medio Achillis templum cum illius simulachro fuisse perhibetur. Ad hanc primos Crotoniatas Leonymo duce nauibus aliquando applicuisse fama est,cuius rei causa altius repetentibus huiusmodi fuisse dicitur. Cum Crotoniatæ aliquando cum Locrensibus ijs qui in Italia degunt dißidentes acie decertarent,Locrenses ferunt,ob antiquam generis affinitatem quam cum Opuntijs se habere iactabant, Aiacem Oilei, ut sibi auxilio esset,supplicibus uotis inuocasse.Quamobrem Leonymus Crotoniatarum dux dum ad eam aciei partem qua inuocatus fuerat Aiax sese audacter opponit pectore in medio altum accepisse uulnus dicitur, à quo cum nullis postea medelis conualescere posset, humana destitutus ope, Delphos petijsse,& Apollinem hac super re consuluisse fertur: cui respondisse Pythiam dicunt, Non aliter illum uulneris remedium reperturum,nisi Leucam peteret insulam, ibi enim se Aiacem offensurum, qui solus id uulneris curare posset.Quod Apollini parens magna cum spe & prospero rei euentu fecisse dicitur.Leonymus, qui domum postea incolumis & integer rediens, se Achillem eo loci uidisse duosq; Aiaces Telamonium,& Oileum Patroclumq; insuper, & Antilochum ciuibus palàm suis narrasse perhibetur. Helenam præterea quæ cum Achille degebat coniuge se alloquutum fuisse dixit,quæ inter alia mandasset illi,ut domum reuertens ad Imeræum Stesichorum diuerteret, eiq; palàm nuntiaret, ideo luminibus captum fuisse, quoniam impiè in se probra iactasset. Quamobrem commotum eo nuntio Stesichorum Palinodiam in illius laudes cecinisse, & uisus

Leonymus Crotoniata.

Stesichorus Imeræus.

uisus rursum aciem recepisse ferunt.

De templo Dianæ cognomento Salutari in agro Megarico, & de nominis illius causa.

CAP. XXXII.

IN agro Megarico celebre Dianæ fuisse dicitur templum quam Σωτείραν, id est, Saluatricē appellabant. Huius autē cognominis ratio talis ab Atheniensibus fuisse perhibetur. Cum expedita quondam Persarum manus, eorum uidelicet qui Mardonio duce in Græciam uenerant, Megaricum ingreßi agrum, cæde omnia & incendijs late deuastasset, & ad reliquum apud Thebas considentem exercitum Mardonijq; castra redire postea uellet, noxq; redeuntes inlunis oppreßisset & nubila, Dianæ permissu recta illos semita aberrasse, & montanam regionis illius uiam asperā prorsus & difficilem ingressos fuisse ferunt. Ibiq; cum mentis errore commoti, & panico (ut aiunt) terrore confusi hostium adesse crederent acies, totam ferè noctem aduersus quandam è regione petram iaculantes perstitisse feruntur: quæ cū gemitum percussa quendam humano similem reddere uideretur, acrius illorū animos ad se feriendū stimulabat, cū illi iaculis & mißilibus hostilem se cædere & conficere exercitū proculdubio existimarent, adeò ut eo animi errore & mißilia abijcerent omnia, & gladios telorumq; insuper genus omne, hebetata ictu crebro mucronū acie, sibi penitus inutile redderent. Orta autē luce cū se ij animi uanitate delusos tandē fuisse animaduerterēt, stupidiq; adhuc & amentes perstarent, concurrentibus undequaq; loci illius accolis, inermes & feßi, ab integris & armatis ad unum omnes interfecti fuisse dicūtur. Huius postea ui-

Templum Dianæ Salutaris.

Mardonius.

ctoriæ gratia Megarenſes celebre Dianæ templũ eo loci conſtruxere, & ad perpetuam poſterorum memoriã Saluatricis illam cognomine inſigniuere.

De canoro lapide Megaris in arce & Memnonis ſtatua.
CAP. XXXIII.

Alcathus.

MEgaris in arce illa quæ ab Alcatho conditore Alcathea eſt appellata, lapidem quendã fuiſſe Pauſanias ſcribit, qui lapillo aliquo, uel huiuſmodi alia contactus re, citharæ ſimilem ex ſeſe ſonum reddere ſolebat, quoniã fabricãti (ut aiunt) Alcatho operã præſtans ſuam Apollo, ſuper illum citharam depoſuiſſe fertur. Cæterum mirandam admodũ, & rarioris exempli rem apud Aegyptias Thebas ſe uidiſſe idem autor refert. Statuam enim coloſſeam ſedentis effigie ibi fuiſſe dicit. quam alij Aethiopis Memnonis, alij Seſoſtrij Aegyptiorum fuiſſe regis autumant, quæ licet ſuperioribus ſeculis à Cambiſe diffracta humiq; diſiecta eſſet, exoriente tamẽ quotidie ſole ſtridorem quendam ex ſeſe, tanquã ſi lyræ aut citharæ tenſæ diſrumperentur chordæ perſpicue ſoleret reddere.

Lapis canorus Megaris.

Memnonis ſtatua.

Coræbi Argiui hiſtoria nõ uulgaris. CAP. XXXIIII.

QVæ de Coræbo eiusq; apud Argiuos rebus geſtis memoriæ tradita ſunt, huiuſmodi ferè fuiſſe perhibentur. Crotopus Argiuorum tyrannus Pſanathem filiam habuit, ex qua & Apolline genitus aliquãdo infans, dum illum patris timore puella clàm expoſuiſſet à canibus dilaniatus fuiſſe dicitur. Quamobrem iratus Apollo pœnam, id eſt, laruam Argiuis immiſit, quæ palam lactentes à matrum etiam uberibus pueros rapiebat, hanc uir quidam Coræbus nomine in Argiuorum gratiam ui

Crotoppus Pſamathe.

Coræbus.

captam

captum interfecisse dicitur. Sed statim ualida, ut ferunt, pestis uniuersam Argiuorum regionem inuasit, passimq; nullo penitus remedio omnis absumebatur ætas: cumq; in dies id excrescere uideretur malum, sponte sua Corœbus meritas pro patrata cæde pœnas Apollini ultrò persolu turus Delphos petijsse fertur. Cæterũ Pythia illum quidem Argos amplius redire prohibuit, sacrũ uero Tripodem inde ablatum secũ asportare iußit, eoq; loci quo is forte fortuna decidisset tripes, illi mãdauit, ut tẽplo Apollinis ædificato ibi sedes figeret suas, & cũ liberis & uniuersa familia postmodũ habitaret. Accidit autem ut dum per Geraniam agri Megarici montẽ iter faceret Corœbus illi fortuito quẽ gestabat tripes humi decideret. Quãobrem deo parẽs ibi constitit, pagumq; Tripodiscũ nomine cõstruxit, eamq; sibi & posteris etiam suis domicilij sedem esse constituit. Huius autẽ Corœbi sepulchrum Megaris foro in medio se uidisse Pausanias scribit.

Tripodiscus pagus.

De medeæ filijs a Corinthijs lapidibus obrutis, eiusq; rei consequuta ultione, & de Medo Medeæ filio. CAP. XXXV.

CORinthi iuxta Glauces appellatum fontem, quà Sicyonem rectà erat iter, Mermeri & Pheretis Medeæ filiorũ uisebatur monumentum, quos lapidibus à Corinthijs obrutos ob matris letalia munera, quæ olim Glaucæ ferẽda acceperãt, eo loci tumulatos fuisse ferunt: à Glauce autẽ illa uicinus fons est cognominatus, quoniam subitis correpta ignibus Glauce ardens in illũ desiluisse dicitur. Cæterũ ob uiolentam iniustamq; puerorũ cædem, fama est Corinthiorum infantes eousq; ab ijs necari solitos fuisse, quoad iubente deo parentationibus sacrisq;

Mermerus & Pheretes Medeæ liberi.

Fons Glauces.

quibusdã quæ quotannis fiebant illorum expiatis manibus, id cessasse dicitur malũ, sacris autem in illis Corinthiorum pueros detonsis crinibus pullatos processisse, simulachrumq; quoddã muliebre formidolosam maxime in effigiem ornatum, circũferri solitum memoriæ proditum est. Ea autem tempestate Medea Athenas peruenisse, & Aegeo Athenarum tyranno nupsisse fertur: à quo suscepto filio nomine Medo cum insidias postmodum in Theseum & Aegeum ipsum struens deprehensa fuisset sublato clàm filio in Ariã aufugit regionẽ, quæ ab illius filijq; postea nomine futuris seculis Media est appellata.

Aegeus Medeã in uxorem accepit.

Media a Medeæ filio Medo appellata.

Thesei & Helenæ Iphigeniam fuisse filiam, & de celebri Ilethiæ phano. CAP. XXXVI.

Thesei & Helenæ Iphigeniam filiam fuisse Euphorion Chalcidensis.

Alexander Pleuronius.

Ilethiæ phanũ.

THesei & Helenæ Iphigeniam fuisse filiam, & non Agamemnonis & Clytemnestræ, ut pleriq; autumant, Chalcidensis Euphorion, & Alexander Pleuronius in poëmatibus suis memoriæ prodiderunt. Quibus etiam Stesicherus Imeræus, & Argiuorum antiqua consentit historia, apud quos celebre Ilethiæ deæ, quæ puerperijs præesse dicebatur, phanum, iuxta Castorum templum uisebatur, quod Helena dicitur extruxisse. Theseo enim qui Helenã rapuerat, & Perithoo apud Thesprotios captis, & in uincula cõiectis, Castorem & Pollucem Aphidnam urbem ui expugnasse ferunt, indeq; abductam sororẽ Helenam Lacedæmonẽ adduxisse, quæ in utero habens Argis eo loci quo postea Ilethiæ templum construxit, infantem puellam peperisse dicitur, quã Clytẽnestræ sorori iam apud Agamemnonem uirum degenti, clàm educandam tradidit; & ideo Agamemnonis Iphigeniam fuisse fi

se filiam creditum est, ipsa autem postea Helena pro uirgine Menelao nupsisse perhibetur.

De Hippocrenes fonte apud Troezenios, & de Orestis diuersorio. CAP. XXXVII.

HIppocrenes fontem qui à Pegasi ungulæ applausu scaturisse dicitur, apud se esse Troezenij cōstanter affirmare sunt soliti, Bellerophontem enim Pitthei filiam Aethram sibi in matrimoniū exposcentē, prius quàm Corintho excideret, Troezenem cū pegaso accessisse ferunt. Cuius etiā fontis aqua Orestes postea à matris cæde Troezeniorum quorundam ministerio expurgatus fuisse perhibetur, siquidem non procul ab eo fonte ædes quædam ostendebatur, quam Orestes accolæ diuersorium uocitabant, illo enim in loco cædis reus & maternis agitatus furijs cum uagaretur Orestrs, nullusq; illum domu suæ suscipere auderet, errore & laboribus fessus acquieuisse dicitur, ad quē Troezeniorum accedentes uiri, illum cum alijs quibusdā, tum aqua ex Hippocrene fonte hausta expurgasse perhibentur, multisq; postea seculis inoleuit mos, ut statis quibusdā diebus quotannis illorū continenter posteri illuc accedentes, festa quedā conuiuia & solennes ludos celebrarent. Ferunt quinetiam ante diuersorium illud antiquam fuisse laurum, quæ ex libaminum excremētis eo loci humi defossis pullulasse dicta est, quā ad sua usq; tempora perdurasse autor est Pausanias.

Bellerophō Pittheus Aethra.

Orestis diuersorium.

Laurus antiqua.

De salsis apud Troezenem fontibus, & quæ ad Noti iniuriam illius loci accolæ obseruare solebant. CAP. XXXVIII.

MEthana Troezeniorum maritimū fuit oppidum, cuius in agro aquarum calidi scaturiebant fontes,

qui

qui Demetrij Macedonum regis tempore primum emanaſſe dicuntur. Verum non ſtatim latices (ut aiunt) exiere, ſed flamma aliquandiu diſrupta tellure, continuis arſit ignibus, qua demum extincta calidi & ijdem perquàm ſalſi aquarum fontes exilicre. In illo etiam regionis tractu, contra Noti flatus iniuriam, qui ex Saronico ſpirans ſinu uitium germinantes exurere dicebatur oculos, præſentaneum hoc remediū loci illius accolæ adhibuiſſe perhibentur. Flante enim adhuc uento gallum gallinaceū albis conſpicuum pennis uiri duo in diuerſa trahentes diſcerpebāt medium, fruſtumq́; illius uterque manu retinēs uineta perluſtrabant omnia. Cúmq́; rurſus circuitu peracto ad eum ex quo mouerāt locum ambo rediiſſent, gallinacci partes illas humi defodiebant, eoq́; modo ingruentis calamitatem Auſtri certiſſimo ſemper experimēto declinaſſe perhibentur.

Salſi fontes. Cōtra Noti iniuriam ad præſeruandas uites.

De Hyrnetha Temeni filia eiuſq́; interitu rara hiſtoria. CAP. XXXIX.

Hyrnetha Temeni filia.

HYrnethium iuxta Epidaureorum urbem oleaſtris cōſitus crebris fuerat locus, ab Hyrnetha Temeni filia, & Daiphontis uxore cognominatus. Hanc Cerines & Phalces illius fratres cū eam à Daiphonte marito ſororioq́; ſuo cū quo ſimultates exercebant abducere conarentur, reſiſtente illo, & uxorē ſibi ſuam uendicante, arctiori illam cōplexu ſtringentes, forte fortuna prægnantē interfeciſſe dicuntur, Cui Daiphontes poſtea eo in loco condito tumulatoq́; corpore, ſacrarium conſtruxiſſe, diuinosq́; inſup illi honores addidiſſe fertur. Ratis quinetiā legibus ſanxit, ut ſi quæ eo loci enatæ arbores ſponte

Cerines Phalces.

Daiphontes.

te sua, aut uentorum frangerentur procellis, ne quis illas colonus, alius'ue quispiā domum suam ferre, aut priuatos ad usus accōmodare auderet, sed ibi eas relinqueret, & ueluti Hyrnethæ *sacras diuino illas cultui debitas iacere sineret.*

De Alcyonea apud Lernā palude profundissima. CAP. XL.

A*Lcyonea apud* Lernā *nomine dicta palus, per quam ad inferos* Bacchum Semeles *adducendæ causa descēdisse* Argiuorum *creber fuit sermo, circuitu quidē uix tertiā stadij partem implesse proditum est. Cæterum tantam fuisse illius altitudinis profunditatem ferunt, ut nullis unquā machinis ad illius fundū perueniri potuerit,* Neronem *quinetiā* Cæsarē *hac rei nouitate permotū ferunt, multorum stadiorū longitudine paratis funibus, pluribusq; hoc modo ad se inuicem cōnexis & cōplicatis, magnaq; insuper in illorum extremo plumbi adalligata massa, paludis immēsæ terminū reperire tentasse, nullo tamē ingenio ad illum peruenire potuisse. Illius autē aqua placida alioquin & quiescēs uisebatur, uerū siquis illam natandi, uel alterius rei studio, siue uolēs, seu etiā incautus & nolēs ingressus fuisset, statim mergi, & ad imum magna quadā ui trahi memoriæ proditum est. Huius uerò in riparū marginibus cū aliæ palustres innascebātur herbæ, tū iūcorū genera plurima sponte sua pullulasse ꝓditū est.*

Alcyonea palus profundissima.

Nero Cæsar.

De Cleonice puella a Pausania per imprudentiam interfecta, & de Phigalensium sacerdotibus animarum euocatoribus. CAP. XLI.

P*Ausaniam* Lacedæmonium *Græcorum res prodere molientem, uerum à ciuibus ante deprehensum suis, & ob id ad* Palladis *cognomento* χαλκιοίκου *aram*

sup

supplicem confidentem, Lacedæmonij ui inde abstractū, unum uidelicet ex omnibus qui ad id unquam loci confu gerant, interfecisse dicuntur. Huius autem rei causa, uir- *ginis Cleonices miseranda (ut aiunt) cædes quam nullis expiare potuit sacris, fuisse perhibetur.* Ferūt enim illum *cum Lacedæmoniorum aliquando, sociorumq; classibus circa Hellespontum præesset, uirginis cuiusdam Byzantiæ Cleonices nomine egregia pellectum forma, illam sibi habere concupisse, cumq; illi quibus id negotij datū fue rat prima statim uigilia puellam ad dormientem Pausaniam deduxissent, decidentis candelabri strepitu ad quod fortè imprudens puella offenderat, à somno excitū illum & expauefactum, animiq; etiam conscientia ob ea quæ clàm machinabatur perterritum & insidias uerentem, gladio districto in tenebris puellam interfecisse autumāt. Quod postea scelus nullis unquam expiationibus sacrorumq; omnimodis cerimonijs expiare potuisse dicitur, quamuis & ad alia huiusce rei causa loca, & ad Phigaliam Arcadiæ ciuitatem accesserit, ubi Magi sacerdotes sacrorum peritißimi, & animarū, quæ uita functæ essent euocatores fuisse perhibentur.*

Cleonice a Pausania interfecta.

Sacerdotes Phigalensium animarum euocatores.

De Herculis cognomento Armati templo Spartæ, & de Hippocoonte & liberis ab Hercule interfectis abdita historia. CAP. XLII.

SPartæ, Herculis Armati templum, iuxtaq; illud Aeoni tumulus fuisse perhibetur. Cæterum quisnam Aeonus fuerit is, & cur Herculem Armatum Spartiatæ colerent, nullus quod sciam ueterum, Pausania excepto, memoriæ prodidit. Scribit enim is Aeonum impubem puerum Herculis ex auunculo consobrinum, si quidem Licy

Aeonus Herculis cōsobrinus.

nij filius fuerat Alcmenes fratris, ab Hippocoontis *libe=* Hippocoontis liberi.
ris Spartam cum Hercule accedentem, fuisseq́ interfectum,
Necis *autem illius causam huiusmodi etiam fuisse addit,*
dum puer uisendæ urbis gratia uagus & errans ante
Hippocoontis *ædes fortè fortuna solus spatiaretur, do=*
mesticus quidam canis è uestibulo prosiliens, illum inuasis
se dicitur, quē puer sublato è semita lapide percußisse &
prostraße fertur, acclamante aūt uicinia eā ob rē, exciti
Hippocoontis *liberi & illuc accurrētes Aconū fustibus*
etisaxis interfecerūt. Qua re Herculi *nūtiata, ut erat iræ*
impatiens; aduersus Hippocoontem *eiusq; liberos meri=*
tas ab illis sumpturus pœnas solus acceßisse dicitur. Cæ=
terum ingruentibus audacter illis Herculemq; propulsan
tibus, tūc quidem accepto etiā uulnere clàm (ut aiūt) sese
à pugna subduxit, postea uero Spartam rediens Hippo=
coontem cum tota domo interfecisse perhibetur. Iuxta *id*
etiam Herculis *templum,* Iunonis *cognomento* αἰγοφά= Iunonis Capriuoræ phanum.
γου, *nos Capriuoram dicere possumus, sacra fuit ædes*
quam Hercules Hippocoonte *deuicto consecrasse perhi*
betur, quoniam id solum certamen ex reliquis omnibus
nihil sibi refragante Iunone *confecisse dicitur.* Capellas
autem illo in templo immolare consueuere, quia illas reli
quarum penuria hostiarum primus super aras (ut aiunt)
iugulauit Hercules.

De Amphione & Zetho, necnon ab Epopeo & Nyctєo ob Antiopem filiam decertatis prælijs recondita historia. CAP. XLIII.

Amphion Zethus.

DE *Amphione & Zetho, qui* Thebarum *primi ur=*
bem muris cinxisse feruntur, uaria est fama. Qui=
dam enim Iouis *illos & Antiopes filios fuisse,* Thebasq;
à funda

à fundamentis exædificasse dixerunt. Nonnulli autẽ *non* Iouis, *sed* Epopei *Sicyoniorum regis & Antiopes filios asseuerauerunt, inferioremq́; tantum urbis* Thebarũ *partem construxisse illos: nam arcem ipsam, quam Cadmeam uocabant, aliquot ante seculis à* Cadmo Agenoris *filio extructam fuisse dixerunt. Cæterum* Pausanias, *in* Corinthiacis *hanc ipsam rem altius exorditur. Scribit enim* Corace Coroni *filio Sicyoniorum tyranno sine liberis uita functo,* Epopeum *genere* Thessalum *illius regnũ inuasisse, quo postea imperante Sicyonios qui perpetua semper ad eã usq; tempora uiguerant pace, hostilis primum exercitus talem ob causam inuasisse fertur.* Antiopes *quam alij* Nyctei, *nõnulli inter quos* Homerus *uates* Asopi *amnis, qui* Bœotios *à* Plateensibus *disterminabat, filiam fuisse autumant, nomen peruulgatũ & celebre per uniuersam ferè* Græciam *ob eximiã raræ pulchritudinis formam ferebatur, hanc* Epopeus *siue precio precibus'ue persuasam, seu ui coactam, (hoc enim in dubijs habetur) domũ certe suam inuito patre deduxisse dicitur.* Quamobrem Nycteus *magna* Bœotiorum *coacta manu, Sicyoniorum agros hostiliter (ut aiunt) ingressus est, occurrente autẽ audacter illi cum suis* Epopeo, *pugnaq́; hincinde acriter conflata, accidit ut ambo quidẽ duces uulnera acciperent,* Bœotios *uero* Sicyonij *acie superatos in fugam uerterent. Cæterum haud multo post* Nycteum *domum delatum ex uulnere diem suũ obijsse ferunt, qui moriens* Thebarum *imperij administrationem & curam* Lyco *(ut aiunt) fratri reliquit, ut adulto postea illã traderet* Labdaco, *qui* Cadmi *ex* Polydoro *filio nepos, adhuc puer &*

Antiope.

rerum

rerum tantarum oneri impar sub illius tutela degebat, illiq; preterea impensius mandauit, & accepto etiã iureiurando arctius eum obstrinxit, ut post mortẽ statim suam prima quaq; temporis occasione capta Sicyoniorũ fines quàmmaximis posset copijs hostiliter inuaderet, pœnasq; iniuriarũ & cædis ab Epopeo *acriter exposceret, ipsamq;* Antiopem *si quo casu in illius peruenisset potestatẽ pessime acceptam neci tradere imperauit, hæc ille.* Epopeus *autem apud* Sicyonios Palladis *templo ob partam contra* Bœotios *uictoriã solenniter extructo, pro quo opere cũ deæ supplicauisset, ut si ex animi illius sententia exædificatum id esset, aliquo illud signo dea sanciret, statim post huiusmodi æditas preces sponte sua ante templi illius fores oleũ ubertim fluxisse ferunt,* Templo *inquam illo extructo consecratoq;* Epopeus *etiam ipse ex uulnere quod à principio neglectum, haudquaquam recte curauerat, diem clausisse dicitur extremum.* Quamobrem Lamedon *postea* Coroni *filius, qui* Epopeo *uita functo Sicyoniorũ assumpsit imperiũ, ne cum* Lyco *&* Bœotijs *decertare, seq; & suos in belli discrimen deducere cogeretur,* Antiopẽ *ex* Epopeo *iam in utero habẽtem,* Lyco *patruo tradidisse fertur, quæ cum* Thebas *grauida deduceretur, itinere in medio* Amphionẽ *&* Zethum *peperisse dicitur.*

Templum Palladis ab Epopeo constructum.

Lamedon.

De Veneris templo apud Sicyonios, & de sacrorum more, & de Pæderote herba. CAP. XLIIII.

APud Sicyonios Veneris *fuisse templum ferũt, quod ingredi duabus duntaxat exceptis mulieribus, cæteris omnibus haudquaquam fas habebatur, illarum autem, altera quidẽ deæ ipsius antistes erat, uiri per omnem æta-*

tem expers, altera uerò uirgo quædam erat quam illi à ministerij ratione Lutrophoran uocabant. Cæteris autem è populo omnibus, & deam cernere, & illi de more supplicare, ex solo patenti aditu permißum fuerat. Illo autè in templo deæ sedens cernebatur effigies ex auro & ebore constructa, Canachi, ut aiunt, Sicyonij opus, cuius in altera quidem manu papauerum capita, in altera uero inerat malum, summoq́; capitis in uertice poculum gestabat. Cæterù quod ad hostias pertinet, omnia animalium genera, præter suem Deæ litare cõsueuerant, illorum reliquias in sacris altaribus iuniperi lignis adolebant, cum quibus semper herbæ cuiusdam quam Pæderotem uocant folia exurere fuerat in more positum. Hæc autem in sacro solummodo templi illius ambitu, & nusquam terrarum alibi nasci proditum est, cuius folia fagi quidem minora sunt folijs, prini uero maiora, cum quercinam præ se ferant speciem. Verù ex parte quidem altera subnigra existunt, altera uero candorem quendam habent, qualem maxime speciem populorum habere folia uidentur.

Lutrophora.

Mos sacrorum Veneris Sicyonix.

Pæderos herba.

De Lynceo Argiuorum rege, & de illius successoribus, a quibus Danae & Perseus progeniti, & qđ Perseus Disci fuit repertor primus, & urbis Mycenarum fundator, & cur id nominis inditum sit urbi. CAP. XLV.

POst Danai mortem, nephandumq́; filiarum eius in consobrinos suos patratum facinus, Lynceus (ut aiunt) Argiuorum suscepit imperium, à quo generatus Abas, Acrisium, & Prœtum filios habuit, qui auitum inter se regnum bipartito diuisisse feruntur: & Acrisius quidem Argos ipsum, reliquaq́; Argiuæ ditionis retinuit oppida. Prœtus autem Heræam, & Mideam, & Tirynthum,

Lynceus

Abas Acrisius Prœtus.

thum, uniuerſumq́; eius regionis maritimũ tractum, ſibi uendicaſſe fertur. Cæterum ut de Acriſio eiuſq́; filia Danaë ferreo occluſa in Thalamo, ex qua poſtea Iouis compreſſu natus eſt Perſeus, paßim uulgata, in medio relinquamus, certum eſt adulto Perſeo, & iam rebus præclare geſtis inſigni & multi nominis, Acriſium ſponte ſua patrias ſedes reliquiſſe, & ad Lariſſam Theßaliæ urbẽ, quæ Penæo adiacet amni, perueniſſe: quo loci, haud multo poſt Perſeum maternum quæritantem Auum, illumq́; uidere & alloqui cupientem acceßiſſe ferunt, qui cũ ætate uiribusq́; polleret, Diſciq́; inſuper iactandi artem cuius ipſe inuentor fuerat, oſtentare cuperet, & ob id eo loci in uulgus ſe exerceret, Acriſium forte fortuna cum alijs ſpectantem Diſci iactu interfeciſſe dicitur. Verumq́; & infallibile fuiſſe hac ſuper re quondam Acriſio datum ſanciuit oraculum. Et fruſtra illum aduerſante Deo tot uitæ ſuæ cuſtodias machinatũ fuiſſe, totq́; ſibi poſtea ſtruxiſſe inſidias clarißimo rerum euentu demonſtrauit. Cæterũ cum tali patrata cæde Perſeus famæ turpioris rumore commotus, ne inter ſuos male audiret, Argos redire neglexiſſet, Megapenthem Prœti filium patruelem ſuũ, ut ſecum paternum permutaret imperium, haud ſanè difficulter adduxiſſe perhibetur. Qui cum poſtea noui regni limites peragraret, gladijq́; extrema poſitus in uagina illi forte ferreus excidiſſet cuſpis, quem Græci Mycenem uocant, id boni uice accipiens ominis, eo loci condita urbe Mycenas illã nuncupaſſe dicitur. Quãuis nonnulli non ideo Mycenas uocitatas aſſeuerent, ſed quoniam is eo regionis commeans tractu dum æſtu ſitiq́; admodum

Danae Perſeus.

Perſeus Diſci inuentor.

Megapenthes Prœti filius.

Mycenarum urbs a Perſeo condita.

laboraret, euulso è terra fungo scaturientes reperisse dicatur aquas, quas cum auidius ebibisset, molestamq; inde restinxisset sitim, ea delectatus re à fungi postea nomine, qui Græce Myces appellatur, conditæ à se urbi nomen imposuisse fertur. Homerus *autem in* Odyssea *Mycenem quandam refert mulierem, quam Inachi filiam, & Acestoris uxorem quidam fuisse dixerunt, & Mycenarum inde urbem nomen inuenisse uoluerunt.*

Homerus.

Quæ de Aesculapij parentibus Epidaurenses dixere, & de Coronyde Phlegyæ filia historia, & de septo quodã in quo mori non licebat, & de seruorum certamine ab Hyppolito instituto. CAP. XLVI.

DE Aesculapij parentibus, eiusq; natali solo isthæc Epidauriensium recenset historia. Phlegyan ferunt, qui ea tempestate omnium bellicosissimus & erat, & habebatur, aliquando in Peloponesum peruenisse, eo quidem prætextu, ut regionem illam peragraret & uiseret, re autem uera, ut illius situm populosq́; cognosceret, moresq́; illorum utrum ad belli an ad pacis munia conuenirent magis, clare perdisceret: peragrantem uero hac mente Phlegyam Coronis filia sequebatur, quæ ex Apolline iam prægnans, in Epidaurẽsium regione enixa Aesculapiũ peperisse dicitur in monte quodam, qui Myrgnis antea, postmodum uero Titthæus hanc ob causam est appellatus. Ferunt enim expositum eo loci infantem capellam quandam à reliquo grege, qui eo in monte pascebatur aberrantẽ, uberibus suis aluisse, ex quo monti postea nomen impositum fuisse dicunt, Titthas enim Græci mammarum papillas uocant. Cæterum quoniam gregis etiam illius cum capella aberrauerat canis, qui exposito & iacenti

Tittheus mons.

centi aßidebat infanti, ab illoq; ferarum propulsabat incursus, re illa commotus Aresthanes (hoc enim nomine gregis illius uocabatur pastor) dum capellam canemq; per montis quærit auia, iacentem reperit puerum, quem dum propius accedens humo conatur attollere, diuinus quidam ab illo exiens fulgor, illius oculos perstrinxisse dicitur. Quamobrem id quod erat, deorũ quempiam illum esse ratus pastor, adorato prius numine, ocyus inde discesisse, & ad gregem suum redijsse perhibetur. Ex quo Epidaurẽsium postea regio *Aesculapio sacrata fuisse existimatur, templisq; & aris extructis id numen coli cœptum. Cæterum iuxta magnificentißimum eius dei exædificatum templum quod ab accolis quotidie & externis summa frequẽtabatur religione, sacer erat Aesculapij lucus, limitibus quibusdam à cæteris eius loci agris disterminatus, inter quos neque mori quempiam posse, neque grauidas parere mulieres, cõstantißima fuit fama. Quod etiam de Septo quodam in Delo insula memoriæ proditum est.* Hoc etiam in Luco *quascunque deo litauerãt hostias absumere omnes fuerat in more positum.* Ipsius *autem dei simulachrum in throno residens uisebatur, altera quidem manu baculum retinens, altera uero aßistentis sibi caput draconis permulcens, cuius etiam ad pedes iacẽtis imago aderat canis. Haud procul inde antiqui operis aſtabat columna Hippolyti casum exculpto indicans epigrammate. Ferunt enim paternis imprecationibus Hippolytum ab equis dilaniatum, Dianæ rogatu ab Aesculapio rursus ad uitam reuocatum fuisse, qui patris postea sero pœnitentis spernens preces, eiusq; fugiens conspe-*

Aresthanes pastor.

Epidaurensiũ regio Aesculapio sacra.

Mira Septi natura in quo mori non licebat.

De Aesculapij simulachro.

Hippolytus.

ctum, relicta patria in Italiam ad Aricæos populos peruenisse dicitur, à quibus benigne susceptus, eorum etiam dignatus est imperio, is postea eo loci celebre Dianæ *templum construxisse, & singulare quotannis pugnantium inter se seruorum certamen constituisse fertur, ea uidelicet conditionis lege, ut illius uictor* Dianæ *sacerdos efficeretur.* Hoc *certamen ad sua usque perdurasse tempora Pausanias in Corinthiacis autor est.*

Seruorũ certamen ab Hippolyto institutum.

De Stilpone Megarico philosopho, & de illius somnio historia. CAP. XLVII.

Stilpo Megaricus.

DE *Stilpone Megarico philosopho, qui patria à* Demetrio *euersa cum ab eodem percõtaretur, an quippiam ex rebus suis in patriæ excidio amisisset, respondisse fertur nihil se perdidisse.* Bellum *enim uirtutes deprædari non posse, de illo inquã Stilpone memoriæ proditum est, cũ aliquando* Megaris Neptuni *sacerdos esset, quæ dignatio primarijs semper dabatur uiris,* Neptunoq; *de more ob rei familiaris angustias, taurum nõ immolasset, sed pusillum quiddam & domi natum animal, illi deum succensentem in somnis uisum astitisse, minacibusq; uerbis spretã ab eo haud recte maiorum consuetudinem obiecisse, ipsum uero nihilo ea re perterritũ contumaciter respõdisse, quid tibi uis* Neptune, *an ne mecũ, ut puer conquestum huc accessisti, quod rei meæ parcẽs, fœnorisq; declinans iacturã, urbem hanc nidore non repleuerim, sed tibi domesticis ex rebus puram sacrificij hostiam obtulerim?* Quibus *dictis* Neptunum *subrisisse uisum, Stilponisq; apprehensa dextera illius gratia eo anno* Megarensibus *magnum se* Apuarum *prouentũ exhibiturum*

Stilponis somnium.

biturum promisisse. Secutáq; postea res in somnio illi indubitatam fecisse fidem perhibetur.

De Epidelio nuncupato Apolline,& de expilatione Deli a Menophane Mithridatis præfecto facta,& de illius & Mithridatis interitu historia. CAP. XLVIII.

NOn longe à Malea Laconiæ promontorio, mari adiacens uicus Epidelium nuncupabatur, in quo celebre Epidelij cognomēto Apollinis fuerat templum tali ideo nomine appellatum, quoniam eius dei simulachrum illo in templo collocatum Deli aliquando fuisse proditū est, de quo huiusmodi fertur historia. Cum Delos antiquis (ut aiunt) temporibus felix beatáq; insula esset, illamq; multi mercaturam exercentes, uarijsq; artibus dediti homines, ueluti Apollinis reuerentia à periculis tutam, & religione sacram incolerēt: Menophanes Mithridatis classium dux, siue illius (ut aiūt) iussu, seu sponte sua lucri cupiditate pellectus, insulam inuasisse dicitur, urbemq; mœnibus & propugnaculis carentem, & diutina pace nihil huiusmodi cogitantem, ex improuiso adorsus nullo negotio cepit, interfectisq; omnibus eo loci conuenis, Delios ipsos partim trucidauit, partim cum coniugibus, & liberis in naues coniectos in Asiam præmisit: ipse uero tam publicam quàm priuatam pecuniam uniuersam expilauit. Sacros quinetiā thesauros, regumq; & populorū celebria dona Deo dicata omnia abstulit, & urbem demum ipsam à fundamentis euertit, in quo rerum tumultu, urbisq;, ut par est, desolatæ excidio & rapina, barbarus quidā per contumeliā Apollinis simulachrū illud in mare abiecisse dicitur: quod marinis postea fluctibus ad Peloponesi littora delatum, Epidelij cognomine Laconiæ

Epidelius Apollo.

De Deli expilatione a Menophane facta.

regionis maritimum illum, ut diximus, tractum, firmiter insigniuit. Cæterum Menophanem postmodũ ipsum cum sacra Apollinis gaza nauibus onustis redeuntẽ, à mercatoribus quibusdam, qui à principio aufugerãt interceptũ morte sua meritas dedisse pœnas ferunt. Mithridatem quinetiã ultrix postmodum pœna imperio prius amisso, ad sibijpsi consciscendam necem compulisse dicitur.

Menophanis & Mithridatis interitus.

De Aetnæ crateribus & illorum augurijs, necnon de Inonis aqua apud Lacedæmonios. CAP. XLIX.

QVæ de Aetnæ crateribus, illorumq; præsagij consuetudine & modo ab antiquis prodita sunt, huiusmodi ferè fuisse perhibentur. Ferunt enim loci illius accolas argẽtea aureaq; numismata, interdũ etiam integras uictimas, in illos inijcere solitos, quæ omnia si placide suscepisset ignis, inferneq; deiecta leniter resedissent, optimum proijcienti fuisse omen ariolabantur, lætusq;, inde firma futurorũ bonorũ cum spe discedebat ille. Quod si econtra uiolento flammarũ spiritu quæ proiecta fuerant expelli cõtigisset, crateresq; donaria illa non admissa uiolenter eructassent, magnum proijcienti portendi malum constantissime credebant. Quod etiam de Inonis apud Lacedæmonios aqua memoriæ proditum est, in qua frumentaceis abiectis placentis, idem præsagij, illarum retentione uel reiectu fuisse perhibetur.

De Aetnæ crateribus & illorũ augurijs.

Inonis aqua apud Lacedæmonios.

De Zancle urbe in Sicilia, quæ postea Messana est appellata, & illius rebus gestis. CAP. L.

ZAnclem, quæ postea Messana est appellata in Sicilia urbem, à quibusdam fuisse piratis primo conditam constans est fama, qui Cratæmene Samio, & Periore Chalcedonio ducibus maria infestantes, eam sibi sedem, tum

Cratamenes Samius Periores Chalcedonius.

tũ portus cõmoditate quo se tuto reciperẽt, & inde præteruntes facile inuaderent, tum aliarum etiã rerum opportunitate & copia elegisse dicuntur. Et primo quidem *parua quædam circa portus angustias munimenta cõstruxerunt; postea uero accedentibus hincinde eo loci accolis in legitimæ formam urbis Zanclem mœnibus, & propugnaculis undequaq; cinxerunt.* Cæterum *uertentibus postea seculis cum Zancleorum res præclare accreuissent, satisq; iam feliciter & bene degere uiderẽtur, accidit ut odia inde & simultates, bellorũq; etiã initia quædam, inter ipsos & Rheginos, qui extremum Italiæ litus incolũt, grauiter cõflarentur.* Quamobrẽ *Anaxilas Rheginorum tyrannus, qui paternum genus ad Alcidamidẽ Messeniũ referebat, populares suos Messenios à Lacedæmonijs iam bello fractos, & Peloponesum, sedesq; patrias Gorgo & Manticlo ducibus relinquere cogitantes, pollicitis pellectos ad se euocasse dicitur, inde cõmum Marte Zancleos adorsus, terrestri maritimoq; prælio facile superatos intra murorũ claustra cõclusit.* Qui *cum iam haud procul abesset quin ciuitas ui à Messenijs caperetur, rebus cõsulere suis coacti, illos in regionis urbisq; suæ partẽ pcussis prius fœderibus acceperũt, ex quo Zãcles obliterato nõie ciuitas postmodũ illa Messana est appellata.* Hæc autem *Olympiade uigesimanona, Milciade Athenis imperante, gesta fuisse perhibentur.*

Zancle urbs quæ postea Messana.

Anaxilas Reginorum tyrãnus

Messenij. Gorgus. Mãticlas.

De Smaragdo lapide illiusq; natura, & de Obeliscis ex Smaragdo, & de Pseudosmaragdo. CAP. XI.

SMaragdos *ex Iaspide fieri lapide, naturamq; illum hoc modo commutare suam, autor est* Theophrastus.

Scribit enim in suo de lapidibus commentariolo, lapidem aliquando in Cypro insula repertum fuisse, cuius altera quidem pars exacta erat perfectaq́; Smaragdus, altera uero Iaspis, quæ nondum in Smaragdi uidelicet trāsierat speciem & sinceritatem. Cæterum Smaragdū ipsam peculiares quasdam habere uires dicit, sed inter præcipuas eius dotes oculorum præseruare & reficere aciem affirmat. Et ideo à gemmarum scalptoribus ualde expeti, & perquiri, raras præterea inuentu esse Smaragdos, neque admodū magnas excrescere, nisi ijs inquit, quæ ab Aegyptijs de huiusmodi lapide memoriæ prodita sunt, fidē adhibere uelimus. Ferunt enim Babyloniorū regi inter reliquas munerum excellentias, Smaragdum aliquādo aduectum fuisse ulnarum quatuor longitudine, craßitudine uero trium. In templo quinetiam Iouis Obeliscos fuisse quatuor ex Smaragdo lapide autumant, qui longitudine quidem quatuor & decem excedebant ulnas, latitudine autem altera eorum parte quatuor, altera duas implebant. Sed hæc quidem illorū relatu huiusmodi fuisse scribit Theophrastus. Nisi forte inquit ex lapide illo quem Pseudosmaragdū uocant illa fuisse credere maluerimus, quod uerisimilius uideri poteſt, siquidē isthæc etiā reperitur Smaragdi species. Et apud Tyrios in Herculis fano satis magna columna ex huiusmodi fuisse lapide perhibetur. Horum etiam omnium de Theophrasto accipiens in sua naturali historia, Plinius secundus luculenter meminit.

Smaragdi uis.

Obelisci ex Smaragdo.

Pseudosmaragdus.

Colūna ex smaragdo Tyrij Herculis templo.

De Minij generibus, & Callia Atheniensi Minij inuentore.

CAP. LII.

MInij genera plura esse constat, quædam enim spon te sua nasci dicuntur, quale illud est quod mittit Hispania prædurum & lapidosum, ex Colchorũ etiam regione natiuum transmittitur Minium, quod in præru ptis inuio accessu scopulis natum, non nisi sagittarũ iactu inde decussum inter reliquas merces habere dicuntur, fa ctitium uero Minium ex arenæ quodam conficitur ge= nere, quam huiusmodi rei periti coccineo colore splen= descentem in argentarijs metallis colligere perhibentur. Hanc primũ in lapideis terunt mortarijs, tenuißimumq; inde confectum puluerẽ æneis diluunt peluibus, & quod subsederit rursum conterunt & lauant, idq; sæpius factis tant. Ex quo artificiosum & factitium resultare dicitur Minium. Huius autem confectionis operam, Calliã Athe= niensem octogesimo ante natum Aristotelem anno, impe rante Athenis Praxibulo reperisse ferunt, qui in argen= ti metallis huiusmodi arenã comperiens, aurumq; in se ha bere ob coloris eximij splendorẽ existimans, circa illam operatus est, & Minij factitij præter spem eo modo ex= cellentem inter pigmenta inuenisse dicitur colorem.

De Minij generibus.

Callias Atheniẽsis factitij reper tor Minij.

De Epaminundæ somnio post Leuctricam pugnam, & de Tyndaridarum aduersus Messenios indignatio- ne recondita historia. CAP. LIII.

POst Leuctricam pugnam, qua Lacedæmoniorum fra ctæ uires funditus concidisse dicuntur, Epaminun= dæ, qui Thebanorum prospiciens rebus, ne afflicti ite= rum uires resumerent Lacedæmonij, anxius erat, pluraq; hinc inde illis obstacula mente uoluebat, tale per quietem somniũ contigisse ferunt. Senex quidam sacerdotis effi= gie sacra indutus chlamyde, illi aßistere, eũq; huiusmodi

Epaminundas.

alloqui uerbis uisus est. Tibi ego ó Thebane præclaram ex hostibus uictoriam conceßi, teq; bello post hac etiam inuictum præstabo, tu uero Messenijs regionem patriam urbesq; reddito priores. Tyndaridarũ etenim aduersus illos iã cessauit indignatio. Quo permotus somnio Epaminundas, dispersos hincinde diuersis in locis Messenios in Peloponesum ad patrias incolendas sedes conuocauit, Messanamq; postea urbem illis à fundamentis condidiße dicitur. Cæterum quæ nam Tyndaridarũ aduersus Messenios fuerit indignatio, & quæ tanta simultas, apud neminem præter unum duntaxat Pausaniam legisse me memini. Scribit enim is autor in Messeniacis, Lacedæmonijs aliquando iuxta Andaniam Messeniorum urbem castris positis considentibus, Tyndaridarumq; celebrem diem, qui forte tunc inciderat, statis cerimoniarum sacris toto exercitu de more celebrantibus, & ad Symposia hilaritatemq; conuersis, geminos ex Andania iuuenes Panormum & Gosippum candidis indutos tunicis, purpureisq; superne chlanydibus cõtectos, pileatos insuper & hastilia manu gestantes, in equis apparuisse albis. Quos cum Lacedæmonij perspexissent Castorem & Pollucem esse rati, qui ad sua inuocati aduentarent sacra, Venerabũdos (ut par est) illos salutasse, cernuosq; genuflexo ueluti præsentia numina religiose uenerari cœpisse, uerum adolescentes illos religione contempta, spretisq; deorum numinibus concitatis equis, multos quidem ex illis partim humi prostratos contriuisse, partim hastis crudeliter transuerberasse, & plerisq; hoc modo interfectis iactabundos & hilares Andaniam repetisse. Ex quo Tyndari

Epaminundæ somnium.

Tyndaridarũ aduersus Messenios indignatio.

Panormus Gosippus.

daridarum postea cōtra Messenios indignationem, quæ illos tandem funditus euertit, originem causamq; habuisse primam ferunt.

De Mothone Peloponesi urbe, & de illius priori & Mothonensium calamitatis abstrusa historia. CAP. LIIII.

MOthonem Poloponesi urbem, Pedasum Troianis temporibus appellatam hoc reperisse nomen ab Oenei filia Mothone ferunt, quam eo loci cum Diomede ab Ilio rediens Oeneus Parthaonis filius ex pellice suscepisse dicitur. Nonnulli uero à Mothone lapide illā nuncupatam uolunt, qui ibi plurimus reperitur, & à quo portus eius natiua constare munimenta dicuntur. Siquidem illius angustum nauigijs præbet ingressum, & à maris exiens profundo, deuolutos undarum obice suo repellit & arcet incursus. Hanc autem urbem antiquis temporibus, dum Messeniorū res stabāt eorumq; ditionis esset, huiusmodi ex improuiso calamitas afflixisse dicitur. Illyriorum natio quæ Ionij maris oram incolit, cum Epirotas Pyrrhi regis interitu sine imperio degentes, facile armis superasset, eamq; sibi regionem nullo negocio asciuisset, animis prospero rerum successu elata; maioraq; etiam mēte uolutans, constructis sedulo nauibus & in mare deductis, & alia pleraq; Græciæ loca inuasisse, & in Mothonensium portum penetrasse fertur. Ibiq; cum ueluti ad amicos & beniuolos se accedere simulassent, uinum quidē reliquaq; ad quotidianos usus necessaria pro numerata pecunia ab illis petierūt. Quæ omnia primo statim die Mothonēses nihil subesse dolorum rati, alacribus animis ad naues usq; deportauere. Cumq; id ipsum alterum

Pedasus prius Mothone appellata.

Mothone lapis

Mothonēsium calamitas.

rum & tertium diem factitaßent, pluresq; iam cum coniugibus & liberis, tum ut sua carius uenderent, tum ut illorum quas attulerant merces uilius & bono precio emerent, portum petijssent, & in ipsis confertim uersarētur nauibus, obseruato Illyrij tēpore, decōposito illos adorsi in uincula omnes cōiecisse dicūtur, sublatisq; ocyùs anchoris, & uelorū expāsis finibus, celeri cursu domū redeūtes desolatā casu tali Mothonē urbē reliqsse ferūtur.

De rupe Typæa Olympiæ ex qua deijci fuerat mos præuaricātes in sacris certaminibus, & de Callipateria eiusq; filio Pisirhodo historia nō uulgaris. CAP. LV.

Rupes Typæa. Callipateria.

CVm sacra esset Olympiæ lata lex, mulieres ad solenne illud certamen accedere non debere, sed neq; Alpheum amnem sub ijsdē diebus trāsmittere, pœnaq; præuaricantibus cōstituta esset, è saxo illas quodam prærupto deijci oportere, quod non longe ab Alpheo fluuio Olympiam petentibus medio sese in itinere offerebat, Typæaq; ab accolis cognominabatur Rupes, Callipateria tamen, quam nonnulli Pherenicem appellant, uirilis animi fœmina præmortuo marito uidua pugilis habitu Athletam deducens filium in uetitum mulieribus capitali pœna locum, descēdere ausa est. Cūq; aliquandiu & corporis membrorumq; agilitate, & uirilis insuper habitus similitudine præclare latuisset omnes, ad extremum certè latere non potuit: deprehensaq; hoc tandem fuisse dicitur modo, dum enim Pisirhodo filio sacri uictoriam certaminis adepto, lætitia gestiens sepes illas & claustra quibus Athletas cōclusos habebāt, trāsilire conatur, corporis nudata parte, fœminā se esse clare professa est. Cæterum illam quidē Elij parentis fratrumq; dignitatē commoti,

Pisirhodos.

moti, qui omnes Olympicas meruerãt coronas, necnon Pisirhodi filij gratia, crimine absolutum abire permisere-runt. Nouam autẽ sub ijs legẽ sanxerũt, ut nudato post hac corpore pugiles ad Olympicũ certamẽ accederent.

Quæ de Alpheo & Arethusa memoriæ sunt prodita. Item de Iordane & Nilo fluuijs aquarumq; quarundã miraculis. CAP. LVI.

QVæ de Alphei Arethusæq; fabulosis traduntur amoribus non est quod hoc recenseatur in loco. Poeticæ enim licentiæ plena sunt, & ab historiæ seuerioris grauitate semota. Cæterũ isthæc pro constanti pleriq; referunt autores, Alphei latices ex Peloponeso per interiectũ Aegeum pelagus in Siciliam transmittere, scaturientibusq; in Syracusanorum agro Arethusæ fontibus proculdubio cõmisceri, neq; hoc sibi admirandũ adeo, fidemq; excedere & superare omnem Pausanias scribit. Quandoquidẽ Iordanẽ in Iudæa fluuium se uidisse affirmat, qui Tyberiadẽ ingressus lacũ puris aquarum undis illum trãsuehitur, & in alterũ incorruptus & integer deriuat lacũ, quem mare mortuum uocant, in quo ratione ab alijs diuersa aquis, uiuẽtia quidẽ fluitant corpora, neq; mergi possunt, inanime autẽ omne ima petit, & deorsum recta statim defertur. Aliudq; præterea nõ absimile aquarum miraculum in Ionia esse affirmat, quarũ fontes in continenti iuxta Mycalis radices montis scaturire dicuntur: ipsæ uero interpositum transmittentes pelagus prope Brachidas in portu quodam, qui Panormus appellatur, rursum emergere uidentur. Nã quæ de Nilo etiam feruntur amne, multos (ut inquit ille) cum Aegyptiorũ, tum Græcorũ etiam qui in Aethiopiam peruenerunt, lo cuple

Alpheũ ex Peloponeso in Siciliam transmittere.

Iordanis Iudeæ fluuius.

Mare mortuũ.

Aquarum miraculum.

De Nilo fluuio.

cupletißimos habent testes. Dicunt enim ultra Meroēm Aethiopiæ urbem Nilum amnem quēdam ingredi lacum, quem integris aquis ueluti terrarum quoddam solum im permixtus trasmittit, eoq; modo per inferiorem delatus Aethiopiam, Aegypti postea regionem percurrit, & circa Pharum tandem in Aegyptium deuoluitur pelagus.

De primis Olympici certaminis fundatoribus, & de instauratoribus postmodū, et de Idæis Dactylis qui et Curetes appellabantur. CAP. LVII.

Idæi Dactyli. Curetes. Olympiæ certamen. Curetum nomina. Appo Mercurium currendo superauit.

CErtamen Olympicum aureo (ut aiunt) seculo originem habuisse Eliorum uetustißimæ commemorāt literæ. Cum enim infantis Iouis custodiam Rhea Idæis Dactylis, qui & Curetes appellantur ex Cretensi Ida ad id muneris delectis, attribuisset, Herculem Idæum ferunt inter illos maiorē reliquis fratribus cursus certamē proposuisse, uictoremq; subinde oleastro, quæ paßim eo loci nascebatur coronasse. Nomina autem reliquorū fratrum hæc fuisse perhibentur, Pæoneus, Epimedes, Iasius, Idas. Certamen uero illud quinto quoque anno fieri Herculem instituisse ferunt, quoniam ipse cum fratribus huiusmodi explebat numerum. Depulso autem postea à rerum moderatione Saturno, superatisq; cū illo Titanibus, ob rem bene gestam Iupiter in certamen illud liberos suos deduxisse, iudexq; inter illos cōsedisse fertur. In quo alij quidem alios superasse dicuntur, Appollinem uero pedū uelocitate currendo Mercurium uicisse fama est. Quamobrem Pythicus tibiarum concentus cum Pentathlici saltus certamine inferri solitus est, ueluti Apollinis uictoriæ sempiterna quædam attestatio. Mars uero certaminis pugilis uictoriam ab omnibus facile reportasse perhibetur.

Cæte

Cæterum uertentibus postea seculis Clymenũ quendam genere Cretensem quinquagesimo maxime post Deuca-lionæum diluuium anno, Olympiam uenisse, certamenq; Olympicum hominum ruina interpellatum de integro instaurasse, aramq; Herculi Idæo, quem præpositum nominabant, & reliquis fratribus, quos generis affinitate attingebat, primum ædificasse ferunt.

Clymenus Cretensis certan. insi Olympici instaurator.

De Calpes appellato certamine, & quando fieri cœptum, necnon quando introduci desierit. CAP. LVIII.

CVrsus certamen Calpes appellatum septuagesima prima Olympiade in certaminibus Olympicis primo introductũ fuisse perhibetur. Quod octogesima postea Olympiade sublatum fuisse constat. Cæterum Patecum ex Dyme Achaiæ urbe certaminis illius uictorẽ primitus coronatum ferunt. Huiusmodi autem Calpes fuisse dicitur cursus. Decertantes equo fœmina uecti currebant extremoq; stadij in spacio ab equis desilientes brachio loris circũuoluto frenisq; manu apprehensis cum equis simul currebãt, eoq; modo illorum uelocitatem summo studio æquare conabantur. Huius etiam certaminis in Symposiacis quæstionibus meminit Plutarchus, scribitq; Olympiæ introductũ non multo post explosum fuisse, sicut bigarum etiam certamen, & Pentathli in pueris noua & aduentitia cito introduci desijsse.

Patecus Dymeus.

Qui cursus Olympiæ Calpes erat appellatus.

Quod ebur siccitatibus maxime offenditur, & de Eburneis celebratis simulachris. CAP. LIX.

EBur uetustate candorem amittere, aliasq; temporis prolixitate sentire iniurias, in confessis habetur, sed maxime siccitatibus (ut aiunt) immodicis candicans illius interit nitor, & in pallorem cito uertitur ingratum.

Quamobrem quibus id curæ est, frigidis & humectis maxime locis ebur facile præseruare dicuntur, memoriæq; proditum est, Palladis ex ebore simulachrum in Athenarum arce collocatum, quæ situ ipso & altitudine etian sua siccius experiri cœlum dicebatur, infusa sæpius aqua diu pristinū retinuisse candorem. Epidauri quinetiā eburnea Esculapij statua in throno residens ex eadē materia constructo, super defossum inferne puteum ob id ipsum collocata fuisse perhibetur. Econtra uerò Olympici Iouis simulachrum quod ex ebore à Phidia Atheniensi diuinitus cōstructum fuisse ferunt, ne palustris situs in quo admirandū illius templum fuerat ædificatum, sentiret iniurias, profuso sæpius olei liquore, per multa secula illæsum integrumq; conseruasse perhibentur Elij. Ex quo (ut par est) nihil æque Ebori quàm siccitatem squaloremq; aduersari & officere uerisimiliter existimari potest.

Palladis ex ebore simulachrum.

Eburnea Esculapij statua.

Eburneum Olympici Iouis simulachrū.

Siccitatē ebori maxime aduersari.

De fatali Pelopis humero eburneo ad Troiā in castris delato, & de illius postmodū propter naufragium amissione, & subsequuta inuētione recondita historia. CAP. LX.

De Pelopis humero eburneo.

QVæ de Pelopis humero, quem ex ebore fuisse poëtæ licenter fabulantur, Pausanias memoriæ prodidit, huiusmodi ferè existunt. Cum Græci decimū iam uertentem annum ad Ilij mœnia frustra consedissent, eiusq; potiundæ urbis studio anxij omnia minima maximaq; sedulò quotidie quæritarent & experirentur: à suis moniti sunt uatibus, non prius se urbem illam expugnaturos quàm Herculis arcus sagittæue fatales, Pelopisq; insuper ex humero os in castra apud Ilion delata fuissent, quibus illi persuasi monitis, statim è suis quosdam qui Philoctetem accerserent, osq; Pelopis quod Pisis in Elide erat, ad se

ad se comportarent, in Græciam transmiserunt, uotiq; eo modo sui compotes tandem facti sunt. Accidit autem redeuntibus postea euersa Troia in Græciam illis, cum subita procellarum uis iuxta Caphareum Euboiæ promontorium uniuersam dißipasset classem, cum alias plerasq; nauium, tum illam qua Pelopis ferebatur humerus, naufragio interijsse. Cæterum multis post Troiæ casum seculis uir quidam ex Eretria Euboiæ piscator Damarmenus nomine cum retia in mare arti suæ operam nauans aliquando demisisset, forte fortuna os illud retibus inuolutum ex pelagi profundo extraxisse dicitur: qui illius insolitam admiratus magnitudinem, & simul ut fit humanæ gentis uitio, cuius nam os illud fuerit curiosius cognoscere cupiens, ad Delphicum Apollinis oraculum percontaturus perrexisse fertur. Qua etiam tempestate cũ Eliorum legati Apollinem pro pestis remedio qua illorũ uniuersa deuastabatur regio, consulturi Delphos uenissent: communi illis oraculo respondisse Pythia dicitur, Elijs quidem ut Pelopis reliquias perquirerẽt & inuentas seruarent, Damarmeno autem ut quod inuenerat os Eliorũ traderet legatis. Quibus Pythiæ uerbis cum paruissent illi, & pestis apud Elios illicò cessauere contagia, & Damarmenus maximo apud illos in honore habitus, Pelopis sacrario quod Elijs percelebre fuerat, præpositus fuisse dicitur: ratisq; sancitũ est legibus, ut ipse & eius postea liberi posteriq; deinceps illorum omnes, sacri custodiam oßis in Elide semper haberent.

Damarmenus piscator os Pelopis submersum inuenit.

De Acherontia ab Homero appellata Populo, & de illius historia, & quod quædam peculiariter in diuersis fluuijs arborum innascantur genera. CAP. LXI.

Quæri à grammaticis solet cur Homerus albam populum in carminibus suis Acherontiam cognominauerit, inter quos ij qui elegantiores uideri uolunt hoc causæ afferunt, ideo scilicet illam ab Homero sic appellatum fuisse, quoniam eius arboris ramis coronatus Hercules ad inferos descendisse, & Acherusiam tranasse paludem dicatur, ubi multa etiam de mutato superne foliorũ colore, quæ pestilentem regionis illius halitũ contraxerant, non minus inepte quàm licenter confabulari solent. Cæterum hoc ex historia sumptũ fuisse uerisimilius Pausanias memoriæ prodidit. Ait enim Herculem primum arborem hanc ex Thesprotum regione in Græciam attulisse, Olympiæq; Ioui rem diuinã facientem, hostiarũ de more crura illius lignis adoleuisse. Quamobrem postea Elijs inoleuit mos, ut nullis ex alia arbore lignis nisi ex alba populo ad Iouis sacra uterentur. Constat autẽ Acherontem Thesprotiorũ amnem copiosas admodũ & proceras quacunq; dilabitur sponte sua huiusmodi peculiariter producere populos, quemadmodum in Italia Padus amnis nigras largiter generare & alere populos animaduertitur. Sunt enim fluminibus etiam ipsis quædã herbarum stirpiumq; peculiaria genera quadam naturæ affinitate familiaria & cognata, siquidem Menander Lydiæ amnis plurimis pulcherrimisq; abundare dicitur genistis, & Asopus Bœotiæ fluuius maximis densißimisq; iuncis riparum undiq; conuestitos habere margines perhibetur. In Alphei uero ripis plurimæ & speciosißimæ (ut aiunt) nascuntur oleastri. Nilum quinetiam ipsum peculiarem producere arborem ferunt, quam Perseam appellant, quæ nusquam

Cur Alba populus ab Homero Acherontia appelletur.

Hercules.

Ad Iouis sacra nullis lignis præter quã albæ populi Elios usos fuisse.

Quædam peculiariter in diuersis fluuijs arborum innasci genera.

nuſquam terrarum alibi præterquàm in illius ripis facile enaſci poteſt. Non ab re igitur eſt Homerum naturæ totius indagatorem ſolertißimũ, diligentißimumq́; ſcriptorem eam ob rem à fluuij nomine ubi libenter naſcitur, albam populum Acherontiam cognominaſſe.

De Iouis Horcij Olympiæ ſimulachro apud quod iurabãt pugiles, & quod moris erat uictimas pro iureiurãdo mactatas homines non attingere. CAP. LXII.

OLympiæ eo in loco ubi Eliorum cogebatur ſenatus, Iouis cognomine Horcij ſtatuam fuiſſe ferunt, effigie horrendam, intentaq; utraq; manu fulmina tenentem, iuxta quã pugiles quicunq; ad certamen deſcendebãt ſacrum, parentesq́; inſuper illorũ & fratres, ſuper mactati exta porci cõceptis iurabant uerbis, nihil ſe fraudis nihil decipularum ad certamen illud attuliſſe, aut ſecus quàm Olympicæ paterẽtur leges cõmiſiſſe. Pugiles quinetiam ipſi deperſe iureiurando affirmabant, decem continuos menſes ſummo ſe ſtudio exercuiſſe, omniaq; quæ ad certamen illud requirerentur legitime conquiſiuiſſe & percepiſſe. Idem etiam factitare ſoliti fuerunt illi quibus decertaturos pueros, equorumq́; inſuper pullos ante examinare fuerat demandatũ. Iurabant enim iuſte ſe & religioſe de omnibus iudicaturos, nulliſq; munerũ precum'ue illecebris quod ius faſq; dictaſſet prodituros, quos'ue probauerint, aut cõtra reiecerint occulto ſemper ſilentio obſeruaturos. Quid autem de mactato poſtea apud illos fieret porco, nõ eſt memoriæ proditum. Cæterum antiquiſſima ſemper fuerat religione obſeruatum, hoſtias illas ſuper quas pactorum fœderumq́; aliquorum quidpiã ſancitum fuiſſet iuſiurandum, homines non attingere, quod

Iouis Horcij ſimulachrum.

Hoſtias ob iuſiurãdum mactatas antiquos nõ attigiſſe.

etiam in Iliade testari uidetur uates Homerus. Porcum

Agamemnon Talthibius.

enim illum super cuius interfecti uiscera iurauerat Agamemnon se Briseidam nunquam attigisse, Talthibium in mare proijcientem facit in ijs uersibus,

Sic fatus secuit mactati uiscera porci
Quem post Talthibius præsentem piscibus escam
In mare præcipitem scopulo deiecit ab alto.

De Sicyonio Sostrato Athleta, item de Leontisco Messenio, & Polydamante Scotusco historia. CAP. LXIII.

Sostratus.

SIcyonium Sostratum Athletam ferunt duodeuiginti ex sacris Græciæ certaminibus Pancratij uictorias reportasse. Siquidem Nemeæ & Isthmi permixtim duodecies coronatus est, ex Olympico autē & Pythico certaminibus sex abstulisse coronas dicitur. Mirum autem Athletæ huius decertandi fuisse artificium perhibetur, aduersarij enim ipso in opere extremas inuadens & capiens manus, illius digitos summa ui contorquebat, nec usquā illos dimittere solebat priusquàm ille diffractorum dolore articulorum deficiens, manus sibi ultrò daret, uictoremq; profiteretur & assereret illum. Quamobrem ab hac pugnandi inuenta ratione reperto cognomine, Acrochersites appellatus est. Hoc idem etiā de Leontisco ex Sicilia Messenio pugili memoriæ proditum est, qui aduersarios in Lucta suos extremos intorquendo digitos facile superasse perhibetur. Cæterum ut isthæc ceu parua & consueta prætereamus, uere admiranda sunt illa, omnemq; penitus fidem excedentia, quæ de Polydamante Scotusco feruntur. Aiunt enim illum robustissimo corpore uastum, ualidisq; adeò præditum fuisse uiribus ut

Leontiscus Messenius.

Polydamas Scotuscus.

obuium

obuium sibi quondam in Olympo monte Leonem Hercu lis æmulatione nullo armatus telo solus cõfecerit. Agre= stem quinetiam ferunt cum aliquando ex grege taurum posterioris pedis extrema parte captum, & ut par est, subsilientem & recalcitrantem, contentis adeo uiribus tenuisse, ut magno tandem totius corporis, uiriumq; nixu incumbens taurus, non prius inde se explicare potuerit, quàm ungula in illius manu relicta, ea mutilatus parte debilis & claudicans ab illo aufugerit. Hic etiam con= citas celeri cursu bigas inuecta retro in illas manu eodem stans uestigio, facile retinuisse, illarumq; cursum inhi= buisse perhibetur. Quod de Milone similiter Crotoniate ferunt. Verum uiribus etiam iste suis confisus, ut Milo interijsse dicitur. Cum enim aliquando æstatis tempore caloribus maximis in subterraneo concauæ speluncæ gre mio cum æqualibus quibusdam suis genio operam daret, crebrioresq; procedente Symposio iam circunferrentur calices, forte fortuna maximo cum fragore & strepitu spelunca supernè disrupta est, patentibusq; rimis cre= brioribus, mox etiam consecuturam ingentem montis rui nam clarißime præmonstrauit: diffugientibus igitur, ut tali decuit in re, uniuersis, solus Polydamas erectis in al= tum brachijs tanquam molem illam subiturus, montemq; totum fulciturus, intrepidè quo discubuerat loco persti= tisse fertur: eoq; modo montis ruina saxorumq; superin= iectu oppressum ultimum clausisse diem, memoranda in omnibus seculis morte perhibetur.

Polydamãtis interitus.

De Cleomede Astipalæo Athleta admirabilis hi- storia. CAP. LXIIII.

Cleomedes Astipalæus.

QVæ de Astipalæo Cleomede memoriæ prodita sunt, miraculorũ magis euentis, quàm naturæ operibus proximiora fuisse uidentur. Ferunt enim eum nõ ignobilem temporibus illis fuisse pugilem, Olympiadeq; septuagesima prima Iccum Epidauriũ secum decertantẽ interfecisse, eamq; ob rem à iudicibus expulsum uictrici defraudatũ corona fuisse, quo statim consternatus ille animi dolore, mente captus & amens in Astipalæam patriam non multo post rediisse perhibetur. Vbi literarium ingressus ludum, in quo sexaginta amplius ingenui erudiebãtur pueri, ligneam columnã, quæ eius conclauis tectum contignationesq; fulciebat, summa ui loco dimouisse dicitur. Ex quo domus illius cõsecuta ruina, omnes qui eo loci aderãt pueros miserabiliter oppreßit. Quamobrem Astipalæi hac tam ingenti calamitate commoti, populariter illum ut saxis obruerent persequi cœperunt, sed ille re prius animaduersa ad templum confugiens Palladis, in arcam se quandam coniecisse eiusq; supra attracto operculo illico in ea se conclusisse dicitur: ad quem cum irata acceßisset plebs, nullaq; ui illam aperire potuisset, diffractis tandem & cõminutis illius asseribus, nihil in ea reperisse dicitur. Stupentibus igitur tali miraculo qui aderãt uniuersis, & quonam modo ex oculis euanuisset Cleomedes scire cupientibus, placuit ut hac de re Apollinẽ percontatũ mitterent, quod nulla interposita mora fecerunt. Illis igitur hac super re deum consulentibus, sic respondit Pythia,

Iccus Epidaurius.

Vltimus heroüm Cleomedes Astipalæus
Quem sacris celebrate uiri, mortalia nanq;
Exuit, & terras diuino numine liquit.

Quan

Quamobrē Astipalæi postea Cleomedē ueluti indigenā heroëm, honoribus sacrisq; colere diu ī more habuerūt.

De Theagene Thasio Athleta historia. CAP. LXV.

THeagenem Thasium Athletam, quem pleriq; Timoxeni Herculis æditui filium, nonnulli dei ipsius fuisse autumant, adeo ualidis præcelluisse uiribus ferunt, ut ex sacris Græciæ certaminibus quatuor centenas supra mille coronas reportauerit, de quo etiam puero annos nouem nato huiusmodi miraculum memoriæ proditum est. Ferunt enim illum è literario ludo domum aliquando redeuntem, æneam dei cuiuspiam statuam, quæ in Thasiorum foro medio collocata, puero illhac sæpius transeunti inter cæteras forte placuerat, è basi euulsam humerisq; impositam domum comportasse. Cum igitur hac commoti re Thasij necnon superstitione ducti Theagenem perdere quærerent, uirum quēdam ætate existimationeq; inter illos primarium ferunt, commotum quidem uulgus autoritate eloquio'ue mitigasse, Theageni uero præcepisse, ut ocyus statuā illam domo humeris suis in forū reportaret, quod cum dicto, maxima omnium admiratione fecisse puer dicitur. Huius fuisse statuas complures, cum apud Thasios ipsos, tum in reliquis Græciæ urbibus, & apud plerasque etiam barbaras nationes, Pausanias refert, penes quos præcipuo haberetur in cultu, morbisq; etiam quibusdam peculiariter mederi Theagenem constantissima erat fama, quæ hac primum ex origine emanasse perhibetur. Ferunt enim sub eius mortem, uirum quendam Thasium cum quo uiuens simultates gesserat Theagenes, ad æneam illius imaginem noctibus accedere soli-

Theagenes Thasius.

tum, illamq; ueluti de uiuente Theagene supplicium sumeret, flagellis furenter uerberare. Cæterum cũ hoc sæpius faceret, ultor aliquando Theagenis astitit dæmon, nam fustibus plagisq; assiduis commota decidens statua, percussorem ueluti de compacto oppressit suum. Quamobrem cum exorta postea luce, hoc palàm factum esset, interfecti hominis liberi cædis contra statuam agere cœperunt. Draconis enim Atheniensis cautum fuerat legibus, ut inanima etiam ipsa quæ mortis cuiquàm fuissent in causa, cædis tenerentur, & extra regionis terminos eijcerentur. Quamobrem Thasij Theagenis statuam in mare demergi iusserunt. Cum autem iudicium isthuc ualida insecuta fuisset fames, legatos hac super re Apollinẽ consultum miserunt, quibus nihil aliud respõdisse dicitur Pythia, præterquàm ut exules reducerent suos Thasij: quod cum illico fecissent illi, deoq; se hoc modo paruisse existimassent, & nihilo tamen secius inualesceret fames, secundo ad Apollinem mittunt, quibus denuo Pythia ijs ferè uerbis respondit: Obliti ò stulti Theagenis estis, qui inter Thasios, dum uiueret facilè primarius fuit. Quamobrem animaduerso tandem oraculo domum redeuntes summo studio statuam illius quærere cœperunt, quã non multo post piscatores quidam prospera usi felicitate è pelago profundo eduxisse feruntur. Summo igitur cum honore quo prius fuerat loco collocata, maxima postea in ueneratione, & reuerentia semper habitus apud Thasios fuisse dicitur Theagenes.

De Anaximene Lampsaceno & Lampsaci illius consilio ab Alexandro impetrata liberatione historia recondita. CAP. LXVI.

Ana

ANaximeni Lampsaceno cum ob ingentia prius colla
ta in omnes ciues suos merita, tũ ob seruatam post=
modum patriam Lampsacum, æneam Olympiæ statuã pu
blicè Lampsaceni posuisse dicuntur. Cũ enim Darij Per=
sarum regis partibus aduersus Alexãdrum Macedonem
fauissent Lampsaceni, & ob id impatiẽs, ut semper erat,
iræ Alexander, extrema quæque illis si unquam præbe=
retur occasio furenter minatus fuisset, accidit haud mul=
to post, ut & Darius ipse magno prælio quo uniuersæ
eius pessundatæ sunt uires à Macedonibus superaretur,
& Alexander ad supplicium de Lampsacenis sumen=
dum ardenti animo festinaret. Quamobrem consilij ino=
pes, metuq́; externati maximo, Anaximenem Philippo
quondam notum & hospitem, & Alexandro etiam ipsi
inter paucos familiarem, culpam deprecaturum, ue=
niamq́; suppliciter ab illo exoraturum ad Alexandrum
mittunt: cuius cognito Alexander aduentu, cum cau=
sam etiam cur ad se tunc accederet probe coniectaret,
per deos deasq́; omnes conceptis iurasse uerbis perhi=
betur, se omnia contra ac uellet rogaretq́; Anaxime=
nes pertinaciter effecturum. Sub hæc Anaximenes ad
regem introducitur, à quo hilare ut solebat susceptus,
cum itineris ab illo Alexander causam, & quid nam se=
cum afferret noui amice percontaretur: nihil aliud in=
quit rex abs te peto, nisi ut Lampsacum à fundamentis
diruas, mœniaq́; ipsa, & deorum sacras ædes stirpitus
euertas, uxoresq́; illorum & liberos publica præconis
uoce hastæ subijcias, hæc effatus uafro, ut aiunt, consilio
uictoris Alexandri tumescentem adeo iram compescuit.

Anaximenes. Lampsacenus.

Anaximenis cõ silium.

& fregit, ut iureiurando coactus suo, nihil postea crudele aut inhumanum cõtra Lampsacenos fecisse dicatur. Huius praeterea Anaximenis aliud huiusmodi uafre factum, quo eius callida uersutiaq; ad omnia ingenij uis clare dignosci potest, memoriae proditum est. Cum enim nõ uulgares cum Theopompo historiarum scriptore inimicitias gereret, ipseq; orator esset excellens, & ad imitandum aliorum scriptionis stilum, & dicendi genera, natura ipsa solertißimus existeret, libellos quosdã sub illius edidit nomine, in quibus Atheniensium & Lacedaemoniorum Boeotiorumq; probra & contumeliae continebãtur. Quamobrem has ab illo res publicas, uniuersamq; insuper graeciam nullo negocio abalienauisse dicitur, eoq; modo inimicum hominem, quiduis ab illo potius quàm hoc metuentem, insigniter ultus fuisse perhibetur.

Theopompus historiarum scriptor.

De Sosipolide indigete Eliorum deo, & quamobrem ab illis, cum Ilethya quae puerperijs praeest mirifice sit cultus. CAP. LXVII.

Sosipolis. Ilethya.

SOsipolidem indigetem Deum, quasi urbis custodem & saluatorem cognominatum unà cũ Ilethya, quae puerperijs praeesse dicebatur, communi utrisque constructo templo religiose Elij coluisse feruntur, cui morũ honestate, uitaeq; sanctimonia, & integritate uenerãda anus sacrorũ antistes caput & faciem candido contecta uelo aßidue rem diuinam facere, solaq; in sacrũ illius adytum penetrare solebat, adeoq; praesens rebus illud suis numen esse existimauere Elij, ut oĩa etiã minima maxima ad illud summa cũ religione referrent, maximũq; iurisiurandi sacramentum Sosipolidis nomine apud illos constantißime sanciretur. Cultus autem huiusmodi, religionisq; prima

origo

origo à tali defluxisse causa perhibetur, Arcadas ferunt magnis aliquãdo conflatis copijs Eliorum fines hostiliter inuasisse. Cumq; illis (ut aiunt) expedita suorum manu alacriter occurrissent Elij, & iam signa canerẽt, mulier quædam paruulum sinu gestans infantem, ad Eliorũ duces pro acie stantes accessisse dicitur, illisq; constanti dixisse animo, se quidem puerum illum pauloante enixã fuisse, cæterum somnio quodam admonitam eundem Eliorum reipublicæ belli illius futurum socium bona cum spe afferre. Credita asseueranti fœminæ facile, ut aiunt, res est, acceptoq́; puero belli duces ante suorum acies nudum illum collocasse dicuntur, & iam infestis aderant animis Arcades, cum puer illico draco effectus maximũ illis terrorem incussit. Turbatis igitur aspectu nouo Arcadibus, & rei miraculo stupentibus, illos alacribus Elij animis inuadentes loco facile dimotos, & in fugam etiam uersos prostrauisse, claramq; ex hostibus uictoriã nulla suorum cæde demum reportasse dicuntur. Quamobrem puerum illum postea Sosipolidem, id est urbis saluatorẽ heroëm, cognominauerunt, templumq́; illi celebre eo loci quo terræ latebras ingredi uisus est draco, construxerunt, unaq́; Ilethyam, quæ puerum in lucem eduxerat communi templo coli sanxerunt.

Eliorum uictoria contra Arcadas.

De Cythero Eliorũ amne, eiusq; mirabili medica ui, & de Ionidibus dictis Nymphis, & cur ita sint uocitatæ. CAP. LXVIII.

IN Eliorum agro pagus quidam fuerat Heraclea nuncupatus, *iuxta quem Cytheros dictus præterfluebat amnis, à quo non procul puris conspicuus undis fons quidam scaturiebat, qui in amne illo deriuabatur. Huius in margi*

Cytheros fluuius.

Ionides Nymphæ. Calliphæia, Sinallasis, Pegea, Iasis.

margine nympharum quatuor quæ cognomēto Ionides appellatæ sunt, sacellū fuisse perhibetur. Quarū etiam singulatim nomina memoriæ prodita huiusmodi fuisse dicuntur: Calliphæia, Sinallasis, Pegea, Iasis. Ceterū isthæc fontis illius uis aquarumq; eius occulta fuisse potestas narratur, ut qui scilicet, in illas ægroto corpore descēdisset, sanus, & integer omni procul abacto mēbrorum corporisq; uitio paulo post inde exiret. Tale autem Nympharum fuisse cognomē autumant, quoniam Ion Gargetti filius Athenis relictis, ea aliquādo inhabitasse loca dicatur.

Ion Gargetti filius.

De Seria insula rubri maris, et de illius accolis, nec non de Sere in illa animali a quo dictum Sericum. CAP. LXIX.

Seria insula rubri maris. Abasa, Succa, insulæ.

SErum gentem, qui Seriam rubri maris insulam colunt, Aethiopum olim fuisse colonos nonnulli autumant, qui ad eam insulam uicinasq; insuper Abasam & Succan, ratibus delati ibi sedes fixisse suas dicuntur. Pleriq; autem Scythas illos fuisse à principio dixerunt, qui Indis commixti ad ea deuenientes loca insulas illas incoluerunt. Sunt etiam qui Seriam non esse rubri maris insulam dicant, sed huiusmodi à Sere effici amne, quemadmodum triquetra illa Aegypti portio, quam Deltam uocant à Nilo fieri fluuio certißimum est. Cæterum hoc utcūq; se res habeat, in præsentia indiscussum relinquamus: id autem quod in cōpertis habetur hoc in loco recēsere curēmus, apud eam scilicet nationem Serici stamina nasci non ex arboribus, aut è terra, ueluti byssus, linumq; & cānabis apud plerosq; generātur populos, sed ex paruo quodam animali, quod Græci Serem, illi uero alio quodā nomine appellare dicuntur. Est autem id corpore satis exiguo,

De Sere animali, a quo Sericū.

guo, utpote quod cum maxime excreuisse contigerit scarabei magnitudinem uix altero tanto excedere feratur: terræ autem cauernulas subit, & in scrobium foraminibus libenter inhabitat, Aranei speciem præ se ferēs illius, qui in arborū ramis textrinā exercens, laxiores cōficit telas, pedesq; etiam, ut ille, octonos habere dicitur. Hæc *animalia Seres summo nutriunt studio, constructisq; ut anni exposcūt tempora, casulis, hyeme quidē apricis & tepētibus locis, per æstatē uero umbrosis & algentibus, maxima per quadriennium (tot enim uiuere dicūtur annos) diligentia illa curāt & excolūt:* Elymi *herbā, quo maxime gaudēt cibo, illis affatim subministrantes: hoc autem tēporis spatio tenuißima Serici stamina illorū conuoluta cōglobatáue pedibus eximunt. Cæterū quinto quoq; anno quo ferè interire id solet animal, uiridis calami frondibus illud largiter pascere cōsueuerunt, quod cibi genus omnibus ferè animalibus gratißimū esse perhibetur: repleta igitur illo, copioseq; suffarta disrūpi facile ferūtur, quorum in fatiscentibus diductisq; aluis, Serici copiosa præclaraq; stamina nullo negocio reperiri dicuntur.*

Elymi herba.

De Colonijs in Asiam ab Atheniensibus missis, & de primis Græcorum Colonijs. CAP. LXX.

CVr Athenienses Colonos quondam in Asiam miserint, quibusúe ducibus, & quando id effectum sit, curq; cum regionis quò appulerunt tractum Ioniam, populosq; illos Ionas nuncupatos fuisse constat, hæc memoriæ prodita legimus. Post Codri Athenarum regis mortem, Medontem ferunt & Neleum inter illius liberos natu maiores de paterni succeßione impe-

De Colonijs in Asiam ab Atheniēsibus missis.

Medō et Neleus Codri filij.

rij

rij in controuersiam uenisse, cũq; res procederet, & iam ad manus cædemq; spectaret, nulloq; modo Neleus qui natu minor erat à claudo se regi principe passurum palàm iactaret (erat enim Medon altero decurtatus crure) communi omniũ consensu placuit hac super re Apollinem consultum iri, interrogata igitur posthac Pythia Medonti (ut aiunt) astipulata est, illiq; imperium dei iussu libere demandauit. Quamobrẽ Neleus reliquis assumptis fratribus, Atheniensiumq; nonnullis qui eius fauerant partibus, præterea Ionibus ferè uniuersis qui ab Achæis prius ex Aegialo, quæ postea Achaia est nuncupata, expulsi paucis ante annis in Atticã populariter habitatum uenerant, ad maritimam Asiæ orã nauibus peruenisse dicitur. Quos Phacensium etiam Thebanorumq; nonnulli, & ex Orchomeno Minyarum pleriq; ob Codri affinitatem consecuti fuisse perhibentur. Quoniã autem maior (ut fertur) instructiorq; exercitus illius pars ex Ionibus constabat, uniuersus regionis illius, quo applicuerunt tractus Ionia est nuncupatus, tertiamq; hanc Colonorũ ex Græcia deductionem factam fuisse ueterum gestorum autores referunt. Prima enim Iolao fuit duce, qui post Herculis ab humanis abscessum Atheniensium manum immixtis Thespiensibus in Sardiniam deduxisse dicitur. Secunda uero paucorum spatio annorum Tertiam, de qua in præsentia loquimur, præcessisse perhibetur, qua Thebanus Theras Lacedæmonios & Minyas à Pelasgis ex Lemno insula deiectos in Callistam deduxisse insulam dicitur, quæ obliterato postea antiquo nomine ab illo est Thera nuncupata.

Iones Achaiæ prius inquilimi.

Prima colonia Iolao duce in Sardiniam deducta.

Theras Thebanus.

Secunda colonia in Theram deducta.

Myun

Myuntis urbis interitus a culicibus. Item de Atarnensium ciuitate a Culicibus desolata. CAP. LXXI.

Myuntem Ioniæ urbem, dum floreret maxime, casu tali derelictam desolatamq́; fuisse, memoriæ proditum est. Ferũt enim eo regionis in tractu, quo sita erat ciuitas, maris quendam haud sanè magnum fuisse sinum, quem Meander è regione influens amnis, limosus alioquin & materiæ semper aliquid secum afferens, obturatis aduectitio luto obstrusisq́; illius faucibus, & obsepto aditu, annis uoluentibus paulatim paludem effecit. Ex qua tanta Culicum postea uis est enata, ut illorum molestia & tædio coacti sint Myuntij relicta urbe patrijsq́; sedibus, Miletum populariter commigrare. Quod Atarnensium etiam ciuitati, quæ iuxta Asiæ Pergamum splendide frequenterq́; habitabatur quondam cueniisse dicitur, talem enim ob causam relictam ab incolis fuisse illam in Achaicis suis Pausanias prodidit.

Myuntis urbis interitus a Culicibus.

Atarnensiũ ciuitas propter culices desolata.

De Clarij Apollinis oraculo, templiq; illius constructione, non uulgaris historia, necnon de Diresia Manto, & Mopso. CAP. LXXII.

Clarij Apollinis templũ, fatidicumq́; eo loci dei oraculum, antiquißimũ Colophonij fuisse cõmemorant. Cæterũ Caribus ea obtinentibus loca, primos ex Græcis illuc Cretenses Rhacio duce accesßisse ferunt. Cum enim maritimis ea tempestate uiribus pollerent Cretenses, & aliò colonos complures, & ad pleraq; Asiæ loca misisse perhibentur, à Caribus igitur ij regionis parte quadam accepta, libere illam (ut aiunt) & diu summa tranquillitate coluerunt. Accidit autẽ sub eo ferè tempore, ut Thersander Polynicis filius Argiuorum adiutus copijs in pa-

Rhacius Cretensium dux.

Thersander Polynicis filius.

Quæri à grammaticis solet cur Homerus albam populum in carminibus suis Acherontiam cognominauerit, inter quos ij qui elegantiores uideri uolunt hoc causæ afferunt, ideo scilicet illam ab Homero sic appellatam fuisse, quoniam eius arboris ramis coronatus Hercules ad inferos descendisse, & Acherusiam tranasse paludem dicatur, ubi multa etiam de mutato superne foliorũ colore, quæ pestilentem regionis illius halitũ contraxerant, non minus inepte quàm licenter confabulari solent. Cæterum hoc ex historia sumptũ fuisse uerisimilius Pausanias memoriæ prodidit. Ait enim Herculem primum arborem hanc ex Thesprotum regione in Græciam attulisse, Olympiæq; Ioui rem diuinã facientem, hostiarũ de more crura illius lignis adoleuisse. Quamobrem postea Elijs inoleuit mos, ut nullis ex alia arbore lignis nisi ex alba populo ad Iouis sacra uterentur. Constat autẽ Acherontem Thesprotiorũ amnem copiosas admodũ & proceras quacunq; dilabitur sponte sua huiusmodi peculiariter producere populos, quemadmodum in Italia Padus amnis nigras largiter generare & alere populos animaduertitur. Sunt enim fluminibus etiam ipsis quædã herbarum stirpiumq́; peculiaria genera quadam naturæ affinitate familiaria & cognata, siquidem Menander Lydias amnis plurimis pulcherrimisq; abundare dicitur genistis, & Asopus Bœotiæ fluuius maximis densissimisq; iuncis riparum undiq; conuestitos habere margines perhibetur. In Alphei uero ripis plurimæ & speciosissimæ (ut aiunt) nascuntur oleastri. Nilum quinetiam ipsum peculiarem producere arborem ferunt, quam Perseam appellant, quæ nusquam

Cur Alba populus ab Homero Acherontia appelletur.

Hercules.

Ad Iouis sacra nullis lignis præter quã albæ populi Elios usos fuisse.

Quædam peculiariter in diuersis fluuijs arborum innasci genera.

nusquam terrarum alibi præterquàm in illius ripis facile enasci potest. Non ab re igitur est Homerum naturæ totius indagatorem solertissimũ, diligentissimumq; scriptorem eam ob rem à fluuij nomine ubi libenter nascitur, albam populum Acherontiam cognominasse.

De Iouis Horcij Olympiæ simulachro apud quod iurabãt pugiles, & quod moris erat uictimas pro iureiurãdo mactatas homines non attingere. CAP. LXII.

OLympiæ eo in loco ubi Eliorum cogebatur senatus, Iouis cognomine Horcij statuam fuisse ferunt, effigie horrendam, intentaq; utraq; manu fulmina tenentem, iuxta quã pugiles quicunq; ad certamen descendebãt sacrum, parentesq; insuper illorũ & fratres, super mactati exta porci cõceptis iurabant uerbis, nihil se fraudis nihil decipularum ad certamen illud attulisse, aut secus quàm Olympicæ paterẽtur leges cõmisisse. Pugiles quinetiam ipsi deperse iureiurando affirmabant, decem continuos menses summo se studio exercuisse, omniaq; quæ ad certamen illud requirerentur legitime conquisiuisse & percepisse. Idem etiam factitare soliti fuerunt illi quibus decertaturos pueros, equorumq; insuper pullos ante examinare fuerat demandatũ. Iurabant enim iuste se & religiose de omnibus iudicaturos, nullisq; munerũ precum'ue illecebris quod ius fasq; dictasset prodituros, quos'ue probauerint, aut cõtra reiecerint occulto semper silentio obseruaturos. Quid autem de mactato postea apud illos fieret porco, nõ est memoriæ proditum. Cæterum antiquissima semper fuerat religione obseruatum, hostias illas super quas pactorum fœderumq; aliquorum quidpiã sancitum fuisset iusiurandum, homines non attingere, quod

Iouis Horcij simulachrum.

Hostias ob iurãdum mactatas antiquos nõ attigisse.

etiam in Iliade testari uidetur uates Homerus. *Porcum* Agamemnon Talthibius. *enim illum super cuius interfecti uiscera iurauerat Agamemnon se Briseidam nunquam attigisse, Talthibium in mare proijcientem facit in ijs uersibus,*

Sic fatus secuit mactati uiscera porci
Quem post Talthibius præsentem piscibus escam
In mare præcipitem scopulo deiecit ab alto.

De Sicyonio Sostrato Athleta, item de Leontisco Messenio, & Polydamante Scotusco historia. CAP. LXIII.

Sostratus. *Sicyonium Sostratum Athletam ferunt duodeuiginti ex sacris Græciæ certaminibus Pancratij uictorias reportasse. Siquidem Nemeæ & Isthmi permixtim duodecies coronatus est, ex Olympico autē & Pythico certaminibus sex abstulisse coronas dicitur. Mirum autem Athletæ huius decertandi fuisse artificium perhibetur, aduersarij enim ipso in opere extremas inuadens & capiens manus, illius digitos summa ui contorquebat, nec usquā illos dimittere solebat priusquàm ille diffractorum dolore articulorum deficiens, manus sibi ultrò daret, uictoremq; profiteretur & assereret illum. Quamobrem ab hac pugnandi inuenta ratione reperto cognomine,* Leontiscus Messenius. *Acrochersites appellatus est. Hoc idem etiā de Leontisco ex Sicilia Messenio pugili memoriæ proditum est, qui ad uersarios in Lucta suos extremos intorquendo digitos facile superasse perhibetur. Cæterum ut isthæc ceu parua* Polydamas Scotuseus. *& consueta prætereamus, uere admiranda sunt illa, omnemq; penitus fidem excedentia, quæ de Polydamante Scotuseo feruntur. Aiunt enim illum robustissimo corpore uastum, ualidisq; adeò præditum fuisse uiribus ut*

obuium

obuium sibi quondam in Olympo monte Leonem Hercu lis æmulatione nullo armatus telo solus cõfecerit. Agrestem quinetiam ferunt eum aliquando ex grege taurum posterioris pedis extrema parte captum, & ut par est, subsilientem & recalcitrantem, contentis adeo uiribus tenuisse, ut magno tandem totius corporis, uiriumq; nixu incumbens taurus, non prius inde se explicare potuerit, quàm ungula in illius manu relicta, ea mutilatus parte debilis & claudicans ab illo aufugerit. Hic etiam *concitas celeri cursu bigas inecta retro in illas manu eodem stans uestigio, facile retinuisse, illarumq; cursum inhibuisse perhibetur.* Quod de Milone similiter Crotoniate *ferunt. Verum uiribus etiam iste suis confisus, ut* Milo *interijsse dicitur. Cum enim aliquando æstatis tempore caloribus maximis in subterraneo concauæ speluncæ gre mio cum æqualibus quibusdam suis genio operam daret, crebrioresq; procedente* Symposio *iam circunferrentur calices, forte fortuna maximo cum fragore & strepitu spelunca supernè disrupta est, patentibusq; rimis crebrioribus, mox etiam consecuturam ingentem montis rui nam clarißime præmonstrauit: diffugientibus igitur, ut tali decuit in re, uniuersis, solus* Polydamas *erectis in altum brachijs tanquam molem illam subiturus, montemq; totum fulciturus, intrepidè quo discubuerat loco perstitisse fertur: eoq; modo montis ruina saxorumq; superinjectu oppressum ultimum clausisse diem, memoranda in omnibus seculis morte perhibetur.*

Polydamãtis interitus.

De Cleomede Astipalæo Athleta admirabilis historia. CAP. LXIIII.

Cleomedes Astipalæus.

Quæ de Astipalæo Cleomede memoriæ prodita sunt, miraculorũ magis euentis, quàm naturæ operibus proximiora fuisse uidentur. Ferunt enim eum nõ ignobilem temporibus illis fuisse pugilem, Olympiadeq; septuagesima prima Iccum Epidauriũ *secum decertantẽ interfecisse, eamq; ob rem à iudicibus expulsum uictria defraudatũ corona fuisse, quo statim consternatus ille animi dolore, mente captus & amens in Astipalæam patriam non multo post redijsse perhibetur. Vbi literarium ingressus ludum, in quo sexaginta amplius ingenui erudiebãtur pueri, ligneam columnã, quæ eius conclauis tectum contignationesq; fulciebat, summa ui loco dimouisse dicitur.* Ex *quo domus illius cõsecuta ruina, omnes qui eo loci aderãt pueros miserabiliter oppreßit.* Quamobrem *Astipalæi hac tam ingenti calamitate commoti, populariter illum ut saxis obruerent persequi cœperunt, sed ille re prius animaduersa ad templum confugiens* Palladis, *in arcam se quandam conieciße eiusq; supra attracto operculo illico in ea se conclusiße dicitur: ad quem cum irata acceßisset plebs, nullaq; ui illam aperire potuisset, diffractis tandem & cõminutis illius asseribus, nihil in ea reperiße dicitur. Stupentibus igitur tali miraculo qui aderãt uniuersis, & quonam modo ex oculis euanuisset* Cleomedes *scire cupientibus, placuit ut hac de re* Apollinẽ *percontatũ mitterent, quod nulla interposita mora fecerunt.* Illis *igitur hac super re deum consulentibus, sic respondit* Pythia,

Iccus Epidaurius.

Vltimus *heroũm Cleomedes Astipalæus*
Quem *sacris celebrate uiri, mortalia nanq;*
Exuit, *& terras diuino numine liquit.*

Quam

Quamobrē Astipalæi postea Cleomedē ueluti indigenā heroem, honoribus sacrisq; colere diu ī more habuerūt.

De Theagene Thasio Athleta historia. CAP. LXV.

THeagenem Thasium Athletam, quem pleriq; Timoxeni Herculis æditui filium, nonnulli dei ipsius fuisse autumant, adeo ualidis præcelluisse uiribus ferunt, ut ex sacris Græciæ certaminibus quatuor centenas supra mille coronas reportauerit, de quo etiam puero annos nouem nato huiusmodi miraculum memoriæ proditum est. Ferunt enim illum è literario ludo domum aliquando redeuntem, æneam dei cuiuspiam statuam, quæ in Thasiorum foro medio collocata, puero illhac sæpius transeunti inter cæteras forte placuerat, è basi euulsam humerisq; impositam domum comportasse. Cum igitur hac commoti re Thasij necnon superstitione ducti Theagenem perdere quærerent, uirum quēdam ætate existimationeq́; inter illos primarium ferunt, commotum quidem uulgus autoritate eloquio'ue mitigasse, Theageni uero præcepisse, ut ocyus statuā illam domo humeris suis in forū reportaret, quod cum dicto, maxima omnium admiratione fecisse puer dicitur. Huius fuisse statuas complures, cum apud Thasios ipsos, tum in reliquis Græciæ urbibus, & apud plerasque etiam barbaras nationes, Pausanias refert, penes quos præcipuo haberetur in cultu, morbisq; etiam quibusdam peculiariter mederi Theagenem constantißima erat fama, quæ hac primum ex origine emanasse perhibetur. Ferunt enim sub eius mortem, uirum quendam Thasium cum quo uiuens simultates gesserat Theagenes, ad æneam illius imaginem noctibus accedere solitum,

Theagenes Thasius.

n 5 tum,

tum, illamq; ueluti de uiuente Theagene supplicium sumeret, flagellis furenter uerberare. Cæterum cũ hoc sæpius faceret, ultor aliquando Theagenis astitit dæmon, nam fustibus plagisq; assiduis commota decidens statua, percussorem ueluti de compacto oppressit suum. Quamobrem cum exorta postea luce, hoc palàm factum esset, interfecti hominis liberi cædis contra statuam agere cœperunt. Draconis enim Atheniensis cautum fuerat legibus, ut inanima etiam ipsa quæ mortis cuiquàm fuissent in causa, cædis tenerentur, & extra regionis terminos eijcerentur. Quamobrem Thasij Theagenis statuam in mare demergi iusserunt. Cum autem iudicium isthuc ualida insecuta fuisset fames, legatos hac super re Apollinẽ consultum miserunt, quibus nihil aliud respõdisse dicitur Pythia, præterquàm ut exules reducerent suos Thasij: quod cum illico fecissent illi, deoq; se hoc modo paruisse existimassent, & nihilo tamen secius inualesceret fames, secundo ad Apollinem mittunt, quibus denuo Pythia ijs ferè uerbis respondit: Obliti ò stulti Theagenis estis, qui inter Thasios, dum uiueret facilè primarius fuit. Quamobrem animaduerso tandem oraculo domum redeuntes summo studio statuam illius quærere cœperunt, quã non multo post piscatores quidam prospera usi felicitate è pelago profundo eduxisse feruntur. Summo igitur cum honore quo prius fuerat loco collocata, maxima postea in ueneratione, & reuerentia semper habitus apud Thasios fuisse dicitur Theagenes.

De Anaximene Lampsaceno & Lampsaci illius consilio ab Alexandro impetrata liberatione historia recondita. CAP. LXVI.

Ana

ANaximeni Lampsaceno cum ob ingentia prius colla ta in omnes ciues suos merita, tū ob seruatam postmodum patriam Lampsacum, æneam Olympiæ statuā publicè Lampsaceni posuisse dicuntur. Cū enim Darij Persarum regis partibus aduersus Alexādrum Macedonem fauissent Lampsaceni, & ob id impatiēs, ut semper erat, iræ Alexander, extrema quæque illis si unquam præberetur occasio furenter minatus fuisset, accidit haud multo post, ut & Darius ipse magno prælio quo uniuersæ eius pessundatæ sunt uires à Macedonibus superaretur, & Alexander ad supplicium de Lampsacenis sumendum ardenti animo festinaret. Quamobrem consilij inopes, metuq; externati maximo, Anaximenem Philippo quondam notum & hospitem, & Alexandro etiam ipsi inter paucos familiarem, culpam deprecaturum, ueniamq; suppliciter ab illo exoraturum ad Alexandrum mittunt: cuius cognito Alexander aduentu, cum causam etiam cur ad se tunc accederet probe coniectaret, per deos deasq; omnes conceptis iurasse uerbis perhibetur, se omnia contra ac uellet rogaretq; Anaximenes pertinaciter effecturum. Sub hæc Anaximenes ad regem introducitur, à quo hilare ut solebat susceptus, cum itineris ab illo Alexander causam, & quid nam secum afferret noui amice percontaretur: nihil aliud inquit rex abs te peto, nisi ut Lampsacum à fundamentis diruas, mœniaq; ipsa, & deorum sacras ædes stirpitus euertas, uxoresq; illorum & liberos publica præconis uoce hastæ subijcias, hæc effatus uafro, ut aiunt, consilio uictoris Alexandri tumescentem adeo iram compescuit & fre

Anaximenes. Lampsacenus.

Anaximenis cō silium.

& fregit, ut iureiurando coactus suo, nihil postea crudele aut inhumanum cõtra Lampsacenos fecisse dicatur. Huius praeterea Anaximenis aliud huiusmodi uafre factum, quo eius callida uersutiaq; ad omnia ingenij uis clare dignosci potest, memoriae proditum est. Cum enim nõ uulgares cum Theopompo historiarum scriptore inimicitias gereret, ipseq; orator esset excellens, & ad imitandum aliorum scriptionis stilum, & dicendi genera, natura ipsa solertißimus existeret, libellos quosdã sub illius edidit nomine, in quibus Atheniensium & Lacedaemoniorum Boeotiorumq; probra & contumeliae continebãtur. Quamobrem has ab illo res publicas, uniuersamq; insuper graeciam nullo negocio abalienauisse dicitur, eoq; modo inimicum hominem, quiduis ab illo potius quàm hoc metuentem, insigniter ultus fuisse perhibetur.

Theopompus historiarum scriptor.

De Sosipolide indigete Eliorum deo, & quamobrem ab illis, cum Ilethya quae puerperijs praeest mirifice sit cultus. CAP. LXVII.

Sosipolis. Ilethya.

Sosipolidem indigetem Deum, quasi urbis custodem & saluatorem cognominatum unà cũ Ilethya, quae puerperijs praeesse dicebatur, communi utrisque constructo templo religiose Elij coluisse feruntur, cui morũ honestate, uitaeq; sanctimonia, & integritate uenerãda anus sacrorũ antistes caput & faciem candido contecta uelo aßidue rem diuinam facere, solaq; in sacrũ illius adytum penetrare solebat, adeoq; praesens rebus illud suis numen esse existimauere Elij, ut oĩa etiã minima maxima ad illud summa cũ religione referrent, maximũq; iurisiurandi sacramentum Sosipolidis nomine apud illos constantißime sanciretur. Cultus autem huiusmodi, religionisq; prima

origo

origo à tali defluxisse causa perhibetur, Arcadas ferunt magnis aliquãdo conflatis copijs Eliorum fines hostiliter inuasisse. Cumq; illis (ut aiunt) expedita suorum manu alacriter occurrissent Elij, *& iam signa canerẽt, mulier quædam paruulum sinu gestans infantem, ad* Eliorũ *duces pro acie stantes accessisse dicitur, illisq; constanti dixisse animo, se quidem puerum illum paulo ante enixã fuisse, cæterum somnio quodam admonitam eundem* Eliorum *reipublicæ belli illius futurum socium bona cum spe afferre. Credita asseueranti fœminæ facile, ut aiunt, res est, acceptoq; puero belli duces ante suorum acies nudum illum collocasse dicuntur, & iam infestis aderant animis Arcades, cum puer illico draco effectus maximũ illis terrorem incussit. Turbatis igitur aspectu nouo Arcadibus, & rei miraculo stupentibus, illos alacribus* Elij *animis inuadentes loco facile dimotos, & in fugam etiam uersos prostrauisse, claramq; ex hostibus uictoriã nulla suorum cæde demum reportasse dicuntur. Quamobrem puerum illum postea Sosipolidem, id est urbis saluatorẽ heroëm, cognominauerunt, templumq; illi celebre eo loci quo terræ latebras ingredi uisus est draco, construxerunt, unaq; Ilethyiam, quæ puerum in lucem eduxerat communi templo coli sanxerunt.*

Eliorum uictoria contra Arcadas.

De Cythero Eliorũ amne, eiusq; mirabili medica ui, & de Ionidibus dictis Nymphis, & cur ita sint uocitatæ. CAP. LXVIII.

IN Eliorum *agro pagus quidam fuerat* Heraclea *nuncupatus, iuxta quem* Cytheros *dictus præterfluebat amnis, à quo non procul puris conspicuus undis fons quidam scaturiebat, qui in amne illo deriuabatur. Huius in* margi

Cytheros fluuius.

Ionides Nymphæ.

Calliphæia, Sinallasis, Pegea, Iasis.

margine nympharum quatuor quæ cognomēto Ionides appellatæ sunt, sacellū fuisse perhibetur. Quarū etiam singulatim nomina memoriæ prodita huiusmodi fuisse dicuntur: Calliphæia, Sinallasis, Pegea, Iasis. Ceterū isthæc fontis illius uis aquarumq; eius occulta fuisse potestas narratur, ut qui scilicet, in illas ægroto corpore descēdisset, sanus, & integer omni procul abacto mēbrorum corporisq; uitio paulo post inde exiret. Tale autem Nympharum fuisse cognomē autumant, quoniam Ion Gargetti filius Athenis relictis, ea aliquādo inhabitasse loca dicatur.

Ion Gargetti filius.

De Seria insula rubri maris, et de illius accolis, nec non de Sere in illa animali a quo dictum Sericum. CAP. LXIX.

Seria insula rubri maris.

Abasa, Sucea, insulæ.

SErum gentem, qui Seriam rubri maris insulam colunt, Aethiopum olim fuisse colonos nonnulli autumant, qui ad eam insulam uicinasq; insuper Abasan & Succam, ratibus delati ibi sedes fixisse suas dicuntur. Pleriq; autem Scythas illos fuisse à principio dixerunt, qui Indis commixti ad ea deuenientes loca insulas illas incoluerunt. Sunt etiam qui Seriam non esse rubri maris insulam dicant, sed huiusmodi à Sere effici amne, quemadmodum triquetra illa Aegypti portio, quam Deltam uocant à Nilo fieri fluuio certißimum est. Ceterum hoc utcūq; se res habeat, in præsentia indiscussum relinquamus: id autem quod in cōpertis habetur hoc in loco recēsere curemus, apud eam scilicet nationem Serici stamina nasci non ex arboribus, aut è terra, ueluti byssus, linumq; & cānabis apud plerosq; generātur populos, sed ex paruo quodam animali, quod Græci Serem, illi uero alio quodā nomine appellare dicuntur. Est autem id corpore satis exiguo,

De Sere animali, a quo Sericū.

guo, utpote quod cum maxime excreuisse contigerit scarabei magnitudinem uix altero tanto excedere feratur: terræ autem cauernulas subit, & in scrobium foraminibus libenter inhabitat, Aranei speciem præ se ferēs illius, qui in arborū ramis textrinā exercens, laxiores cōficit telas, pedesq; etiam, ut ille, octonos habere dicitur. Hæc *animalia Seres summo nutriunt studio, constructisq;, ut anni exposcūt tempora, casulis, hyeme quidē apricis & tepētibus locis, per æstatē uero umbrosis & algentibus, maxima per quadriennium (tot enim uiuere dicūtur annos) diligentia illa curāt & excolūt:* Elymi *herbā, quo maxime gaudēt cibo, illis affatim subministrantes: hoc autem tēporis spatio tenuißima Serici stamina illorū conuoluta cōglob.ata'ue pedibus eximunt. Cæterū quinto quoq; anno quo ferè interire id solet animal, uiridis calami frondibus illud largiter pascere cōsueuerunt, quod cibi genus omnibus ferè animalibus gratißimū esse perhibetur: repleta igitur illo, copioseq; suffarta disrūpi facile ferūtur, quorum in fatiscentibus diductisq; aluis, Serici copiosa præclaraq; stamina nullo negocio reperiri dicuntur.*

Elymi herba.

De Colonijs in Asiam ab Atheniensibus missis, & de primis Græcorum Colonijs. CAP. LXX.

CVr Athenienses Colonos quondam in Asiam miserint, quibus'ue ducibus, & quando id effectum sit, curq; eum regionis quò appulerunt tractum Ioniam, *populosq; illos* Ionas *nuncupatos fuisse constat, hæc memoriæ prodita legimus. Post Codri Athenarum regis mortem,* Medontem *ferunt &* Neleum *inter illius liberos natu maiores de paterni succeßione impe-*

De Colonijs in Asiam ab Atheniēsibus missis.

Medō et Neleus Codri filij.

rij

Myuntis urbis interitus a culicibus. Item de Atarnensium ciuitate a Culicibus desolata. CAP. LXXI.

MYuntem Ioniæ urbem, dum floreret maxime, casu tali derelictam desolatamq; fuisse, memoriæ proditum est. Ferūt enim eo regionis in tractu, quo sita erat ciuitas, maris quendam haud sanè magnum fuisse sinum, quem Meander è regione influens amnis, limosus alioquin & materiæ semper aliquid secum afferens, obturatis aduectitio luto obstrusisq; illius faucibus, & obsepto aditu, annis uoluentibus paulatim paludem effecit. Ex qua tanta Culicum postea uis est enata, ut illorum molestia & tædio coacti sint Myuntij relicta urbe patrijsq; sedibus, Miletum populariter commigrare. Quod Atarnensium etiam ciuitati, quæ iuxta Asiæ Perganum splendide frequenterq; habitabatur quondam euenisse dicitur, talem enim ob causam relictam ab incolis fuisse illam in Achaicis suis Pausanias prodidit.

Myuntis urbis interitus a Culicibus.

Atarnensiū ciuitas propter culices desolata.

De Clarij Apollinis oraculo, templiq; illius constructione, non uulgaris historia, necnon de Diresia Manto, & Mopso. CAP. LXXII.

CLarij Apollinis templū, fatidicumq; eo loci dei oraculum, antiquißimū Colophonij fuisse cōmemorant. Cæterū Caribus ea obtinentibus loca, primos ex Græcis illuc Cretenses Rhacio duce acceßisse ferunt. Cum enim maritimis ea tempestate uiribus pollerent Cretenses, & aliò colonos complures, & ad pleraq; Asiæ loca misisse perhibentur, à Caribus igitur ij regionis parte quadam accepta, libere illam (ut aiunt) & diu summa tranquillitate coluerunt. Accidit autē sub eo ferè tempore, ut Thersander Polynicis filius Argiuorum adiutus copijs in pa-

Rhacius Cretensium dux.

Thersander Polynicis filius.

rentis ultionem interfecti Thebas ui expugnauerit. Desolata igitur urbe, captiuisq; inde abductis ciuibus Tiresiā cum filia Manto, reliquosq; ex præda captiuos, manubiorū (ut aiunt) loco Delphos Apollini donum misit, qua tempestate Tiresiam Delphos euntem in Haliarto Bœotiæ urbe diem clausisse extremum ferunt. Cum autem hos postea deus in Asiam ire iußisset, & comparatis illi nauibus Apollinis parentes mandatis discessissent, prosperaq; nauigatione usi felicibus auris iam ad Clarum insulam appropinquarent, raptis confestim armis Cretenses Clari accolæ, extremo in litore aduentantibus illis, & iamiā appellentibus audacter occurrisse dicūtur. Verum illorum cognita postmodum accessus causa, & quod dei iussu ad ea uenissent loca, benigne illos admisisse, & ad Rhacium eorum ducem amice deduxisse feruntur, qui à Manto qui nam essent, & cur ad ea accederent loca plane edoctus, hospitaliter illos amāterq; suscepit, & regionis etiam suæ non contemnenda (ut aiunt) parte donauit. Mantumq; ipsam illorū ducem sibi in uxorem accepit, ex qua postea Mopsum suscepit filiū, qui post parētis mortem illius regno potitus, Caras bello superatos, omnes ex ea postmodum regione facilè expulisse dicitur.

Tiresias Manto.

Mopsus Rhacij ex Māto filius.

De antiquissimo Samiæ Iunonis templo illiusq; fundatoribus, & de Dædalo Cocaliq; filiabus historia.

CAP. LXXIII.

CElebratißimum Iunonis templum, quod Sami fuerat, ab Argonautis extructum fuisse, Deæq; simulachrum illuc ab eisdem Argis aduectum nonnulli uoluere. Alij autem à Samijs ipsis antiquitus exædificatum fuisse dixerunt. Nam Iunonem etiam ipsam ea in insula natam

& al

& altum Samiorum ueteres narrabant historiæ, uiticisq; etiam arborem ad sua usque tempora durantem in eius Deæ delubro, quod Sami non longe ab Imbraso uiseba tur amne, se uidisse Pausanias refert: sub qua Iunonē primò in lucem editam fuisse constanter asseuerasse Samios scribit. Fuisse autem templum illud in primis antiquissimum, cum ex alijs plerisque, tum ex simulachro ibidem constituto non ab re cōiectari posse dicit. Aeginetæ enim Smilidis Statuarij fuisse, eius uidelicet qui Dædali ætate floruerit, quanuis non celebre adeo nomen, ut Dædalus illa ex arte reportauerit. Dædalus nanq; & patria Atheniensis fuit, & ex familia insuper in primis clarus est habitus. Siquidem ex regia Metionidarum prognatus stirpe dicitur, uarijsq; insuper erroribus uitæq; ad omnia exercitæ incommodis, non minus quàm artificio suo clarum & notum fuisse Dædalum constat. Cum enim nepotem ex sorore suum Athenis interfecisset, patriā fugiens ad Minoëm in Cretam peruenisse dicitur: illiq; necnon eius filiabus ob fingendi eximiam artem acceptus, plurima deorum heroümque effecisse simulachra perhibetur: quemadmodum in Iliade etiam testatur Homerus. Cæterum cum Minois postea animum Thesei gratia offendisset, cum Icaro filio coniectus in carcerem, ægre inde aufugisse, & in Siciliam ad Cocalum insulæ illius tyrannum tandem peruenisse dicitur. Eamq; maxime fuisse causam constat cur Siculis Minos bellum postea intulisse dicatur, cum sibi Dædalum exposcenti contumacius responsum fuisset à Siculis & Cocalus illum tradere noluisset. Adeoq; per ea tempora à Cocali filiabus ob artis

Viticis arbor.

Imbrasus Sami fluuius.

Dædali nobilitas & exercitata uita.

Cocalus Siciliæ tyrannus.

excellentiam suæ in honore & gratia habitus fuisse dicitur Dædalus, *ut eam solam ob causam puellæ in* Minois *necem, quam etiam patrarunt, immaniter conspirasse ferantur.* In *uniuersa igitur* Græcia *has ob res,* Siciliaq́; *& magna etiam* Italiæ *parte* Dædali *nomẽ clarum fuiße constat,* Similidis *autem ipsius contrà, obscurior fuit fama, cum nulla rerum claritudine illius innotuerit uita, nã eius etiam ad exteras nationes, peregrinationes, præterquàm ad* Samios & Elios, *nullæ aliæ reperiuntur.*

De Daphne Arcadica alia quam quæ uulgo fertur historia. CAP. LXXIIII.

De Daphne Arcadica alia q̃ quæ uulgo profertur historia.

QVæ de Daphne Arcadica, & Apollinis amoribus, *eiusq́; postremo in* Laurũ *transformatione feruntur, celebriora apud omnes existunt, quàm ut à quoquã amplius commemorari debeant.* Cæterum Arcades *ipsi, &* Elij *insuper hac de re aliter sensisse uidentur.* Ferũt *enim* Oenomao Pisæ *tyranno filium fuisse nomine* Leucippum. Qui *cum* Daphnem *puellam perdite amaret, illiusq́; prece aut pretio potiundæ spem nullam penitus haberet, uirilem enim sexũ exosa uirgo syluis sese & montibus penitus abdiderat, huiusmodi machinatus fuisse dicitur facinus: puellari assumpta chlamyde, cæsarieq́; quã pulcherrimam* Alpheo *deuotam amni nutriebat, uirginis in morem religata, sexum mentitus fœmineum,* Daphnẽ *aliquando adijt, seq́;* Oenomai *natam esse professus est, & uenationum liberiorisq́; uitæ cupidam ad illam se uenisse insimulauit.* Creditum *facile est (ut aiunt) à simplici puella mendacium, nam & ea* Leucippus *erat ætate & facie, & is corporis insuper aderat cultus, ut haud magna*

cum

cum re uel à quocunque etiam puella existimari posset. Quamobrem in sodalitatē illius receptus, breui sanè tem pore cum præclari generis nobilitate, tum uenandi studio & peritia omnes facile reliquas superaret uirgines, aßiduoq; in illam præ alijs uteretur obsequio, illius etiam gratiam magnopere demeruisse fertur. Sunt qui dicant Apollinem *ei hanc ob rem postea succensentem, ut ab illo meritas sumeret pœnas, uirginum mentibus aliquando miram se in* Ladone *fluuio lauandi cupiditatem iniecisse, cumq; depositis riparum in margine tunicis nudæ omnes amnem ingredi contenderent, solusq; perstaret* Leucippus, *neq; tunicas ponere uellet, ut ab illis tandem exutus, uirq; præter omnium opinionem deprehensus, hastilibus, iaculisq; confossus fuisse dicitur.*

Leucippus a uirginibus interficitur.

Quomodo Helice Achaiæ urbs sit absorpta, item de simili Ideæ urbis in Sipylo interitu. CAP. LXXV.

Helicem Achaiæ urbē quæ terræmotu funditus hausta fuit, tali interijsse modo memoriæ proditum est. Ferunt *hyemis tempore marinos adeo eo loci increuisse fluctus, ut uniuersus ferè is regionis tractus restagnantibus inundaretur aquis.* Lucus *quinetiam* Neptuni Heliceï *qui secundum mare fuerat, sic aquis inundatus repletusq; fuisse perhibetur, ut summa uix arborum cacumina undis extantia ex reliquo stirpium corpore cerni possent.* Vr*bem autem ipsam editiori in loco sitam, maris undique æstus insulæ in morem alluebat. Sub hæc ualidior terræ insequutus est motus, qui maximo postea impetu retrocedente pelago, urbem cum habitatoribus uniuersam à fundamentis diruit & euertit, & in profundißimam pelagi*

uoraginem illicò demersit, cuius uestigia quædam in litorum marginibus qua mollius desæuit mare sub aquis nūc etiam apparere perhibentur. Perijsse autem Helicem centesimæ primæ olympiadis anno quarto ferunt. Huic rei simile quiddam de Idæa in Sipylo monte urbe memoriæ proditum est, quæ terræ absorpta hiatu lacum Saloën nomine ex sese effecisse dicitur: cuius in fundo murorū adhuc etiam uaste uisuntur ruinæ.

Quo tempore absorpta est Helice.

Idææ in Sipylo urbis interitus.

De Sepe maleficio in primis animali, deq; illius ferocia.
CAP. LXXVI.

SEps maleficum in primis animal inter serpentium commemoratur genera. cuius ueneni mortifera tabes, præsentaneam adeo afferre necem perhibetur, ut uniuersum etiā ab illo interempti animalis corpus ocyßime computrescat, & illicò dilabatur in tabem. Est autem is corpore toto minimus, uipera haudquaquam maior, colore cineraceo, dorsoq; inæqualibus quibusdam maculis distincto & uariato, caput autem perquàm latum habet, cum colli ualde sit angusti, aluus uero illi uasta est & exigua admodum cauda. Hic in serpentium genere unus cancrorum more transuersim ingredi, & in latus incedere dicitur: quod etiam nonnulli de Ceraste serpente memoriæ prodiderunt. Animal hoc Plinius Secundus lacertam appellat, additq; insuper à plerisq; id Chalcidem uocitari, & quod è uino pota ijs qui ab eo morsi fuerint præsentißimo remedio esse solcat. Ab hoc Acpitum Elati filium Arcadiæ dominum uenenato morsu interemptum fuisse, memoriæ proditum est. Cuius monumentum lapidea cinctum crepidine in Sepia Arcadiæ monte se uidisse Pausanias

Forma Sepis.

Plinius Secundus.

Acpitus Elati filius.

nias refert, & alioquin studiosissime illud spectasse, quoniam ab Homero *in ijs quæ de Arcadibus scribit, is etiã memoratur tumulus.* Eo *autem in monte Sepas produci enutririq; Arcades, qui eo loci degunt affirmasse idem scribit autor, uerum admodum raros.* Niuibus *enim perpetuis mons ille obtineri dicitur, maximisq; semper frigoribus uniuersum loci illius obrigescere aiunt tractum.* Ex *quo serpentium genera, uel interire si qua ex latebris exeant, uel in ijs commorantia raro admodum ab hominibus conspici uerisimile est.*

Homerus.

Quales nam fuerint Stymphalides aues, deq; illarũ forma & robore. CAP. LXXVII.

QVales *nam fuerint Stymphalides aues, quas hominum infestas generi apud Stymphalum Arcadiæ olim fuisse, & ab Hercule sagittis interfectas dicitur, apud autores non comperimus ullos. Cæterum Arabiæ desertos tractus, & alia producere ferarum genera, & dirum quoddam gignere uolucrum genus, quas Stymphalidas uocant, in confessis habetur: eæ gruum magnitudine unguibus incuruis rostroq; armatæ ualido, se uenãtes audacter inuadunt, clypeosq; & thoraces cæteraq; id genus ex ferro munimenta, rostri firmitudine facile transuerberare, & sub ijs etiam hominem occidere perhibentur.* Quamobrẽ *unicum ad id remediũ longa experientia inuentũ fuisse autumãt, si multiplices pãnosasq; tunicas superindutus quispiã ad illas accedere studeat, rostri enim in illis languescẽs hebetatur uis, & ungues incurui primo inhærẽtes sub ictu, haud facile postmodum inde expediri queunt.* Cum *igitur ueluti irretitæ tenẽãtur, & neq; impetu*

Stymphalides aues.

Stymphalidum forma & robur.

petu hominem uerberare, neq; se libere expedire poßint, facilem profecto sui capturam præbere illas necesse est.

De monili Hermiones Cadmi uxoris, & quod omnes illius possessores infortunia sint consequuti.

CAP. LXXVIII.

Alcmeon Eriphile. Phegeus Alphesibœa.

ALcmeonem ferunt Amphiarai filium occisa matre Eriphile, furijs uexatũ ex Argo ad Phegiam Arcadiæ urbem profugisse, quam postea Psophidem appellatam fuisse fama est, eo loci à Phegeo urbis illius domino hospitaliter susceptus, & ob generis dignitatẽ maximo in honore habitus, illius filiam Alphesibœam nomine in uxorẽ etiam accepisse dicitur. Cui cum alia (ut fit) pleraq; tum celeberrimum illud monile, quod à Vulcano fabrefactum Hermione Cadmi uxor acceperat, dono dedisse perhibetur. Cæterum cum nihilo secius eo etiã in loco diris exerceretur ultricibus, indiesq; magis talis inualesceret morbus, ad Delphici Apollinis oraculum supplex confugisse dicitur, cui Pythia tellurem quampiã (ut aiunt) nouã quærere, sedesq; ibi suas figere iußit, fore nanq; ut eo solummodo matris ultrices umbras effugere ualeret. Quãobrem inde discedens cum errore uagus uario ad Acheloi tandem fluẽta peruenisset, è regione illius insulam cœnoso amnis congestu effectam animaduertit, in quã transgressus, & à furore illicò liberatus Callirrhoem Acheloi amnis filiam in matrimoniũ deduxit, ex qua progenitus Acarnã, finitimæ postea regioni æternũ dedisse nomen dicitur. Cæterum gentis humanæ (ut fit) uitio, Callirrhoe etiam ipsa mundum illud Eriphiles habere concupiuit. Quamobrẽ uirum Alcmeonem summe sibi hac in re aduersantem, in Arcadiam redire coegit inuitum, quo accedens à

Monile a Vulcano confectum & Hermione traditum.

Acarnan.

Callirrhoe Acheloi filia.

dens à Phegei postea liberis Temeno & Axione dolo interfectus fuisse dicitur. Quibus monile postmodũ illud Apolloni Delphico donasse perhibentur, sed hos etiam nõnulli ab Alphesibœa postmodũ sorore, interemptũ ulciscente coniugem, è medio sublatos fuisse prodiderũt, quod in Elegijs Propertius his carminibus attestari uidetur,

Temenus & Axion dolo Alcmeonẽ interfecerunt.

Alphesibœa suos ulta est pro coniuge fratres
Sanguinis & cari uincula rupit amor.

Propertius.

De Adrasti celeri equo, ubi recondita de Neptuno & Cerere ponitur fabula. CAP. LXXIX.

DE *Arione Adrasti equo, quem Homerus uates diuina stirpe progenitum in Iliade scribit, & de quo etiam Latini loquuntur poëtæ, hæc fabulosius memoriæ prodita sunt. Ferunt enim Neptuni illum & Cereris fuisse filium, natumq; in Ongij Telpusiorum tyranni armẽtis in Arcadia istiusmodi origine fabulosa. Cererẽ aiunt dum Proserpinam quæreret natam, ad ea aliquando loca errabundam peruenisse, dumq; Neptunum se insequentem, & in amplexus suos quaq; arte & studio uenire flagrantem, latere studiosius cuperet, se in equam transformasse, & inter innumeros Ongij equarum greges, quæ forte eo loci pascebantur, sese mediam dedisse ferunt. Cæterum hanc Neptunum diu latere fraudem non potuisse, quamobrem & ipse in equum transfiguratus, illi se commiscuisse dicitur. Ex Neptuno igitur & Cerere filia nata est, cuius nomen sacris initiatorum mysterijs in abditis latet. Ex equa uero & mare equo quorum corpora intrauerãt numina, Arion genitus fuisse perhibetur. Hũc Hercules postea dum Elim urbẽ oppugnare pararet, ab*

Ongius Telpusiorũ tyrannus.

Fabula de Neptuno & Cerere.

Ongio accepisse, illoq; uectus equo Elios deuicisse fertur: quē postmodū etiā Adrasto dono dedisse cōmemorāt.

Antiquissimam urbium dictam Lycosuram in Arcadia, & quod de Iouis incunabulis Arcades cum Cretensibus dissenserunt: & de Iouis Lycei admirādo delubro. CAP. LXXX.

Lycosura urbiū antiquissima.

ANtiquißimam urbium omnium quæcunq; uel in continenti unquam terrarum tractu, uel in insulis fuerunt ædificatæ, Lycosuram suam Arcades fuisse cōmemorant. Hæc non longe à Lyceo aberat monte, qui inter reliquos Arcadiæ mōtes celeberrimus semper est habitus, cum altitudine sua, siquidem ex illius uertice uniuersam sub aspectu Peloponesum uideri affirmant, tum Iouis incunabulis, quæ sibi summo studio Arcades uendicare contendebant, locumq́; etiam in illo Cretam nuncupatū ostendebant, in quo Rheam Iouem peperisse fama erat: atque inde uocabuli ambiguitate adductos Cretenses Iouis sibi natalia usurpasse affirmabant. Aras quinetiam eo in monte ostendisse, Nympharumq́;, nomina retulisse, quæ infantem nutriuerant Iouem perhibentur. Mirum præterea quiddam autores illo etiam de monte memoriæ prodiderunt, Fuisse enim eo loci Iouis cognomento Lycei delubrum, cuius ab ingressu uiri penitus omnes arcerentur, quod si quis spreta religione contumax illud intrare forte ausus fuisset, hunc dixere integrum postea annum non superuixisse. In hoc igitur delubro neq; hominem autumant, neq; feram: ullam ex sese umbram iacere unquā potuisse, hunc montem non modo Lyceū, sed sacrum etiam uerticē, & Olympum appellare Arcades consueuerunt.

Iouis incunabula apud Arcades non penes Cretenses.

Iouis Lycei delubrum.

Qui nam pugiles morte obita uictores fuerint declarati. CAP. LXXXI.

Coro

Coronarum insignia uictoribus cum patriæ parentumq; claro etiam præconio in sacris Græciæ certaminibus non solum uiuentibus, sed ijs etiam qui uita functi essent, si cui forte inter certandum id contigisset, haud secus dari recto sanè instituto fuerat in more positũ. Siquidem unum atq; alterum accepimus post efflatam illicò animam uictores declaratos & insigniter coronatos fuisse. Archionem enim Phigaleum ex Arcadia legimus, cuius lapideam imaginem longo iam æuo exesam & undiq; labefactatam Phigaliæ foro in medio se uidisse Pausanias scribit: Olympiade quarta & quinquagesima in Elidem uenisse, & ad sacrum pugilum certamen cum reliquis descendisse: cumq; alios quidem omnes (quo erat robore) facile superasset, unicusq; illi duntaxat, reliquus superasset aduersarius, dum eundẽ cupidius (ut aiunt) quàm cautius aggreditur, ceruices illi suas strictius captandas incaute præbuisse dicitur. Quare cum arctius premeretur & præcluso iam spirit. deficeret, & in genu concidisset, quo aduersarium à se propelleret, apprehenso pedis eius articulo quanta maxime moriens potuit ui, digitũ illius diuulsisse & fregisse dicitur. Cumq; eo coactus dolore se uictum exclamasset ille, Archionemq; suo etiã testimonio uictorem profiteretur dimitteretq;, ante suos illum pedes expirantẽ animaduertit. Quãobrem Elij Archionem mortuũ uictorem declararũt, eiusq; cadauer uictrici insuper corona qualis Olympionicis dari mos fuerat, alijsq; laudibus rectißimè honestasse perhibẽtur. Simile etiã Argiuorũ apud Nemeã altero de pugili iudiciũ fuisse fertur, quod ab uniuersa postea Græcia miris laudibus

Archio Phigaleus.

Archio post mortẽ uictor declaratus.

est

est celebratum. Decertauerant pugiles (ut aiunt) duo Creugas Dyrrachinus, & Damoxenus Syracusius, ad extremam usq; diem non minus animis quàm uiribus pares, neque alter ex alterius quippiam detraxerat laude, cumq; iam nox instaret, imperfectumq; certamen illud relinquere nollent, hoc inter se cõuenere modo, ut alter scilicet alterius uicißim plagã exciperet. Prior igitur Creugas, cui id sorte obtigerat, Damoxeni caput maxima ui pugno percußisse dicitur, quod ægre sustentans uulnus, & perferens Damoxenus euasit tamen, paulopost Creugam Damoxenus elato supra caput suum brachio stare, nudumq; sibi latus ostendere iußit, cumq; illi paruisset Creugas, cæstu, quem adhuc antiquo de more ex loris factum Melichian uocabant, quo liberior ad ictũ esset manus, humi proiecto, subrecto digito patens aduersarij latus pũctim magna ui ferit, quod deductis maxime eo in loco costarum intersticijs, cũ unguis ipsius acuta acie, tum articuli firmitudine facile transuerberasse præcordiaq; disrupisse dicitur, & iniecta postmodum manu illius dilaccrans uiscera, morientem (ut aiunt) Creugam humi facile prostrauit. Cæterum dum eo se modo uictorẽ ostendere cupit, à uera uictoriæ gloria non immerito decidit, siquidem Argiui illum tanquam fœderum cõtemptorem, fideiq; impium uiolatorem, quod non uno solum, ut conuenerat, sed multis continuo uulneribus aduersarium confecisset, conuitijs probrisq; à certamine abegiße, & iacentis Creugæ cadauer coronatũ honestißimo funere sepellisse dicuntur, uictoriamq; ex illo certamine reportaße Creugam, cum alijs plerisq; tum publicis etiã monumentis,

Creugas, Dyrrachinus pugil.
Damoxenus Syracusius.
Melichias cæsti genus.

tis, statuaq; illius in Apollinis Lycij templo Argis postea collocata, locupletißime atteſtati ſunt.

Cur Thebæ Bœotiæ Heptapyli ſint appellatæ, & de portarum illius nominibus. CAP. LXXXII.

CVr nam Bœotias Thebas Heptapylas Græci cognominent poëtæ, in promptu cui uis cauſa eſſe poteſt, uerum quæ nã illarum fuerint nomina, & unde originem deduxerint primam à ſolo Pauſania, quod ſciã, memoriæ proditum eſt, qui in Bœotijs ſuis hæc refert. Electridas portas ab Electra Cadmi ſorore fuiſſe appellatas. Prœtidas à Prœto quodam indigena dictas, cuius ſe ætatem aut res geſtas apud nullum compeřiſſe ſcribit autorem. Neſas alias nuncupatas, quoniam uxta illas Amphion unam citharæ cordam Netem appellatam primum inueniſſe dicitur: uel, ut alij malunt, à Neido Zethi filio dictas. Creneas à fontibus alias, alias Hypſiſtas cognominatas, quoniam uxta illas hypſiſti, id eſt, ſupremi, cognomento Iouis, celebre fuerat templum. Ogygias deinde alias ab Ogygo antiquißimo regionis illius rege. Poſtremas uero Homoloidas, quarũ appellationem nouißimã, ſicut Ogygiarum antiquißimam fuiſſe idem autor exiſtimat, talemq; illius cauſam adducit. Cum Thebani maximo prælio apud Gliſantem Bœotiæ urbem ab Argiuis ſuperati fuiſſent, illorumq; pars non contẽnenda cũ Laodamante Eteoclis filio urbe exiſſent, ut Illyrios peterẽt, inter eundum pleriq; (ut in multitudine incõpoſita fieri conſueuit) in Theſſaliam diuerterunt, mõtemq; Homolem inter reliquos eius regionis fertilem maxime, & aquarũ fontibus paßim ſcaturientem & irriguum, occuparunt.

Heptapyli, Thebæ.
Electrides. Prœtides.
Neſæ.
Creneæ. Hypſiſtæ.
Ogygiæ.
Homoloidæ.
Laodamas Eteoclis filius.

Qui

Thrésander Polynicis filius.

Qui postea cũ Threſandro Polynicis filio, qui Thebarum imperio à uictoribus Argiuis fuerat donatus, domũ ad patrias incolendas ſedes reuocati eſſent: portas eas per quas ab exilio redeuntes urbem ingreßi fuerãt, quia ab Homole *ueniebant monte, perpetuo illius cognomine inſigniuerũt. Cæterum legimus etiam in Aeſchili tragoedia, quæ ſeptem ad Thebas inſcribitur, Ongeas quaſdam Thebis denominatas fuiſſe portas à Palladis cognomine Ongeæ, iuxta ædificato templo ſic appellatas. Onga autẽ apud Phœnices dicta eſt Pallas à quibus originem traxiſſe dicitur Cadmus.*

De Androclia & Alcide Thebanis uirginibus, quæ pro patriæ ſalute mortem ſibi conſciuere, rara hiſtoria. CAP. LXXXIII.

Androclia et Alcide pro patria mortem ſibi cõſciuere.

THebis Dianæ cognomine Eucliæ, nos Celebrem interpretari poſſumus, clarum in primis fuerat templũ, cuius deæ Sophocles etiã in Tragœdijs meminit. In hoc Androcliã et Alcidã Antipœni filias uirgines ſepultas fuiſſe perhibet. Has quoniã ob patriæ charitatẽ ſibi ipſis ultrò mortem cõſciuerunt, in honore diu habitas lõgiſq; ſeculis celebratas fuiſſe, memoriæ proditum eſt. Cũ enim bellum aliquando inter Thebanos & Orchomenios ob Clymeni necẽ cõflatum eſſet, & Erginus Clymeni filius Orchomeniorum tyrannus maxima ſuorũ manu in Thebanorum fines hoſtiliter irrupiſſet, Herculesq; pro Thebanis tunc ſtaret, priuſquàm cõcurrerent acies, & res ad manus ueniret, oraculum Thebanis huiuſmodi datũ fuiſſe perhibetur. Victoriam ſcilicet illos reportaturos, ſi ex Thebanis quiſpiam generis nobilitate, antiquorumq; gloria excellens & clarus mortem pro patria ſponte ſua oppetere

Clymenus Erginus.

petere

petere uellet: hoc cognito oraculo, cum Antipœnus quidam nomine, dignitate simul natalium'q; claritudine omnes sine controuersia Thebanos anteiret uerum animæ cupidior uideretur, eæ quas supra narrauimus uirgines illius filiæ ultrò conditionem eam accepisse dicuntur: morte'q; sua celeberrimam patriæ uictoriam summa cum laude statim repræsentasse.

De Tritone marino a Pausania uiso, deq; illius formæ habitu, & quomodo is fuerit exceptus.
CAP. LXXXIIII.

TRitonem marinum apud Tanagreos in Bœotia se uidisse Pausanias scribit. Et alterum item Romæ inter miracula habitum, uerum paulò Tanagreo minorē. Commixta autem illos esse forma hominis cum pisce, caput enim capillo contectum habere, sed qui neq; facile discerminetur separetur'ue, colorē'q; referat eiusmodi qualem in palustrium dorsis ranunculorū esse conspicimus. Naribus præterea esse dicit humanis id animal, quamuis sub auriculis branchias habere uisatur. Os autem habere rescissum & latum, ferinosq; complures in eo dentes, & glaucos oculos scribit: Manus insuper cum articulis ad humanam maxime effigiē expressis, digitorum'q; ungulas cochlearum ostreis perquàm simillimas habere. Reliquum uero corpus tenuibus contectū squamulis, caudatū desinere in piscē, quales delphinorū extremæ perhibentur partes. Et hac quidē illos esse corporis forma scribit. Ceterū Tanagreum Tritonē hoc captū fuisse modo cōmemorat. Cū enim is aliquādo regionis illius maritimā infestaret orā, stabulātes'q;, ut fit, in litoribus illis pecudes cætera'q; id genus aīalia obseruans, ex insidijs sæpius

Triton marinus.

rape

raperet, quotidieq́; hoc crassaretur modo, lembosq́; etiã paruos aliquãdo aggressus fuisset, neq́; ulla arte à Tanagreis omnia iam expertis excipi posset, huiusmodi tãdem consiliũ felici rei ipsius euentu quidã machinati fuisse dicuntur. Vini congiũ suauissimi extremo in litore exposuerũt, indeq́; recedẽtes quid ageret id animal obseruare cœperunt, sub hæc è mari ut solitum fuerat egressum fuisse mõstrum, paratumq́; uini reperiẽs dolium, auidius haustum totũ ferè ingurgitasse, pauloq́; post uini oppressum ui in profundũ resolutũ fuisse somnum, humiq́; stertens aliquãdiu iacuisse, quò accedẽtes Tanagrei illius iacentis caput securi amputarũt, corporiq́; detractũ tergus pro miraculo posteris in Dionysij tẽplo uisendũ collocauerũt.

Triton uini auidus.

De Hesiodi uatis interitu apud Naupactum, illiusq́; sepulchri inuentione historia. CAP. LXXXV.

Hesiodi uatis interitus.

Ctemenus & Antiphon Aganytoris filij.

HEsiodũ poëtam sunt qui Naupacti longo senio diẽ suum obijsse ferunt, nonnulli autem à Ctemeno & Antiphonte Aganytoris filijs interfectum fuisse ob uiciatam illorum sororem dicunt. Cæterum utcũq; sese habuerit res, in agro illum Naupactiorum sepultum sanè fuisse constat, & plerisq́; etiam seculis, illius ea in regione cineres iacuisse. Cum autem annis postea uoluentibus ualida morbi cõtagio Orchomenios inuasisset, passimq́; homines & bruta simul absumerentur omnia, ad Delphicum Apollinis oraculũ hac super re percontandũ misisse dicuntur. Quibus respõdit Pythia expeditũ illius remediũ fore mali, si Hesiodi ossa Naupacti iacentis, inde secum domum asportarent, aliter enim minime à peste illa liberatos iri. Cumq́; secundo illi de inuentionis modo deum consuluis

fuluissent, rursus illis respondisse dicitur Pythia, ut bono animo essent, Corniceq; duce & præmonstratrice fidenter uterentur. Dei igitur iussu Naupactum profecti sunt, ibiq; naui statim egreßis, nō procul à uiæ recto tramite, Cornix in lapide residens apparuisse dicitur, ad quem accedentes Orchomenij in illius excauata quadam parte Hesiodi conditos cineres reperisse feruntur, quos domū secum portantes, magnifico extructo tumulo, illos iuxta Minyj sepulchrum condiderunt, huiusmodiq; super Epigramma indiderunt:

Hesiodi epitaphium.

Ascra mihi patria est, gelidis Heliconis in oris,
Sed me nunc Minyjs subdita terra tegit.
Hesiodum, Graias celebrat quem fama per urbes,
Non contemnendæ iudicio Sophiæ.

De malis medicis, quæ & hesperica & aurea fuerunt appellata, & de illorum ui contra omnia uenena.

CAP. LXXXVI.

Mala medica diu nō cognita.

MAla medica, quæ & persica cognominata sunt, diu apud ueteres sicut mensarum honore & gratia, ita proprio etiam & peculiari nomine caruerunt, solumq; uel deorū simulachris ob decorem colorisq; speciem offerebātur, uel in clausis uestium arcis odoris commendatione reponi solita sunt, cum alioquin eas etiam à tineis præseruare immunes dicerentur: insequuta ætas, & ijs ut cæteris alijs pomorum generibus uesci assueuit, & nomine eisdē imposito Citra appellari posteris tradidit, cum prius à regionis, à qua deuecta fuerant, nomine Medica seu Persica uocarentur: quamuis Iuba rex in historijs suis, hæc à Libyæ populis Hesperica, siue Aurea à colore mala appellari dicat, primumq; Herculem ab Hespe-

Citra.

Iuba rex Mala hesperica siue aurea.

p ridum

ridum hortis reuersum eadem in Græciā aduexisse scri-bat, & Asclepiadem in Aegyptia historia memoriæ prodidisse cōmemoret, in Iouis Iunonisq; gratiā in nuptiarum celebritate diuinarū, terram matrem arborem hanc primitus ex sese edidisse. Cæterum utcunq; res se habeat, Theophrastus *primus inter autores (quod sciam) hac de arbore, eiusq; eousq; innominato fructu, mentionē fecit, quem uestigio insecuti Virg. in Georgicis suis, & Plinius in historia naturali, eadem ferè de illa retulisse uidentur. Verba autem Theophrasti ex quarto de stirpium historia libro, istiusmodi ferè sunt. Media & Persia cum alia pleraq; peculiaria, tum Persicam siue Medicā appellatam ferunt malum. Folio autem arbor est hæc Lauro similis, uel quod Andrachnæ, aut nucis iuglandis formæ nō dißimile uideri poßit, spinasq; in ramis habet ex interuallo acutas & leues, quales siluestres gerūt piri, aut ex Oxyacantha, uerum firmas & præualidas: eius fructus cum alioquin odoris sit iocundißimi, sicut & folia, non estur tamen, sed inter seposita concluditur uestimēta, easq; commode illæsa præseruare dicitur. Quin etiam ferunt illum contra omnia ebibita uenena præstantißimo esse remedio, orisq; graucolentiam prohibere, commēdari enim præcipue illius halitum, qui corticum ex iure aut ex aqua decoctorum lambendo expressum ore exceperit succum. Reliquaq; addit postea idem autor, quæ ad illius cultum sationemq; arboris peculiariter exhiberi solent. Cæterum Athenæus Naucratites in Sophistarū cœnis de malo Persica mentionem faciens, cuius fructum sua iam ætate Citrum paßim appellatum fuisse dicit, postcaquàm illius eximiam*

Asclepiades qui Aegyptiam conscripsit historiā.

Theophrastus.

Virgil. Maro Plin. secundus.

Verba Theophrasti.

Athenæus Naucratites.

eximiam contra omnia uenena naturam, & præsentißimã uim si primo sumeretur cibo, mirifice celebrauit, isthæc etiam in illius sermonis calce, peculiarius se de illo comperisse commemorat. Ait enim Aegypti præfectum quendam conterraneum suum, hominem sanè grauem, & sibi inter paucos familiarem, narrare solitum, se aliquando nequam quosdam sicarios sceleris manifesti cõuictos, neci destinasse, & ut in theatrũ adducerentur iußisse, eo namque in loco uniuerso inspectante populo, à uenenatis quibusdam animalibus illos confectum iri in animo habuisse. Cæterum dum ad supplicium ij à militibus deducerentur, inter eundum caupone cuidam obuiasse mulieri, quæ Citrũ forte manu retinens comedebat, quæ cum ab illis, ut sibi pomum id concederet, esset rogata, miseratam mulierem Citrũ illud bipartito secuisse, nam duo forte erant illi, & utrique æquam illius portionem dedisse, quod ab illis auide, ut aiunt, illico fuit deuoratum. Sub hæc ad destinatum illos locum peruenisse, & inter serpentium globos aspidumq; uenena coniectos, satis diu eo loci firmos perstitisse, cumq; nihil ab illis paßi essent mali, inde illæsos tandem & incolumes præter omnium spem eductos fuisse. Cum igitur res illa, ut erat, omnibus ultra humanam fidem admirabilis uisa fuisset, alijq; alia hac super re licenter fabularẽtur, se statim summa cura à militibus ijs, qui custodijs præerant publicis exquisiuisse, quid nã homines illi egissent, aut quod in cibarijs suis tam ualens pharmacũ, quod uenena hebetare posset, prægustassent. Cum autem illi non nisi consueta eos pulmentaria degustasse affirmarẽt, illudq; quod inter eundum de Citro contigerat

Quæ mali medici sit uis cõtra omnia uenena.

insuper adderent, tenui inde suspicione enata, neq; ea tamen satis firma, iußisse ut postera die illis ad supplicium adductis, alteri quidem ad uescendū non nisi consuetæ darentur escæ, alteri uero Citra solummodo tribuerentur: quo effecto paulo post deductis in theatrum hominibus se clarißime perspexisse illum, qui Citra comederat inter serpentes expositū, quamuis quosdam corpore excepisset morsus, illæsum tamen & incolumē totum ferè diem perstitisse, cum is qui alias prægustauerat escas ad primum statim serpentis cuiusdam morsum exanimis concidisset.

De Copis cœnæ nomine apud Lacedæmonios, & illius apparatu, necnon quæ apud eosdē Phæditia, & Epaicla uocitata fuere conuiuia. CAP. LXXXVII.

COpis Cœnæ nomen apud Lacedæmonios fuisse dicitur, quæ cum pluribus de causis inter ipsos, tum puerorum infantium festis maxime diebus, qui ob id Tithenida uocabantur factitari consueuere, in quibus nutrices masculos infantes in suburbanis agris ad Dianæ cognomento Corythaliæ templum ferre solebant. In eo autem cœnarum apparatu scenulas prono quasdam iuxta sacram Deæ ædem extruebant, in quibus ex agresti materie uiles sternebantur thori, qui patrijs postea tapetibus operiebantur, ubi discumbentes conuiuæ ciues aduenis(si qui forte aderant) immixti palàm epulari soliti fuerant. Obsonium autem caprarum erant carnes, aliud enim animal præter id illis in sacris immolari fas non erat, panis uero cōuiuis rotundus dabatur, forma paulum cōpreßiore, & ad rapæ similitudinē accedente, quem Physicilum uocabant. In discumbentium quinetiam capita recentem caseum, suminisq; partem, & placentæ frustū diuidebant.

Dianæ Corythaliæ templū.

Copis Cœnæ apparatus.

Physicilus panis.

in se

in secundarum autem honore mensarum, caricæ apponebantur, & fabæ uirētes cum faseolis recētibus. Et isthæc *cœnæ cognomento* Copis *apud* Lacedæmonios *fuisse dicitur apparatus.* In *ijs autē conuiuijs quæ apud illos* Phæditia *appellabantur, seorsum conuiuarū unusquisq; discū bebat, omnibusq; panis pro libito, uinumq; affatim apponebatur, obsonium autem æqua singulis portione suilla caro aqua decocta dabatur, aliudq; præterea nihil, præter illius decoctæ ius: in secundis autem mensis oliuæ caseusq; & fici afferebantur, & in conuiuij calce illa quæ à* Lacedæmonijs Epaicla *nuncupabantur, erant autē placentulæ quædam ex farina & oleo confectæ, & in laurinis folijs consutæ, & eo modo decoctæ.* Ad *hæc autem* Phæditia *qui ciuium impensæ & oneri ferendo erant, singuli farinæ ternos semodios atticos conferebant, uini autem sextarios duodecim, & casei ficorumq; præfinitum quiddam pondus.* Obsonij *præterea nomine decem æginetícos obolos.* Carniorum *autem conuiuia, quæ apud eosdem in honorem* Apollinis *nouem continēter fiebant diebus, militaris cuiusdam conuictus imaginem præ se ferre uidebantur. Sub expansis enim discumbebant tentorijs, quæ nouem numero* Sciadia *ab illis appellabantur, nos umbratiles scenas uocare possumus.* Nouemq; *in singulo quoq; papilione discumbebant uiri à trinis omnes electi tribubus, ibiq; facilis & sine arte conuictus militaris in morem cōtubernij erat, & omnia sub imperio iussuq; ueluti in castris facile administrabantur.*

Phæditia apud Lacedæmonios conuiuia.

Quæ fuerint Epaicla apud Lacedæmonios.

Carniorum conuiuia.

De Cretensium conuiuijs, & de hospitalibus apud eosdem appellatis mensis rara historia.
CAP. LXXXVIII.

Dosiades.

Athenæus Cretensiũ conuiuia.

DE Cretensium cõuiuijs quæ illi συσσίτια, id est, conuictus appellarunt, isthæc Dosiades in Cretensium rebus gestis, ut apud Athenæum legitur, memoriæ prodidit. In communi inquit conuictu apud Cretenses ciuium unusquisq; redituum suorum decimam in sodalitatẽ confert suam, ciuitas enim apud illos quæq; uarias in sodalitates diuisa est, & non solum hoc, uerum etiam quicquid ex publicis prouentibus accedit (publicos enim ciuitatis cuiuscunq; reditus in ciuium capita dispertiri apud eosdem fuerat in more positum) totum id unusquisque sodalitati ascribit suæ. Serui præterea omnes obolum ægineticũ in capita pendunt, curam autem conuictus huiuscemodi, mulier habet una eius urbis primaria, cui ternæ quaternæ'ue semper ex eodem sodalitio aßistunt fœminæ, ad ministerij opera impigre dum expedit obeunda, duoq; cum bacilis asseclæ singulas assequũtur mulieres, quos Calophoros uocant, qui quò iusserint illæ ocyus aduolare parati sunt. In singulis autem Cretensium ditioris urbibus, duæ publicæ constructæ sunt ædes, quarũ in unis quidem conuiuia isthæc exerceri solent, in alteris uero hospites diuertere consueuerũt, & primas quidem ἀνδρεῖας, alias uero κοιμητήριον appellant. Cæterum in priori domo quò ad conuiuia acceditur, duæ in primis stratæ sunt mensæ quas hospitales uocant, in quibus si qui conuiuiorum illorum tempore forte aderant hospites, discumbere consueuerũt, post illas uero aliæ ordine quæq; suo repositæ sunt mẽsæ. Discumbentibus autem conuiuis equa omnibus portione obsoniorum apponuntur partes. Iunioribus autem, carnis quidem dimidiata portio cum cæterorum tamen edulio-

Calophori ministri.

Hospitales mensæ.

rum

rum nihilo secius quàm alij capiant. In *singulis autẽ men sis poculum collocatur dilutioris meri, ex quo omnes cõ muniter bibere consueuere, aliudq́; post cœnam simile, uerum meracius apponitur.* Eodemq́; *etiam modo iunioribus & pueris etiam ipsis communis astat patera.* Verum *senioribus tantummodo, si amplius bibere concupiuerint nullo respectu sumere licet, cæteris autem minime est permissum.* Mulier *uero illa quæ curam gerit conuiuij, optima laudatissimaq́; semper obsonia ijs qui uel belli gloria, uel uirtutis prudentiæq́; laude alios excellunt, palàm apponere solet, eoq́; uirtutis testimonio illos inter æquales condecorat suos.* Post *cœnam autem, primo quidem siquid in commune consulendum est, in medium afferunt, postea uero pleraq; de rebus commemorant bellicis, ubi uirorum fortium laudes, qui pro patria dijsq́; penatibus strenue mortem obierint iugi sermone concelebrant, iuuenesq́; ad illorum imitandas uirtutes, æmulandamq́; gloriam pluribus adhortantur, eoq́; modo modeste & hilariter ab epulis discedunt.*

De Atheniensium & de Arcadum, & Naucratitarum conuiuijs. CAP. LXXXIX.

Atheniensium conuiuia.

IN *Atticis cœnis uaria simul apportabantur obsonia, uerum quacunq; de re parum admodum, omniaq́; illa ferculo in uno collocata (id autem grandis quædam erat patina, in qua plures continebantur patellæ) media in mensa constituebantur.* Apud *Arcades fuerat in more positum, iuuenes eos qui in sacris illorum conuiuijs multum ualenterq́; comessent, miris extollere laudibus, optimaq́; sibi de illis solere polliceri: admirabile enim apud*

Quid in conuiuijs Arcadũ fieri solebat.

illos, & honoris gloriæq; plenum nimia edacitas existimabatur. Naucratitæ autem in sacris Dionysi conuiuijs, quæ publice apud illos in Pritanæo celebrari solita fuerunt, tunicis uti albis consueuere, & ante quàm discumberent sacra præconis uoce admoniti omnes in genu procidebant, patriasq; quasdam preces cernui profundebant. Post hæc ordine discumbentibus, unicuique uni cotylæ duo, placentaq; cum superimposito furnaceo pane apponebatur, Suillæq; postea carnis frustum, & polentæ ordeaceæ scutellam, aut tempestiuorum olerum unusquisq; singulatim accipiebat, oua quinetiam duo cum casui parua formula singulis dabantur. In secundis uero mensis caricæ cum dulcibus placentis corolla ijs super data apponebantur, nihil autem præter huiuscemodi hæc aut sacerdotes dare, aut cõuiuas domo secum afferre, fás erat, qui secus fecissent, seuere à magistratibus quibus id datũ erat negotij, grandi pecunia mulctabantur.

Naucratitarum conuiuia.

De regali Cleopatræ Simposio. CAP. XC.

DE regio Cleopatræ apparatu quo uenientem ad se Antonium in Cilicia excepisse dicitur, Socrates scribit Rhodius in tertio De bellis ciuilibus libro, ut Naucratites conmemorat Athenæus. Symposium, inquit, aduentanti M. Antonio occurrens Cleopatra regium extruxit, in quo pocula omnia & uasa aurea uisebantur, cũ artificio raro nobilia, tum emblematibus margaritarum, cæterorumq; eiusmodi pretiosorum lapidum sumptuosissima. Triclinia autem duodecim straut, quorũ parietes undiq; omnes aulæis purpura auroq; distinctis conuestiti erant. Cum autem ingressus cum suis Antonius,

Socrates Rhodius qui de bellis ciuilibus scripsit.

Symposium Cleopatræ.

sum

ſumptuoſiſſimum alioquin illius admiraretur apparatum, reginæq; magnificētiam impenſius laudaret, ſubridens Cleopatra, Hæc omnia tibi, inquit, imperator muneri do, & ut cras identidem mecum cœnare uelis rogo. Annuente hilariter Antonio, & ſe cum ſocijs præſto futurū pollicente, poſtridie illum altero conuiuio magnificentius etiam excepiſſe, omnemq; ſimiliter illi apparatum libera liter dono dediſſe dicitur. Legatis autem illius & ſocijs quæcunq; ad eas ubi diſcubuerant menſas diſtributa fuerant precioſa pocula, omnia libere ſibi habere permiſit. In diſceſſu uero gratia auctoritateq; excellentibus uiris, aut dignitate aliqua præditis, lecticam cum deferentibus ſeruis ſingulatim dono dedit, cæteros autem argento pur puraq; inſtratis magnifice equis donauit. Omnibus uero quotquot affuerant, Aethiopas cum lampadibus pueros liberaliter largita eſt, quos omnes etiam eius dici quatri duo poſt rurſus magnificētiſſimo excepit cōuiuio, cui expenſum in roſas talentum relatum fuiſſe dicitur, cum per omnia diſcumbētium triclinia foliorum paſſim acerui cubiti menſura pauimentis undequaq; omnibus extarent.

De Macedonum, Thracumq; ſympoſijs, & de Hegeſiana cte poeta, qui in Antiochi Magni ſympoſio excelluit, ubi de barbarico quodam & periculoſo ſcribitur ludi genere. CAP. XCI.

SYmpoſijs ſaltationibusq; addictos peculiariter fuiſſe Macedonas à pleriſque ueterum memoriæ conditoribus planè accepimus, ritumq; illos patria præualente diſciplina à principibus uiris diligenter obſeruatos fuiſſe conſtat. Siquidem Demetrius Scepſius *Antiochum ſcribit regem eum qui cognominatus eſt* Magnus *ſuper cœnam*

Macedonum ſympoſia.

Demetrius Scepſius, Antiochus Magnus.

nam quandam cum amicis armatum saltauisse, quo in loco ferunt cum ad Hegesianactem Alexandrinū ex Troa*de, elegiarum scriptorem, saltationis deuolutus esset ordo, è thoro illum consurrexisse, altaq; ut exaudiri posset uoce regi dixisse,* Elige *quod mauis Antioche, aut male saltantem me in præsentia inspectare, aut peculiaria de te carmina satis pro tempore commode recitantem audire. Silentio igitur facto, cum illum rex dicere iußisset, & multa ille carmina ceu afflatus de regis laudibus luculenter pronunciasset, adeo placuisse in illo dicitur poëmate, sicq; Antiochum & cōuiuas omnes oblectasse, ut plurimis postea ab illo donatus sit muneribus, & inter regis familiares & intimos amicabiliter sit receptus.* De Polyperconte *autē* Macedone *qui dignatione & gratia, reiq; militaris gloria nulli secūdus fuisse dicitur, memoriæ proditum est, sæpius eum in symposijs talari indutum tunica, Sicyonijsq; calciatum cothurnis, ad tibiam licēter saltasse. Cæterum hæc quidem genialis licentiæ, solutiorisq; uitæ indicia planè existimari possunt.* Barbarum *uero & agreste ludorum genus, & ab omni penitus humanitate semotum merito existimandum est illud, quod in quibusdam* Thracum *conuiuijs factitari solitum,* Seleucus Athe*næo referēte memoriæ prodidit. Scribit enim illos laquei ludicrum quoddam ludere solitos, quod huiuscemodi fuisse perhibetur. Funis quidam ex alto laquei in modū conuolutus dependebat, huic ad perpendiculum lapis rotundus undique erat suppositus, super quem is cui eius sors obtigerat ludicri, gladium manu retinens ascendebat, collumq; laqueo illi insertabat. Subditum sub hæc lapidem*

Hegesianax Alexādrinus elegiarum poeta.

Polypercon.

Thracum barbarus conuiuiorum mos.

con

conuiuarum quispiam facile loco mouebat, quo dimoto, laqueo pendens ille, aut celeri funem ictu abscindebat, aut morte sua ebrijs conuiuis turpes de se cachinnos com mouebat.

Qui ex antiquis prodigissimi, & in omni prodigentia diffamati fuere. CAP. XCII.

NEpotum profusissimus Epicharides Atheniensis co*gnomento* Paruus, *fuisse dicitur. Qui amplissimum patrimonium non integris quinq; diebus uniuersum pla nè exhausit & obliguriuit, ut comicus testatur* Alexis. *Nec minus hoc laborasse morbo Pasicyprus Cypri insu læ rex commemoratur, qui cum omnia sua profusissima lancinasset prodigalitate, regnum postremo paternũ* Py*mato* Citiæo *uenũdedit, priuatusq; postea (ut aiunt) in* Amathunte *urbe consenuit: cui haud quaquam absimilis* Aethiops *fuisse* Corinthius *perhibetur, qui cum in Siciliam cum Archia ad deducendam coloniã Syracusas missus esset, inter eundum portionem Syracusani agri quam sorte ducta possessurus erat Melittuto socio, & contubernali suo uendidisse dicitur, ut sibi esset quod bibendo prodigendoq; turpiter helluaretur.* Demetrius *uero* De*metrij* Phalerei *nepos, cũ Athenis prodigaliter uiueret, & cum Aristagora Corinthia meretrice ea tempestate famosissima ijsdẽ ædibus habitaret, ab Areopagitis accersitus, & cõmonefactus ut melius posthac uiueret, respõdisse fertur, se quidẽ satis commode, ut sibi uidebatur, & liberaliter in præsentia uiuere, quandoquidẽ laxis beneq; instructis habitaret ædibus & pulcherrimam domi haberet cõcubinam, & uinum quotidie Chium ubertim biberet.*

Epicharides Atheniensis.

De profusis & prodigis.

Pasicyprus Cypri rex.

Aethiops Corinthius.

Demetrius Phalerei nepos.

ret. Cæteraq; eodem etiã modo congruẽter sibi & splendide correspõderent omnia, cum interim neq; obolum deberet unum, neq; alicui uolens iniuriam faceret, sed ex peculiaribus prouentibus possessionumq; proprijs redditibus, affatim sibi & sufficienter subministrarentur omnia, & non ut pleriq; uestrum, inquit, quorum etiã addidisse dicitur nomina, qui adulterijs rapinisq; omnia diuina & humana confunditis, qua eius animi libertate delectatus Antigonus rex cum postea Thesmothetẽ apud Athenienses, quæ apud illos inter primarias habetur dignitas, constituisse perhibetur.

Antigonus rex.

Antiochi cognomento Epiphanis celebratissima triũphi pompa. CAP. XCIII.

Antiochus Epiphanes.

ANtiochus qui Epiphanes cognominatus est, unus ex Seleuci successoribus, Syriæ rex, quem urbanorum quidam non inconcinne propter mentis furorem, animiq; præpostꝰeram inconstantiam, pro Epiphane Epimanem nuncupauere, cum Aemilij Pauli de Persa rege & Macedonibus magnificum alioquin inaudisset triumphum, mentis uanitate cupiens animiq; arrogantia illum longo superare interuallo, legatis nuncijsq; pluribus ad uniuersas tam regni sui quàm Græciæ ciuitates missis, celebres ad constitutam diem nunciare iussit ludos in Daphne Asiæ urbe faciendos. Quamobrem multi undique mortales, & ex uniuersa maxime Græcia omnis ferè conditionis, innumerabiles confluxere homines. Ordo autem eius ludorum spectaculiq; series ab huiuscemodi pompæ apparatu initium habuisse dicitur. Iuuenes ætate corporibusq; conspicui præcesserunt quinque millia, thoracibus

Epiphanis pompa miranda.

bus & cæteris Romanorum ornati armis, post quos totidem insequuti sunt Mysi, quos tria cilicum millia expediti uelitariq; instructi armatura, coronatiq; insuper sequebantur, quibus continenter Thracum tria, & Galatharum quinq; millia iuncti fuere, post quos argenteis armati clypeis complures, quos Argyraspidas ob id uocabant, sunt consequuti, & post illos gladiatorū paria ducenta & quadraginta, statimq; post illos uniuersus hoc ordine equitum consequutus est exercitus, Pisæi quidem aureis argenteisq; insignes phaleris mille, quorū qui aureas gestabant phaleras singuli aureas etiam capite coronas gerebant: post illos equites sequuti sunt ij, qui Socij cognominabantur, aureis & ipsi ornati phaleris omnes, & numero mille. Iuxta hos regiorum amicorum numero & ornatu pari adequitauit ala, post quos mille selecti equites processerūt, & post illos regia equitū turma mille uirorum, quod totius exercitus robur firmamentumq; esse existimabatur. Postremum autem locum cataphracti obtinebant equites, ferreis armorum munimētis, tum hominum quàm equorum corporibus diligenter contectis, fuere autem ij numero mille quingenti, omnes autem commemorati equites purpureas induti chlamydes erant, nonnulli uero auro etiā interpollatas, animaliumq; diuersorum figuris contextas habebant uestes, post hos autem centum sequenti sunt currus, qui senis singuli trahebantur equis, quadragintaq; post illos qui quaternis itidem ducebantur equis, solitariusq; postea ab elephantis tractus insequutus est currus, post quem singulatim sex & triginta elephantes processere. Ephebi deinde

cum

cum aureis coronis octingenti sunt insequuti, post quos mille opimi boues acti, & trecenta uariorum ferculorum spectacula, elephantorumq́; Indorum dentes octingenti mira raritate spectabiles gestati fuere: postea uero simu lachrorum statuarumq́; tanta insequuta est multitudo, ut omnem excedere planè numerum uideretur. Non enim *deorum solum imagines, sed dæmonũ etian & heroum simulachra, uirorumq́; præterea quauis in re excellentium statuæ cum omnis materiæ inauratæ, tũ purpureas aureasq́; chlamydes indutæ, celebri apparatu circumlatæ fuere, quibus omnibus titulorum effigie, fabulæ de ijs receptæ, rerumq́; gestarum historiæ depictæ pulcherrimis prælatæ sunt tabulis: inter quæ diei & noctis simulachra, cœli præterea, & auroræ, & meridiei fuisse perhibentur. Aureorũ autem & argenteorũ poculorũ, tantus postea insequutus est numerus, ut uel ex hoc uno eius immẽsitas abunde satis cõiectari posit. Siquidẽ unius ex regijs amicis* Dionysii *scilicet ab epistolis, pocula mille argẽtea à totidẽ gesta fuisse seruis constat, quorũ nullũ mille drachmarũ minoris fuisse extimatũ est.* Pueri *præterea sexcẽti subsequuti sunt regij aurea manu gestantes: post quos mulieres ducentæ ex aureis guttis preciosa paßim fundẽtes unguenta, quas argẽteis inuectæ lecticis quinquaginta delectæ fœminæ, aureis uero post eas octoginta sunt insequutæ, omnes preciosißimas indutæ uestes, mundoq́; cætero muliebri, & excellentibus ornatæ gemmis.* Mul*taq́; præterea alia in celebri pompæ illius apparatu fuisse narrãtur: sed hæc ferè quæ adscripsimus celebriora excellẽtioraq; fuisse perhibẽtur.* Post *hanc uero regij apparatus*

ratus pōpam, triginta continēter uarijs dati sunt ludorū certaminibus dies, & tū in decertantium gladiatorū spectaculis, tū in multijugis uenationū generibus, cæterisq; huiuscemodi regiæ luxuriæ ostētationibus, licēter consumpti, per quos etiā dies in publico palàm urbis gymnasio qui aderāt omnes ex aureis affatim cadis quindecim preciosissimis ungebātur unguētis, crocino uidelicet & nardino & cinamomino, post quæ telinū etiā & amaracinū irinūq; præstātissimarū officinarū odoratissima allata fuisse dicūtur unguēta, passimq; oēs mille et qngētis amplius tricliniorū structionibus regie ornatis abūde opiparéq; per illos dies discubuisse, epulatiq; lautè fuisse perhibētur.

Vnguentorū genera preciosorum. Crocinum Nardinum Cinamominū. Telinum Amaracinum Irinum.

Apud Antiquiores Græcos rarum admodum auri & argenti fuisse usum, & quando auro abundare cœpit Græcia, & quæ nam fuere Apollinis Delphici donaria. CAP. XCIIII.

Avri argentiq; rarum admodum apud antiquos fuisse usum, memoriæ proditum est, diuitesq; temporibus illis, & primarios Græciæ uiros, æneis bibere solitos poculis accepimus: Feruntq; etiam Lacedæmonios cum Amyclei Apollinis simulachrum inaurare uellent, & aurum in uniuersa nusquam Græcia comperissent, legatos Apollinem hac super re percontatum misisse. Qui illos ad Crœsum in Lydia proficisci, indeq; sibi aurum emere iussit. Similiq; modo Hiero Syracusarum tyrannus Tripodem cum aurea uictoria Apollini Delphico dedicaturus uniuersam Græciam & Italiam insuper ad aurum comparandum perscrutatus est. Solumq; apud Architelem Corinthium quantū sibi sufficeret auri reperisse dicitur. Qui multo (ut aiunt) tempore huic tantūmodo rei

Crœsus Lydiæ rex. Hiero Syracusarū tyrannus. Architelles Corinthius.

rei operam nauans, paulatim collectum in thesauros con diderat suos. Vendidit igitur is, ut aiunt, Hieronis legatis quod ad signorum expostulauerant fabricam, quibus etiam tantum aureorum quantum excauatæ capere poterant manus insuper addidisse dicitur, qua eius liberalitate & munificentia delectatus Hiero, nauem frumento onustam, plurimaq; alia ex Sicilia illi misisse postea munera perhibetur: tantam auri argentiq; penuriam temporibus fuisse illis, memoriæ proditū est. Cæterū Delphico Apollinis templo à Phocensibus expilato, Asiaticæq; postea gazæ præda ab Alexandro Macedonibus'ue Græciæ inuecta, auri argentiq; creber iam, & perquàm frequens usus esse, cœpit, ut pocula inde & uasa, cæteramq; huiuscemodi supellectilem abunde magnificeq; ex auro argento'ue factitarint. Verum ut obiter etiam hoc in loco ea non intempestiue proferantur, quæ Phanias Eresius, & Theopompus in historijs Athenæo referente prodidere suis. Certum est aurea omnia, argenteaq; Apollinis Delphici donariorum ornamēta, cū Gygis Crœsiq; Lydorum fuisse, tum à Gelone & Hierone Syracusarū tyrannis Apollini fuisse dicata. Ante hos enim uiros æneis solummodo donis templum illud insignitū ornatumq; fuisse dicitur, nullisq; deorum hominumq; simulachris excultū, huiuscemodi nanq; donaria posterioribus oblata sunt seculis. Tripodes autem & ex ære cōflati Lebetes, ensibus et clypeis, istiusmodiq; pleraq; quæ homines uel ad perpetuam sui memorian, uel ad numinis sibi gratiam fauoremq; conciliandum deo mittere solebant, eo loci solummodo per multa secula conspecta fuere.

Quando abundare auro cœpit Græcia.

Phanias Eresius Theopompus.

Cuiusmodi antiqua fuere donaria Apollinis Delphici.

De

De Tyrrhenorum natura ludicris dedita, & circa res serias inepta, deque illis hac super re dato oraculo.
CAP. XCV.

TYrrhenorum gentem cõuiuijs ludicrisq; rebus deditam, & circa dicteria cauillorumq; procacitates apprime ingeniosam, serijs uero in rebus natura indocilem & ineptam, scribit Theophrastus Delphicũ aliquando Apollinem hac super re consultum misisse, ut si quo fieri posset modo ab huiuscemodi uanæ mentis affectu diuina liberarentur opera: quibus Pythia respondisse fertur, fore ut eos is relinqueret morbus, si quidẽ Neptuno nulla cachinnorũ profusione & indecẽtia taurũ immolassent, illumq; in mare proiecissent. Re domi nuntiata Tyrrheni sacrificium Neptuno seriò magnifice'ue parauere, & id quod prædixerat Pythia cauere studentes, publico palàm edicto pueris interdixere omnibus ne rei diuinæ interesse uellent. Cæterum dum res illa summo peragitur studio, inter uirorum turbam puer unus inuentus fuisse dicitur, qui cum à circunstantibus seuerius obiurgaretur, satis dicaculus ille hunc in modum respondisse fertur, an timetis ne tantulus ego ingentem hanc humeris meis uictimam solus asportem? Cumq; circunstantium ob hæc dicta secutus fuisset risus, didicere tandem Tyrrheni comprobante deo antiqua animorum & iniusta penitus uitia insanabilia esse, & perseueranter perdurare solere.

Theophrastus.

Antiqua animorum uitia haudquaquã sanabilia esse.

De Chiorum seruitijs & ab eisdem illis inflictis calamitatibus, ubi de Drimacho fugitiuorum duce non uulgaris recensetur historia.
CAP. XCVI.

CHij Græcorum primi seruos habuisse dicuntur, non quemadmodũ Lacedæmonij Helotes suos, aut Thessali Penestas habuere, ij quidem Perrhæbis finitimis, illi uero

Lacedæmonij Helotes, Thessali Penestæ.

uero Achæis bello superatis, sed alienigenas & barbaros pretio coëmptos, quibus cum ad omnem uitæ usum, tum ad agros præcipue colendos, remq́; rusticam exercendam paßim utebantur. Cæterum multa illis incommoda, sicut alijs etiam plerisque eo ex hominum genere accidisse perhibeutur, sed hoc inter præcipua non immerito commemoratū est, magna enim & non contemnenda aliquando illorum manus, strenuum nacta ducem dominos aufugiens suos in montes & inuios quosdam saltus seceßisse dicitur, est enim uniuersa ferè insula illa aspera & confragosa latißimisq́; undique siluis obsita, ij postmodum in sata culta subiectosq́; decurrentes pagos, omnia cædibus & rapinis deuastabant, cumq́; sæpius Chij ad illos oppugnandos exercitum eduxissent, pluraq́; ab illis ob locorum inuios accessus, acciperent, quàm eis inferrent incommoda, neq; belli illius exitum reperire possent ullum, Drimachus fugitiuorū dux, uir inter illos & manu promptus, & naturali quodam astu consilioq́; pollens, loquendi expostulata, sumptaq́; occasione, Chijs palàm magna significauit uoce, si se audire uellent rationem modumq́; reperisse, quo à molestijs posthac & aßiduis liberarentur incommodis. Cum igitur hanc ob caussam belli inducias inter illos fieri placuisset, Drimachus paucos post dies cum mensura quadam & libra & anulo, quæ decomposito antea præparauerat, fide accepta in medium prodiens, Viri inquit Chij, uobis uestrisq́; omnibus consulere mihi est animus, neque post hac nisi per uos steterit, hostili in uos mente sæuire decreui. Cæterum & mihi & meis alicunde sumere, quæ uictui sup-

Chiorum a seruis deficientibus deuastationes.

Drimachus fugitiuorum dux.

petant

petant nostro, necesse est. Quamobrem quæcunque à uobis uestrisque sumam colonis, nulla iniuria ijs mensuris ponderibus'ue accipere statui, & cum quantum mihi meisq; satis sit cæpero, pretium pro illis depositum anulo hoc consignatum relinquam, neq; quenquam post hac fugitiuum à uobis recipiam, aut apud me esse sinam, nisi fugæ illius causa prius bene perspecta & cognita: nam si graue is seruitium uestrum, & intolerabile mihi forte probauerit, illum libens inter meos admittam, sin secus fecerit, nihilq; iusti aut æqui afferre uidebitur, illico ad uos illum deducẽdum curabo. Hæc cum dixisset Drimachus, *quia satis pro tempore æqua postulare & afferre uisus est, à uolẽtibus recepta sunt* Chijs, *neq; postea belli illius tempore, aut incursio aliqua ut prius, cædes'ue patrata, aut incendia rapinæq; factæ fuisse dicuntur, & seruitiorum crebra ad eam usq; diem transfugia multo minus solito* Chios *molestauerũt*, Drimachi *seueritatem non minus quàm dominos uerentibus seruis, nisi legitimas fugæ suæ causas attulissent.* Et *hæc belli ciuilis cõditio nonnullos durasse annos perhibetur. Cæterum iam senior factus* Drimachus, *cum se tanto imparem iam esse oneri animaduerteret, grandemque pro nece sua pecuniam à* Chijs *publico propositam decreto cognosceret, adolescentem quendam à se in delitijs habitum, & corporis forma commendatũ, in abditum seducens locum, ut se interficeret, caputq; suum* Chijs *afferret summopere hortatus est, ut inde libertatem simul & uitæ securitatem, grandemq; pecuniam insuper acciperet, se enim quod satis iam sibi esset uixisse, quæ superessent insidiarum, & doloris*

Drimachi conditiones.

esse plena, illum iuuenem & ualentem esse, posseq; in patriam ad suos incolumem, & bene nummatũ redire. Cum uero minime se id effecturum adolescens respondisset, & obstinato admodum illi aduersaretur animo, multis citro ultroq; uerbis eam ob rem iactatis, illum tandem in sententiam traxisse dicitur suam, eiq; ceruices illico feriendas dedisse. Interfecto Drimacho adolescens corpus quidem eo quo ceciderat loco humi condidit, ipse uero cum capite in urbem profectus, propositam accipiens pecuniam, libertateq; insuper donatus ad proprios remigrasse lares perhibetur. Chij autem Drimachi corpus, eo loci quo conditum fuerat magnifico honestarunt sepulchro, sacellumq; insuper iuxta ædificarunt, quod Herois propitij phanum cognominauerunt: quo in loco per multa postea secula primitias offerre fugitiui cõsueuere. Feruntq; etiã Drimachum ipsum per somnia sæpius Chijs, seruorum insidias, aut fugas præmonstrasse. Ex quo diuinis postmodum honoribus ab uniuersis insulæ eius accolis, cultus fuisse perhibetur.

Drimachi interitus.

Herois propitij phanum.

De Oaxo Cretæ ciuitate, & unde nomen accepit, ubi de Etearcho urbis illius tyranno, & de Phronyma eius uxore rara admodum scribitur historia, & de Batto Cyrenes conditore. CAP. XCVII.

Oaxus Minois ex filia nepos.

Oaxus Cretæ ciuitas fuit ab Oaxo, ut Stephanus refert, Minois ex Acallide filia nepote cognominata. Sunt qui asserant à regionis confragoso & aspero situ (quæ loca Oaxa Cretenses appellare sunt soliti) sic illam fuisse appellatam, in hac Etearchus aliquando imperauit rex, qui in demortuæ coniugis locum, ex qua unicam susceperat filiam, aliam Phronymam nomine superinduxit uxorem.

Etearchus tyrannus.

Phronima Etearchi uxor.

uxorem. Hæc domum ingreſſa regiam nouercali, ut fit, percita odio, puellam iam nubilem cũ peßime ſemper tractauit, tum alias ex alijs nectens calumnias, aßidue apud patrem illam criminari non destitit, poſtremoq́; in nephario etiam ſtupro deprehenſam à ſe turpiter illam mentita eſt. Quamobrem iratus pater, doloſæq́; mulieris tandem expugnatus uerbis, filiam Themiſoni cuidam Theræo, qui ea forte tempeſtate mercaturam exercẽs in Oaxo morabatur urbe, tradidit: illiq́; accepta prius arctißima iuſiurandi fide, præcepit, ut illam domum ſuam rediens in mare demergeret. Cæterum cum inde diſcedens Themiſo rem totam, ut erat, à puella planè didiciſſet, calamitoſam illius miſeratus ſortem, cum neq; inſontem illam crudeliter necare uellet, & datam Etearcho hac ſuper re fidem periurè frangere uereretur, iſtiuſmodi uſus fuiſſe machinamento perhibetur, puellam toto corpore munitam funibus mediã alligauit, & in mare deiecit, quam poſtea annexa ex puppi fune ſecundo delatus uento incolumem ad Theram inſulam nullo incommodo attraxit, quo in loco re prius à Themiſone ut erat, comperta, Polymneſtus uir inſulæ illius primarius puellam ſibi matrimonio coniunxit. Ex qua poſtea filium ſuſcepiſſe fertur impeditioris (ut aiunt) linguæ & obſcuræ anguſtæq́; uocis, quem Battum appellauit, qui poſtmodũ Cyrenem in Libya coloniam deduxiſſe perhibetur.

Themiſon Theræus.

Battus Polymneſti filius Cyrenes ędificator.

De Heraiſco Aegyptio, eiusq; admirabili quadam & diuina natura. CAP. XCVIII.

DE Heraiſco Aegyptio, qui Aeſculapij illius qui myſticam Aegyptiorum theologiam hymnosq́; & tri

Aeſculapius Aegyptius qui xxx millium annorũ

res gestas conscripsit Heraiscus Aegyptius.

ginta millium annorum res gestas conscripsit, contemporaneus fuisse dicitur, isthaec memoriae prodita accepimus: fuisse cum diuina quadam natura praeditum, nullisq; disciplinis imbutum à pueris, & patrij etiam doctrinarũ expertem ritus, mira nihilominus opera factitasse, ut quantum ab Aesculapio ingenio superaretur & artibus, tantum ipse excellenti quadam & diuina praestaret natura. Siquidem solo simulachrorum contutu, quae aliquod appositum praesensq; in se numen haberent, commouebatur adeo, & diuino ueluti furore concitabatur, ut neque corpore, neque mente usquam posset consistere, certissimaq; praesentium numinum signa ex sese redderet, quorum nihil uidebatur efficere si quando ad inanimas, ut aiunt, & nullo occupatas numine statuas respiciebat. Inerat praeterea illius naturae diuina quaedam uis congenita qua non mundas mulieres, non oculis tantum, sed uoce procul etiam audita cognosceret, statimq; capitis dolore non modico eam ob rem tentaretur. Multaq; praeterea alia in uiro illo per omnem uitam diuinae & excellentis naturae indicia animaduersa fuisse perhibentur. Sed cum extremum clausisset diem, eiq; ab Esculapio, ut sacerdotibus mos est Aegyptijs, iusta persoluerentur, quos uita functos Osyridis sacris uelaminibus circundare solebant, tanta repente ex illius corpore emanasse dicitur lux, ut uelaminum illorum sacri characteres, qui alioquin abditi latentesq; humanis esse dicuntur oculis, clarissime perspici & dignosci possent, sacraeq; etiam diuinorũ phantasmatũ umbrae, corpus illud circumuolitasse perhibentur, ut certissime dijudicatum sit, diuinum illius animum ad immortalium

talium contubernia deorum proculdubio commigrasse. Cæterum non admodum uiri huius exitum admirandum fuisse quispiam merito existimauerit, si qualis illius ad uitam fuerit ingressus animaduertere uoluerit. Ferunt enim illum ex matris utero indice digito ad os posito, & cum extremis coalito labijs in lucem prodijsse, qualem Oron Aegyptij & Harpocratem perhibent. Quamobrem scalpello manum ab infantis ore deducere parentes illius coacti fuisse dicuntur, cicatricemq; illam per omnem postea uitam in eius labijs perdurasse.

Miros Heraisci ortus. Oros Harpocrates.

De prouerbij ortu apud Græcos, Veriora ijs quæ apud Sagram, non uulgaris historia. CAP. XCIX.

SAgra apud Locrenses Epizephyrios in Italia cognominatos, locus appellatus est, à quo celebre apud Græcos prouerbium, Veriora ijs quæ apud Sagram, originem habuisse dicitur: utūtur autem eo, cum uera quidem, cæterum omnem excedentia fidem proferre uoluerint. Hinc autem deductum huiuscemodi fuisse perhibetur adagium. Cum Locrēses cum finitimis Crotoniatis aliquādo de agrorum confinibus decertarent, & ab illis arcte premerentur, maleq; haberentur, Lacedæmonem missis legatis ab illis auxilia impensius expostulasse dicuntur. Quorum calamitatibus illudentes cum respondissent Lacedæmonij, se quidem in præsentia, quas illis auxilio mitterent non habere copias, uerum Dioscuros, id est, Castoras suos pro ducibus se libēter, si accipere uellent missuros, eorum illi contumeliam boni ominis accipientes loco, infecta re discesserunt, & nauem soluentes Dioscuros ut secū transmittere uellent religiose precati sunt. Cumq;

Locrenses Epizephyrij in Italia. Prouerbium. Crotoniatæ. Dioscuri Castores.

domum ſubinde rediſſent, cum hoſtibus poſtea cõgreßi, magna illos pugna ſuperaſſe dicuntur, cuius belli fama eo quo geſtum eſt die Lacedæmonem perlata fuiſſe perhibetur. Quæ ut par erat, primo non credita, poſtea ueris comprobata teſtimonijs, eo quo nunciata fuerat die in Italiam confectum fuiſſe bellum, Locrenſesq; uictores extitiſſe, prouerbio occaſionem illi non immerito præbuiſſe dicitur.

De prouerbio apud Græcos, Amyris furit. CAP. C.

F*Ertur cum aliquãdo de ſua ipſorum felicitate, eiusq; duratione Sybaritæ legatis Delphos mißis Apollinem percontati eſſent, illisq; reſpondiſſet Pythia, tunc ciuitatis illius felicitatem occaſuram, eamq; inſuper peſſum ituram, cum homines plus quàm deos Sybaritæ colere cœpiſſent: id quum illi nunquam euenturum exiſtimarent, accidiſſe haud multo ſanè poſt id oraculum, quod quidam forte fortuna ſeruum ſuum cum iuxta templum quoddam fuſte uerberaret, ut ex illius elapſum manibus mancipiũ in templum aufugeret, & ad ſimulachri genua ſupplex uolutaretur. Cæterũ hoc nihili contumax faciens dominus, abductum inde hominem cædere non ceſſabat. Quare ſecundò ab illo ſe explicans ſeruus, ad paternum domini ſui ſepulchrum confugiſſe dicitur, indeq; ob paternæ memoriã reuerentiæ minime fuiſſe deductum, ſed conceſſa uenia libere abire permiſſum ferunt. Quod cum animaduertiſſet Amyris quidã nomine, qui ex legatis ad Apollinem mißis unus fuiſſe dicitur, Pythiæ uerborũ memor, conſulto amentiam ſimulans res omnes ſuas propere coactas haſtæ ſubieciſſe & uenditaſſe perhibetur, conflatáq;*

Amyris Sybarita.

flatáq; inde quã potuit pecunia Peloponeſum petijſſe, & ibi ſedes ſuas collocaſſe dicitur: cumq; haud multo poſt Sybaris euerſa funditus corruiſſet, natũ inde prouerbiũ eſſe ferunt, Amyris furit, de ijs ſcilicet qui prudẽter quippiam diſsimulare uidentur.

Prouerbium Amyris furit.

NICOLAI LEONICI THOMAEI DE VARIA HISTORIA LIBER III.

De Hieronis Syracuſarũ tyranni admirãdo nauigio, ubi Archimeli poetæ ponitur epigrãma, & M. Antonij recẽſetur liberalitas, qua Oppianũ poetã eſt proſequutus. CAP. I.

DE HIERONIS *Syracuſarum tyranni admirando nauigio, quod cum magnitudine ipſa tum exacta operis pulchritudine omnes ante ſe cõſtructas naues longe ſuperaſſe perhibetur, Moſcion quidam nomine præſtanti uir ingenio, & eruditione Athenæo referente, peculiariter etiam edito uolumine perſcripſiſſe dicitur, ad cuius ſtructuram fabricæ, quam integro conſummatam ferunt anno, cum tamen nuſquam pauciores quingentis aßiduo ſemper in opere uerſarentur homines, Hiero Archimedem mathematicum præſtantißimum præpoſuiſſe fertur, quamuis architecto uteretur in primis excellenti, & ad huiuſmodi res obeundas experientißimo Archia Corinthio. Cæterum hãc poſtea, ut aiunt, nauem frumento onuſtam cum annonæ*

Hieronis nauigium.

Archimedes mathematicus.

Archias Corinthius architectus.

q 5 *uexa*

uexaretur caritate Aegyptus, Alexandriam misit, eamq; ut erat Ptolemæo regi dono dedisse dicitur: quam cum Archimelus quidam ex Atticis poëtis epigrammaton scriptor uidisset, & illam uersibus concelebrasset suis, Hieronisq; liberalitatem & magnificẽtiam satis lepido prosequutus fuisset epigrammate, illum Hiero mille postea tritici modijs Atticis munifice donasse perhibetur, quem proprijs etiam impensis, ut ij Athenas deueherentur curasse planè autumant. Ipsum autem Achimeli epigramma ex Græco ad uerbum ferè totidem expressum uerbis & uersibus huiusmodi est:

Archimelus epigrãmaton poeta.

Monstrificã in terris molem hanc quis condidit? aut quis
Funibus horrendum hoc in mare traxit opus?
Vnde trabes lucorum ingentes? quáue securi
Incisi hanc cunei constituere ratem?
Vt foret Aetnæis portentum æquale ruinis
Aut quas Aegæum cycladas æquor habet.
Compar utrinq; latus, sæui num fortè gigantes
Istud in æthereas composuere uias?
Astra quidem tangunt carchesia, nubibus altis
Ordine sub triplici turrea tecta latent.
Anchora firmatur uinclis, quis fertur Abydi
Et Sesti Xersem bina ligasse uada.
Ast depicta monet dudum nos litera, quonam
Hæc tellure fuit machina ducta salo.
Narrat graiugenis Hieron Hieroclis ut ipsis
Hanc Cereris plenam munus habere dedit,
Siciliæ princeps, sed eam Neptune precamur
Cerulei contra protege sæua maris.

Sed

Sed ut obiter etiam alterius poëtæ pro compositis uersibus præmiũ recẽseamus, seculis ferunt posterioribus Oppianum Corycæum ex Cilicia celebrẽ poëtam, qui halieutica & cynegetica & ixeutica uersibus mire cõscripsit, à M. Antonio imperatore adeo dilectum, & in honore habitũ fuisse, ut is pro singulis eorũ commentariorũ uersibus, singulos aureos nummos autori statim repræsentari iusserit, qui uiginti millium numerũ excessisse dicũtur.

Oppianus Corycæus poeta. M. Antonius imperator.

De his qui ob partas uictorias fuere munifici. CAP. II.

ALexander Macedo Lacedæmonios acie cum deuicisset Piræum muro circumdedit, uniuersamq; Atheniẽsium plebem magnificentissimo suscepisse conuiuio dicitur. Alcibiades Olympici uictor certaminis, omnibus ijs, qui ad sacrũ illud spectaculũ confluxerant, largũ & opiparum præbuisse dicitur epulum. Idemq; aliquando Leophron eodem in certamine uictor declaratus, fecisse perhibetur. Empedocles quinetiam Agrigentinus ex Pythagoreæ secta philosophus, sacri Olympiæ certaminis uictor, quia dogmatis sui gratia ab animalibus abstinebat, eximiæ magnitudinis bouẽ ex thure & myrrha, alijsq; preciosis odorum generibus confecisse, illumq; spectatoribus dono dedisse dicitur. Ion autem Chius cum Athenis tragici carminis lauream habere meruisset, Atheniensium populo Chij cadum uini uiritim largitus est. Telias uero Agrigentinus, quingentis aliquando Atheniensiũ equitibus, qui hyemantis anni tempore frigoribus maximis Agrigentum diuerterant, singulis lacernas singulas & uini cadum præbuisse dicitur.

Alexander Macedo. Alcibiades. De ijs qui ob partas uictorias fuere munifici. Leophron. Empedocles Agrigentinus. Ion Chius. Telias Agrigentinus.

De adulatoribus quibusdam & scurris, & qui nam Soliduni apud Celtas sunt appellati. CAP. III.

Barba

Adulationē barbaris cōuenire.

BArbaricis maxime moribus conuenire adulationē, uel hinc manifestißime quiuis animaduertere potest: siquidē apud Arabum populos memoriæ proditum est, illorum rege aliqua corporis parte decurtato uel male se habente, uniuersam ferè regionis illius gentem eius imitatam esse ægritudinē, membroq; illo fascijs lanaq; conuoluto sic in medium procedere solitam, quod de Clisopho Philippi Macedonis scurra in uita illius non inconcinne meminit Satyrus: qui, cum in Argiuorum ciuitatis oppugnatione alter Philippo erutus fuisset oculus, postridie fascia similem circunligatus oculum in medium proceßisse dicitur. Idemq; cum crus in prælio quodā regi effractum fuisset, nō nisi eodē colligato crure claudicās etiā in eius conspectum uenire solitus est. Cæterū minora isthæc, & risu potius quàm admiratione digna quispiā merito existimare poterit, quæ barbari homines, uel adulatores & scurræ, iure suo aut cōpendij gratia factitare cōsueuerūt. Contra autem admirabilia illa, & ueluti furoris tragici plena, quæ Athenæo referente, Nicolaus Demascenus inter peripateticos non ignobilis in sextodecimo supra cētesimum historiarū suarum cōmentario scripta reliquit. Ait enim Adiatonum Socianorum regem, quæ gens inter Celtas, id est, Gallos esse perhibetur, sexcentos habuisse delectos uiros, qui patria Celtarum lingua Solidum uocarentur, totidemq; reliquos etiā eius gentis reges semper habere solitos, uitæ necisq; socios, qui simul cū rege uiuerent, cōmuniaq; gubernarent negocia, & simul etiam cū fatalis illi aduenisset dies, commorerētur, & siue is in belli discrimine diē clausisset ultimū, siue senio morboq;

Clisophus scurra.

Nicolaus Damascenus peripateticus.

Adiatonus rex. Qui Soliduni apud Celtas.

con

cõſumptus deceßiſſet, eadẽ mortis ratio iuratos illos ſem per ſequebatur, neminemq́; ex illorum numero unquam fuiſſe repertũ ſcribit, qui uita functo rege contra patrios ritus ſibi debitam mortem ſubterfugere tentauerit.

Qui plurimos apud Græcos habuere ſeruos, & de Romanorum ſeruitijs. CAP. IIII.

PLurimum ſeruorum apud Græcos fuiſſe uſum, & maximum etiam illorum antiquis temporibus nume rum extitiſſe clarißime cõſtat, ſiquidem ſolos Corinthios ſupra quadringenta ſeruorum millia habuiſſe Athenæo referẽte Timæus eſt autor. Cteſicles etiã in hiſtorijs ſuis centeſima & decima ſcribit olympiade, Athenis hominum qui in Attica degerent à Demetrio Phalereo deſcri ptione facta, Athenienſium quidem unum & uiginti millia, conuenarum autem decẽ millia, ſeruorum uero quadringenta millia in tabulis publicis fuiſſe relata. Niciã uero Nicerati filium Xenophon memoriæ prodidit, mille poſſediſſe ſeruos, quos Soſiæ aliquãdo Thracio ad argẽ ti fodinas precio locauerit, ut obolum ſcilicet pro cuiuſq; capite acciperet. Ariſtoteles autẽ in Aeginitarũ republica ſcriptũ reliquit, Aeginitas aliquãdo ſeptẽ & quadrin genta millia ſeruorũ habuiſſe. Cæterum hæc parua nimirum fuiſſe, & quæ nõ admodum admirari debeant homi nes uidebuntur, ſi quis ad Romanorũ ciuium ſeruorum greges proſpicere uoluerit, quorũ alij decem, nõnulli uero uiginti etiam ſeruorum millia poſſediſſe perhibentur, non in compedibus, ut Græci, metallis'ue effodiendis damnatos, ſed ex illis plurimos ſecum degentes, & qui quò proficiſcebantur domini aßidue ſubſequi ſint ſoliti.

Seruorum immẽſus numerus Corinthi & Athenis.

Nicias Nicerati filius.

Ariſtoteles.

Seruorum multitudo apud Romanos.

De Rhodi insulæ accolis, Iphicliq; uafro consilio quo Phalantũ & Phœnices ex insula expulit. CAP. V.

Phœnices Rhodi incolæ primi

Iphiclus.

Achaia Rhodi oppidum munitissimum.

Phalãthus Phœnicum dux.

Rhodum insulam Phœnices mortalium primi nauibus illuc transmittentes incoluisse dicuntur, cum autem annis postmodum uoluentibus Iphiclus cum Græcorum non contemnenda manu ad illam peruenisset, & totam ferè nullo negocio ditioni subiecisset suæ, multum laboris & ærumnarum in oppido quodam expugnando pertulisse dicitur, id autem in Ialysorum fuerat agro Achaia nuncupatum, cum loci ipsius situ, tum hominum insuper opera industriaq; munitissimũ, ad illud enim Phalanthus Phœnicũ profugerat dux, secumq; quicquid roboris & uiriũ ex totius insulæ delectu colligere potuerat, & magnã præterea uini triticiq; copiam, cæterarumq; rerum quæ ad quotidianum uitæ faciunt usum, ad diuturnæ præsidia obsidionis si qua incideret, introduxerat. Cũ igitur Phœnices suis confisi rebus, hostiumq; iam cõtempto impetu, bona cum spe uiuerent, indiesq; negligentius agerent, nam & oraculo etiam quodam confirmabantur, quod Phalãtho prius hac super re anxio, & deos percõtanti fuerat datum, eo usq; ea potituros insula Phœnices, quo ad corui in illa uiserentur albi, & in crateribus pisces natarent, quod illi ad perpetuam regionis illius possessionem pertinere planè interpretati, securè degebant, quæ enim præmonstraret oraculum nullo fieri posse modo arbitrabantur. Iis igitur de causis cum Phœnices bono essent animo, Iphiclus, qui hoc Phœnicibus datum inaudierat oraculum, huiusmodiq; illorum hac de re firmam cognouerat sententiam, donis ingentibus pollicitationi

tionibusq́; maioribus quodam ex intimis Phalanthi amicis Larca nomine contaminato, illi facile persuadet, ut pisciculis quibusdam ex fonte quo aquatũ quotidie solebat accedere exceptis, illos inter potandum clàm in Phalãthi poculum inijceret: coruosq́; præterea nonnullos ob id ipsum dedita opera comparatos gypso deliniret, & occulte emitteret, qua re ad condictum ocyus effecta, Phalanthus portento expauescens nouo, & oraculi accepti memor, omnem prorsus insulæ amplius obtinendæ spem abiecisse dicitur, pactoq́; cum Iphiclo hac ratione fœdere, ut suos inde seq́; educere incolumes liceret, nauibus etiam quibus ex insula asportarentur acceptis libere illi urbem & insulam concessisse perhibetur. Sunt qui dicant Derciam Larcæ filiam Iphicli amore captam, & ab eodem nutrice interueniente edoctam, coniugij spe, hoc patri, ut faceret persuasisse, quibus Polyzelus historiarum scriptor in Rhodiorum rebus gestis, Athenæo teste, manifeste astipulari uidetur. Expulsis igitur eo modo Phœnicibus, Græci Rhodum insulam nullo negocio obtinuisse dicuntur.

Larca Phalanthi comes.

Dercia Larcæ filia.

Polyzelus.

De Ephesi urbis initio. CAP. VI.

MIra profecto (ut ferunt) Ephesiorum urbis prima initiorum fuere præsagia: cũ enim anxie primi illius fundatores urbi condendæ idoneum quærerent locũ, neque satis inter eos constaret ubi nam potißimum illam collocare construereq́; deberent, hac super re deum consulere placuit: percontantibus igitur illis hoc maximè responsum fuisse modo perhibetur, ut eum scilicet sibi locum exædificandæ deligeret urbi, quem piscis illis

Ephesiorum urbis initia.

illis agrestisq́; ostendisset sus. Cũ igitur hac oraculi perplexitate dubij sursum uersus regionem illã nequicquam collustrarent, accidit ut aliquando iuxta fontem, qui postea Hypelæus *uocitatus est, ubi nũc sacer est portus, peruenientes, aliquot eo loci cœnantes offenderent piscatores: cumq́; forte fortuna ea in cœna super accensos carbones iamiam è mari educti palpitantes torrerentur pisces, eorum unus cum annexa sibi pruna in fœni stramẽtorumq́; uicinam insilijsse struem dicitur, ex qua illicò suscitatus ignis, in proximum statim deriuauit lucum, uniuersumq́; ualidis illum flammis conuoluit: maximo igitur & repentino, ut par fuit, conflato incendio fera sus, quæ casu eo degebat loci, igne excita, subito lustris derelictis per uicini mõtis dorsum fugere occœpit, quod urbe postmodum condita* Trachia, *id est, aspera appellatũ est uia, ubi autẽ cursu defessa sus uenabulo icta concidisse dicitur,* Palladis *postea celebre fuit templum cõstructum.* Eo *igitur in loco à* Trachia *incipientes* Ephesij *urbem à fundamentis ædificauerunt, & in sacro quidem portu in quem primum fuerunt delati,* Pythij *apollinis templum construxisse dicuntur, medio autem in foro celeberrimum, & toto peruagatißimum orbe templum* Ephesiæ Dianæ *exædificauerunt.*

Hypelæus fons.

Aspera Ephesi appellata uia.

Templum Dianæ medio in foro cõstructum.

Quibus ex causis Naxiorum respublica ad tyrannidem sit conuersa. CAP. VII.

M*Agna sæpenumero in rebus publicis, paruis etiã de causis, rerum fieri momenta indicio esse potest illud quod Aristoteles philosophus in* Naxiorum Poli*tia Athenæo referente, memoriæ prodidit. Scribit enim eam*

Aristoteles in Naxiorum Politia.

eam rem publicam leuißimam sanè ob causam ad tyrannidem subito esse deuolutam. Cum enim, inquit, Naxiorũ ij qui dignitate aliqua fortunisq́; praecellebant, partim in ipsa degerent urbe, remq́; publicam communi administrarent consensu: nonnulli uero tranquillum eligentes uiuendi genus, in suburbanis etiam pagis animi causa libenter habitarent, inter quos Telestagoras quidam fuerat nomine, uir & genere nobilis, & diuitijs clarus, populoq́; in primis acceptus, qui uiculum quendam Lestadas appellatum urbi uicinum incolebat, usu euenisse inquit, quemadmodũ accidere in huiusmodi solet, ut & ad illum complures frequenter accederent, & nonnulli è populo quotidianis illum, ut fit, earum maxime rerum quae ad mensam uictumq́; spectabant munusculis honorarent, adeoq́; huiusmodi longa rei assuetudine inualuerat mos, ut obsoniorum uenditores, si quid uilius aliquando uendere cogerentur, tanquam in prouerbij loco addere solerent, multo melius secum actum iri si id non uenderent, sed Telestagorae potius dono mitterent. Cum igitur aliquando adolescentes, inquit, quidam de Naxiorum nobilitate depositis coenae gratia symbolis, grandem coëmissent piscem, illisq́; piscator, qui non tanti eum forsan uendiderat quanti uolebat, peruulgatum illud de Telestagora suggeßisset adagium, licentiosis iuuenibus, & id iam stomachantibus, non mediocre commouisse fastidium dicitur. Post conuiuium igitur id in quo multa hac super re fuerant iactata, uino madentes illi Telestagorae domum ocyus petijsse dicuntur, & illum quidem hilare, ut semper solebat, eis occurrentem benigneq́; & comiter illos suscipien

Telestagoras Naxius.

r tem,

tem, singulari primum contumelia affecisse, duasq; postea illius iam grandes & nubiles filias per uim & dedecus constuprauisse perhibentur. Qua re Naxij percepta cum id ægre, ut par fuerat, & iniquo tulissent animo, & sumptis propere armis iuuenes eos tumultuose persequerentur, grauis inter illos conflata fuisse seditio dicitur. Ex *quo* Lygdamus *postea is qui plebis ea in pugna princeps fuerat, compositis ad arbitrium rebus, patriæ inuasisse tyrannidem perhibetur.*

Lygdamus Naxioru tyrannidem aggressus.

Qui nam apud Græcos fuere Cecropes, unde natum prouerbium, Cecropum forum. CAP. VIII.

Clus, Eurybatus, Cecropes.

D*Vos legimus fuisse Cecropas, Olum scilicet, &* Eu*ribatum ex Oechalia genus trahentes suum, quos in Bœotia uiarum angustias obsidentes, latrocinijsq; & cædibus omnia infestantes, Omphales iussu* Hercules *cepisse dicitur, sed quo minus eos perderet matris precibus illum fuisse prohibitum: inde apud Græcos natum est (ut aiunt) prouerbium, Cecropum forum, quod de scelestis improbisq; hominibus dictitari solitum est. Cæterum* Euri*bati etiam infame apud eosdem nomen fuisse perhibetur, cum* Eurybati Ephesij *gratia, qui pecunijs à Crœso* Ly*diæ rege acceptis quo tempore Cyri contra se aduentum expectabat, ut mercenariam sibi militum pararet manũ, ad Cyrum transfugisse, & amicum regem turpiter prodidisse dicitur: tum etiam ob* Eurybati *cuiusdam defamatißimi furis facinora & rapinas, qui omnes sua ætate uitio illo longe superasse dicitur.*

Hercules Omphale.

Prouerbium.

Eurybatus Ephesius uir nequissimus.

Pompilum piscem sacrum apud antiquos fuisse appellatum, & de Epopeo piscatore a ceto dilaniato historia. CAP. IX.

Pom

Pompilum piscem sacrum ab antiquis fuisse cognominatum, & ad amoris etiam Philtra efficacem existimatum, eo quod ex cœlesti simul cum Venere progenitus sit sanguine, autor est Pausanias, qui Pancratem ex Arcadia refert non contemnẽdum scriptorem, in Thasiorum rebus gestis memoriæ prodidisse, piscem hunc non solum Neptuno, uerum etiam dijs ijs qui Samothraciam incolunt esse charum, de quo huiuscemodi ijs etiam in commentarijs miraculum recensere illum scribit, piscatorem quendam Epopeum nomine ex Icaro insula ætate iam prouectum dum unà cum impubere filio artem exerceret suam, proiectis in mare retibus forte fortuna nihil aliud piscium, præter paucos pompilos expiscauisse, quos cum suadente fame paulopost cum filio in littore comedisset, impietatis illius, haud multo postea meritas dedisse pœnas, siquidem mare rursum ingressum inspectante filio à ceto quodam qui scapham qua uehebantur prius submerserat, crudeliter fuisse dilaniatum. Ipsos quinetiam delphines fama est, si pompilum urgente fame, aut casu aliquo degustauerint, inefficaces stupidosq́; subito effici, & uiribus defectos nullo postea negotio marino æstu in litus eijci, ibiq́; à mergis cæterisq́; maritimis auibus dilaniari & absumi. Est autem ex pelagiorum genere pompilus pelamidi similis, uerum maculis distinctus, frequensq́; circa nauigia natare uisitur, quæ inde etiam inuento nomine, usq́; in portum comitari & deducere perhibetur.

Pompilus sacer piscis.

Pancrates.

Epopeus piscator.

Pompili forma.

Quod ex piscibus apud quosdam factitata sint sacra, & de Phaselitarum origine, eorumq; anniuersario sacro ex salsamentis. CAP. X.

Quod ex piscibus apud quosdam sacra sint factitata.

Bœotios anguillas immolasse.

Victimas sacras & hostias ex animalium ferè omnimodo terrestriũ genere dijs numinibusq; obtulisse suis omnis perhibetur antiquitas. Cæterũ Bœotios Athenæo referente ex omni uetustate præcipuos Copaidas anguillas à lacu quodã nomen hoc deducentes, coronatas molaq; etiam salsa, ut in animaliũ sacris factitari mos fuerat, consperſas, dijs immolasse, memoriæ proditum est.

Thynnea sacra.

Idemq; etiam autor, piscatores ipsos sub thynnorum capturam scribit, quo sibi feliciter piscatio cederet ex thynnis quem maximum cepissent Neptuno immolare consueuisse, sacraq; ea Thynnea à Græcis fuisse cognominata.

Phaselitarũ sacrum anniuersarium ex salsamentis.

Phaselitasq; etiã Lyciæ populos pisciũ salsamenta quotannis patrio quodam ritu dijs suis obtulisse, eoq; sacrorum more urbis anniuersariũ natalẽ religiose semper coluisse scribit, quoniam regionem illam ab origine prima, salitis emptam piscibus obtinuisse perhibentur. Ferunt enim La-

Lacius Argiuus Antiphemi frater.

Phaselitarum origo.

Cylabras pastor.

cium Argiuum coloniæ illius fundatorem primũ, cum ad ea fortè loca cum suis appulisset, à pastore quodã Cylabra nomine, qui eo in tractu ouium greges complurimos depascebat, condendæ urbi spatiosos campos pisciũ salsamẽtis coëmisse, quæ Cylabras farinæ & melli facile prætulisse dicitur, cum horũ sibi trium ab Argiuis æqua portione daretur electio. Quamobrẽ in annuis illis sacris Cylabram etiã heroëm inuocasse, & illi salitis semper piscibus rem diuinã fecisse Phaselitæ perhibentur. Fuisse autẽ

Antiphemus Gelam in Sicilia cõdidit.

Lacius is Mopsi dicitur in deducenda colonia socius, Antiphemiq; frater, qui Gelam in Sicilia condidisse fertur.

De Exocœti piscis forma, admirabiliq; natura Clearchi Solensis Athenæo referente historia. CAP. XI.

De

DE Exocœto pisce, qui quoniam in siccum somni causa exeat sic est cognominatus, apud Græcos quidẽ Theophrastus in commentariolo suo, quem de piscibus inscripsit, mentionem facit: apud Latinos autem in naturali historia Plinius secundus breuiter admodum & ueluti in transcursu commemorat. Cæterum quoniam ego apud Naucratitẽ Athenæum, Clearchi solensis uiri in peripatetico dogmate clari, & Theophrasti auditoris, hoc de pisce ad uerbum transcriptã historiã reperi, quæ mihi cum rei ipsius admirandæ natura, tum uerborum delectu nobilium, & eloquutionis serie, accurata admodum uisa est & elegans, non ab re igitur in præsentia me facturũ existimaui, si quoquo modo possem illam Latinam redderem, quo nostris hominibus, qui Græce nescirent, pisciculi huius rara admodũ & admirabilis natura per me cognita posthac perspectaq; facile innotesceret. Sunt autem ipsius Clearchi apud Athenæum uerba ex eius cõmentario, quẽ ille de aquatilibus inscripsit, ad hunc ferè modum composita. Exocœtus piscis est quem nonnulli adonidem appellant, ideo sic nominatus, quoniã somni causa sæpius ex humore in siccum exeat, colore autem est subruffus, & ab ipsis branchiarũ initijs ad extremam usq; caudam uirgulam utrinq; albicantem cõtinenter habet. Forma uero est rotũda minimeq; expansa, & magnitudine ipsa haud ferè absimilis mugilibus ijs qui litorei appellantur, quos octo num maxime digitorũ longitudinẽ planè adimplere percepimus: & ad summam, pisci illi perquam similis esse uidetur, quem hircum uocant, nisi quod illi uentre supino nigricans quædam subest macula, quam hirci barbam appellant.

Theophrastus. Plinius Secundus.

Clearchus Theophrasti auctor.

De exocœti piscis forma & mirabili natura.

Hircus piscis.

pellant. Est autem exocœtus ex saxatilium genere piscium, & circa scopulos ferè & lapidosa degit litora, qui pacato tranquilloq; mari in summis elatus undis, & illatum sensim applausu in nudis expositus cautibus, in sicco diutius conquiescit, seq; ad solis radios subinde conuertens immobilis manet. Cæterum postea quàm tantum eo loci quantum sibi satis usum est conquieuit, rursus mare uersum cylindri more uolutatur: donec ad primas delatus undas extremum litus alluentes, reciproco illarum abscessu in mare delabitur. Verum dum in siccum quo diximus modo exit, litoreas maxime præcauere aues dicitur, quæ tranquillis præsertim diebus circa summa æquorum ludibundæ natant, & secundum extrema litora depascuntur, huiusmodi autem sunt Trochilus, & ea quæ Cerylus appellatur, & aliæ etiam quæ Elorius, quas sicubi conspicatus fuerit exocœtus, nō sensim, ut diximus, cum nullus subest timor ad marinas uolutatur undas, sed crebro festinans saltu in pelagus ocyus sese demergere properat.

Litoreæ uolucres, Trochilus, Cerylus, Elorius.

De fossili piscium genere ex Polybio. CAP. XII.

Polybius Megalopolitanus.

DE fossili piscium genere Polybius Megalopolitanus in quarto & tricesimo historiarum suarum libro, præter ea quæ huiusmodi de re Aristoteles & Theophrastus scripsere, isthæc memoriæ prodidit, Ait enim in Hispaniarum tractu illo qui circa Pyreneos saltus Narbonem uersus amnem extenditur, planitiem esse perpetuam multis irriguam fluminibus, sed duobus maxime insignibus Ilberno & Rhoscino, qui iuxta ciuitates à se cognominatas populosas & celebres in mare dilabuntur. In hoc igitur camporum spatio excauatis scrobibus fossiles

Ilbernus & Rhoscinus fluuij.

siles reperiri inquit pisces: cum enim tenuis & glareosa eo loci existat tellus, copiosissimumq; ex sese naturaliter educat gramen, sub hac undiq; per latentes illius fibras, cum fluminum occultis laticibus minutos subintrare pisciculos dicit, quos alioquin graminis etiam copiosæ radices inuitare creduntur, quas illi ad pastum auidissime appetunt, quamobrem quocunq; in loco duobus, aut ad summum tribus excauata inferne cubitis fuerit tellus, largos in scrobibus foueisq; illis reperiri pisces affirmat.

Fossiles pisces.

De piscium apud Lycios aruspicina. CAP. XIII.

ADmirandum profectò est, omniq; prorsus fide maius, quod de piscium augurijs Polycharmus Athenæo referente in Lyciorum historijs scriptum reliquit, Ait enim Lycios piscium aliquãdo aruspicinam exercuisse, & ex illis futurorũ ueraciter euenta prædixisse. Hæc autem isto maxime peragebatur modo, qui deum consulturus accesserat simul cum uate indigena ad mare descendebat, quo in loco Apollinis sacer erat lucus, cuius in medio excauatus sicca in harena locus Dina appellabatur. Qui igitur futurorum euenta præscire uolebat, in geminis ex ligno ueribus assatorum frusta carnium utrinque decem manu gestans, uate in loco tacite residente, sensim in Dina demittebat, & quid inde eueniret miro intentus silentio expectabat. Atq; hinc subito latentibus & ignotis causarum rationibus, locus ille omnis marinis replebatur aquis, magnaq; piscium uis illicò apparebat, quorum pleriq; magnitudine rara, nouis insuper admirabiles figuris uisebantur, exin consultor piscium à se uisorũ formas singulatim uati recensere solebat, ille autẽ ex ijs ipsis

Polycharmus.

Auguria ex piscibus apud Lycios.

Dina locus naturæ admirabilis.

futura indubitanter prædicere consueuerat. Apparere au= tem maxime solitos fuisse scribit Orphos, Glaucos, Bale nas etiam aliquãdo & Pristes, uáriarumq́; præterea for= marum alios innumeros, qui neq; alibi temere uiserẽtur, & quos uulgus etiam hominum penitus ignoraret.

Orphi, Glauci, Balenæ, Pristes.

De Philoxeni poetæ gulositate eiusq; interitu. CAP. XIIII.

Philoxenus.

PHiloxenum Cytherium Dithyramborum poëtam inter ganeones & obsonijs, gulæq́; obnoxios ho= mines omnis ferè taxauit antiquitas, qui palàm (ut ferunt) in conuiuijs Gruis sibi collum optabat habere, quo diu= tius esculentorum uoluptate perfrui posset. De quo etiam fertur, quotidie cum ad balneas accederet, feruenti aqua os subluere solitum fuisse, digitosq́; in ebulientes demit= tere balnearum labros, quo & manus & guttur ad fer= uentißima quæq́; assuefaceret obsonia, ut si forte (quod plerũq; accidit) ea in conuiuijs huiuscemodi essent appo= sita, abstinentibus facile alijs, solus quod sibi libuisset, im= pune prægustaret. Hunc Machon comœdiarũ poeta Athe næo referente, memoriæ prodidit, cum aliquando Syra= cusis duorum cubitorũ polypum coëmisset, totumq́; ferè præter caput deuorasset, ex cruditate in periculosißimum incidisse morbum. Accedentibus igitur ad eum medicis, cum iam male haberet, quẽdam ex ijs illi dixisse, res tuas Philoxene componito, & si quippiam testamento cauere cupis, id cito facias: nam septima ab hinc hora mori tibi necesse est: illum autem constanti respondisse animo fe= runt, mea quidem amice omnia sat belle habent, finemq́; sortita sunt optatũ. Siquidem Dithyrambi mei iam adulti sunt omnes, & dudum in uulgus exierunt, coronamq́; habere

Machon.

Philoxeni mors.

habere meruerunt, quos ego tamen omnes musis contubernalibus meis & socijs lego, illarum uero tutores Venerem & Bacchum esse uolo. Cæterum quandoquidem mihi paulopost (ut ais) moriendũ est, Polypi reliquum afferte, ut satur saltem ad inferos descendam.

De lacubus paludibusq; iuxta Apameam subito enatis, & de aquarũ portentoso miraculo, a quibus Trypho cum exercitu submersus sit. CAP. XV.

Iuxta Apameam Phrygiæ urbẽ Mithridatici belli temporibus, Nicolaus refert Damascenus, cum ualidi terræ præcessissent motus, lacus quosdam & paludes quæ eousq; nullæ ibi fuerant, subito apparuisse, flumina quinetiam aliqua, & nouos emanasse fontes, cum tamẽ pleraque etiã ueterum absorpta penitus et abdita euanuissent, uerũ inter præcipua per multos continenter dies largos ibi salsarum aquarum gurgites scaturisse dicit, qui omnẽ eius loci tractum copiosissimis repleuere ostreis, marino rumq; piscium uberẽ subministrauere copiam, cũ tamen ea regio haud parum à mari distet. Cæterum haud minus hoc ipso aquarum miraculo portentosum fuisse contenderim id quod Posidonius Stoicus Athenæo referente, memoriæ prodidit. Scribit enim qua tempestate Apameus Tryphon, is qui Syriæ imperium sibi uendicauerat, à Sarpedone Demetrij duce, bello persequebatur, cum signis utrinq; collatis dimicassent & magno iuxta Ptolemaidem prælio Sarpedon deuictus fuisset, illum quidem cum reliqua superati exercitus parte ad mediterraneum regionis illius tractum recessisse, Tryphonẽ uero cum uictricibus copijs secundũ litus iter fecisse, uerum euntibus illis marinum illicò æstum in altũ adeo eleuatũ

Nicolaus Damascenus.

Possidonius Stoicus.

Tryphon Apameus.

Sarpedon Demetrij dux.

Aquarum portentosum miraculum.

erectumq;

erectumq; fuisse dicit: ut præcelsi montis speciē præse ferret, qui magno postea cū fragore, & horrēdo in terram deuolutus strepitu subiectas cōtriuit copias, & spumosa undarū uoragine cōuolutum demersit exercitum, tantamq; pisciū insuper copiam cōmortuis simul corporibus in litore illo relictā fuisse ferūt: ut cladis illius prospere accepto nūcio Sarpedon illuc accedens, & hostium inopinato interitu, & pisciū opportuno inuitamento exhilaratus, duplicem animo uoluptatem cepisse dicatur. Quamobrem re feliciter præter spem gesta, Neptuno postmodum uictori in Ptolemaidis suburbijs rem diuinā fecisse magnifice perhibetur.

De attagene aue illiusq; forma, & unde primum in Græciam aduenit. CAP. XVI.

Alexāder Myndius de auibus scripsit.

ATtagenē autem Alexander Myndius, qui de auium generibus Athenæo referente luculētissime scripsit, perdice paulo maiorem esse commemorat, colore subrufo, qualē figulinæ testæ habere solent, cū dorsum tamen omne maculis distinctū gerat. Est autem (ut ait) puluere gaudēs, prolēq; fœcunda hæc uolucris, & frugibus granisq; ut gallinacei, cæteraq; huiusmodi uictitans. Cæterum cum corporis graui pondere, tū alarum etiam breuitate præpeditas & segnes à quouis facile eas excipi posse dicit. Socrates autē, ut idē autor est Athenæus, in ijs quæ de terminis scripsit commētarijs, auem hanc ex Lydia in Græciā aductā fuisse, memoriæ prodidit, primumq; uexta Thermopylas uisam & auditā coturnicis uoce garrientē, uerum cū fluminis postea colluuione infectus aer eo in tractu maximā importasset pestem, qua multi passim

Socrates.

sim

sim mortales absumpti sunt, has scribit aues ignota quadā causæ ratione, expreßius dearticulatiusq; quàm quiuis expeditioris etiā linguæ puer, loquutas subito fuisse, neq; postea cessasse isthuc idētidē blacterātes τρὶς τοῖς κακούργοις κακά, id est, ter mala malis. Cæterū captas illas neq; māsuescere unquā, neq; priores emittere uoces, aut loqui amplius dicit, qđ alioquin statim efficere si eas aufugere & rursum in libertatem degere cōtingat. Harū in Auibus suis, et Acharnēsibus Aristophanes comicus meminit, plurimasq; in Megarēsiū agro reperiri planè cōstat. Aristophanes.

De porphyrione aue eiusq; natura, & quod adulterij & impudicitiæ sit indicatrix. CAP. XVII.

Mirabile profectò est id quod de porphyrione aue Polemonem in quinto eorum commentariorum, Polemon. *quæ ad Antigonum scripsit regem, memoriæ prodidisse Athenæus refert, Ait enim auem hanc quacunq; in domo fuerit enutrita, maritarū pudicitiæ mirā semper esse custodem, talemq; suapte natura adulterij habere præsensionem, ut si quicquam eiusmodi ea in domo patratum fortè fuerit, quamuis occulte & clàm id sit effectum, mire odorari comprehendereq; ualeat, quam rem etiam domino suo præsenti illam morte indicare sanè perhibent, siquidem hanc esse certißimam commißi adulterij notam, siquando isthæc auis suspendio uitam finiuerit.* Porphyrio adulterij indicatrix. *De hac etiā fertur uolucre non prius solitam eam degustare cibum, quàm loco idoneo reperto ibi aliquantisper inābulauerit, seq; exercuerit: postea puluere conspersa se etiā lauat, sic demum escam capit. Aristoteles autem inter scißipedes eam commemorat uolucres, cœruleoq; colore esse* Aristoteles. *dicit,*

dicit, oblongis cruribus, rostroq; à prima statim origine purpureo, corporis autem magnitudinem gallinaceo generi nõ dissimilem habere, esculentorumq; pedibus comminuta frusta ad futurũ usum eam seruare scribit, fodientisq; more bibere, & cum quinos in pedibus digitos habeat, medium proportione longissimum habere dicit.

Alexander Myndius.

Alexander uero Myndius in ijs quæ de uolucribus scripsit commentarijs, Libycam esse auem Porphyrionẽ refert, eamq; numinibus quæ in Libya coluntur inter primas sacram existimari.

De Atheniensium munificentia in Chærillum poetã, & quo tempore Persæ Græciam inuasere.

CAP. XVIII.

Chærillus.

CHærillum Samium, uel ut nonnulli Halicarnaseum poëtam, ferunt adeo Atheniensibus aliquando fuisse acceptum, quoniam illorum quam de Xerse uictoriam reportauerant carminibus pulchre conscripsisset, ut pro singulis uersibus poëmatis illius, singulos aureos nummos autori statim repræsentauerint, publicoq; insuper plebiscito decreuerint, ut cũ Homeri simul operibus illius commentarij passim legerentur ab omnibus. Hunc octogesimaquinta olympiade, qua tempestate Persæ Græciam inuasere, adolescentem admodum fuisse perhibent, Samiq; apud quendam seruitutem seruisse. Cæterum cum & ætate integra & forma esset eleganti, inde profugisse, & Herodoto historiarum conditori studiorum gratia adhæsisse dicitur, ab eoq; in delicijs habitus non uulgarem postmodum operam poëticæ impendisse perhibetur, quem postea complura scripsisse poëmata ferunt, inter quæ præclarum etiam opus illud quod Lamiacum uocant. Mortuus

Octogesimaquinta olympia de Persæ Græciam inuasere.

tuus est autem ætate (ut aiunt) iam prouecta in Macedonia apud Archelaum, qui ea tempestate Macedonũ potiebatur imperio.

Chærillus ĩ Macedonia apud Archelaum uita functus est.

De Matroo Athenis loco ubi plebiscita seruabantur, deq; illius nominis origine. CAP. XIX.

MAtroum locus Athenis uocabatur, in quo plebiscita legumq; tabulæ asseruabantur, nominis autem illius initium hinc esse deductum perhibetur. Cũ circunforaneus quidam circulator matris magnæ mysterijs (ut aiunt) imbutus, aliquando in Atticam uenisset, mulieresq; passim Cybeles sacris initiatas contaminaret, ab Atheniensibus comprehensus, & in Barathrum (locus autem erat id in præceps abruptus, in quem morte damnati conijciebantur) in caput deiectus fuisse dicitur. Cæterum cum ualida postea Atticam omnem inuasisset pestis, passimq; nullo eius morbi remedio absumerẽtur omnes, calamitate hac fracti Athenienses, ad preces, ut in huiusmodi fieri rebus consueuit, & deorum imploranda auxilia confugere. Datum igitur est illis oraculum ut interfectum à se Cybeles ministrũ sacris parentationibusq; placarent, quamobrem his rite peractis, barathroq; illo obstructo, eo loci in quo hominem occiderant magnificas construxerunt ædes, ibiq; Phrygis illius erecta statua, cum ædibus illam deorũ matri consacrauere, quibus postea à Cybele (ut arbitror) deorum matre Matroi nomine indito, & prætorij loco ijs ipsis, & plebiscitorum legumq; repositorio, publice usi fuisse dicuntur.

Matroũ Athenis locus.

Barathrũ Athenis locus.

De Zenone philosopho, oraculoq; illi dato. CAP. XX.

ZEno Citiæus Stoicæ princeps sectæ, statura quidem fuisse procera dicitur, corpore uero tenui admodũ

Oraculum Zenoni datum.

& ene

& enecto. Hic cũ aliquando de seipso Apollinem cõsulen ti, quærentiq́; quonã modo optime uitam posset traducere, respõdisset Pythia, fore hoc si mortuis adhæsisset: cõiectatus oraculũ, totum se postea antiquorum cõmentarijs euoluendis & perdiscendis tradidisse perhibetur.

Cur Phœnicia grammata apud Græcos literarum appellatæ sint notæ. CAP. XXI.

LYdi, & Iones, ij qui Asiam incolunt, literarum characteres Phœnicum pro constanti ascripserunt inuentis: aiuntq́; illos à Phœnice Agenoris filio primum repertos Phœnicum genti commostratos fuisse, indeq́; ad omnes postmodum emanasse mortales. Quamobrẽ Phœnicia grammata esse appellata, uel nomine ipso originem suam significãter attestantia. Nonnulli uero, neq; eam literarũ originem esse uolunt, neq; ideo sic appellatas fuisse literas autumant, sed quia in palmarũ folijs (quas Græci Phœnicas uocant) primitus sint cõscriptæ, Phœnicia idcirco grammata primos literarũ characteres fuisse nuncupatos. Cæterum Scammo historiarum nõ contemnendus autor, Athenæo referente in commentarijs suis quos de uarijs rerũ scripsit inuentis, Phœnicia grãmata à Phœnica Atheonis filia cognominata fuisse, memoriæ prodidit. Scribit enim Atheonem filiorũ quidem marium prole caruisse, filias autẽ habuisse quatuor, Agraulon, Ersan, Pandroson, & Phœnican, quæ cum uirguncula adhuc diem obijsset suum, Atheonem ait filiæ desideriũ aliquo memoriæ honore leuire cupientem, literas ipsas Phœnicia grammata ab illius nomine sumpta origine, primum cognominasse.

Phœnix. Scammo. Phœnica.

De Phormione Crotoniate admiranda historia.
CAP. XXII.

DE Phormione Crotoniate mirum hoc Theopõpus in Philippicis suis, Athenæo referēte, memoriæ prodidit. Scribit enim hunc aliquando in eo quod apud Sagram cũ Locrensibus à Crotoniatis gestum est prælio, grauiter sauciatum, dum omni humana destitutus ope uideretur, uulnerisq; illius iam desperasset curam, supplicē ad deorum implorandum auxiliũ tandem cõfugisse, eiq; huiusmodi datum fuisse oraculum, ut Lacedæmonem uidelicet peteret, patriamq; relinqueret, fore enim ut illic uulneris sui medicũ reperiret, eum scilicet qui primus urbem ingressum illum ad cœnam inuitasset. Spartam igitur deo fretus Phormio illico petijt, cũq; ea in urbe è curru quo uectus fuerat descendens, à iuuene quodã sibi obuiam facto ad cœnam uocatus fuisset, illum oraculi memor, nulla mora cõsequutus fuisse dicitur. Cæterum cum inter cœnandum ab hospite, ut fit, illo percontatus esset cuius nam rei causa Spartam uenisset, illiq; respondens Phormio rem, ut erat planè narrasset, oraculiq; insuper mandata adiecisset, consurgens statim iuuenis ille, & de cuspide sua rubiginem deradens in illius uulnus indidisse fertur, hominemq; à se illico dimisisse. Verum Phormio cum currum suum inde discessurus ascendere se crederet, domus propriæ postea quam Crotonæ habebat se manu tenere cognouit. De hoc etiam Phormione memoriæ proditum est, cum diuini illius hospitij gratia Crotonæ rem diuinam aliquando fecisset, & peracto statim sacro arctius obdormiuisset, paulopost à somno experrectum

Phormio Crotoniates.
Theopompus.

Fidem excedentia miracula.

cum

cum conspicuo Silphij caule quem manu gestabat omnibus repente apparuisse, cum sibi per quietem uisos fuisse Castores diceret, qui se Cyrenas ad Batti ortos inuitatum deduxissent.

De Corinno poeta Homero antiquiore. CAP. XXIII.

Corinnus.

Corinnum Iliēsem poëtam Homero antiquiorem ferunt, quem Palamedis discipulum, & in arte poëtica clarum fuisse autumant, primumq; Iliadē Troiani belli temporibus ipsis Græcorū in castris scriptitasse aiūt, lingua quidem & literis Doricis, quas illius præceptor Palamedes inuenerat, contextu uero & ordine qualis in Homeri percipitur opere, quem omnia ex Corinni Iliade trāsumpta in suū cōiecisse opus ferunt. Dardani quinetiam bellum quod aduersus Paphlagonas gesśit, idē Corinnus luculenter carminibus conscripsisse perhibetur.

De Pasetis Semiobolo, illiusq; admirandis cō uiuijs. CAP. XXIIII.

Pases Atheniensis omnes in magica uanitate mortales longè superasse uidetur, si quidem uerū est quod ferunt, semiobolum quēdam eum habuisse, quo ad omnia sibi necessaria coëmenda pasśim uti solebat, qui tamē uendentibus traditus ad dominum semper suū reuertebatur: unde celebratū apud Græcos prouerbium de Pasetis Semiobolo originem habuisse dicitur. Apion quinetiā grammaticæ profesśor artis, Pasetem hunc scribit carminibus magicáue arte, diuitum lautas cœnas, omnemq; illarum apparatum ignaris illis ad se transferre solitum, quibus in conuiuijs plurimos etiam pulcherrimosq; apparuisse ministros, qui discumbentibus præsto essent, memoriæ prodidit.

Apion.

Pasetis cōuiuia.

Vnde

Vnde primum masculæ abusus Veneris cœperit. CAP. XXV.

PVerorum amores, masculæq; abusus Veneris unde primo cœperint anceps est explicatio, adeo uarij uaria hac super re memoriæ prodiderunt. Quidam enim Thamyrin Thracem, qui octauus ante Homerum in musicis claruit, Calliopes & Magnetis filium Hymenæum primum in delitijs habuisse ferunt. Nonnulli uero Cretensem dicunt Talonem primum Rhadamantũ puerum adamasse. Sunt qui Laium asseuerent Chrysippum Pelopis filium hunc ad usum rapuisse. Alij Italos primos in diutinis bellorum expeditionibus necessitate coactos, maribus fuisse abusos autumant. Cæterum omnes ferè in hoc consentire uidentur, Iouem Cretensem Ganymedis pueri forma pellectum, masculæ Veneris primum apud omnes fuisse autorem.

Thamyris Thrax. Hymenæus. Talon. Rhadamantus. Laius. Chrysippus. Itali.

De Acipenseris quem Elopem Græci uocant natura & dignatione. CAP. XXVI.

ACipenserem olim celebratissimum apud Romanos piscem Apion grammaticus in ijs quæ de Apicij luxuria scripsit commentarijs, Elopem appellat. De quo Plinius Secũdus in nono de naturali historia libro isthæc ad uerbum scribit: Apud antiquos piscium nobilissimus habitus Acipenser, unus omnium squamis ad os uersis, contra aquam nando meat. Nullo nunc in honore est, quod quidem miror, cum sit rarus inuentu: quidam eum elopem uocant. Archestratus autem autor, qui de re coquinaria carminibus luculentissime scripsit, quem Sardanapali comitem, & ganeonum parentem Athenæus appellat, eundem esse piscem arbitratur galeum qui Rhodi

Elops Acipẽser. Archestratus. Galeus piscis.

optimus capiatur. Cæterum hic quidem minor est, rostrumq; productius gerit, & triquetram habet figuram, ille uero maior, carioris q; indicaturæ, siquidem uel minimus ex ijs mille Atticorum pretium exuperare dicitur, Huius apud Romanos tantam fuisse commemorant gratiam, sicq; in honore habitum, ut inter conuiuiorum solennia coronatus à coronatis identidem ministris, præcinentibus tibijs pomparum in morem per triclinia circun ferretur. Aliam autem huius rei causam Plutarchus Chæroneus in eo cōmentario, quem, Vtra sint prudētiora animalium terrestria, an aquatilia, inscripsit, adducere uidetur. Ait enim elopem sacrū uocari piscem, qui cum alioquin rarus sit inuentu, nec capi facilis, sæpius tamē iuxta Pamphyliam apparere, quem si quo piscatores casu fortè ceperint, coronatos ait illos, lembisq; insuper suis sertis redimitis, ad terrā deducere, ubi à confluentibus loci illius quo appulerint, accolis, magno excipiuntur applausu, & impensius honorantur.

Plutarchus.

De Corycæis unde apud Græcos natum est prouerbium, Corycæus inaudiuit: & de Corycæo apud Corycos deo. CAP. XXVII.

ATalia Pamphyliæ maritima fuit urbs, cuius in agro longe in pelagus excurrens promontorium Corycos appellatum fuit, hac ex urbe Piratarum formidine qui eo loci nauibus appellere solebāt, delecti publice uiri finitimas urbes uicinosq; portus peragrare solebant, auscultantes, perspicientes ue quid rerum apud quosq; gereretur, aut quid pararetur in posterum: quæ omnia domum postea redeuntes, piratis ut erant ad Corycum appellentibus denuntiabant, ut eo indicij officio urbis agrorumq;

Corycos promontorium.

rumq; propriorum immunitatem habere mererētur. Ex quo celebre apud Græcos natum est prouerbium, Hoc Corycæus inaudiuit: cum occulta quæpiam, & latentia in uulgus proferuntur. Deus quinetiam quidam apud Græcos comœdiarum scriptores Corycæus nomine introducitur, qui auscultat & audita refert. Ephorus autē in tertio historiarum suarum libro, Corycæos scribit conuenarum colluuione conflatam plebeculam exiguum quendam habitasse uiculum ad Coryci promontorij radices situm, qui applicantes ad se nauibus mercatores ficta suscipiētes benignitate: illorum perscrutabantur res, consiliaq; omnia diligenter auscultabant, quæ postea ut intellexerant uiderantq;, omnia Myonesijs contermino & ualenti populo, nuntiabant, qui de improuiso posthmodum illos aggredientes eorum fortunas diripiebant, prædæq; illius partem Corycæis insidiarum ducibus concedebant.

Prouerbium.

Corycæus apud comicos deus.

Ephorus de Corycæis.

De Polygnoto Thasio pictore, & cur ab Athenienfibus ciuitate sit donatus. CAP. XXVIII.

Polygnotus Thasius pictor sua ætate celeberrimus, porticum Athenis, quæ Pisianactæa prius, posthmodum Pœcile est appellata, pinxisse dicitur. Tabulas etiam eas, quæ in ærario publico, & in Anaceo fuere, mirando depinxit opere, & quia gratis nullo id fecerat pretio, ab Atheniensibus ciuitate donatus est. In Pœcile autem porticu Marathoniā admirando artificio depinxit pugnam, ubi etiam huiusmodi fuisse epigramma perhibetur:

Polygnotus Thasius pictor.

Pœcile porticus prius Pisianactea.

ἑλλήνων προμαχοῦντες ἀθηναῖοι μαραθῶνι
ἔκτειναν μήδων εἴκοσι μυριάδας.

De ijs qui pedum celeritate apud antiquos claruere. CAP. XXIX.

Qui pedum celeritate claruere.
Achilles.
Euchydes.
Assopus.
Chrysomazus.
Echion.
Philippides Atheniensis cursor.

ACHILLEM Homerus uates cũ alijs belli laudibus, tum pedum uelocitate præcipue extollit, post quem quatuor etiam alios mira pernicitate conspicuos uniuersa celebrat antiquitas, Euchydem scilicet & Assopum, necnõ Chrysomazum & Echionem. Philippidemq; insuper suũ doctæ laudant Athenæ, qui ea tempestate qua in Græciã Persarum uenit exercitus, unicæ noctis spatio mille & quingenta stadia pedibus confecisse perhibetur, ut Lacedæmonijs Persarum aduentum palàm faceret, eosq; ut præsto essent admoneret. Cæterum hos omnes pedum uelocitate superasse uidetur, Indacus quidam nomine Cursor, qui Leone Cæsare imperante tantum spatij una die integris etian uiribus, nulloq; corporis langore cucurrisse perhibetur, quãtum nec alius quispiam in equo, fessis etiam cum recentibus & integris sæpius commutatis, transigere potuisset.

Indacus cursor.
Leo Cæsar.

Quod Iudæi aureũ Asini caput adorare sint soliti, & quãobrem, & quod per septennij spatium alienigenam hominem discerpere consueuerunt. CAP. XXX.

IVdæorum gens sacris superstitionibusq; uarijs addicta ex omni antiquitate semper fuisse perhibetur: hãc, Athenæo referente, Democritus in ijs quæ ordinariæ inscribuntur historijs, memoriæ prodidit, aureum Asini caput inter alia adorare, & uenerari cõsueuisse, singulisq; septennij spatijs alienigenã semper hominem insidijs exceptum in conuentibus suis, & conciliabulis, membratim discerpere solitam, eo se modo rem deo gratum facere arbitrantem. Cæterum quam ob causam id genus animalis Iudæi colerent Plutarchus Chæroneus in Symposiacis quæstionibus, & Cornelius Tacitus in historijs suis, memoriæ

Democritus.
Plutarchus.

moriæ prodiderunt. Scribunt enim quoniam id animal ali quando siti laborãtem illorum exercitum in arenti quo= dam terrarũ tractu, ostenso aquarũ fonte seruasset, ideo ab illis summa in ueneratione semper habitum fuisse.

Quamobrem Asinus a Iudæis in ueneratione sit habitus.

De fœminis quæ uaria concubitus genera perscripsere, CAP. XXXI.

ASTyanassa quædam nomine inter Helenæ ministras & famulas fuisse commemoratur, quæ dominam à Theseo primum, postea à Paride raptam semper prose= quuta est: hanc in Venerea palæstra primã complures re perisse figurarũ modos omnis perhibet antiquitas. Volu minibus quinetiam quibusdam editis de uarijs concubitus generibus perscripsisse narratur, quam postmodum Phi= lenis & Elephantis peruulgatißimæ mulieres sunt inse= quutæ, quæ huiusmodi de rebus nõ minus accurate quàm turpiter conscripta commentaria reliquere.

Astyanassa.

Philenis Ele-phantis.

De ostento quod Sylla consule contigit, & de octo hominum generationibus secundum aruspicum Hetrusco rum disciplinam. CAP. XXXII.

COrnelio Sylla (qui postea Felix cognominatus est) consule, ferunt, cum è sereno sudoq; æthere stridu= lus tubarũ clangor flebili quodã uocis sono auditus esset, omnesq; paßim ingenti perculsos terrore consternasset, Hetruscos aruspices hac super re consultos fuisse, qui ex recõditioris disciplinæ mysterijs retulere, ostentum illud seculi prioris finem, alteriusq; rursus initiũ seculi signan ter declarare. Hominũ enim octo esse generationes dixe= re inter se inuicem cum uitarũ ratione, tum morum ope= rumq; indicijs insigniter disterminatas singulisq; ijs à deo singula aßignata esse secula, quæ postmodum magni

Quę de hominũ generationibus Hetrusci Aruspices dixere.

Magnus annus.

anni periodo & ambitu cōplerentur. Priori igitur defi-ciēte seculo, cum appropinquare posterius cœperit, admi randa quædā in cœlo & terris fieri signa, haud occulta ijs qui doctrinæ studio sacrisq; literis huiusmodi callent mysteria, ob quæ dignoscere ualent alios ad generationē succedere & uenire homines, uitarumq; & morum magnas in peius commutationes instare, siquidem posteriores prioribus, & deteriores esse, & dijs ipsis minus gratos semper existere creditum est.

De humanis apud Athenienses immolatis uictimis in Thargiliorū festiuitate, & de die natali Socratis & Platonis. CAP. XXXIII.

De humanis apud Athenienses uictimis.

Homines duos quotannis Atheniensiū ciuitas expiandorum lustrandorumq; ciuium gratia iugulabant, unum dumtaxat pro maribus, pro fœminis alterum, quos custodia publica asseruatos præclareq; enutritos Thargilijs suis (Festus autē is erat apud eos dies) cū solenni pompa rum religione deducebāt, homines autem illos Pharmacos appellabant, aut quia illorum morte salutaris urbi medela repræsentari existimabatur, aut quia eo nomine quendā Troianis temporibus ex Apollinis sacrario aurea uasa furatum, Achillis iussu Græcorū dilapidauit exercitus. Thargiliorū autem celebritas in rei illius æternā memoriam quotannis fieri perhibebatur, eo uidelicet mense, qui apud illos quidē Thargilius, apud nostros uero Aprilis appellatur, qui posterioribus etiā seculis duorū præclarissimorū philosophorū Socratis scilicet & Platonis natalibus fuit insignitus. Si quidē Socrates octauo, Plato autem septimo idus in lucem prodijsse feruntur.

Qui pharmaci apud Athenienses.

Thargilia festa Atheniensium.

Quod Epaphroditus Neronis libertus triginta millia librorum possedit. CAP. XXXIIII.

Epa

Epaphroditus triginta millia librorum habuit.

EPaphroditus Chæroneus grammaticæ artis professor, qui Neronis temporibus floruisse dicitur, cuiusq; à libellis fuit minister, & post illius mortem ad Neruam usq; principem deuenit, triginta millia optimorum librorum habuisse perhibetur.

Sophoclem tragicum serijs iocisq; pariter accommodatum fuisse, ubi quæ Ion poeta de illo scripsit iocunde recensentur. CAP. XXXV.

Ion poeta.

SOphoclem tragœdiarum scriptorem, præstanti ingenio uirum, & serijs iocisq; solerter accommodatum cum in reliqua omni uita, tum in symposiorum maxime hilaritatibus extitisse nonnulli ueterum memoriæ prodidere, inter quos Ion poëta in peregrinationibus suis Athenæo referente, huiusmodi de illo conscripsit, se qua tempestate Sophocles Atheniensium classis imperator apud insulam Lesbum morabatur, illuc applicuisse. Cumq; is ab Hermisileo Lesbio uiro inter suos primario, & Atheniensium reipublicæ perquam studioso, inuitatus ad cœnam liberaliter acceptus fuisset, se quoque ei interfuisse conuiuio commemorat, ubi Sophoclis primum lepôres & sales antea tantummodo auditu cognitos, coram se degustasse dicit. Cum enim procedente, inquit, conuiuio, crebrioribus iam agi cœptum esset poculis, & formosius quidam incipientis iuuentæ adolescens Sophocli fortè astans sedulò ministraret, ad eum hilare conuersum Sophoclem molli uocis sono dixisse, uis'ne me hodie puer festiue & suauiter bibere? cumq; libenter se id uelle dixisset ille, lentius igitur & auferas, & afferas mihi calicem, ut tuo diutius conspectu perfrui poßim, ex quo puerum illum satis decenter erubuisse scribit. Cumq; paulopost

inquit uino iam liberius se inuitantibus conuiuis, tenuis in Sophoclis poculo casu festucula incidisset, illamq́; puer summis auferre digitis conaretur, percontatum illum Sophoclem ait, an festucam in uino natantem cerneret, & annuente eo, quin tu illam potius exsufflas mi puer dixisse, ne digitos turpiter intingas? cumq́; dicto audiens puer distentis labellis os calici simpliciter admouisset, illum qui de industria quidnam poculo inesset uidere simulauerat, & ideo puero propior factus fuerat, adolescentem arctius complexum mollißime suauiatum fuisse, cumq́; acclamātibus inquit sub hoc gestu cunctis, remq́; illam profusißimis cachinnis excipientibus, confusus (ut par erat) puer ruboreq́; ardens è conuiuio statim abscessisset, nihilo commotum Sophoclem festiuiter subiecisse, Garriat posthac ô conuiuæ, ut libuerit Pericles, Sophoclem quidem bibere scire, exercitum uero ducere nescire, quando hoc mihi ex sententia stratagema tam præclare, & tam pulchre in præsentia cesit.

Vrbanum Sophoclis dictum.

Italorum conuiuia Cretēsibus antiquiora fuisse: ubi de Oenotrijs, Opicis, Ausonibus, & Chaonibus agitur.
CAP. XXXVI.

Italorum cōuiuia Creticis antiquiora.

Conuiuiorum apud Cretenses, quæ συσσίτια illi uocabant, antiquus uidetur fuisse usus à Minois usque temporibus repetitus. Cæterum autore Aristotele in ijs quæ de re publica scripsit commentarijs, Italorum conuiuia Creticis etiam antiquiora fuisse perhibentur, siquidem Italum uetustißimum Oenotriæ regem, quæ postea ab illius nomine Italia est appellata, primum conuiuia ea instituisse, populosq́; agrestes & feros compositis & constitutis legibus eo modo ad mitiorem uitæ cultum traduxisse

Italus antiquissimus Oenotriæ rex.

dixisse fama est. Tractum autem Italiæ illum incoluisse scribit Italum, qui inter duos sinus Scyllaceum uidelicet & Laneticum interiacet medius, quem à mane ad meridiem nullo negocio expeditus uir pedibus permeare potest. Illa quinetiam tempestate, iuxta Tyrrhenos, qui Hetrusci postea sunt uocitati, Opicos indigenam Italiæ gentem, sedes suas habuisse commemorat, qui etiam Ausones nuncupabantur, iuxta uero Iapygiam, quæ ad Ionium uergit pelagus, Chaonas regionem eam quæ Syrtis appellata est, incoluisse perhibent, ab Oenotrijs autem Chaonas hos originem habuisse, idem refert autor. De Oenotrijs autem & Italo eorũ rege, ab Aristotele non dissentiens, hæc Virgilius uates scribit.

Opici Italiæ populi. Ausones Chaones.

Virgilius.

Est locus Hesperiam Graij cognomine dicunt
Terra antiqua, potens armis atq; ubere glebæ,
Oenotrij coluere uiri nunc fama minores
Italiam dixisse ducis de nomine gentem.

De oraculo Teucro dato, & de Sminthei Apollinis templi origine. CAP. XXXVII.

TEucer Scamandri filius patrium linquens solum, Cretam scilicet insulam, cum Appollinem de profectione sua consuluisset, quæsissetq; de illo quæ nam terrarum loca petere, aut ubi sedes suas figere deberet, huiusmodi habuisse oraculum fertur, ut ea scilicet loca incoleret, in quibus illum eiusq; socios & fugæ comites, terrigenæ fuissent aggreßi, cũq; responsi prædictiones huius modi haudquaquam Teucer intelligeret, neq; quò tenderent illæ satis coniectari posset, forte fortuna uagus & errans ad Troiæ loca acceßisse dicitur, ubi cum negligen-

Oraculũ Teucro datum.

tius ageret noctu illis scutorum lora, & arcuum neruos mures corrosisse ferūtur. Quãobrē oraculi memor Teucer, has sibi terras incolēdas ab Apolline promitti ratus, urbem Sminthium eo loci, & celebre in illa Apollinis cognomento Sminthei templū ædificasse perhibetur. Sminthium enim patria Cretensium uoce, Mus appellabatur.

Sminthium ciuitas.

De Eleusinijs sacris, & quādo ibi parua appellata mysteria originem sumpserunt. CAP. XXVIII.

HErculem ferunt cum accessisset ad Eleusinios aliquando, sacris Eleusinæ Cereris mysterijs initiari percupiuisse, cumq; id impēsius Eleusinios expostulasset, & illi quidem Eumolpi legibus, qui illud primus instituit sacrum, id facere prohiberentur, aduenam enim initiari permittebant neminem. Herculi autem tam bene de hominum genere merito nihil non tribuendum esse ducerent, ut utrunq; commode perficere possent, Parua appellata mysteria instituisse dicuntur, ex quo inoleuisse dicitur mos, ut aduenæ etiam & externi, ad Cereris Eleusinæ sacra sæpius admitterētur, talisq; paruorum mysteriorum origo prima fuisse perhibetur.

Eumolpus.

Parua mysteria.

De Herculis contra Amazones expeditione rara historia.

CAP. XXIX.

Admeta.

ADmetam perhibent Eurysthei filiā Hippolytæ Amazonum reginæ celebrem zonam aliquando sibi habere cōcupiuisse, quamobrem Eurystheum Herculi hoc imposuisse muneris ferunt, qui cum Theseo & Telamone, nōnullisq; alijs sibi assumptis socijs, Themiscirā Amazonum urbem peruenisse fertur. Cumq; Iunonis admonitu Amazones illis armata occurrissent manu, cōserto inter eos prælio Hercules Hyppolytam contra se stantem

Hercules.

in.cr

intercmisse dicitur, eiusq; baltheū abstulisse, quem postea Admetæ (ut aiunt) tradidit. Sunt autem qui nō interfectam ab Hercule Hippolytam fuisse, neq; zonam eam hoc ab illo uendicatam modo dicāt, sed cum illius sororē Menalippam ex insidijs excepisset Hercules, Hippolytam pro sororis redemptione sponte sua cingulum heroi repræsentasse autumant. Cæterum eiusdem postmodum cinguli causa, Amazonas fama est cū exercitu Athenas peruenisse, & uniuersam deuastasse Atticam, cum cymerium Bosphorum frigoribus in glaciem concretum magna manu transmisissent, quas etiā Lysias rhetor primas omniū mortalium belligerare cœpisse, equosq; à se domitos primas ascendisse memoriæ prodidit.

Lysias rhetor.

De Biennæ in Creta urbis origine, & unde nomen acceperit. Item de altera eiusdem nominis Galileæ ciuitate, & Hydrunti in Italia ædificatione. CAP. XL.

Biennam Cretæ urbem nōnulli à Bienno quodam ex Curetis insulæ illius accolis denominatam fuisse ferunt: alij autem à ui, quā Græci βίαν appellant, quoniam eo loci Martem ab Oto & Ephialte Neptuni liberis, uinculis coercitum fuisse dicant. Quamobrem ea in ciuitate per longa annorum postea curricula, Martis solennia perdurasse ferunt sacra, quæ ob rei illius æternam memoriam ἐκατομφόνια sunt appellata. Cæterum apud Eusebium in Ecclesiasticæ historiæ commentarijs, de altera etiā legitur Bienna Galileæ ciuitate, quæ ad Creticam hanc Biennam tanquam ad metropolim primæ originis suæ initia planè retulisse dicitur, cuius ædificandæ huiusmodi fuisse memoratur exordium. Cum enim aliquando maxima terræ siccitas & cœli æstuosus squalor,

Otus & Ephialtes Neptuni filij.

Ἑκατομφόνια sacra.

Eusebius.

Origo biēnæ urbis Galileæ.

Cretam

Cretam occupasset insulam, diutiusq; id perseueraret malum, & ea calamitate sata iam omnia penitus interijssent, hac super re consilio sæpius habito, coacti tandẽ sunt Cretenses ex suis bonam accolarum partem aliò ad habitandum transmittere, qua etiam tempestate quædam illorum manus in Italiam peruenisse, & Hydruntum ædificasse oppidum perhibetur. Tunc igitur non cõtemnenda illorum portio nouas quærens sedes oraculum hac de re cõsuluisse dicitur: cumq; illis responsum fuisset, ut eò erroris sui finem componerent, ubi palustria maxime reperissent loca, cum forte fortuna ad Rhodæ amnis ostia qui Galileam secat mediam peruenissent, & eum regionis illius tractum restagnantibus undiq; aquis palustrem admodum, & aquis redundantem animaduertissent, illum pro significatis sibi ab oraculo sedibus ad habitandũ elegerunt, conditaq; ibi ciuitate, eam de patriæ urbis nomine Biennam appellauere. Sunt autem qui illam ideo nuncupatam uelint, quoniam uirgo quædam Bienna nomine peregrinationis illorum comes, cum eo loci ludibunda fortè saltaret, subito terræ hiatu fuerit absorpta.

Hydrũtũ a Cretensibus conditum.

Rhoda fluuius.

Qui nam Artæi apud Persas sint uocati, unde Artaxerxæ & Artabazi. CAP. XLI.

ARtæa Persidis est regio quam Perseus Andromedæ & Persei prioris filius quondam incoluisse fertur, Artæos autem persæ eos uocant, ut Stephanus in Ethnicis suis scribit, quos Græci priscos, & antiquos heroas appellãt, inde cõpositis nominibus nobiles apud illos Artaxerxæ & Artabazi sunt cognominati. Ideq; apud Aegyptios heroes qui cum antiquitate, tum rerum gloria,

aut

aut aliquo in homines beneficio collato sunt celebres & insignes, Millammones & Panapollines sunt nuncupati.

De Ascalonij oppidi origine & nomine, unde Ascalonæum Bulborum genus. CAP. XLII.

Ascalonium siue Ascalon, Syriæ oppidum fuit Iudeæ conterminum, in quo primũ Bulborũ natum id fuisse dicitur genus, quod ab illo Ascalonæũ est appellatum. De Ascalonæis etiã fictilibus quæ eo loci optima & probatißima fiebant, memoriæ proditũ est. Cæterum urbem eam Nicolaus Damascenus peripateticus in quarto historiarũ suarũ libro, ab Ascalo Idumæi filio et Tantali fratre ædificatam fuisse scribit, qua tẽpestate ab Aciano Lydorum tyranno cum exercitu in Syriam missus, loci pellectus amœnitate, & accolæ cuiusdam uirginis amore coactus, eam regionem neglecto in Lydiam reditu incoluisse perhibetur, cui sententiæ Xanthus etiam historiarum non ignobilis scriptor in Lydorum rebus gestis astipulari planè uidetur.

Ascalonium Syriæ oppidum.

Ascalonæũ bulborũ genus.

Nicolaus Damascenus.

Acianus Lydorum tyrannus.

Xanthus.

De Cassandræ in Italia templo, & de ijs quæ in illo geri mos fuerat. CAP. XLIII.

Cassandræ tẽplum in Italia fuisse iuxta Salpem paludem, & oppidum Dardanium appellatũ, autor est Lycophron, in hoc si accolarum quæpiam uirgo, parentũ, ut fit interdũ, uirginitatis amore nuptialibus renuntiãs uotis, siue ob oris deformitatẽ, aut aliud huiusmodi quippiã sibi traditũ perosa uirũ, confugisset, sui posthac erat iuris, & inde illã abstrahi inuitam pro summo scelere habebatur, quæ postmodũ detõsis crinibus, & pullas induta tunicas, faciẽq; coloribus quibusdã delinita quo turpior uideretur, per omnẽ ætatẽ uirgo perseueranter manebat.

Cassandræ templum.

De

De Glauco & Erymuntho Antenoris filijs, & de Antenoreo appellato monte in Creta. CAP. XLIIII.

Glaucus Erymanthus.

GLaucum & Erymanthum ferunt Antenoris filios post euersion Troiam Menelaum sequutos ducem, contrarijs distractos uentorum procellis, nauiq; etiam qua uehebantur tempestatibus difracta, ad Cretæ tandem insulæ litora depulsos peruenisse, quo in loco, utpote qui periculosissime nauigassent, maris iam pertæsos, remansisse illos, & sedes illic suas constituisse perhibēt, ubi Antenoreus collis ab eorum cognomine postmodum est appellatus. Lysimachus autem in ijs commentarijs, quos νόστους inscripsit, Glaucum dicit & Acamanem & Hippolochum Antenoris natos post patriæ euersionē ad Acamacem Libyæ tyrannum accessisse, ibiq; editiorem quendam tumulum secundum mare inhabitasse, qui de illorum nomine est Antenoreus appellatus.

Antenoreus collis.

Lysimachus.

Helenū Priami filium ab Vlysse fuisse captū, & in castra Græcorū deductum, illumq; de Pelopis osse & Philoctete dixisse, sine quibus Troia capi non poterat. CAP. XLV.

Heleni prædictio.

HElenum ferūt Priami filiū puerum adhuc impubē, dolo ab Vlysse exceptū, et in Græcorū castra delatū, illis simpliciter, quod inaudierat dixisse, nūquam se Ilij capturos arcem nisi ossa prius Pelopis sedulò perquisita, & Achillis filiū Neoptolemū, tertiūq; insuper Philoctetē in castra sua perduxissent. Quamobrem ijs illius urbis ductores Græcorū admoniti, isthæc postea omnia diligēter curasse perhibētur. Verū in Philoctete adducendo difficilior fuisse dicitur ratio, qui Lemni æger insanabili cruris ulcere, quod sibi hydræ morsus impegerat, maximis dolorum cruciatibus in assiduo eiulatu, & gemi

Philoctetis ad Ilium adductio, & curatio.

tu

tu miserrimam degebat uitam, sed is etiam in castra ab Vlysse delatus, & soporifero poculo à Machaone consopitus, & inde sactus, herba quadam, ulcere uino prius abluto superimposita, integre sanatus fuisse perhibetur. Qui postmodum Paridem Alexandrum mira in Græcos uirtutis bellicæ opera factitãtem, tribus cõtinenter sagittis interemisse fertur. Nã læuam illius manũ una, dextrũ altera oculũ, tertia ambos transegisse pedes dicitur, coq; modo egregium bellatorem prostrauisse.

Paris a Philoctete interfectus.

De Polæ urbis ædificatione a Colchis. CAP. XLVI.

Colchorum manus quædam cũ Oëtis iussu Medeam cum Iasone fugientem prosequuta fuisset, & usque ad extremam sinus Illyrici orã frustra errans uaga peruenißet, & illa haudquaquam reperta, Oëtis metu domũ redire uereretur, in eo quo applicuerat loco mãsisse dicitur, urbemq; statuisse, quã Polã appellauere, patria enim Colchorum uoce Pola exulem significare perhibetur.

Pola ædificata.

De Podalirij apud Calabros oraculo, & de Althæni fluuij medicatis aquis. CAP. XLVII.

Podalirũ Esculapij filiũ, & Machaonis fratrem, post euersam Troiam in Italiã peruenisse, ibiq; diẽ suum obijsse ferunt. Accidit autem postea ut ab illius loci accolis pro heroe cultus, in magna etiam uenerationis religione habitus fuerit, siquidem Calabrum populi de dubijs & incertis rebus numen consulturi ad illũ soliti fuerunt accedere. Oraculi autem illius fuisse genus perhibetur huiusmodi, ut heroem scilicet consulturus, iuxta illius sepulchrum in agninis pellibus obdormisceret. Somnijs enim de qua quisque re scire cuperet palam admonebatur. Althæno quinetiam nomine iuxta illius tumulum pla

Podalirij oraculum.

Althæno fluuius.

placidus fluebat amnis, in quo si homines & iumenta sau cia siue ulcerosa lota fuissent Podalirij inuocato nomine, sana & integra è flumine exire cõstans erat fama. Quã= obrem id fluuio inditum fuisse nomen Timæus est autor: ἀλθαίνειν enim mederi & succurere Græco significa= tur uocabulo, qualem etiam Alphei Arcadiæ amnis fuisse denominationẽ dicunt, quia alphos, id est, uitiliginis mor bum aquis suis ablueret & curaret.

Timæus.

Alphæus fluui⁹.

Quod Therſites ab Achille pugni ictu fuerit interfectus. De Cleta Amazone Penthesileæ nutrice.

CAP. XLVIII.

Penthesilea.

Achillem Penthesilea interfecta, cum qua pugnando post ancipitem diu congressum uix superior euase= rat, dum iacentis spoliat corpus pulchritudine illius, & incipientis iuuentæ gratia commotum collachrymasse fe= runt, Græcisq; persuasisse, ut formosam adeo uirtutisq; eximiæ mulierem, extremo sepulchri honore magnifice condecorarent. Quamobrem expeditam cauillorum cau sam Thersiti datam perhibent, qui alias excellẽtibus sem per uiris infensus, tum etiam Achillem illius dum uiueret amore captum insimulabat, addebatq; insuper illum uita etiam functo cadaueri se commiscuisse, idcirco iratum fe= runt Achillem, cũ gladio alioquin dedignaretur, illũ pu= gni ictu interfecisse. Sunt qui dicant, non eam ob causam id egisse Achillem, sed quoniam defunctæ oculos Thersi tes in illius contumeliam effodisset: Diomedẽ uero aiunt, Thersitis cognatum, eius nece non mediocriter commo= tum, Penthesileæ cadauer pedibus attractum in Scaman= drum postea flumen præcipitasse. Cæterum hoc etiam memoriæ proditum est, Cletam Amazonem Penthesi= leæ

Achilles. Thersiti infensus.

Thersites ab Achille interfectus.

Cleta Penthesileæ nutrix.

leæ nutricem, cum ualida satis manu domo profectam, ut alumnæ auxilium ferret suæ, postquàm de illius intellexit morte, & conuersis retro nauium gubernaculis, nam claßibus uehebatur, patriam repeteret, contrarijs delatã uentis, & tempestate compulsam in Italiam peruenisse, ibiq; iuxta Crotoniatarum fines urbem exædificasse, quæ postea annis uoluentibus à Crotoniatis capta, funditus euersa, & deleta fuisse dicitur.

De Locrensium calamitate, qui oraculi responso, quotannis Iliensibus duas mittebant uirgines. CAP. XLIX.

POst Aiacis Locrensis ad Græcorum scopulos miserandum naufragium, cuius cadauer fluctibus ad Delum insulam delatum eiectumq; ibidem tumulatũ fuisse dicitur, illius socij è multis pauci uix tandem post uarios errores domum peruenisse feruntur, post quorum (ut aiunt) reditum uno & altero anno Locrensiũ res satis prospere succedebant, & commode etiam in posterũ Locrenses secum actum iri credebant, uerum tertio ab illorum reditu anno tanta subito pestilentiæ uis, & famis etiam illorũ inuasisse dicitur regionẽ, ut nullo paßim remedio omnes planè interirẽt, quam uates calamitatem ob nephandũ Aiacis in Cassandram stuprum, à Pallade illis immissam prædicabant. Cumq; hac super re consuluissent oracula, responsum illis fuit, ut Palladi Iliensi supplicarent, eiq; sorte eductas quotannis duas mitterent ex suis uirgines, neq; ab hac postmodũ mißione, nisi post millesimum ullo pacto cessarent annũ: quod & uotũ fuisse dicitur, & diutius etiam obseruatũ, illamq; morbi uastitatem eam ob causam repentino cessasse. Cæterũ uirgines

Locrensium calamitas.

eas quæ mitterentur ab Ilienſibus omni ſuppliciorũ acerbitate confici ſolitas ferunt, illarumq́; corpora ſylueſtribus lignis ex infelici ſtirpium genere comburi. Ex quibus *reſtantes poſtea cineres, & oſſium reliquias, à* Trarone *Troadis promontorio in ſubiectum deijci pelagus moris fuerat uſitati.* Quod *ſi forte fortuna illarũ quampiam ad Troiam clàm delatã illos latere contigiſſet, hæc in* Pal*ladis templum ingreſſa illud quidem ſcopis uerrebat, lymphisq́; conſpergebat, & reliquis poſt hac ſeruilibus fungebatur miniſterijs: ad deæ autem penetralia minime accedebat, nec niſi noctu è templo longius egredi audebat.* Fuiſſe *autem illarum quæ mitterentur uirginũ huiuſmodi corporis habitus perhibetur.* V*nica talaris tunica, & ea pullo ſqualens colore, capillus lugubrem in morem ad cutem detonſus, & nudi per omnem uitam pedes.* Peri*bœam autem & Cleopatram nomine primas à Locrenſibus uirgines ad Troiam trãſmiſſas fuiſſe, autor eſt* Ti*mæus, qui etiam anniculos infantes quoſdam cum nutricibus aliquot annos poſt uirginum miſsionem à Locrenſibus tranſmiſſos fuiſſe ſcribit, idq́; ſacri genus mille poſt euerſam Troiam annos perſeueranter durauiſſe.*

Peribœa & Cleopatra primæ Locrenſium ad Troiã miſſæ.

De Teleboís, & Taphijs, de Electryone inſuper & Amphytrione non uulgaris hiſtoria, item de Cephalo a quo Cephalenia nuncupata. CAP. L.

PTerelam Taphij *filium* Echinadas *inſulas imperio obtinuiſſe ferunt, eanq́; gentem* Teleboas *&* Ta*phios ab ipſo fuiſſe nuncupatam.* Huius *filij,* Chromius *tyrãnus,* Ampilus, Cherſidamas, Meſtor, *&* Euires, *conſtructis nauibus ad uicinam tranſmittentes* Peloponeſum, Electryonis Mycænarum *ea tempeſtate tyranni, boues abegiſſe*

Electryon.

abegisse dicuntur: cumq; Electryonis filij Stratobates & Gorgophonus, alijq; praeterea nonnulli in quibus & Lycinnius eiusdem spurius fuerat, re percepta ocyus accurrissent, pugna inter illos conserta, omnes ad unũ tam Electryonis quàm Pterelæ liberi, Euire excepto hinc, & inde Lycinno, interfecti fuisse dicuntur. Taphios tamen prædam abegisse & penes Polyxenum Eliensium regem illam deposuisse ferunt. Quam postea cum Amphitryo à Polyxeno acceptam Mycænas adduxisset, & illam Electryoni tradidisset, illius filiam Alcmenam in uxorem habere meruit. Qui cum postmodũ imprudens socerum interfecisset Electryonem, in taurum enim quendam fugientem pastoralem fortè manu iaciens clauam, ab illo quidẽ aberrasse, socerum autem percusisse & strauisse dicitur. Mycænis relictis & patria Tyrintho, profugus Thebas peruenit, ibiq; à Creonte Thebarum tyranno ab inuoluntaria expiatus cæde, cognatorum mortem, & Taphiorum ulcisci iniurias cupiens, deducto in sententiam suam Creonte, cum illo, & insuper Cephalo & Panopæo ingenti coacta manu, paratisq; nauigijs compluribus, in Taphios hostiliter inuectus est: illosq; breui, ut fertur, expugnauit, & Cephalo ibi relicto, qui Cephaleniam à se insulam denominauit ipse cum Creonte & reliquis domum prospere redijsse perhibetur.

Amphitryon Alcmena

Amphitryon imprudens socerũ interficit Electryonem.

Cephalus a quo Cephalenia.

De Menestheo, Phidippo, Antipho, Elpenore & Philoctete, qui post euersam Troiam dilecti, diuersa incoluere loca. de Apollonia ab Elpenoris socijs constructa, & Halei Apollinis templo in Italia a Philoctete ædificato. CAP. LI.

Post euersam Troiam Menestheus, Phidippus Antiphus, Elpenor, & Philoctetes Græcorũ duces ad

Minantum usq; promontorium communi classe simul na uigasse feruntur, inde uero uento ex procellis disiectos alium aliò cursus direxisse suos fama est. Et Menestheus

Melos insula.

quidem Melum petens insulam Polyanacto *illius tyrãno sub ijs fortè diebus extincto ea insula potitus esse perhibetur.* Phidippus *autem cum suis, uentis delatus secundis* Cyprum *insulam petijt, ibiq; sedes suas collocauit.* Antiphus *uero* Thessalus, *&* Elpenor, *siue* Elpenoris *comites (nam sunt qui* Elpenorem *apud* Troiam *diem suum obijsse dicãt) ille quidem ad* Pelasgos, *quos postea* Thessalos *&* *regionem illam* Tessaliam *denominauit: ij uero ad* Epiri *litora peruenisse dicuntur, ibiq;* Apolloniam *urbem super* Ionium *situm pelagus ædificasse & incoluisse feruntur.*

Elpenoris socij Apolloniã in litore Ionij maris ædificarunt.

Philoctetes in Italiam delatus.

Philoctetes *autem ipse contrarijs in* Italiam *delatus uentis, iuxta* Crotonam Cremissum *incoluit, ibiq;* Apollinis *cognomento* Halei *templum, erroribus finem statuens suis, celebre construxisse, & in illo arcum & sagittas composuisse suas dicitur, qui postea dum* Pellenæos Italiæ *accolas* Rhodijs *qui domo profecti nouas sibi sedes quærebant, eorumq; regionem inuaserant auxilium afferens oppugnat, in belli discrimine diem clausisse extremum perhibetur.*

Templũ Apollinis Halei.

De Tyrseno & Lydo historia, & de pilæ talorumq; insuper & tesseræ inuentione, & de Tyrseni in Italiam ductu, a quo dicta Tyrsenia. CAP. LII.

Tyrsenus Lydus.

Tyrsenus *&* Lydus, *Atyos* Lydorum *tyranni filij fuisse dicuntur, ij cũ ualida aliquando fames uniuersam inuasisset* Lydiam, *neq; quid sperarent amplius haberent, ut instanti calamitati quoquomodo possent aliqua reperirent remedia, temporisq; moras inanibus frustrarentur*

rentur ludibrijs, & hoc sese fallerent modo, pilæ lusum, & talorum insuper & tesseræ, aliaq; pleraq; huiuscemodi oblectamenta excogitasse ferũtur. Cumq; indies nihilo minus id excresceret malum, & nihil iam ad inuenta illa proficerent subterfugia, habito prius hac super re consilio, bifariam populares diuisere suos, hac scilicet cõditione, ut eorum alter domi cum suis remaneret, alter uero ad nouas quærendas sedes egrederetur: huius autem rei arbitriũ sorti esset committendum, cumq; hoc placuisset omnibus, & ad sortes uentum esset, contigit ut extractis sortibus, profectionis cõditio Tyrseno obueniret, quamobrem præparatis nauibus, cum suis illas ingressus Tyrsenus prospera usus nauigatione in Italiam peruenisse dicitur: & cum bello loci illius, ad quem fortè accesserat, accolas strenue deuicisset, regionem postea illorum obtinuit, & à suo nomine illam Tyrseniam appellauit.

De Galeote & Thelmisso Apollinis filijs oraculoq; illis dato. CAP. LIII.

Themisto.

Zabio Hyperboreorum tyranno filia fuit Themisto nomine. Hæc Apollinis, ut aiunt, cõpressu grauida geminos peperit filios, Galeotem scilicet & Telmissum. Qui post primæ annos iuuentæ cum iam euasissent in uiros, patriam linquentes in Epirum peruenisse dicuntur: cumq; de se ipsis oraculum consuluissent Dodonæũ, responsum illis datum est, ut alter eorum orientem uersus solem, alter uero ad occidentem tenderet, neq; usquã loci consisterent prius, quàm rem diuinam facientibus illis inter sacrificandum aduolantes aquilæ hostiarum reliquias rapuissent, quo in loco altaribus constructis, eam

postea regionem, ipsi eorumq; posteri perpetuo incolerent. Quod cum effecissent, Telmisso quidem in Caria id contigisse dicunt ostentum, ubi Apollinis Telmißei celebre postmodum constructum est templum. Galeoto autẽ in Sicilia oraculi illius prædictiones obuenisse fama est, eoq; in loco constructa ara, sedes fixisse suas dicitur. Voluentibusq; postea annis, ex eo prognatum gentem Galeotas nuncupatum fuisse ferunt, uaticinijs deditam, & futurorum euenta apprime callentem.

Telmissei Apollinis templum.

Galeotarum gens.

De Gelæ Siciliæ urbis ædificatione, & de nominis illius causa uariæ sententiæ. CAP. LIIII.

GElam Siciliæ ciuitatem, Proxenus quidem & Hellanicus Stephano referente, à Gelone Ethni & Himeræ filio conditam & denominatam fuisse ferunt. Sunt etiam qui à præterlabente Gela fluuio eam nuncupatam dicant, qui quoniã gelidus sit & pruinosus, id sibi nomẽ reperisse dicitur. Gela enim patria Siculorũ lingua pruina appellatur. Cæterũ Aristænetus in ijs quæ de Phaselide scripsit commentarijs, aliam huius nominis causam affert. Scribit enim Laciũ & Antiphemũ fratres Delphos aliquando de habitationis loco Apollinem percontatum accessisse: quibus cum nihil ad rem Pythia respondisset, sed Lacio tantum dixisset, ut orientem uersus solem nauigaret, & illius frater Antiphemus istiusmodi oraculum profuso excepisset risu, & ab occidente rursum sole Pythiam suggeßisse ferunt. Inde igitur nulla cum spe abeũtes in Siciliam peruenisse, & condita ibi urbe à risu illam Gelam denominasse perhibentur.

Proxenus. Hellanicus.

Gela fluuius.

Aristænetus.

Lacius. Antiphemus.

De Tarãda apud Sarmatas fera quæ colorem mutare dicitur, item de Chamæleonte & Polypo. CAP. LV.

DE Taranda apud Sarmatas appellata fera & alij nonnulli veterũ, & Aristoteles philosophus in eo quem de admiranda historia conscripsit libello, memoriæ prodidit. Ait enim illam apud Gelonos Scythiæ populos reperiri bouis magnitudine, capite ceruino, admirandæ admodum & singularis naturæ. Siquidem ad omnes locorum fruticumq; apparentias, setarum colores quibus totũ corpus hirtũ cõuestitumq; habet, illico permutare, quæ res in Chamæleonte & Polypo non adeo mira esse censetur: quando isthæc ambo tergus, non pilos, quos nullos habent, permutare feruntur. Est autem, ut ait, inuẽtu rara hæc bestia, captuq; difficilis, cum uirium roborisq; causa, tum ob hanc quam diximus colorum mutationem.

Taranda fera.

Chamæleon. Polypus.

De Amazonum origine, & de ijs qui eo loci Sauropodes sunt appellati. CAP. LVI.

AMazonas, quæ Themiscyram iuxta Thermodoontem amnem incoluisse feruntur, Sauromatum fuisse generis, memoriæ proditum est, bellicosam sine controuersia nationem, & masculorũ imperij nesciam. Cæterũ de illarum imperio uaria fertur fama. Ex autoribus sunt qui hanc rem naturalibus adscribant causis, regionemq; illam generosarũ fœminarũ, & imbellium mariũ suapte ui effectricẽ & altricem esse dicant. Nõnulli uero isthuc ab initio casu euenisse contendunt. Aiunt enim Sauromatas eo loci degentes ingenti aliquãdo manu in Europam uenisse: cumq; ibi bellando ad unum omnes cæsi concidissent, fœminas quæ domi remanserant, senum pertæsas qui in patria ætatis uacatione relicti, imperij sibi habenas extincta iuuentute uendicare uolebant: illos quidem

De Amazonũ origine prima.

ad deserta regionis loca ui compulsos fame necasse, infantes uero pueros, & primæ ætatis adolescentulos, ne huiusmodi quippiam posthac contra ipsarũ molirentur imperium, cruribus & brachijs distortis, debiles & mancos reddidisse, sanxisseq́;, ut qui postmodum nascerentur masculinæ sobolis fœtus, omnes eo inutiles redderentur

Sauropodes. *modo, qui eam ob causam Sauropodes accolarum postea cauillo sunt appellati, quoniam Lacertorum more cruribus obliquis & distortis ambularent.*

De Abdera Thraciæ urbe, & a quo fuerit constructa, item de claris illius ciuibus. CAP. LVII.

Abdera.

ABdera Thraciæ ciuitas, fuit & alterum eodem nomine Hispaniæ, iuxta Gades oppidum, ut arte midorus in geographia refert. Cæterum Thracia Abdera, ab Herculis dilecto puero & in delitijs habito Abdero nomen reperisse perhibetur, quem à Diomedis equis dilaniatum, Herculem eo loci tumulasse dicunt. Vrbis huius cum alij fuere ciues egregij, tum percelebres maxime Nicænetus uates, Democritus physicus, & Protagoras is quem scribit Eudoxus gemini sermonis rationem, melioris inquam & deterioris reperisse, & discipulos suos de quacunq; postea re in utramq; partem copiose & commode posse differere docuisse.

Nicænetus uates. Democritus. Protagoras.

De Galatarũ trifariam diuisa natione, illorumq; nominibus, & de Angyræ urbis nomine & origine. CAP. LVIII.

GAlatæ Gallorũ natio patrio relicto solo nouas sibi sedes quærentes, magna suorum collecta manu in maiorem Phrygiam peruenisse dicuntur, & eam occupasse regionem, quæ ab ipsis postea Galatia est nuncupata, quam trifariam diuidentes, ita ut tres uniuersæ multitudinis

Galatia.

dinis erant duces, separatim habitasse perhibētur: à quorum etiam nominibus claris ea in regione ciuitatibus nomina fuisse imposita autumant, Peßinunti scilicet & Tauiæ & Angyræ: quamuis nonnulli uoluerint nō ideo Angyran fuisse denominatam, sed quia cū à Mithridate & Ariobarzane regibus, qui Galatis à Ptolemæo oppreßis auxilio uenerant, Aegyptiorum deuictus exercitus, & ad mare usq; fugatus deditione facta in illorum manus peruenißet, nauigiorum suorum anchoris traditis, donec pro condenda eo loci urbe ubi superatus fuerat, pecunias repræsentaret, eo sibi modo salutem reperisse dicatur. In uictoriæ igitur illius æternam memoriam, & non aliam ob causam ædificatæ postea urbi Angyræ nomē impositum fuisse ferunt.

Angyræ urbis nomē & origo.

De Aethiopum pietate & iustitia. CAP. LIX.

AEthiopes cū cæteris uirtutibus insignes esse perhibentur, tum iustitia maxime & pietate percelebres: quos ferunt primos mortalium omnium, & uiuendi commodas reperisse leges, & deorū cultum religionemq; rite instituisse: ut non immerito uates Homerus illos deorū hospites & conuiuas esse uoluerit, Iouemq; cum cœlicolis illorum frequentaße cœtus & conuiuia scripserit: primos autem inter eos, qui deorum reperisse aliјsq; tradidiße cultum perhibentur, Mithram & Phlegiam uocitatos fuisse, Phauorinus memoriæ prodidit.

Aethiopū pietas & iustitia.

Homerus.

Mithra Phlegias Phauorinus.

De Alexandri somnio, & Alexandriæ urbis ædificatione, illiusq; magnitudine & nominibus priscis. CAP. LX.

ALexandriam Aegypti celeberrimam urbem ab Alexandro Macedone in somnis monito, & loco illi etiam commōstrato conditam fuisse ferunt: huius magni-

 tudinē

tudinem situm'ue cum cupido regi describere uellent architecti, neq; gypsum, aut albam uspiā eo in loco terram inuenirent, farina disseminata illorum uice usi fuisse dicuntur: cumq; ad illam auidius conuolassent aues, & plerisq; etiam in locis dispositas farinæ ductu notas rapiendo deuastassent, territum hoc ostento ceu tristi & diro Alexandrum, de cōmutando urbis loco cogitasse ferūt: quod proculdubio illico effecisset, ni uates illum, & aruspices id facere prohibuissent, Vrbem illam omnium nutricē & alumnam aliquando fore talibus deorum portentis constantißime promittentes. Fuisse autem illius longitudinem quatuor & triginta stadiorū ferunt, latitudinē uero octo, totius autem dimensus ambitus centena & duodena stadia explesse dicitur. Hæc urbs apud ueteris memoriæ scriptores, Græcos præsertim, Rhacotis aliquādo, interdum etiam Pharus appellatur: nonnunquam uero Leontopolis, quoniā (ut aiunt) conditoris illius Olympia genitrix, iuxta imum uentrem Leonis insignitam imaginem habuisse perhibetur.

Præclarū ostentum in Alexandriæ ædificatione.

Magnitudo Alexandriæ.

Rhacotis

Rharus

Leontopolis.

De Nesto & Tryphiodoro poetis, qui Iliadem & Odyssea̅ Lipogrammatos appellatas cōscripserant, & de ijs qui Metamorphosin apud Græcos scripserunt. CAP. LXI.

Nestus Lycius poeta.

NEstus Lycius ex Laranda oppido in arte poëtica clarus admodum fuisse perhibetur, filiumq; etiam habuisse dicitur, Pisandrum poëtam inter paucos celebrandum. Hunc dicunt Nestum Seueri Augusti temporibus Iliadem scripsisse peculiarem quam ab indicantium literarum defectu λειπογράμματον appellauit: qua etiam ratione Tryphiodorum hunc imitatum Odysseam scripsisse commemorant. Magni profecto & industrij labo-

Pisander.

Ilias.

Λειπογράμματος.

Tryphiodorus poeta.

ris utrunq; opus, & studij non contemnendi, siquidem in quocunq; Rhapsodiæ illorum libro id deficit elemētum, quod illi nomen, & numeri ordinem aßignare dicitur. In primo enim (uerbi causa) libro nullum reperitur α, & in secundo nullum inest β. Similiq; modo in singulis index semper deficit elementum. Hunc Nestum cū multa etiam alia, tum Metamorphosin, ut apud nos Ouidius Naso, & apud Græcos Parthenius Nicænus, luculenter scripsisse commemorant.

Qui Metamorphosin apud Græcos scripserunt.

Parthenius Nicænus.

De Acamante Thesei filio, & illius miserabili interitu non uulgaris historia. CAP. LXII.

ACamas Thesei filius post euersam Troiam paucis cum nauibus ad Bisaltas Thraciam gentem applicuisse dicitur, ibiq; à Phillide regionem illam imperio obtinentis filia adamatus, ea illam conditione in uxorem duxisse fertur, ut illius imperij successor postea & hæres existeret. Cæterum Acamas cum in patriam redire perciperet, multis Phillidem & socerū precibus deprecatus, ut sibi domū remeare liceret, ægre tandem id celeris promißione reditus impetrasse dicitur: quem usq; ad regionis terminos prosecuta Phillis, capsulā quandam discedenti tradidit occlusam, illiq; mandauit, ut sanctiori eam diligentia custodiret: in illa nanque matris deûm occulta latitare mysteria, quæ minime uidere curaret, nisi casu quopiam ad illam amplius redire desperasset. Hanc igitur post ultimos amplexus accipiens Acamas in Cyprum insulam classe delatus est, ubi cum Phillidis immemor coniugis sedes composuisset suas, illam hoc cognito sibi ipsi, mariti desiderio manus postea attulisse ferūt:

Acamas Thesei filius.

Phillis.

uerum

uerum haud multo sanè post, periurij & fraudũ suarum Acanas meritas luisse poenas dicitur. Nam *cum capsulam sibi à Phillide traditam curiosius inspecturus aliquãdo re serasset, subitis percitus furijs uesano mẽtis errore, infrenem conscendisse equum, & huc illuc furenter discurrens praecipiti casu in suum ipsius ensem incubuisse, eoq; modo miserabiliter interijsse perhibetur.*

De Mopsi & Calchantis in diuinandi arte certamine, & de Calchantis morte. CAP. LXIII.

Archilochus Leonteus Podarces Polypites Calchas.

P*Ost euersam Troiam cum alij Graecorum duces nauibus domum redire statuissent, Archilochus, & Leonteus Podarcesq; & Polypites, Calchantis admonitu nauibus apud Troiam relictis illum sequuti ducem pedibus Colophonem peruenisse dicuntur: cumq; eo loci à*

Mopsus.

Mopso Apollinis & Mantus filio hospitaliter essent susscepti, Calchantẽ ferũt conspecta fortè iuxta se ficu grossis referta, ut artis in illo periculum faceret, Mopsum interrogasse quot nam illos diceret esse grossos, qui nulla (ut aiunt) interposita mora, decem millium & unius numerum adimplere constanter respondit, req; ita ut dixerat numerando exacte comperta, Calchantem Mopsus uicissim interrogasse dicitur, quot nam grauida sus, quae forte fortuna eo loci aderat, utero porcellos gestaret, & quãdo illos paritura esset: cum uero ad haec mussitans tacuisset Calchas, Mopsum statim aiunt subdidisse, illã postridie decẽ pariturã esse foetus, inter quos unum tantum fore masculũ. Cumq; dictorum eius exactissima insequuta

Calchantis mors.

esset fides, Calchantẽ ferunt ob haec animi moerore uexatum paucos post dies eo in loco extremũ clausisse diem,

cum

cũ alioquin iampridem oraculo fuiſſet admonitus, tum cũ eſſe interiturum cum ſe peritiorem augurem reperiſſet.

De Columbarum genere quæ Phaſſæ a Græcis appellantur, & quando primum albæ Columbæ in Græcia uiſæ ſunt, & de Colũbis in Sicilia ad Erycis montem ſtatis diebus non apparentibus & rurſum redeuntibus. CAP. LXIIII.

COlumbarum generis, quæ corpore maiores exiſtũt, & cinerei ſunt coloris, φάσσας Græci appellãt par uis gallinaceis haud multò minores. Has ferunt trigeſimum ſæpius, & quadrageſimum etiã nonnunquam uitæ excedere annũ, quod tẽporis ſpacium cum cõſorte quiſq; ſua adeo fideliter exigit, ut alterutro fortè extincto, alter perpetuo poſtmodum celebs degat, & ſecundi ſemper cõiugij expers exiſtat, quod corui etiam & Cornices & Graculi planè facere perhibẽtur. Cæterum ut hoc etiam obiter non ſileatur, Charonem Lampſacenum Athenæus refert, in ijs quæ de Perſicis rebus ſcripſit commẽtarijs, memoriæ prodidiſſe. Qua tempeſtate Mardonius cũ uniuerſo Perſarum exercitu, iuxta Athon montem conciſus fuit, albas Columbas, tum primum in Græcia fuiſſe conſpectas. Additq; præterea idem autor, in Sicilia ad Erycis montem, ſtatis quibuſdã diebus, quos loci illius accolæ Profectorios appellant, quoniã Venerẽ in Libyam quotannis id temporis proficiſci conſtantiſſime credãt, nullas eo tractu Colũbas uideri, ueluti quæ abeuntẽ uenerantes deam cum illa peregrè ſint profectæ. Quæ poſtea nonã poſt diem, una perueniẽte quæ ex mari in Veneris templum uolare percipitur, omnes uno turmatim agmine illicò adeſſe uiſuntur. Quamobrem incolarũ profuſiſſimo

Phaſſarũ natura.

Corui cornices, graculi. extincta compari ſua cœlibes poſt hac degunt.

Charon Lampſacenus.

Veneris ex Sicilia ĩ Lybiã profectio.

gaudio, conuiuijs & cantibus omniq; hilaritate festus con celebratur is dies, uniuersusq; regionis illius tractus butyrū olere dicitur, quod aduentantis deæ uel certißimum esse indicium, constantißime perhibent.

De Chytrorum apud Athenienses festo appellato die, & illius causa, itē de oblatione pro mortuis quæ inferno Mercurio fiebat. CAP. LXV.

Chytrorum festus dies.

FEstum apud Athenienses percelebre quod Chytri appellabatur, id nos Ollam Latine interpretari possumus, idibus Nouembris quotannis fieri consueuerat, in quo omne seminum genus in ollam coniectum elixare moris fuerat usitati, Dionysoq; insuper & Mercurio rē diuinam facere, autor est Theopompus: morē hunc à Deucalionis usq; diluuio per manus traditum diutius perseuerasse, illum enim & qui cum illo aquarum euaserant illuuiem, cōuenientes sementis uniuersæ permixtam congeriē in ollam coniectam elixasse fama est, à qua denominatam eam fuisse celebritatem apparet, in qua, ut dictū est, Dionyso & Mercurio terrestribus rem diuinam facientes, ex decoctis illis seminibus nihil penitus degustabant, id se pro mortuis facere arbitrantes, quemadmodum ij qui à diluuij superfuerant clade, ollā primitus illā à qua is emanauit mos, Mercurio inferno pro ijs qui in aquis periclitarant integram obtulisse perhibentur.

Deucalion.

Dionysus Mercurius.

Oblatio pro mortuis Mercurio inferno.

De Nauplij ultione ob Palamedis necem contra Græcorum proceres recondita historia. CAP. LXVI.

Nauplius ad Ilium nauigauit.

POst Palamedis iniustam necem, qui ob concinnatas in illum Agamēnonis & Vlyßis fraudes & insidias, à Græcorum exercitu lapidibus obrutus est, Nauplium ferunt illius patrem ad Græcorum castra Ilium nauigasse,

uigasse, ut extincti iniuria filij si quo posset modo à ne= cis machinatoribus meritas exposceret pœnas: cũ autem illuc accedens nihil penitus effecisset, & contemptui insu per habitus esset, illis mala multa imprecatus, inde discess= sit, & singulas Græciæ peragrans urbes, ducũ ad Tro= iam degentium uxores uarijs fallens commentis, plerasq; earum ad coniugij soluenda pellexit fœdera. Vnde Cly= temnestræ & Aegisti patrata sunt adulteria, Diomedis quoq; uxorem Aegialeam eam ob causam Stheneli filio Cometæ adhæsisse ferunt. Meda quinetiã Idomenæi uxor maritalem contemnens thorum, absentisq; immemor ui= ri, Leuci cuiusdam turpes sequuta complexus perhibetur: à quo postea sibi imperij iura uendicare moliente, cũ Cle sydira etiã filia interfecta fuisse dicitur. Qui Leucus Ido menæum à Troia posthmodum redeuntem, armata occur rens manu insulæ applicare prohibuit, eoq; modo patrio illum regno nefarie spoliauit. Neque ijs etiam contentus Nauplius, post euersam Troiam domũ redeuntibus Græ cis, tempestosa & illuni nocte, in confragosis & conca= uis Euboiæ insulæ locis, multis prætentis luminibus uni= uersam eorum classem crudeliter afflixit, plenis enim ue= lis securos se portus, & tuta intrare loca arbitrati, in Ca pharei Opheltisq; impacti scopulos, omnes ferè naufra= gio crudeliter interiere.

Clytemnestra Agamẽnonis.
Aegialea. Diomedis.
Meda Idomenæi.
Aegistus
Cometes
Leucus adulteri.
Calphareus
Opheltes.

De Dardani ad Ilium aduentu, item de illius posteris non uulgaris historia. CAP. LXVII.

FAma est Dardanum Iouis & Electræ filium ex Sa= mothracia maris inundatione discedere coactum ad uicinum Troiæ litus è regione positum consuta è corijs

scapha

ſcapha tranſmiſiſſe, quo in loco cum urbem in editiore quodam tumulo ædificare uellet, oraculo hac ſuper re cõſulto prohibitus fuiſſe dicitur, quod eius loci accolis ingentem aliquando imminere ruinam prædixerat. Quamobrem Dardaniã à ſe appellatam ciuitatem, alio ſtatuit in colle qui Caſſandri mõs appellabatur, à Caſſandro Teucri patre, qui tunc eam regionem auito obtinebat imperio, cuius amitam Vapam nomine, ſiue ut nonnulli uoluerũt, Ariſbam, in uxorem Dardanus ſibi ſumens, Ilum & Erichthonium liberos habuit: quorum maior Ilus ſine liberis diem clauſit extremũ. Erichthonius autem ex Aſtiocha Smoentis filia Troum ſuſcepit filium, qui ex Callirrhoa Scamandri cum alios pleroſq;, tum Ilum procreauit natum, quem ferunt adultum iam in Phrygiam ad certamen quoddam, quod regum gratia fiebat fuiſſe profectum, ubi cum uiriliter & ſtrenue ſe geſsiſſet, & certamen illud ſuperaſſe, & præmium illius inde quinq; puellas, & totidem impubes pueros, ſecum adduxiſſe perhibetur. Oraculoq́; poſtmodum accepto bouem ex Myſia errantem ſequũtus, eo loci quo deſeſſa illa humi procubuerat oppidum ſtatuit, quod de ſuo nomine Ilium appellauit, quod poſtea regionis illius uniuerſæ caput fuiſſe perhibetur.

Dardania ciuitas. Vapa Ariſba. Ilus. Erichthonius. Trous. Ilus. Ilij ædificatio.

De idearum muſicarum ſpeciebus, Ityphallo, Phallophoro, Autocabalo, & de eorum habitu. CAP. LXVIII.

Senus Elienſis. Idearum muſicarum ſpecies.

SEnum Elienſem grammaticum in primis nobilem, de Pæanibus præclara reliquiſſe commentaria memoriæ proditur, in quibus cum alia pleraq; memoratu digna, tum de muſicis quibuſdam Ideis eleganter ſcripſiſſe fertur,

tur, quas nominibus huiusmodi ob artis illius peritis appellari, Athenæus refert, Autocabalos, Ityphallos, & Phallophoros. Additq; insuper habitus & gestamina quibus ijs musicæ partibus dediti, uti insigniri'ue consueuere. Autocabalos enim qui postea Iamborum poëtæ sunt appellati, hederacea corona uti solitos scribit. Ityphallos uero talari tunica manicatos fuisse dicit, & ebriosorum personas ridiculum in morem gestasse. Pallophori autem (ut ait) Serpillo faciem, & herba illa quæ pæderos appellatur occultasse, sertisq; ex Viola & Hedera compactis, usi fuisse perhibentur.

Autocabali. Ityphalli. Pallophori.

De Aorno lacu & Aorno petra, ubinam terrarum fuerint, item de aquarum uarijs & mirabilibus naturis ex Rufo Ephesio. CAP. LXIX.

LAcum quendam iuxta Eridanũ Italiæ amnem fuisse ueteres Græciæ historici prodidere, cuius aqua ob graueolentiam à nullo penitus animalium temere degustaretur, in hunc fulmine quondam ictum decidisse Phaëtontem credula fabulata est antiquitas: quamobrẽ & dirum illum tetrumq; odorem contraxisse lacum, & mortiferã insuper uim habuisse, qua ex illo bibentes citißimam consequi mortem constanter est creditum. In illius autem margine excelsas stetisse populos fama est, unde turgentibus ramis nitida sudabant electra. Ex quo locum etiam fabulæ datum ferunt, Phaëtontis sorores in arbores conuersas illius desiderio pro lachrymis molle succinũ iugiter distillare, quem lacum nonnulli Aornũ appellauere. Sunt qui Aornum lacum iuxta Cumas in Italia fuisse commemorant, sic appellatũ quia nulla illum superuolaret auis, figura rotundum, aqua in cœruleo colore subnigricante.

Aornus lacus.

Cæterum qui Alexandri res gestas scripsere, altissimam apud Indos petram Aornũ appellari dixerunt: quoniam cum frigore maximo, tum altitudine sua nulla illã superuolaret auis, siquidem quindecim in subrectum stadia erigi & excrescere illam perhibent. Coccianus uero Dion, & Agathosthenes, necnon alij pleriq; historiarũ conditores, Aornum neq; petram esse neq; lacum autumant, sed terræ quoddam barathrum in Syria Adiabene super quod ob pestilentem mortiferumq; inde emanantem halitum nulla euolare potest uolucris, sed eo perueniens loci, ut ad perpendiculum superstet, illico exanimis concidere dicitur. Cæterum quoniam de pestiferis Aorni lacus aquis pauloante uerba fecimus, haudquaquam ab re esse censemus, si quæ de aquarum uarijs naturis Rufus Ephesius medicus celeberrimus, memoriæ prodidit, in medium afferamus. Mira enim sunt, & apud nullum usquam autorẽ, quod sciam, unum leguntur omnia. Scribit enim is uir in ijs quos de aquarum miraculis inscripsit commentarijs, Plurimas præter communẽ naturã, & admirandas aquarum esse potestates. Siquidem in Leontinorũ agro aquas reperiri, quæ uel unico haustu mortem statim repræsentent: quemadmodum in Phœnco Arcadiæ latices sunt ij, quos Stygis aquas accolæ uocant. Quibus alias in Thracia, haudquaquam absimiles esse autumãt. Palus quinetiã apud Sauromatas huiusmodi esse perhibetur, quam neque aues illæsas superuolare posse dicunt. De alia etiam apud Medos referunt palude cuius supernatare dicunt aquis, nigricans quiddam uirus, quo siquis delibutus ad ignem accesserit, inflammari illico & exuri illũ affirmãt. Quali aiunt

Aornus petra.

Dion Coccianus.

Agathosthenes.

Aornum in Syria barathrum.

Mira aquarum quarundam uis.

aiunt medicamine Creontis filiam Creusam delibuta chlamyde Medeam olim confecisse. Alia quinetiam aquarum est uis, iuxta Susas Persidis, quæ se bibentes edentulos statim efficiat. Sybaridis autem fluuij latices conspersi, & fotu etiam suo continētes reddant & castos. Aquas præterea quasdam in Aethiopia esse commemorant quas rubras uocant, quæ bibētibus illico furorem incutiant, alias in Aegypto, quæ caluos efficiant, referuntq; etiam apud Ligures Alpinam gentem, fontem reperiri quendam, qui ex se bibentes, ebrios statim reddat, quod secus de Cletorio Arcadiæ constanter affirmant. Siquis enim in illo se lauerit, non solum abstemium fieri illum, sed neque postmodum uini odorem sustinere posse commemorant. In Chalcide autem Arethusæ fontis aquæ mulieribus quidem proficuæ sunt & salubres, cæteris uero animantibus podagræ morbos adducere perhibētur. Nam de Cydno Ciliciæ amne in confessis est, articulorum dolores illum sedare, licet fluuiorum omnium sine controuersia frigidissimus existat. Hæc Ruphus.

De Thebiorum fascinatrice natione. CAP. LXX.

THebiorum nationem quandam in secundo Symposiorum suorum commētario Didymus fuisse refert, pestiferam adeo & fascinatricem, ut uel solus eorum exceptus oris halitus illico interimēdi uim habuisse dicatur, noxiaq; satis & animalibus omnibus illorū existeret præsentia, horū corpora in aquis proiecta non mergi & ima petere, ut aliorū uulgo mortalium, sed sursum expelli, & fluitasse dicuntur. Cæterū quam nam incoluerint ij regionem, aut ubi locorum huiusmodi fuerit natio, neq; scribit

Didymus.

Didymus, neq; me uspiam scriptum comperisse memini, nisi quod Stephanus in Ethnicis suis, Thebium quendam in Ponto locum uocitatum fuisse scribit, à Theba Amazone ibi ab Hercule interempta. Fuisse autem hanc inter celebres ab Hercule superatas dicit, quarum etiã huiusmodi refert nomina: Trallam, Isocrateã, Pallam, Coëam, Cœniam, & hanc de qua diximus Thebam.

Tralla. Isocratea. Palla. Coea. Cœnia. Theba.

De Iulide Co insulæ urbe, & de claris inde uiris. CAP. LXXI.

IVlidem Co insulæ urbem cum alias ob res, tum ob egregios studiorũ gloria ciues ex sese editos, celebrem quondã fuisse perhibent. Siquidem Simonidem Melicum poëtam, & illius nepotem Bacchilidem, præterea Erasistratum medicum, & Aristonem peripateticũ, omnes Iulienses fuisse ferunt. In hac urbe legem fuisse latam Stephano referente, autor est Menander: ut senes quicunq; sexagesimum ætatis excessissent annum, mortis certamen inirẽt, ut inutilis scilicet facesseret ætas, & iuuenibus adultisq; uiris, uictus necessaria abunde suppeterent.

Simonides. Bacchilides. Erasistratus. Aristo. Iniqua Iuliensium lex.

De Eucarpiæ minoris Phrygiæ urbis mira soli fertilitate, item de eiusdem nominis urbe in Sicilia Laidis meretricis patria. CAP. LXXII.

EVcarpiã minoris Phrygiæ urbẽ adeò feracis & fertilis fuisse soli autumãt, ut uuarũ eo in tractu enati racemi currus singuli facile põdus explere possent: quinetiam currũ ab unico racemo aliquando mediũ diffractũ fuisse, autor est Metrophanes. Ex quo & nomẽ oppido, & fabulæ locũ fuisse datũ contenderim, siquidẽ Barbari eius loci accolæ regionẽ illam Baccho & Cereri à Ioue fuisse cõcessam passim fabulati sunt. Fuit & altera itẽ Eu

Eucarpiæ mira fertilitas.

carpia

carpia Siciliæ oppidũ, ex qua Laidem famosissimũ Græciæ scortum oriundã fuisse autumãt, licet nonnulli Corinthiã illam malint. Cæterum non Lais Corinthia hæc, sed Nais nomine alia fuisse perhibetur: serua ex Caria, & infans Corinthum aduecta, ut autor est Synesius in epistolis.

Eucarpia oppidum. Lais. Nais.

Ephesus prius Smyrna appellata, eius urbis labes a diluuio quã Lysimachus reparasse dicitur. CAP. LXXIII.

EPhesum Ioniæ celeberrimã urbem Smyrnam prius fuisse appellatã, ab Amazone Smyrna, autor est Stephanus, qui illius etiam plura refert nomina. Cæterũ hanc Lysimachi temporibus repentina quadam & immẽsa calamitate desolatã fuisse ferunt. Cum enim in concauo palustriq; cõdita esset situ, quod ideo factum fuerat, ne celeberrimũ in illa tota Asia Dianæ templum terræmotibus, quibus alioquin illa obnoxia est regio, crebro concuteretur, continuis deuolutis imbribus & restagnantibus aquis, tota ferè submersa & obruta est, ita ut decem amplius hominum millia eo diluuio sint absumpta. Quamobrem illam postea Lysimachus in editiorem locum restituisse dicitur, & ab uxoris suæ nomine Arsinoëm appellasse, quamuis illo postmodum uita functo, priori rursum assumpto nomine Ephesus uocari perseuerauit.

Smyrna. Amazon. Ephesi labes. Lysimachus. Ephesi reparator.

De tribus Doriensium tribubus & earum nominibus. CAP. LXXIIII.

TRes Doriensium fuisse tribus, Dymanensium scilicet, Pamphylorum & Hyllensium, autor est Philostephanus, qui omnes originis suæ initium ad Herculem Alcmenæ referebant, eorum uero nomina ex huiusmodi causa deducta fuisse commemorat. Aeginum inquit Doriensium, iuxta Octam tyrannũ, duos habuisse filios,

Tres Doriensium tribus.

Dymanem uidelicet, & Pamphylum, tertiumq; insuper Herculis Hyllum patre uita functo adoptione suum effecisse, beneficij (ut aiunt) præteriti memorem, quoniam illum Hercules a regno quondam expulsum & profugum in patrias restituisset sedes, à quibus postea Doriensium tribus cognominatas fuisse ferunt. Cæterum Ephorus in primo historiarum suarum libro, quartum etiam Hyrnithiensium commemorat illorum conuentum, quem postmodum tribus illis additum fuisse scribit.

Ephorus.

De Cicuro piscium genere in Eloro Siciliæ fluuio.

CAP. LXXV.

Cicurum genus piscium.

IN Eloro Siciliæ fluuio, qui Elorã à se appellatã præterfluit urbem, Cicurũ genera piscium reperiri dicuntur, qui Apollodoro teste, & inclamati accedere, & è porrigẽtis manu placidißime cibum capere consueuerũt.

De Diomedis in Italiam nauigatione, rebusq; in ea gestis, eiusq; nece a Dauno patrata. CAP. LXXVI.

DIomedem post euersam Troiam Argos redeuntem cum Aegialeæ uxoris insidias & uim, quæ Cometæ Stheneli filio turpiter nupserat, etiã in templum Argiuæ Iunonis cõfugiens uix effugere potuisset, exornata naui, socijsq; sibi plerisq; ascitis, patriam reliquisse, & in Italiam transmisisse ferunt. Cumq; forte fortuna ad Iapygiæ oram appulisset, quam Daunus nomine rex, à quo Daunij postea Iapyges sunt appellati, imperio regebat, qui ea tempestate à finitimis hostibus bello oppressus maximo uersabatur in discrimine, in belli illius societatem promissa sibi regni parte pellectus fuisse dicitur, qui hostibus acie superatis cum promissa Daunum postmodum exposceret, illeq; non regionis, ut receperat portionem,

Daunus.

sed

ſed partim bello prædam Diomedi dare uellet, re ad controuerſiam deuoluta, Daunus Alenum Diomedis *fratrem ſpurium, non refragante etiam* Diomede, *hac ſuper re arbitrum eſſe uoluit: qui in illius gratiam (Dauni namq; ſororem* Euippam *perdite amabat) ſententiam ſecundum illum promulgaſſe dicitur. Quamobrē iratum ferunt* Diomedem *deos precaſſe, ut regionis illius tractus ſementem in ſe non reciperet, aut captam non redderet, ſatáq; cultores fallerent ſuos: quod malum illius imprecatione continuo adueniens, multos poſtea perſeueraſſe annos perhibetur. Conſulentibus autem hac ſuper re* Daunijs, *datum eſt oraculum, calamitatem illam tunc eſſe deſituram cum* Diomedis *conterraneus quiſpiam uiuus ſub terram defoſſus eſſet, quo poſtmodum effecto, oraculi inſequuta eſſe dicitur fides. Cæterū* Diomedes *cum eo in tractu urbem condidiſſet Argyrippam, à* Dauno *inſidijs interemptus, & in mare proiectus fuiſſe dicitur, qui* Diomedis *etiam ſtatuas eo loci erectas in ſubiectum præcipitauit pelagus, ſed eæ quidem ut Timæus & Lycus autores prodidere, in baſibus rurſum ſuis (mirum dictu) omnes ſunt reſtitutæ, corpus uero illius ad uicinam delatum inſulam, & ibi à ſocijs tumulatū, æternum illi* Diomedis *nomen, & circumuicinis etiam inſulis dediſſe perhibetur.*

Alenus. Diomedis rata imprecatio. Argyrippa ciuitas. Diomedes a Dauno intere-emptus. Timæus. Lycus. Diomedis insulæ.

Quod gigantum in Libya gens fuit, qui ex floribus mel factitium conficiebant. CAP. LXXVIII.

G*Igantum eſſe Libyæ gentem quandā* Eudoxus *refert* Cnidius, *qui ex floribus, quos plurimos & odoratiſſimos apud eos ſponte ſua producit tellus, arte quadam optimū adeo mel conficere dicuntur, ut non multo* ab

Gigantes Libyæ populi. Mel factitium.

rem excandescerent magis, & se discessuros, illumq́; deserturos palàm minitarentur, quid irascimini ab re dixisse cōmilitones, quando ij uobis nummi ad necessarios uitæ usus commode suppeditare poßint: mercatores enim omnes, & forenses, & qui cauponiā exercent pro ijs ipsis uobis ea, quæ quotidiano sunt necessaria usui libenter dabunt. Egerat autem cum illis prius, ut id facere uellent, ipsiq́; inuicem à loci illius accolis ijsdem nummis res alias emerent & suas distraherent. Quod si qui ex ijs nō expensi apud illos fortè restassent, ad se postea deferrent, nam totidem argenteos nummos se illis bona fide repræsentaturum: hoc ille consilio, orationisq́; dexteritate & industria, sequuto etiam rei (ut dixerat) euentu, militum in se fidem & beneuolentiam in præsentia cōseruauit, & misso postea Athenis argento cū in illos liberaliter usus est, tum etiam mercatoribus quod in se receperat integre repræsentasse perhibetur.

Tarsi urbis origo & nominis causa. CAP. LXXX.

TArsum celebrem Ciliciæ urbem, nonnulli Argiuorum fuisse coloniam uoluerunt, alij uero illius extructionem primam ad Sardanapalum Syriæ regem referunt. Cæterum ijs omnibus antiquiorem fuisse eam uel nominis illius indicio uerisimiliter existimari potest. Siquidē Tersum prius uocitatam à Græco uerbo τερσαίνειν quod exsiccare significat, pleriq; ueterum uoluerunt. Huius enim regionis loca primum post diluuij uastitatem, in proximum pelagus defluxis aquis apparuisse & solibus desiccata cōstitisse pro constanti autumant. Eratosthenes autem ideo illam Tersum appellatam scribit: quoniam co

Tarsi urbis origo.

Eratosthenes.

in tractu primi degentes homines, tritici & leguminum fruges ut reconditæ perdurarent exsiccasse perhibētur, cum antea eiusmodi non adhibita cura collectæ facile putrescerent & interirent. Sunt qui illam Tarsum à pedis parte sic uocitata, appellatam fuisse dicunt, quoniam eo loci Bellorophon de Pegaso cecidisse, pedéq; offendisse dicatur. Quibus Dionysius Thrax in ijs quæ de Rhodijs scripsit commentarijs non ab re assentire uidetur, cum etiam haud procul inde planicies sit illa, quæ à Bellorophontis errore campus Aleius est appellata, quãuis Alexander is qui Polyhistor est cognominatus, non Bellorophontē, sed Pegasum ipsum, eo in loco crus fregisse scribat, Tarsumq; ciuitatem posimodum ibi conditam in illius rei memoriam ab antiquis sic fuisse denominatam.

Aleius campus

Alexander Polyhistor.

Condali Mausoli Cariæ tyranni ducis pro cōparandis pecunijs uafrum consilium. CAP. LXXXI.

Condalum Mausoli Cariæ tyranni ducem in difficultate nummaria constitutum, callidum hoc & uafrum ad conflandam pecuniam misisse consilium, Aristoteles scribit. Cum enim uideret, inquit, Lydorum gentem quam imperio regebat corporis cultui mirifice deditam, & in primis maximam capillorum curam gerentem, aduocata illorum concione dixisse, se quidem haud libenti animo significare illis, quæ omnibus proculdubio fore ingrata sciret, uerum pro commisso sibi munere facere non posse, quin ea qualiacunq; essent proferret, à Mausolo enim se rege mandata habere cogentia, ut Lydos statim tonderet omnes, & uniuersas omnium comas ad illum perferendas curaret, siquidem Persarum regi ad ornatus

Condali ad reperiendam pecuniam uafrum consilium.

quos

quosdam illis opus esse, à quo requisitus illi parere & statim obsequi omnino necesse haberet. Cæterum se uicem eorum misertũ qui præcipuo corporis cultu tam subito & turpiter adeo priuarentur, reperisse consiliũ quiddam, cui si obtemperare & parere uoluissent, nullo negocio comas suas quisq; sibi retinere posset. Acclamãtibus autem omnibus, & ut id proferret subterfugium rogantibus, facturosq́; se quicquid iußisset firmiter pollicentibus, & maximam insuper illi gratiam posthac semper se habituros profitentibus, conferte, inquit, tot nummos in capita, taxationemq́; addidit mediocrẽ satis. Hos enim ego in Græciam mittam ad emendas comas quæ Mausolo, & inde Persarum regi transmitti poßint: cũq; illi alacriter dicto paruissent, ingentes uiritim subministrantibus Lydis, Condalo pecuniæ sunt coactæ.

De Pataræ Lyciæ urbis ædificatione illiusq; nominis causa. CAP. LXXXII.

PAtaram Lyciæ urbem Alexander is qui Polyhistor est cognominatus nominis sui hanc habuisse originem refert. Ait enim Salaciam uirginẽ ex Ophioende aliquando donaria quædam in cistula Apollini Lycio ferentem, isthæc autem fuerant, arcus & sagittæ cum fidiculis quibusdã & placentis, itinere defatigatam, deposita humi cista in litore secũdum mare altius quieuisse, cumq́; forte fortuna dum obdormisceret, ualidus insurgens uentus cistam in pelagus abstulisset, experrectam quidẽ puellam mœstam & flentem infecta re domum rediisse, cistam uero illam ad Lyciorum Cheronesum fluctibus delatam fuisse, quam cum quidam postmodum reperisset:

Alexander Polyhistor.

Salacia uirgo.

& ex

& ex ijs quæ in illa erant Apollini dicatam recte conie-ctasset: eamq; ut erat igni cōbußisset, euenit ut is loci tra-ctus Apollini dedicaretur: & in eo postea ædificatum op pidum, ideo Patara nuncuparetur: quoniam Lycij patria denominatione pataram cistam appellent.

Vnde Pyramides fuerint cognominatæ, & unius illarum pro operarum uictu admirandus sumptus.
CAP. LXXXIII.

Vnde Pyramides denominatæ.

PYramidum moles ἀπὸ τῶν πυρῶν, id est, à tritico appellatas fuisse nonnulli uoluerunt autores, quoniam propter insanas huiusmodi Aegyptiorum regum substructiones, operarumq; ad id coactarum infinitam pe nè multitudinem, uniuersum Aegypti triticū eo loci deue hi solitum fuerit, unde ob id sæpius Aegyptum aliarum altricem prouinciarum, fame laborasse cōmemorant. Neque hoc immerito, quandoquidē in unius ex illis, ut aiūt, fabricam, pro quotidiano solummodo operarū obsonio, in allijs scilicet, & caseo & cæpibus, decē millia & quin genta talentorum, in regijs computationū rationibus ex-pensa sint relata.

De oleo natiuo in Diarbis Scythica gente, & de Telephi fonte in Lycia, necnon de aquis quæ uino non miscebantur. CAP. LXXXIIII.

Teos ciuitas.

IN Diarbis Scytharum sic appellata gente Teos ciui tas fuerat, in cuius agro lacus erat piscium admirabi-li abundans copia, uerum alia etiam re longe admirabi-lior: siquidē calidis & tranquillis diebus, maxima in illo

Oleū natiuum.

olei supernatabat uis, quod ab accollis, id in nauigia ad eū fabricata usum hauriētibus, ad uaria uitæ commoda utilimum uulgo reponebatur. In Lycia uero iuxta Pataras

Telephi fons.

oppidū, Telephi uocitatū fuisse fontē perhibēt, cuius aqua semper

ſemper turbida et ueluti cruore permixta uiſebatur: quoniam in illo Telephum uulnera ſua abluiſſe cōſtans fama erat. Ex quo lymphis illis ſanguineum perduraſſe colorem pertinaciter creditū eſt. In Teno uero inſula ex Cycladibus una, fontem fuiſſe Athenæus Naucratites refert, cuius aquæ nullo poterant modo uino permiſceri.

Tenos inſula. Aquæ quæ uino non commiſcebantur.

Quod Chaldæi prius Cephenes ſint appellati, & eorum nominis cauſa. CAP. LXXXV.

CHaldæorum gentem à Chaldæo quodam nomine uiro apud illos prudentia & dignatione præcipuo, denominatam fuiſſe, autor eſt Dicæarchus, cum prius à Cepheo Andromedæ patre Cephenes appellarentur. Sunt qui dicant Chaldæū hunc à primo Nino, qui ſibi cognominem ædificauit urbem, quartundecimum, cum magna ſuorum manu è patrijs exeuntem finibus regionem ſibi eam ad habitandū delegiſſe, quæ poſtmodū ab illo Chaldaica eſt appellata. Qui Babylonem etiam celeberrimam urbem iuxta Euphratis fluenta conſtruxiſſe perhibetur. Quo in loco magni inter Barbaros nominis oraculū fuiſſe dicunt, qualia apud Græcos Delphicū & Dodonæum narrantur.

Chaldæi prius Cephenes appellati.

Babylon.

De Lampſaco urbe illiusq; priſcis nominibus. & de generoſis eo in tractu uinis. CAP. LXXXVI.

LAmpſacum Propontidis urbem Troianis tēporibus Pityuſam nuncupatam fuiſſe, Homerus eſt autor, cuius nominis cauſam Epaphroditus Stephano referente, ad maximam Pinorum eo loci naſcentium copiam ſanè refert. Nam eandem prius etiam Laomedonteā fuiſſe appellatam ſcribit, Lampſacum autem à Lampſace indigete puella poſtmodum denominatam ferunt. Vrbem hanc

Lampſaci generoſa uina.

genero

Priapus. *generosa protulisse uina, & ideo Priapi ciuitatem appellatam, Demosthenes memoriæ prodidit, siquidem eum ex Venere & libero fuisse progenitum credula fabulata est antiquitas.* Themistocles. *Ferunt quinetiam Themistocli à patria profugo & exuli, urbem eam à Persarum rege ob uini bonitatem & excellentiam fuisse traditam, quoniam is aliquando de illo benemeritus fuisset, & post naualem illius cladem eum saluum esse uoluisset.*

De usu uini mulieribus interdicto apud Massilienses & Romanos. CAP. LXXXVII.

Zeleuci lex. *ZAleuci lex apud Locrenses cognomento Epizephyrios antiquis extabat tẽporibus, qua si quis merum bibisset, nisi ualetudinis causa, medico id iubente fecisset, morte planè mulctabatur.* Apud Massilienses uini usus mulieribus erat interdictus. *Apud Massilienses uero uini usus mulieribus item lege in perpetuum erat interdictus, quod etiã ætate sua Theophrastus Mileti obseruatum fuisse memoriæ prodidit.* Quibus apud Romanos interdictũ erat uinũ. *Cæterum apud Romanos hoc adeo fuisse usitatum sanè constat, ut non solum mulieres uini abstinerẽt usu, sed ingenui etiã pueri, et seruitia omnia, ipsi quinetiam iuuenes usq; ad trigesimũ ætatis annum longo æuo abstemij perseuerasse feruntur.*

Cur uini usus apud Italos mulieribus fuerit interdictus, & hac de re nõ uulgaris historia. CAP. LXXXVIII.

MOris apud Italos ferè omnes antiquißimi fuisse perhibetur, fœminas à uini usu pertinaciter prohibere. Ex quo ad Romanos postmodum hanc peruenisse consuetudinem & constanter obseruatum per multos fuisse annos uerisimile est. Cur apud Italos uini usus fœminis erat interdictus. *Huiusce autẽ rei causam Athenæo referente, Alcimus Siculus in Italica historia hãc fuisse memoriæ prodidit. Herculem enim inquit Italiam*

peragran

peragrantem aliquando ad Crotoniatarũ peruenisse re=gionem, cumq́; æstu & labore aridus & sitiens heros, ad ostium quoddam pulsasset, suppliciterq́; domus illius dominũ, ut sibi ad bibendum quippiã exhiberet expostu=lasset, atq́; is uxori iußisset, ut preciosißimi lagenam ui=ni depromeret, hospitiq́; illam sitibundo representaret, morosa inquit mulier, & uiri haudquaquã dicto audiẽs, lagenam statim occuluit. Herculiq́; si uellet, ut aquam è proximo fonte peteret mandauit. Quamobrem subexcan descens Hercules *illam ingressus domum, uirum quidem impensius laudasse, mulieri uero uini post hac usum in=terdixisse perhibetur. Quod ad omnes postea regionis il lius perueniens fœminas uniuersam postmodum usu, ut solet,* Italiam *occupasse fertur.*

Quod bibax admodum Alexander fuerit Macedo, & quod ex meri potatione morbum cõtraxerit a quo ex-tinctus est. CAP. LXXXIX.

Alexander Macedo bibax.

Bibacem & ebriosum Alexandrum Macedonẽ *fuis se, memoriæ proditum est, quem ferunt aliquando apud* Medeum Thessalum *in uiginti conuiuarum sympo sio perpotantem, singulis singulos uini calices propinas= se, ab eisdemq́; totidem accepisse, & illico hausisse.* De *eodem etiam rege* Athenæo *teste refert* Ephippus, *quod plurimi erat uini, ita ut aliquando è symposio per manus ablatus duos postea integros dies & totidẽ noctes per=tinacius sterteret. & quod in symposio quodam cum pau lo liberius hausto mero comiter incaluisset, scypho bi=congio accepto, unoq́; repleto illum* Proteæ *Mace=doni, qui bibacißimus esse ferebatur, propinauerit, qui scyphum hilare accipiens, multa prius in regis laudem*

Proteas Macedo bibacißim⁹.

clara

clara effatus uoce, illum omnium conuiuarum profusißimo cum applausu impigre totũ hausit, pauloq; post, eundem spumanti plenum mero, idem Proteas expostulauit, & primoribus degustatum labijs Alexandro propinauit. Quem accipiens rex, generose quidem illum ebibisse, uerũ deficientibus statim uiribus, deposito scypho in puluillo procubuisse fertur, indeq; in morbũ incidisse quo paulopost extinctus est. Quanobrem nonnullis inde datam fuisse loquendi ansam contenderim, qui Alexandrũ Dionysi indignatione immatura ætate fuisse extinctum prodiderunt, quoniam is patrias illius sedes, Thebarum scilicet urbem funditus euertisset, & ob illius æmulationem gloriæ Indis bellum intulisset.

De Milonis Crotoniatæ & Astydamantis Milesij mira uoracitate. CAP. XC.

VOraces homines, & super omnem etiam fidem helluones multos antiquis fuisse temporibus, memoriæ proditum est: & ut de Athletarum taceam genere, qui huic rei impensam dabant operam, quorum de grege Milo Crotoniates quadrimam bouem humeris extulisse, & circum Olympiæ stadium deportasse, postmodumq; totam solus deuorasse perhibetur, ut præclaro Doriei epigrãmate testatũ est: Astydamas uero Milesius ab Ariobarzane Persarum Satrape inuitatus, nouem conuiuis paratas epulas, solus absumpsisse dicitur: ut de ijs inquam in præsentia sileatur, Herodorum Megarẽsem corpore breui sed ualido & uegeto homuncionem (siquidẽ tres cum dimidio cubitos illum non excesßisse traditum est) arte tibicinẽ tantæ fuisse uoracitatis ferunt, ut siliginei quidem

Milo Crotoniates.

Astydamas.

Herodorus.

dem panis canistros sex, carnium uero xx. lib. pondo solus facile deuoraret, & uini congios duos ebiberet. Cæterum tubis simul duabus adeo ualenter uti solitum tradunt, ut quàm latißime illarũ integer exaudiretur sonus. Feruntq; aliquando cum Demetrij *milites, eius qui urbiũ expugnator est cognominatus, maximan illius machinam quan* Helopolim *uocabant, in Argiuæ urbis oppugnatione ob immensam ponderis grauitatem, muris applicare non possent, uiolento, terribiliq; huius duarum tubarum sono excitos, & ueluti adiutos, præter omnem spem machinam illam, quam prius dimouere non poterant, urbi haud magna cum re admouisse, illamq; ui expugnasse.*

Demetrius urbium expugnator.

De Profusissima Antiochi cognomento Epiphanis prodigalitate. CAP. XCI.

PRofusißimum regum omnium, & genio uoluptatibusq; incontinenter, & immodice deditũ fuisse *Antiochum cognomento* Epiphanem, Polybius *in historijs suis refert, quem cognomine paululum immutato aliquando* Epimanem *pro* Epiphane, *id est, furibundum & mentecaptum appellat.* Hunc *nanq; scribit immensos pecuniarum thesauros in cõmessationibus & symposijs prodegisse & breui profudisse, solitumq; esse ludibundum interdũ, & ebrium grandiusculos nummorũ sacculos in uijs publicis abijcere, & subinde dictitare,* Isthæc *accipiãt ij quos sors fortuna'ue huic commodo iam pridem destinauit.* Nonnunquam *etiam rosis coronatum, aureaq; indutum chlamyde uagare solitum dicit, lapides sinu gestantem quibus obuios quosque impeteret.* Publicis *quinetiam (ut ait) balneis iste cum populo promiscue lauari*

Antiochus Epiphanes.

consueuerat, pretiosissimisq; unguentis inungi, unde cum quidam aliquando illi è populo dixisset, Beatus es ô rex, *qui adeo bene oles. Ast ego, inquit, hac tibi in re continuo satisfaciam, & per quam saturum reddam: quo dicto bicongium uas pretiosissimi plenum unguenti super illius effundi caput iussit, ex quo uehemens adeo odoris fragrantia est exorta, ut plerosq; à foro ipso, & longinquis etiam urbis partibus excitos ad eum statim locū contraxerit, ut impellentium sese studio hinc inde, & crassi lubricitate unguenti, & plurimi balneatorum humi caderent, & rex ipse profusissimo penè enectus cachinno pronus corruerit, & ut in turba solet, non belle etiā acceptus & conflictatus fuerit.* Hunc *aliquando ferunt in certaminibus quæ* Antiochiæ *celebrauit, omnes qui aderāt Græcos inuitasse, pretiosissimisq; unguentis ex aureis guttis perunctos omnes, amaracino uidelicet, & telino, & cinamomino, crocinoq; insuper & nardino, celeberrimo mille & quingentorum tricliniorum conuiuio suscepisse, in quo ipse inuicem discubuisse & discumbentibus ministrasse dicitur, cum mimis quinctiā & histrionibus licenter adeo & impudenter saltasse, ut omnes conuiuas, præ pudore oculos à se auertere cogeret.* Is *est* Antiochus *qui* Romæ *aliquando pro obside fuerat, & inde ad regni euectus apicem ad has insaniæ notas regali licentia sine respectu turpiter declinauit.*

De Illyriorum & Ariæorum ualidissimis gentibus, temulentia & bibacitate. CAP. XCII.

Illyrij bibaces.

B*ibaces & ebriosos fuisse* Illyriorum *populos* Athe*næo referente, autor est* Hermippus, *quos in sym*posijs

posijs suis & epulis, uxores etiam secum adducere solitos scribit, quibus pulchrum, ut inquit, erat nullo respectu quibuscunq; uoluissent conuiuis plenos licenter calices propinare, virosq; proprios uino madentes & obrutos de multa nocte ab epulis domū deducere, quos etiam ait potaturos, latis circa uentrem zonis incingi solitos, quas inter potandum postea sensim relaxarent. Minutis enim incipere poculis, mediocriterq́; id in principio agere solitos scribit, postmodum uero effusius ferri, & largiter perpotare. Ariæos quinetiam idem refert autor, ualidißimam alioquin gentem, qui trecenta quandoq; seruorum millia poßedisse dicuntur, luxui adeo & ebrietatibus fuisse obnoxios, ut in commessationibus aßidue & epulis indulgentißime degerent, totumq́; uitæ cursum hoc traducerent modo. Quamobrem occasione hinc sumpta, Gallos, inquit, illorum semper æmulos & hostes, hoc illos dolo funditus euertisse. Cum enim maximis suorū copijs ad regionis illorum terminos peruenissent, militibus illos prædixisse scribit suis, ut postridie simulata de repente fuga, stationes tentoriaq́; sua uario esculentorū poculentorumq́; genere affatim referta relinquerent, tradito prius illis medicato quodam gramine, quibus ea concinnarent obsonia, id autem ad creberrimos continenter secessus edentiū uentres mollire & educere potenter ualebat. Qua composita fraude cum abscesißent Galli, illosq́; è uestigio consequuti Ariæi hostilia diripuissent castra, oblatisq; se epulis largiter subfarcinassent, tantū repentino aluorum fluorem illos cepisse scribit, ut continuis deiectionibus exinaniti & debiles, facilem de se uictoriam

Ariæi gens ualidißima.

redeuntibus postmodum Gallis tribuerint.

De uarijs bibendi consuetudinibus apud Græcos, unde & de diuersorum generum calicibus agitur. CAP. XCIII.

VArias fuisse bibendi consuetudines & modos apud antiquos, autor est Critias in ijs quæ de Lacedæmoniorũ re publica scripsit commentarijs, Siquidem Chios & Thasios in symposijs suis & epulis, magnis calicibus ad dextram bibere solitos fuisse scribit. Athenienses uero ad dexterã identidem, uerum minutis pocillis potare consueuisse. Thessalos autem dicit nullo penitus ordine cuicunq; conuiuarũ libuisset grandes appositos calices propinasse. Apud Lacedæmonios uero singulis conuiuis singulos apponi solitos calices scribit, quibus astantes pueri quantum fuerat meri ebibitum, tantundem illico refundebant. Fictilibus quinetiam uti solitos in symposijs Græcos Athenæus commemorat, scribitq́; ab Aegyptia Copto fictiles aduectos calices gratißimi fuisse usus, quos illi ex subacta prius cum aromatibus quibusdam argilla factitasse ferebãtur. Idemq́; refert autor, Aristotelem philosophum in illo quem de ebrietate inscripsit commentario Rhodiarum cognomento ollarum peculiariter meminisse, quas cum uoluptatis, tum etiam ebrietatis uitandæ gratia symposijs inferri solitas commemorat. Factitatas autem fuisse illas ex myrrha, schenantho, croco, balsamo, amomo, cinamomo mixtis, & cum illarum materia subactis. Quorum caliditate innata, & ebrietates arceri facile, & Veneris tentamenta à craßis excita flatibus salubriter inhiberi poterant.

Chij. Thasij. Athenienses. Thessali. Lacedæmonij. Fictilia ab Aegyptia Copto Laudata. Rhodiæ ollæ percelebres.

De Persarum regum mollitudine & luxuria & affluentibus diuitijs. CAP. XCIIII.

Mol

Mollißimos supra quàm dici potest, & extrema insimes luxuria Persarum fuisse reges accepimus, siquidem quo annua tempestatum deuitarent incommoda, uarios regionum situs, terrarumq; tractus mutare sunt soliti. Hyeme namq; ob mitiorem cœli plagam Susis degebant: est enim is regionis tractus cum salubris & temperatus, tum etiam inter paucos amœnißimus: Susamq; Persarum lingua ob pulchritudinē lilium signare ferunt. In æstatis autem caloribus maximis Ecbatana petebant montosis sita locis & algidis, perflatibusq; expositã frigidis. Autumnum uero omnem in Persepoli transmittebant, reliquumq; posthmodum anni spatium Babylone morabantur. Feruntq; illos regium capitis insigne (ut hac etiam parte delicatiores mollioresq; essent) ex myrrha & labizo compositum gestauisse. Est autem labizus odoratißimum gummi, myrrhaq; ipsa haud modico sumptuosius. Adduntq; etiam præter mille selectos illos quos Melophoros, à malorum in thoracibus expressa effigie, denominabant, à tercentis etiam mulieribus aßiduo custodiæ obsequio obseruatos fuisse: quæ interdiu quidem dormiebant, noctes uero insomnes ad lucernarum accensa lumina cantibus uarijsq; saltationibus transmittebant. Ad quas rex si quando libuisset, per illorum aulas & diuersoria, quos melophoros appellari diximus, pedibus ire solebat, Sardianis (ut aiunt) tapetibus uniuerso substrato solo, quos præter regem calcare audebat nemo, sicq; per omnia aularum transcurrens spatia, si quando exire quopiam concupisceret, raro equum, currum sæpius conscendere solebat, non de per se, ut aunt, quamuis altus

Susa liliū apud Persas significat. Ecbatana.

Labizus odoratißimū gummi.

Melophori.

Sardiani tapetes.

non esset, neque satellitum sublatus manu, sed aurea innixus sella, quam huic destinatus muneri quidam, selliferq; inde cognominatus, semper post illum deportebat. Domi *autem si quando admittere ad se quospiam uoluisset, in aureo sedebat solio, quod quatuor hinc inde columnulæ pretiosissimis undequaque distinctæ lapillis cingebant. Chares autem Mitylenæus in ijs quæ de Alexandri rebus gestis scripsit commẽtarijs, habuisse inquit Persarum reges ad caput quidem eius in quo cubabant lectuli, quinquclinium cubiculum in quo quinq; millia auri talenta semper seposita iacebant. Hocq; regis inquit Ceruical appellabatur. Ad pedes autem identidem triclinium erat cubiculum, quod Subpodiũ regium uocabatur, tria argenti millia in se continens talenta: eodem etiam in loco supra regis lectulum auream fuisse scribit uitem, aureis palmitum brachijs, racemorum simulachra ex pretiosissimis magnæq; indicaturæ lapillis conformata gestantem, tantaq; demum illos licentiæ insania superbiaq; inquit inuaserat, ut obliti se esse homines, honores sibi etiam diuinos adhiberi iuberent.*

Chares. Ceruical regiũ. Subpodium regium.

Apud Lydos fœminas etiam castrari solitas fuisse, & quomodo Omphale Lydorum tyrannidem inuaserit. CAP. XCV.

Lydorum gens mollissima. Fœminarum castratio.

LYdos mortalium omnium mollissimos & effœminatissimos fuisse Clearchus commemorat in ijs quæ de uitis scripsit commentarijs, quos ait primos fœminas castrare instituisse & eis spadonũ loco uti solitos. Additq; insuper illos in paradisorum hortorumq; amœnitatibus, umbraculis undequaq; dispositis, ne solis urerẽtur radijs, quo mollius degerent, habitare consueuisse: in tantumq;

demum

demum luxus & contumeliæ licentiam deuenisse eos qui potentiores haberentur, inquit, ut populariũ suorum uxores & adultas filias ad se aliquando conuocatas, & in locum quendam, quem ob id dulcem uocabant angulum, deductas, omnes per uim & contumeliam turpiter constuprarent. Quos etiam postremo ad id luxuriæ deuolutos fuisse dicit, ut corruptis non solum corporibus, sed ad omnem etiam uitæ labem delapsis animis, fœminarum haberentur loco. Quamobrem Omphalem quandam ex ijs quas prius contumelia affecerant unam, præsentis animi, nec oscitantis consilij mulierẽ, illorum despecta uita, imperium inuasisse, tyrannidemq; non immerito grauem inter illos exercuisse scribit. Petulans namq; natura fœmina, necnon ob priores contumelias illis non mediocriter infensa, præteritasq; ulcisci percupiens iniurias, matronas & uirgines illorum in dulcem illum uocitatũ angulum coniectas & conclusas omnium sanè libidini exposuit, & ab eorũdem etiam seruis illudi constuprari'ue coegit, eoq; ultionis inquit modo ab illis præteritarum contumeliarum meritas sumpsit pœnas.

Dulcis apud Lydos appellatus angulus.

Omphale Lydorũ inuasit tyrannidem.

De Tyrrhenorum incredibili lasciuia qua in symposijs utebantur suis. CAP. XCVI.

DE Tyrrhenorũ *incredibili monstrosaq; uiuendi lasciuia,* Theopompus *&* Timæus *Athenæo referente in historijs suis memoriæ prodidere. Scribunt enim in illorum conuiuijs & epularum apparatibus nudatis corporibus uirgines discumbentibus ministrasse conuiuis: mulieresq; apud eosdem fuisse communes, quæ etiam pudore deposito in gymnasijs publicis & palestris nudæ*

Tyrrheni lasciuia infames.

cum uiris luctari & sese exercere consueuerant, minime enim apud eosdem turpe ducebatur nudatas fœminas uulgo conspici. Fuisse autem illas dicunt forma ut plurimum eleganti, uiniq; in primis cupidas & potenter bibaces, ex ijs susceptos liberos communi omnes studio (utpote communibus ortos fœminis) patrio educabant ritu. Aduntq; insuper nihil turpe fuisse Tyrrhenis in omnium oculis nequiter agere, aut etiam turpißime pati: siquidem in epulis compotationibusq; suis palàm huic rei operam dedisse dicuntur. Cum enim inquiunt in symposijs suis profunda iam nocte bibendi statuere modum, finemq; epulis imponere collibuisset, plurimis accensis facibus de composito ministri aderant pulcherrimas secum mulieres, formosißimosq; pueros introducentes, quibus ut sors quenque uoluntasq; tulerat, turpiter cum essent abusi, sub omnium interdum oculis patrantes, aliàs aulæis quibusdam uelisq; super intecti, rursus ceu commutata lasciuiæ scena, ab ijsdem ministris exoleti ualidiq; introducebantur iuuenes, qui illos inuicem spurcißime subagitabant, eoq; degentes modo suauiter beateq; se uiuere existimabant. Cæterum cum ad omne libidinis genus, tum præcipue ad masculos proniores fuisse Tyrrhenos ferunt, qui & formosi alioquin apud illos erant, & corpora etiam sua omni lenocinij genere aßidue curabant. Siquidem apud illos tabernæ uisebantur publicæ, & huiusce rei artifices periti uulgo erant, ut penes alias gentes sunt tonsores, quibus illi omnes corporis partes nullo pudore nudantes, uellendos se & ornandos palàm præbuisse dicuntur.

De

De Sybaritarum luxuria, & quomodo a Crotoniatis fuerint deleti, quod etiam Cardianis a Bisaltis contigisse dicitur. CAP. XCVII.

Sybaritarum lasciuia.

MOlles fuisse Sybaritas & uoluptarios, genioq; et delicijs semper indulgentes, omnis ferè commemorat historia, apud quos etiam in publicis balneis lauatores & ministri, ne celerius uidelicet discurrerent, festinantiusq; balneatorum corpora curarent & distringerent, compedibus (ut aiunt) quibusdam præpediti, rem illam accurate seduloq; agebant. Primi præterea feruntur Sybaritæ, quo mollius cubarent, nulloq; strepitu illorum interpellarentur somni, artes illas omnes quæ obstrepũt, quales ærariorũ lignariorumq; sunt fabrorũ similiumq; omnium, extra urbis pomeria exerceri iussisse, qui gallos etiam gallinaceos eam ob causam in urbe educari edicto prohibuisse dicuntur. Quorum taxans molliciem Timæus, hæc de illis non minus eleganter quàm urbane in sua commemorat historia. Vir, inquit, Sybarites cum ad uillam suam aliquãdo feriatus accessisset, uidissetq; ibi rastris & ligonibus rusticos quosdã scrobes fodientes, Hui rustici dixisse fertur, uestrũm iste conspectus, brachia me hercle mihi ambo luxauit: cui ex illis unum non infacete statim subdidisse, at nos here commodum te audiuimus mire defessi & languidi facti sumus. Alterius etiam Sybaritæ non inconcinne idem meminit autor, qui cum aliquãdo uisendi causa Lacedæmonẽ se contulisset, & ab hospite quodam inuitatus, publicis illorum epulis, quas Phiditia appellabant, interfuisset, cum in ijs parce admodũ & duriter fuisset acceptus, & in ligneo ut mos illis erat, discubuisset subsellio, dixit se quidem prius Lacedæmonio-

Phiditia.

rum constantiam fortitudinemq; fuisse admiratum, cæterum tunc amplius mirari destitisse, quandoquidem uel timidißimus quisque mortalium merito mori eligeret potius quàm duriter adeo & ferine uiuere. Eosdem etiam ferunt Sybaritas, pomiliones homunculos & melitæos catellos in delicijs habere consueuisse, luxuq; inmodico mõstrosa queq; permagni semper existimasse. Sumptuosi quinetiam & profluentes in corporis cultu cæterisq; huiusmodi ijdem fuisse perhibentur, chlamydesq; ex Milesio confectas uellere, preciosißimisq; saturatas coloribus aßidue gestauisse. Ex quo Milesijs & Sybaritis amoris beniuolẽtiæq; non mediocrem intercesßisse usum Timæus est autor: qui eos etiã ob morum uitæq; similitudinẽ, ex Italis quidem Tyrrhenos maxime, externorum uero Ionas, charos habuisse commemorat: illorum uero equites ad quinq; millia numero, tot enim feruntur, adeo molles delicijsq; fluentes fuisse perhibentur, ut æstatis tẽpore secedentes in nympharum speluncis & antris degerent, eosq; mẽses omnibus uoluptatum uacãtes modis mollißime transmitterent. Denumq; ad tantam luxus insaniam, ut aiunt, peruenere, ut equos etiam suos ad tibiam saltare condocefacerent, quæ res illos funditus postremo euertisse perhibetur. Siquidem Crotoniatæ illis finitimi & semper infensi (ut autor est Aristoteles) hac percepta re, tibicines militum ornatu complures in aciem eduxerũt, qui in ipso pugnæ congressu modum illum quem nouerant equi, canere iußi, non solum illos ordine mouisse, sed cum sessoribus etiam ipsis in mediam suorũ aciem nullo negocio traduxisse perhibentur. Hoc etiam fraudis modo Cardianos

Commodũ Sybaritæ dictum.

Milesij & Sybaritæ inter se amantes.

Sybaritarũ & Cardianorũ interitus.

dianos à Bisaltis fuisse deletos, Athenæo referente, autor est Lampsacenus Charon.

De Tarentinorum luxuria, eorumq; calamitate & interitu. CAP. XCVIII.

TArentinos Clearchus in quarto de uitis commentario, uires potentiamq; nactos adeo proteruis fractisq; fuisse moribus scribit, ut uniuersum singuli corpus conuellere commendareq; constituerint, uirginumq; more tenuißimis & träslucentibus linteis domo exeuntes uelari consueuerint. Ex *qua uitæ, morumq; insania, ad contumelias (ut fit plerumq;) conuersos, graues postmodum illos delictorum suorum pœnas dedisse, cum enim inquit finitimorum Iapygum nulla de causa, Carbinam urbem ui expugnassent, illorum pueros & adulta ætate uirgines, qui ad templa confugerant, iisdem in locis sacratisq; deorum ædibus denudatos, omnium libidini obnoxios per totam diem crudeliter exposuisse feruntur: quæ res adeo hominibus dijsq; ingrata fuisse narratur, ut eos omnes qui id patrauerant facinus, & in Carbinorum pubem tam nequiter fecerant, fulguribus statim fulminibusq; obrutos fuisse constet.* Q*uamobrem, inquit ad sua etiam usq; tempora* T*arenti ante singulas illorum domos qui in Iapygiam quondam profecti non redierant, singulas è ianuarum regione astasse pylas, apud quas neq; lamentari aut deflere, ut moris est, mortuos, neq; illis parentare solitum erat, sed Ioui solummodo inferno quotannis rem diuinam facere consueuerunt.*

Tarentinorum luxuria.

Carbina Iapygum ciuitas.

Tarentinorum interitus.

De Iapygum luxuria & impietate & eorum crudeli interitu. CAP. XCIX.

Iapy

Iapygum luxuria & interitus.

IApygas ferunt ab initio Cretenses fuisse, quos domo profectos, ut Glaucum Mincis filium quæreret, ad ea peruenisse loca, ibiq; sedes constituisse suas planè cõstat. Hos fama est progredientibus postmodũ ætatibus ad tantam luxus insaniam uitæq; lasciuiam deuenisse, ut patrij obliti decoris & modestiæ, fucata facie, supposititijs alienisq; ornati comis, in medium prodire sint soliti, mollißimis chlamydibus, & talaribus, floridisq; semper amicti stolis, quibus reliqua etiam uitæ ratio omnibus respondisse & quadrasse numeris perhibetur. Siquidem priuatos conditionis etiam mediocris homines, magnifice adeo & splendide ferunt habitasse, ut illorum facile laxas ornatasq; adeo ædes, deorum immortalium templis excultiores pulchrioresq; plerumq; uidere contingeret. Ad tantamq; demum inter illos principes uiri, mentis cæcitatem & furorem peruenisse feruntur, ut deorum neglecto numine per contumeliam & dementiam regione tota deiectis illorum simulachris ædibusq; sacris impie expilatis, palàm etiam iactarent, æquum esse iam illos melioribus potentioribusq; concedere. Quamobrem ferunt illos repentinis ignium globis, æneisq; de cœlo maßis obrutos funditus omnes interijsse, regionemq; illam ad clarum diuinæ de scelestis impijs'ue ultionis indicium cœlesti constratam ære diutius perseuerasse.

Iapygum interitus.

De Milesiorum truculentia & crudelitate. CAP. C.

Milesiorũ crudelitas.

HEraclides Ponticus Athenæo referente, in ijs quæ de iustitia inscripsit commentarijs, Milesios permolles & luxuriæ obnoxios semper fuisse cõmemorat, eamq; ob rem, & ciuiles insuper discordiarum simultates

tes

tes ad tantam crudelitatis insaniam exarsisse postmodum eos dicit, ut omnium mortalium truculentißimi & effrætißimi uel deo ipso teste non immerito sint habiti, qui à publico illos totius Græciæ Delphorum oraculo ueluti impios & scelestos cõtumaciter expulisse perhibetur. Ait enim seditione aliquãdo inter plebẽ nobilitatemq; conflata, populum primo, quos Gergithas uocabant, præualuisse, diuitesq; & nobilitatem ferè omnem urbe expulisse. Qua re inquit confecta, omnes illorum impubes liberos, qui domi remanserant, in area quadam coniectos, feris immißis bobus, prosternendos conculcandosq; crudeliter abiecisse. Cæterum haud multo post euenisse, inquit ut sorte commutata, nobilitas uicißim superior euaderet, qui Gergithas omnes quotquot ualuerunt excipere cum coniugibus & liberis, pice prius perunctos subiectis ignibus combusserunt. Ex quo & alia pleraq; deorũ ostenta Mileti uisa fuisse scribit, & sacrã apud illos oleæ stirpem, sponte sua repentino conflagrauisse.

Gergithæ Milesiorũ populares

Telchinnes dæmones inuidi & hominibus malefici qui fuerint. CAP. CI.

TElchinnes dæmones inuidi & hominibus malefici ij fuisse perhibentur, Actæus, Megalesius, Ormenus, Lycus, Nicon, Mimon. Qui (ut aiunt) Stygis aquã manibus haurientes terras cõspergunt, ex quo calamitates, pestes & fames consequuntur. Qui etiam Alastores appellantur, ἄλη γὰρ ἡ βλάβη, καὶ παλαμναῖοι etiam dicuntur, quoniam palmis & manibus, ut dictum est, Stygis latices in terris spargunt, omnes calamitates & morbos hominibus apportantes.

Quod

Quod Alexander Macedo Bœotias Thebas euertit historia. CAP. CII.

ALexander Macedo Bœotias Thebas funditus euertisse dicitur, idemq; non multo post easdem instaurasse, hanc præcipue ob causam. Cum enim aliquãdo certaminum sacrorum in Olympia spectator esset & iudex, quem βραβευτὴν appellabant, accidit ut Clitomachus Thebanus luctæ certamen uicerit, cumq; ad excipiendam coronam ad Alexandrum accessisset, ab eo interrogatus quis nam & unde esset, respondit se Clitomachum appellari, parentis nomine addito, patriam autem nullam habere. Cum autem idem secundo Pancratium etiã superasset, ad brauium accedens eadem interrogatus, eodem ut prius modo respondit. Tertio autem ad pugilum certamen introductus illius etiam uictor euasit, & ad coronam accedens, ab Alexandroq; eadem interrogatus, proprium rursus protulit nomen patrisq; insuper, patriam uero nullam se habere dixit. Admonitus igitur Alexander illum genere esse Thebanum, pœnitentiaq; ductus quoniam iracundia urbem Græciæ nobilißimam paulo ante euertisset, iniquumq; esse ratus talem uirum patria carere, Thebas à se euersas iterum in integrum restituisse dicitur.

Aneæ boues in Athabirio appellato monte aduersa Rhodo prædicebant. CIII.

IN insula Rhodo, ut Callimachus & Pindarus memoriæ prodidere, mons erat Athabirius appellatus, ubi Aeneæ stabãt boues, quæ quotiens aduersi quippiam insulæ futurum impendebat, crebris, ut ferũt, mugitibus rem antè portendebant.

Mirum

Mirum quoddam de Gelone, a Timæo & Diodoro memoriæ proditum. CAP. CIIII.

Mirum profecto quod de Gelone Timæus & Diodorus memoriæ prodidere. Hunc enim ferunt cum aliquando puer admodum in ludi literarij uestibulo libellum manu retinens sederet, accedentem lupum, libellumq́; de manibus raptum auferentem, cum clamore insecutum, magnum tumultũ excitasse, quo ludimagistrũ, omnesq́; pueros, cõmotos ut illi suppetias ferrẽt, arma fustesq́; tumultuarie rapuisse, quo strepitu cõcussam domũ contignationibus solutis latam ruinam dedisse, puerosq́; omnes cum præceptore elisisse, qui circiter centum fuisse dicuntur, eoq́; modo Gelonem à lupo seruatũ fuisse perhibent.

Aristei Proconnesij in fabri ferrarij officina repentina mors, fabriq́; metus magnus. CAP. CV.

Aristeum Proconnesium ferunt, cum aliquando in fabri ferrarij officinã fuisset ingressus, repente concidisse & expirasse, perterritum autem fabrum officina clausa ad illius propinquos confugisse, remq́; ut acciderat illis nunciasse. Hunc ferunt post septem annos rursum comparuisse, carmenq́; quod Arimaspum uocant, composuisse, paulopost iterum mortuum esse. Qui etiam postmodum ducentis & quadraginta elapsis annis tertio Herodoti tempore apparuisse dicitur, ut ipse testatur Herodotus. Huius animam corui specie uisam ex ore euolantem, Plinius secundus in septimo naturalis historiæ memoriæ prodidit.

Mos antiquissimus expurgandi ciuitates fame, aut pestilentia laborantes. CAP. CVI.

Moris

Catharnus. Phamacus.

Moris fuit antiquissimi cum ciuitas aliqua famæ aut pestilentia, aut aliqua enormi calamitate laboraret, disquirere hominem in ea turpissimum, quem Catharmum & Pharmacum appellabant, eumq́; ad locũ quendam sacrificio illi constitutum deducebant, manu tenentem caseum cum placenta, & siccos ficus, quem postmodum septies caprifico & scylla agresti, alijsq́; uirgultis syluestribus, partes pudendas uerberatum, scrob e eo loci facta, lignis syluestribus comburebant, confectumq́; cinerem, pro urbis illius expurgatione & piaculo in mare proijciebãt. Moris huius meminit Lycophron de Locride, nec nõ Hipponax in Iambis suis, aliquot locis, ut autor est Cecis.

FINIS.

INDEX RERVM HOC OPERE CONTENTARVM COPIOSISSIMVS.

y cur

Argi

Capharei

Cor

Epami

Hiero

I

Laconi

Melissus

Olla

Phalces

Olym

Sma

FINIS.